ES MIL E UA NET

Anonymous

VOLUM QUATAU

Istòria deth rei Omar Al-Neman e des sòns dus hilhs Scharkan e Daul'makan

Schahrazada li didec ath rei Schahriar:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué i auec ena ciutat de Bagdad, dempús de regnar molti califes, e abans de qué regnèssen d'auti molti, un rei que se cridaue Omar Al-Neman.

Qu'ère formidable en poder; auie vençut a toti es Cosroes possibles e dominat a toti es Cesars imaginables. Tant ardent ère, qu'eth huec abrasador non l'usclaue. Arrés lo podie egalar enes lutes, ne en camp des corses. Se s'emmaliciaue gessien ahlames ludentes des hièstres deth sòn nas. Qu'auie conquistat toti es parçans e estenut eth sòn domèni per toti es pòbles e ciutats. Damb era ajuda d'Allà auie sometut a totes es creatures e auie amiat ara sua armada victoriosa enquias tèrres mès luenhanes. Qu'ère jos era sua soberania er Orient e er Occident. E entre toti es païsi, era India, eth Sindh, era China, eth Hedjaz, era Abisinia, eth Sudan, era Siria, era Grècia e es províncies de Diarbekr, atau coma totes es isles deth mar e guairi arrius illustri i a ena tèrra, coma Seihun e Djihan, eth Nil e er Eufrates.

Auie manat corrèus as limits mès amagats dera tèrra, entà hér-les a veir era sua vertat e eth sòn empèri. E toti es corrèus auien tornat entà anonciar-li qu'eth mon sancer ère sometut ada eth, e que toti es senhors arreconeishien respectuosament era sua supremacía. E a toti les auie hèt arribar es beneficis dera sua generositat, e en tot negar-les enes ondades deth sòn magnanim esplendor, auie hèt regnar entre eri era doça concòrdia e era patz fecondadora, donques que de vertat ère magnanim e d'elevada anma.

Atau, donc, de pertot arribauen entath sòn tron presents, coma es tributs dera tèrra, ath long der ample mon. Pr'amor qu'ère just e estimat ar arràs.

Ara plan, eth rei Omar Al-Neman auie un hilh cridat Scharkan. E Scharkan se cridaue atau perque se revelaue coma un prodigi entre es prodigis d'aqueth temps, e depassaue en valor as eròis mès coratjosi, esbauçadi per eth enes tornegi. Manejaue meravilhosament era lança, era espada e era flècha. Plan per aquerò l'estimaue eth sòn pair damb un amor sense parièr, e lo designaue coma successor sòn en tron deth règne. E ère causa segura que, a penes arribat ena edat adulta, aqueth estonant Scharkan, que solet auie vint ans, auie vist, damb era ajuda d'Allà, inclinar-se toti es caps dauant dera sua glòria. Tau ère eth sòn eroïsme e era sua temeritat, e tant illuminaue damb er esplendor des sues hètes. Donques que ja auie cuelhut en assaut moltes places fòrtes e auie redusit molti parçans. E en estener-se era sua fama per tota era superfícia der univèrs, creishie sense pòsa eth sòn poder e era sua beròia arrogància.

Mès eth rei Omar Al-Neman non auie cap aute hilh. Qu'ei vertat qu'auie, coma ac permeten eth Libre Nòble e eth Sunnat[1], quate hemnes legitimes, mès sonque ua d'eres

[1] recopilacion tradicionau des conselhs, leis e decisions deth Profeta

auie estat feconda, e es autes tres auien estat estèrles. E ath delà d'aqueres quate hemnes legitimes que demorauen damb eth en palai, auie eth rei Omar tres centes concubines, tantes coma es dies der an copte.

E cada ua d'aqueres hemnes ère de raça desparièra. Les auie dat a cada un apartament reservat e independent, e aguestes crambes èren agropades en dotze edificis, tants coma es mesi der an, bastides totes en recinte deth palai. E cada un d'aguesti edificis auberjaue trenta concubines, cada ua ena sua cramba, de sòrta qu'auie tres centes crambes reservades. E eth rei Omar, plan equitatiu, auie dedicat ua net der an a cada ua des sues concubines, de sòrta que s'ajaçaue ua soleta net damb cada concubina, que non tornaue a veir enquiar an a vier. E non deishèc d'actuar d'aguesta sòrta pendent tot eth temps e pendent tota era sua vida. Plan per aquerò ère famós pera sua sabença admirabla e era sua provada virilitat.

Ara plan; un dia, damb eth permís der Ordenador de totes es causes, ua des concubines deth rei Omar quedèc prenhs, e era sua prenhesa siguec coneishuda rapidament en tot eth palai. Arribèc era naua enquiath rei, que s'alegrèc enquiath limit dera alegria, e exclamèc plan erós: "Volgue Allà que tota era mia descendéncia sigue solet de hilhs barons!" Dempús manèc inscríuer en un registre era data dera prenhesa, e comencèc a satisfèr ara sua concubina damb tota sòrta de consideracions e presents.

Mentretant, Scharkan, eth hilh deth rei…

En aqueth moment dera sua narracion, Schahrazada vedec apressar-e eth maitin, e discrètament, deishèc eth relat entath dia a vier.

Mès quan arribèc era quaranta cincau net

Era didec:

Mentretant, Scharkan, eth hilh deth rei, s'en sabec dera prenhesa dera concubina, e sentec ua gran pena, mès que mès en pensar qu'eth nauèth vengut li poirie disputar era possession deth tron. E decidic suprimir ath hilh dera concubina, s'aguest siguesse baron. Aquerò per çò de Scharkan.

Per çò que hè ara concubina, mos cau díder qu'ère ua joena grèga cridada Safia[2].

Qu'auie estat manada coma present ath rei Omar peth rei des grècs Kaissaria, amassa damb ua grana quantitat de presents magnifics. Entre totes es esclaues deth palai, ère cèrtament era mès beròia, damb un ròstre incomparable, ua eleganta cintura e fòrta de muscles e d'espatles. Ath delà, ère dotada d'ua intelligéncia pòc comuna e de qualitats extraordinàries. Pendent es nets, qu'ara passaue eth rei Omar damb era, li sabie díder paraules plan doces, que l'encantauen es sensi e la vantauen fòrça; paraules penetrantes, fòrça doces e expressiues. E non deishèc de hè'c atau, enquia qu'arribèc eth finau dera prenhesa. Alavetz se seiguec ena cagira de parturientes, e cuelhuda pes dolors dera

[2] neta coma era aigua

jasilha, comencèc a implorar a Allà devòtament. E Allà l'escotèc, plan que òc, e de seguit.

Dera sua part, eth rei Omar l'encarguèc a un eunuc que venguesse a anonciar-li sense demora eth neishement dera creatura e eth sòn sèxe. E dera sua part, Scharkan tanpòc deishèc de hèr eth madeish encargue a un aute eunuc. A penes amainadèc Safia, quan es comaires cuelheren ara creatura e l'examinèren, e en veir qu'ère ua mainada, s'esdeguèren a anoncià'c a toti es concurrents e eunucs, cridant: "Qu'ei ua mainada! Eth sòn ròstre ei ludent coma era lua!"

E er eunuc deth rei correc a tot pèrder entà anonciar-l'ac ath sòn patron.

E er eunuc de Scharkan correc tanben a anonciar era naua. E Scharkan s'alegrèc ar arràs.

Mès a penes aueren gessut es eunucs, Safia les didec as comaires: "Demoratz! Senti qu'es mies entralhes tien ua auta causa!" E comencèc a exalar naui gemècs, e a sénter naui dolors de jasilha, e dempús, damb era ajuda d'Allà, acabèc amainadant un dusau hilh.

E es comaires s'inclinèren rapidament e examinèren ara creatura; e ère un baron que se retiraue ath plen dera lua, damb un front qu'enludernaue de blancor e ues caròles coma ròses florides.

Atau, donc, s'alegrèren fòrça es esclaues, es daimasèles e toti es qu'èren aquiu, e tanlèu amainadèc Safia, totes es hemnes aumpliren eth palai damb crits d'alegria, crits penetrants qu'arribauen enquiara nòta mès agudenta. E de tau sòrta, que totes es autes concubines l'enteneren e lo compreneren. E totes s'aflaquiren d'enveja e malèster.

Per çò que hè ath rei Omar, a penes se'n sabec dera notícia, balhèc es gràcies a Allà, e acodic ena cramba de Safia, s'apressèc ada era, li cuelhec eth cap damb es mans e li punèc eth front. Dempús s'inclinèc entath nauèth neishut e lo punèc, e de seguit totes es esclaues pataquegèren es tamborins, e es tocadores d'esturments pulsèren es còrdes armonioses, e es cantaires entonèren cançons pròpries deth cas.

Hèt aquerò, manèc eth rei que se cridèsse eth nauèth neishut Daul'makan (lum deth lòc) e era mainada Nozhatú-zaman (delícies deth temps).

E toti s'inclinèren entà díder: "Escoti e aubedisqui" Ara seguida alistèc as hilhuquères e as sirventes entàs dus mainatges, atau coma es esclaues e es damaisèles. E fin finau, manèc repartir entre tota era gent de palai, vins, beuendes, perhums e tantes autes causes qu'era lengua serie incapable de mentar.

Quan es abitants de Bagdad s'en saberen deth doble neishement, ornèren e illuminèren era ciutat e heren granes demostracions d'alegria.

Dempús arribèren es emirs, es visirs e es grani deth règne, e presentèren es sòns omenatges e felicitacions ath rei Omar Al-Neman per çò deth neishement deth sòn hilh

Dau'makan e dera sua hilha Nozhatú-zaman. E eth rei les balhèc es gràcies, e les autregèc vestits d'aunor, e les aumplic de favors e de presents, e obsequièc a toti es presents damb grana generositat, autant as notables coma ara plèba. E atau seguic enquia que se passèren quate ans. E pendent tot aguest temps non deishèc passar ne un solet dia sense auer naues de Safia e des mainatges. E non cessèc d'enviar-li a Safia gran quantitat d'aur e de plata, jòies, orfebraria, vestits, sedes e d'autes meravilhes. E tenguec compde de fidar era educacion des mainatges e era sua custòdia as mès addictes e adreits des sòns sirvents. E aquerò siguec tot!

Per çò de Scharkan, quan ère plan luenh guerrejant e combatent, cuelhent ciutats, caperant-se de glòria enes batalhes e vencent as eròis mès valerosi, non se n'auie sabut que d'eth neishement dera sua fraia Nozhatú-zaman. Mès eth neishement deth sòn frair Daul'makan, que se passèc dempùs dera gessuda der eunuc, arrés auie pensat en comunicar-l'ac.

Un dia entre es dies, en tot èster seigut en sòn tron eth rei Omar Al-Neman, entrèren es camarlencs de palai, punèren era tèrra entre es sues mans, e li dideren: "Ò rei, vaquí que vien, enviadi peth rei Afridonis, sobeiran des rumís e de Constantinopla era Grana, e solliciten èster recebudi en audiéncia entà presentar-te es sòns omenatges. De sòrta que s'ac permetes les deisharam entrar, e se non, era tua negatiua harà carar es sues repliques." E eth rei les dèc eth permís.

Quan entrèren es enviadi, eth rei les recebec damb bontat, les manèc apressar-se, les demanèc notícies sus era sua santat, e les interroguèc per çò deth motiu dera sua visita. Alavetz punèren era tèrra entre es sues mans e dideren:

"Ò rei gran e venerable, de nauta anma e infinitament generosa! Te cau saber qu'eth que mos a enviat entà tu ei eth rei Afridonis, senhor deth país de Grècia e de Jonia e de totes es armades des parçans cristians, e qu'era sua residéncia ei eth tron de Constantinopla.

Mos a dat er encargue de qué t'avisem que ven de començar ua guèrra terribla contra un tiran herotge, eth rei Hardobis, patron de Kaissaria.

Era causa d'aguesta guèrra ei aguesta: un cap des tribús arabs auie trapat, en un país nauèth conquistat, un tresòr des edats ancianes, deth temps d'El-Iskandar eth des Dus Còrnes[3].

Aguest tresòr auie riqueses incalculables, qu'era sua evaluacion mos serie impossibla; pr'amor que, entre d'autes meravilhes, auie tres gemes tan gròsses coma ueus d'estruci, peireries sense fauta e sense defècte, e que rivalizen en beresa e en valor damb totes es peireries dera tèrra e deth mar. Aguestes tres gemes precioses son traucades peth centre entà que se poguen en.hilar e penjar en còth. Qu'an inscripcions misterioses gravades en caractèrs jonics, mès sabem qu'amien damb eres nombroses vertuts, e un des sòns mendre efèctes ei preservar, a quinsevolh persona que se'n bote ua d'eres en còth, de totes es malauties, e mès que mès de fèbres e irritacions.

[3] es arabs cridauen atau a Alexandre Magne

Es nauèth neishudi que son es mès sensibles ad aguestes vertuts.

Per tant, quan eth cap arab se n'encuedèc d'aguesti efèctes meravilhosi e sospechèc es autes vertuts misterioses, pensèc qu'aquera ère era milhor escadença entà cuélher era bona volontat deth nòste rei Afridonis, e s'esdeguèc de seguit a enviar-li coma present es tres gemes precioses, atau coma ua grana part deth tresòr. Ordenèc, donc, premanir dus vaishèths, un cargat de riqueses, damb es tres gemes precioses destinades coma present ath nòste rei, e un aute tripulat per òmes qu'anauen coma escòrta d'aqueth preciós tresòr, entà defener-lo des atacs de panaires o d'enemics. Ça que la, n'ère segur de qué arrés gausarie atacar-lo, ne ada eth dirèctament ne as causes enviades per eth e destinades ath nòste rei Afridonis, donques qu'eth camin qu'auien de seguir es vaishèths ère per mar, qu'ath sòn extrèm se trape Constantinopla.

Plan per aquerò, a penes sigueren prèsti es dus vaishèths, sarpèren e quilhèren es veles entath nòste país. Mès un dia qu'auien atracat en ua baia, non luenh dera nòsta tèrra, les assautèren còp sec uns soldats grècs deth nòste subordinat eth rei Hardobis de Kaissaria, e les panèren tot çò que s'auie apilerat aquiu de riqueses, tresòrs e causes meravilhoses, e entre eres es tres gemes precioses. E dempús auciren a toti es òmes e s'apoderèren des vaishèths.

Quan aquerò venguec en coneishement deth nòste rei, envièc de seguit contra eth rei Hardobis un còs d'armada que siguec anequelit. De seguit n'envièc un aute, que tanben siguec anequelit. Alavetz eth nòste rei Afridonis s'anugèc fòrça, e jurèc que se meterie personaument ath cap de totes es sues armades e non tornarie enquia qu'auesse esbauçat era ciutat de Kaissaria, assolant tot eth règne de Hardobis e arroïnant complètament toti es pòbles que d'eth depenessen.

E ara, ò sultan plen de glòria! viem a demanar era tua ajuda e a sollicitar era tua e poderosa aliança. E se mos ajudes damb totes es tues fòrces e soldats, plan que òc aumentaràs era tua glòria e t'illustraràs damb naues hètes.

E vaquí qu'eth nòste rei mos a cargat damb pesants presents de tota sòrta, coma omenatge ara tua generositat, e te prègui tu per tu que l'autreges eth favor de veder-les damb boni uelhs e d'acceptar-les damb còr magnanim."

Dites aguestes paraules, es enviadi carèren e s'aluenhèren e punèren eth tèrra entre es mans deth rei Omar Al-Neman.

E vaquí en qué consistien aqueri presents deth rei Afridonis, senhor de Constantinopla…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec campar eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era quaranta siesau net

Era didec:

Vaquí en qué consistien aqueri presents deth rei Afridonis, senhor de Constantinopla:

I auie cinquanta gojates vèrges, beròies entre es mès beròies des hilhes de Grècia. I auie cinquanta gojats, es milhor formats deth país des rumís, e cada un d'aqueri meravilhosi joeni amiaue ua ampla tunica d'amples manges, tot de seda damb diboishi d'aur e figures de colors, e un cinturon d'aur damb ciseladures de plata, qu'ada eth anaue junhuda ua dobla hauda de brocat e velot, e enes aurelhes uns plendengues d'aur damb ua pèrla redona e blanca que valie mès de mil dinnars titoladi d'aur. E, ath sòn torn, es gojates amiauen tanben incalculables magnificéncies.

Atau, donc, eth rei Omar les acceptèc plan compladut, e ordenèc que se tractèsse as embaishadors damb totes es consideracions degudes. E manèc reünir as visirs entà saber-se'n dera sua opinion per çò dera ajuda demanada peth rei Afridonis de Constantinopla. Alavetz, d'entre es visirs se lheuèc un ancian venerable, respectat per toti e estimat tanben per toti. Qu'ère eth gran visir, cridat Dandan.

E eth gran visir, cridat Dandan, didec:

"Qu'ei vertat, ò sultan graciós! qu'aguest rei Afridonis, senhor de Constantinopla era Grana, ei un cristian, infidèu ara lei d'Allà e deth sòn Profeta (siguen entada eth era pregària e era patz!), e qu'eth sòn pòble ei un pòble de descredents. Aqueth, que contra eth demane ajuda, ei tanben un infidèu e un descredent. Atau, donc, es sòns ahèrs solet ada eri les tanhen, e non pòden interessar ne ahiscar as credents. Mès, totun aquerò, t'ahisqui a autrejar era tua aliança ath rei Afridonis e a enviar-li ua armada, qu'ath sòn dauant botaràs ath tòn hilh Scharkan, que precisament ven de vier des sues expedicions glorioses. E aguesta idia que te prepausi ei bona per dus motius: eth prumèr, qu'eth rei des rumís, en tot enviar-te as sòns embaishadors damb es presents qu'acceptères, te demane ajuda e proteccion; e era dusau, que coma non auem arren a crànher d'aguest rei de Kaissaria, ajudant ath rei Afridonis contra eth sòn enemic obtieràs excellents resultadi e te considerarà coma eth vertadèr vencedor. E aguesta hèta serà coneishuda de toti es païsi, e arribarà enquia Occident. E alavetz es reis d'Occident sollicitaràn era tua amistat e te manaràn portadors de nombrosi presents de tota sòrta e de presents extraordinaris."

Quan eth sultan Omar Al-Neman auec entenut es paraules deth gran visir Dandan, exprimic ua grana jòia, les trapèc plan dignes d'aprobacion, e li balhèc ua tunica d'aunor, en tot dider-li: "Qu'as neishut entà èster inspirador e conselhèr de reis! Plan per aquerò era tua preséncia ei absoludament de besonh ath cap dera armada. Per çò que hè ath mèn hilh Scharkan, non aurà eth comandament que dera rèiregarda."

E eth rei ordenèc cridar de seguit ath sòn hilh Scharkan, e l'informèc de tot çò qu'auie dit as enviadi e auie prepausat eth gran visir Dandan, e l'encarguèc que hesse es sòns preparatius de partida. E tanben l'encarguèc que non desbrembèsse distribuir entre es soldats, damb era generositat de tostemp, es donacions acostumades. E que les alistèsse un per un entre es milhors dera armada, formant un còs de dètz mil cavalièrs enduridi

pera guèrra e es fatigues. E Scharkan se sometec respectuosament as paraules deth sòn pair Omar Al-Neman.

Dempús se lheuèc e venguec a alistar dètz mil cavalièrs entre es milhors. Repartic generosament aur e riqueses, e didec: “Ara vos balhi tres dies sancers de repaus e libertat!” E es dètz mil capinauts cavalièrs, sometudi ara sua volontat, punèren era tèrra entre es sues mans e gesseren, plei de presents, entà equipar-se entara marcha.

Scharkan venguec dempús en salon a on èren es arques deth Tresòr e eth depaus d’armes e municions, e alistèc es armes mès beròies, es nieladas d’aur, damb inscripcions d’ivòri e ebèn. E atau cuelhec tot çò que volie eth sòn gust e era sua preferéncia. Partic dempús entàs escudaries, a on se vedie toti es shivaus mès beròis de Nedjed e d’Arabia, cada un d’eri amiaue era sua genealogia aganchada en còth en ua petita saca de trabalhs de seda e aur ornat damb ua turquesa.

Aquiu alistèc es shivaus des races mès famoses, e entada eth alistèc un baiard escur, de pèth lustrosa, uelhs a flor de cara, amples cascos, coa supèrbiament nauta e aurelhes fines coma es des gasèles. Aguest shivau l’ac auie regalat a Omar Al-Neman eth jeique d’ua poderosa tribú arab, e ère de raça seglauijedrana (ua des mès beròies deth nòrd e deth centre d’Arabia)

E passadi es tres dies, s’amassèren es soldats dehòra dera poblacion. E eth rei Omar Al-Neman gessec entà dider-se adiu deth sòn hilh Scharkan e deth gran visir Dandan. E s’apressèc a Scharkan, que punèc era tèrra entre es sues mans, e li hec donacion de sèt arques plies de monedes, e l’encarguèc que se conselhèsse deth sabent visir Dandan. E Scharkan l’escotèc damb respècte, e atau l’ac prometec ath sòn pair. Alavetz eth rei se virèc entà Dandan, e li recomanèc ath sòn hilh Scharkan e as soldats de Sharkan, e eth visir punèc era tèrra entre es sues mans, e responec: “Escoti e aubedisqui.”

E Scharkan montèc en sòn shivau seglauijedran, e manèc desfilar as caps dera sua armada e as sòns dètz mil cavalièrs. Dempús punèc era man deth rei Omar Al-Neman, e acompanhat deth visir Dandan, lancèc eth sòn shivau ath galaup. E toti partiren entre es redoblaments des tambors de guèrra, ath son des pifres e clarins. Per dessús d’eri se desplegauen es estendards e ondejauen ath vent es bandères.

Anauen dauant, coma guida, es embaishadors. Seguiren caminant pendent tot eth dia, e dempús tot eth dia a vier, e d’auti mès, e atau pendent vint dies. E solet s’arturèren de nets entà repausar. E arribèren en ua val caperada de bòsqui e d’arriuets. E coma qu’ère de nets, Scharkan dèc era orde d’acampar e hec saber qu’eth repaus se tardarie tres dies. E desmontèren es cavalièrs, armèren es tendes e s’escampilhèren pertot. E eth visir Dandan manèc plaçar era sua tenda en centre dera val, e ath sòn costat es tendes des enviadi peth rei Afridonis de Constantinopla.

Per çò que hè a Scharkan, tanlèu coma s’escampilhèren es sòns soldats, manèc as sòns gardes que lo deishèssen solet e anèssen a on se trapaue eth visir. E dempús deishèc anar eth ramau deth sòn shivau, donques que volie recórrer era val e méter en practica

es conselhs deth sòn pair eth rei Omar, que l'auie encargat que cuelhesse totes es precaucions en apressar-se en país des rumís, siguessen amics o enemics. E non deishèc de galaupar enquia que s'auec passat era quatau part dera net. Alavetz eth dromilhon li queiguec pesadament sus es paupetes e se vedec impossibilitat de galaupar. E coma qu'auie eth costum de dormir sus eth shivau, deishèc qu'eth shivau anèsse ath pas, e atau s'esclipsèc.

E eth shivau seguic caminant enquia mieja net, arribèc ath miei dera seuva, s'arturèc, e pataquegèc violentament eth solèr damb es sòns cascos. E Scharkan se desvelhèc ath miei dera seuva, qu'ère illuminada en aqueth moment pera claror dera lua. S'espauric en trapar-se en aqueth lòc desconeishut e solitari, mès didec en nauta votz es paraules que vivifiquen: "Que non i a poder ne fòrça qu'en Allà eth Plan Naut!" E de seguit se remetec era sua anma. E ja non cranhie as bèsties herotges deth bòsc.

E era lua miraculosa illuminaue eth clar deth bòsc, tan beròi, que semblaue arrincat deth Paradís. E Scharkan entenec, apròp d'eth, ua votz deliciosa. E arridolets. Mès quins arridolets! Se les auessen entenut es umans, s'aurien alhocardit peth desir de beuer-se-les ena madeisha boca e morir.

De seguit Scharkan sautèc deth shivau e se calèc entre es arbes ara cèrca dera votz. E caminèc enquiara vòra d'un arriu blanc, d'aigües transparentes e cantaires. E ath cant dera aigua responie era votz des audèths, eth planh des gasèles e eth concèrt parlat de toti es animaus. E amassa formauen un cant armoniós, plen d'esplendor. E en solèr s'estenie eth brodat de flors e de plantes, coma ditz eth poèta:

Solet ei beròia era tèrra, ò holia mia! quan se tinte damb flors! Solet ei beròia era aigua quan s'amasse damb es flors! Ua ath costat des autes!

Glòria ath que creèc era tèrra, es flors e es aigües, e te metec en solèr, ò holia mia! près des flors e dera aigua!

E Scharkan vedec ena vòra opausada, illuminada pera lua, era façada d'un monastèri blanc coma ua tor nauta que trincaue es aires. Aguest monastèri banhaue era sua planta enes aigües der arriu. Dauant d'eth s'estenie ua pradèra qu'en era i auie seigudes dètz esclaues, en tot enrodar a ua joena. E eren coma lues. Anauen vestides damb vestits amples e leugèrs. Èren vèrges, e amassauen es meravilhes que parle eth poèta:

Vaquí qu'era pradèra lutz! Pr'amor que i a en era blanques joenes de carn ingenua, joenes ingenues e blanques de meravilhós resplendor! E era pradèra tremole e s'estrementís!

Beròies e subernaturaus joenes! Ua cintura prima e flexibla. Un ardor galhard e melodiós. E era pradèra tremole e s'estrementís!

Estirada era cabeladura, qu'invadís eth còth coma un arradim sus eth cep! Ròies o brunes, arradims ròis, arradims bruns! Ò gracioses cabeladures!

Joenes atrasentes e seductores! Quin encantament eth des vòsti uelhs! Era temptacion des vòsti uelhs, es flèches des vòsti uelhs, parlen dera mia mòrt!

E era joena qu'enrodauen es dètz esclaues blanques, qu'ère eth plen dera lua. Es celhes se l'arquejauen esplendidament; eth sòn front ere coma era prumèra claror deth maitin; es sues paupetes ostentauen era corba des pestanhes de velot, e era sua cabeladura s'enrodaue enes possi damb retortilhs deliciosi. Ère tant admirabla qu'eth poèta la pinte damb aguesti vèrsi:

Capinauta m'a guardat, mès quines guardades tan delicioses! Era sua cintura ei dreta e dura! Lances dretes e dures, corbatz-vos contuses dauant d'era!

Que s'auance! Qu'ei aciu! Guardatz es sues maishères, es flors rosades des sues caròles! Me'n sai dera sua doçor e de tot eth sòn frescor!

Guardatz eth retortilh nere deth sòn peu sus eth candor deth sòn front! Qu'ei era ala dera net que repause ena serenor deth maitin!

E aquera votz l'auie entenut Scharkan. E les didie en arab as esclaues qu'èren damb era: "Peth Messies! Qu'ètz ues desvergonhades; açò qu'auetz hèt ei ua causa dolenta e òrra. Se quauqu'ua ac torne a hèr, l'estacarè damb eth cinturon, e li foetarè es cueishes." Dempús se metec a arrir, e didec: "Vam a veir quina de vosates me pòt véncer ena luta! Es que volguen lutar que venguen abans dera còga dera lua e abans de qué campe eth maitin!"

E ua des joenes se lheuèc e volec lutar damb era sua patrona, mès de seguit siguec lançada en solèr; dempús, era dusau; dempús era tresau e totes es autes. E quan capitèc de totes es esclaues, gessec de ressabuda deth bòsc ua vielha que, en tot dirigir-se ath grop, didec: "Te penses auer artenhut ua gran capitada en tot hèr quèir aguestes praubes gojates que non an cap fòrça? Se de vertat sabes lutar, atrevis-te a hè'c damb jo. Que sò vielha, mès encara posqui èster era tua mèstra! Vene, donc!"

Mès era joena tenguec era sua ràbia, e li didec arrint ara vielha: "Ò respectabla Mair de totes es Calamitats! Peth Messies! Vòs de vertat lutar damb jo, o solet a estat ua trufaria?"

Era vielha responec: "Arren d'aquerò! Eth mèn desafiament qu'ei formau!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era quaranta setau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! qu'era vielha, Mair de totes es Calamitats, didec: "Arren d'aquerò! Eth mèn desafiament qu'ei formau!"

Alavetz era joena vencedora repliquèc: “Ò, senhora mia, Mair de totes es Calamitats! Se de vertat te rèsten fòrces entà lutar, vaquí que lèu se’n saberàn es mèns braci.” E auancèc entara vielha, que s’estofaue de ràbia, e toti es peus deth sòn orrible còs s’auien quilhat, coma espies d’eriçon. E didec era vielha: “Peth Messies! Que non auem de lutar senon nudes!” E se treiguec tota era sua ròba, se desliguèc eth pantalon, lo lancèc luenh, e s’enrodèc era cintura damb un mocador, en tot estacar-se-lo sus eth melic. E atau campaue damb tota era sua òrra lejor, e se retiraue a ua sèrp damb taques blanques e neres. Dempús se virèc entara joena e li didec: “Qué demores entà despolhar-te?”

Alavetz era joena se treiguec era ròba, e tanben eth pantalon de seda immaculada. E ath sòn dejós, coma modelats en marme, campèren es cueishes damb tota era sua glòria, e sus eres un molonet doç e esplendorós, coma de lèit e cristau, redon e cultivat, un vrente aromatic damb rosadi trauquets, qu’exalaue ua delicadesa de musc, coma vergèr d’anemones, e un pièch damb dues milgranes bessones, fòrça holades, coronant-les deliciosi cimerons.

E còp sec s’entrelacèren es dues lutadores.

Que siguec tot! Scharkan se n’arrie dera lejor dera vielha, ath còp qu’admiraue es perfeccions dera joena, de membres armoniosi. E lheuèc eth cap entath cèu, e demanèc fervorosament a Allà era victòria dera joena sus era vielha.

E vaquí qu’en prumèr assaut era joena lutadora capitèc de seguit. Agarrèc ara vielha peth còth, en tot tier-la damb era man quèrra, fotec era auta man ena ranura des cueishes, la quilhèc entà naut e la lancèc enes sòns pès en solèr. E era vielha queiguec pesadament d’esquia, en tot retortilhar-se. E eth còp li hec lheuar es cames en aire, demorant ath descubèrt, damb tota era sua ridicula lejor, es detalhs peludi dera sua pèth arropida. E deishèc anar dus terribles pets, un des quaus quilhèc ua broma de povàs, e er aute pugèc coma ua colomna de hum entath cèu.

E de naut estant, era lua illuminaue era scèna!

Mentretant, Scharkan se n’arrie silenciosament enquiath limit dera arridalha, de tau sòrta, que queiguec d’esquia. Mès se lheuèc e didec: “Reaument, aguesta vielha merite eth nòm de Mair de totes es Calamitats. Que ja veigui qu’ei ua cristiana, madeish qu’era joena victoriosa, e es autes dètz hemnes.” E s’apressèc ath lòc dera luta, e vedec ara joena lutadora que caperaue damb un vel de seda plan fina es nudeses dera vielha, e l’ajudaue a botar-se era ròba. E li didie: “Ò senhora mia, Mair de totes es Calamitats! desencusa-me. S’è lutat damb tu, a estat solet perque tu m’ac demanères. Que non n’è eth tòrt de çò que s’a passat, pr’amor que se queigueres d’aguesta manèra, siguec per auer-te esguitlat d’entre es mies mans. Mès erosament, non t’as hèt cap mau.”

E era vielha, plia de confusion, s’aluenhèc rapidament, sense badar boca, e despareishec en monastèri. E solet restèren ena pradèra es dètz joenes enrodant ara sua patrona.

E Scharkan pensèc: “Sigue quin sigue eth Destin, tostemp ei beneficiós! Qu’ère escrit que m’auia d’esclipsar sus eth shivau, entà desvelhar-me aciu. E aquerò ei per çò dera

mia bona sòrt. Pr'amor qu'aguesta admirabla lutadora de musculatura tan perfècta, atau coma es sues dètz companhes non mens desirables, an de servir de pastura entath huec deth mèn desir."

E montèc en sòn shivau *seglauijedran*, e auancèc entad aqueth lòc damb era espada desgainada. E eth shivau corrie rapid coma ua flècha lançada per ua man poderosa. E vaquí que Sharkan arribèc ena pradèra, e exclamèc: "Solet Allà ei gran!"

E era joena se lheuèc rapidament, correc entara vòra der arriu, qu'auie sies braces d'ample, e en un saut se metec en aute costat. E d'aquiu estant cridèc damb votz energica: "Qui ès tu entà gausar perturbar era nòsta retira? Com t'atrevisses a lançar-te contra nosates brandint era espada, coma un soldat entre es soldats? Ditz-me d'a on vies e entà on vas! E non volgues enganhar-me, donques qu'era mentida serie era tua perdicion. Te cau saber qu'ès en un lòc qu'en eth non te serà aisit de gésser ben. Que me serie pro cridar entà que venguessen de seguit quate mil guerrèrs cristians guidadi pes sòns caps. Ditz-me, donc, se qué vòs. S'ei que t'as horaviat peth bòsc, te senhalaram de nauèth eth camin. Parla!"

E Scharkan responec damb aguestes paraules ara seductora lutadora: "Que sò un musulman entre es musulmans. Non m'è horaviat, donques qu'acertè eth mèn camin! Que vengui ara cèrca de butin de carn joena que refresque aguesta net, ara lum dera lua, eth huec deth mèn desir! E vaquí a dètz joenes esclaues que me convien fòrça, e qu'ada eres satisfarè complètament! E se demoren contentes, me les harè a vier entà on son es mèns amics."

Alavetz era joena didec: "Insolent soldat! Te cau saber qu'aguesta pastura que parles non ei prèsta entà anar a parar enes tues mans! Ath delà, non ei aguest eth tòn prepaus donques que vies de mentir!"

E Scharkan responec: "Ò senhora mia! Guaire erós serà aqueth dia que posca contentar-me, coma tot ben, damb Allà solet, sense sénter cap aute desir!"

Era didec: "Peth Messies! Qu'auria de cridar as guerrèrs entà que t'agarrèssen! Mès que sò pietosa damb es estrangèrs, mès que mès quan son atrasents e joeni coma tu. Parles de pastura entàs tòns desirs? Plan, donc! Que sò d'acòrd. Mès damb era condicion de qué baishes deth shivau e jures pera tua fe que non te serviràs des tues armes contra nosates e consentiràs en hèr damb jo un singular combat. Se me vences, jo e totes aguestes joenes seram tues, e enquia e tot me poiràs amiar en tòn shivau damb tu; mès s'ès vençut, tu seràs eth mèn esclau. Jurà'c pera tua fe!"

E Scharkan pensèc: "Aguesta joena ignòre era mia fòrça, e guaire desfavorable li serie lutar damb jo."

Dempús didec: "Te prometi ò joena! que non tocarè es mies armes e que solet lutarè damb tu dera manèra que volgues lutar. Se quedèssa vençut, qu'è pro sòs entà pagar eth mèn rescat; mès se te vencessa, auria damb era tua possession un butin digne de rei! Juri, donc, actuar atau pes merits deth Profeta! Que siguen entada eth era pregària e era

patz d'Allà!" E era joena didec: "Jura per Aqueth qu'a botat es anmes enes còssi e les a dat es sues leis as umans."

E Scharkan hec eth jurament. Alavetz era joena passèc er arriu en un aute saut, e tornèc ena arriba, ath costat d'aqueth joen desconeishut. E en tot hèr-li un arridolet, li didec: "Me hè dò que t'en vages, ò senhor mèn! mès non as d'estar-te aciu, donques que s'aprèsse eth maitin, vieràn es guerrèrs e queiries enes sues mans. E com poiries resistir as mèns guerrèrs, quan ua soleta des mies hemnes te vencerie?" E dit aquerò, era joena lutadora volec aluenhar-se entath monastèri, sense hèr cap luta.

E Scharkan arribèc ar arràs der estonament; mès sagèc d'arturar ara joena, e li didec: "Ò patrona mia! Dèisha anar, se vòs, eth hèt de lutar damb jo, mès se te platz, non t'aluenhes atau. Non abandones ar estrangèr plen de còr!" E era, arrint, responec: "Se qué vòs, joen estrangèr? Parla, e eth tòn desir quedarà satisfèt."

E Scharkan didec: "Dempús de cauishigar eth solèr deth tòn país, ò senhora mia! e d'auer-me adocit damb es mèus dera tua gentilesa, com aluenhar-me sense auer tastat era parva dera tua ospitalitat? Vaquí que sò convertit en un esclau entre es tòns esclaus!". E era responec, apuant es sues paraules damb un arridolet incomparable: "Qu'ei vertat, ò joen estrangèr! Eth còr que remís era ospitalitat, ei un còr infame. Accepta, donc, era mia ospitalitat, e eth tòn lòc serà sus eth mèn cap e sus es mèns uelhs. Monta de nauèth en shivau, e seguis-me pera vòra der arriu. Qu'ès eth mèn òste des d'aguest moment!"

Alavetz Scharkan, plen d'alegria, montèc a shivau, e se metec a caminar ath costat dera joena, seguit de totes es autes, enquia arribar en un pònt levadís de husta d'albar, botat dauant dera pòrta principau deth monastèri, que pujaue e baishaue mejançant cadies e carrèles. Alavetz baishèc Scharkan. Era joena cridèc a ua des sues damaisèles, e en lengua grèga li didec: "Cuelh aguest shivau, amia-lo enes estables e tie compde de que non li manque arren."

E Scharkan l'ac arregraïc ara joena: "Ò sobeirana dera beresa! vaquí que venes a èster entà jo ua causa sagrada, e sagrada doblament, per çò dera tua beresa e per çò dera tua ospitalitat. Vòs hèr repè e acompanhar-me entà Bagdad, era mia ciutat, en país des musulmans a on veiràs causes meravilhoses e guerrèrs admirables? Alavetz saberàs se qui sò jo. Vene, joena cristiana, anem entà Bagdad!"

E era beròia repliquèc: "Peth Messies! Te hèja mès senat, ò joen! sages de raptar-me? Pretenes amiar-me entà Bagdad, a on queiria enes mans d'aguest terrible rei Omar Al-Neman, qu'a tres centes seishanta concubines en dotze palais, precisament sivans eth nombre des dies e des mesi. E abusarie herotjament dera mia joenessa, donques que li serviria entà satisfèr es sòns desirs pendent ua net, e dempús m'abandonarie. Que tau ei eth costum entre vosati es musulmans! Non parles, donc, atau, ne demores convencer-me. Encara que siguesses Scharkan en persona, eth hilh d'Omar, qu'es sues armades invadissen eth nòste territòri, non ne haria cabau!

Te cau saber qu'en aguest moment dètz mil cavalièrs de Bagdad, guidadi per Scharkan e eth visir Dandan, trauèssen es nòstes frontères entà amassar-se damb era armada deth rei Afridonis de Constantinopla. E se volessa, vieria jo en sòn campament e auciria a Scharkan e ath visir Dandan, pr'amor que son es nòsti enemics. Mès ara, vene damb jo, ò joen estrangèr!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth dia, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era quaranta ueitau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! qu'era joena li didec a Scharkan, ath quau non coneishie: "Ara vene damb jo, ò joen estrangèr! E Scharkan, en entener-la, se sentec extraordinàriament mortificat per çò dera enemistat qu'auie aquera joena entà eth, entath visir Dandan e entà toti es sòns. E s'auesse seguit ua mala inspiracion aurie agarrat ara joena; mès l'ac empediren es deuers dera ospitalitat, e mès que mès er encantament d'aquera beresa, e recitèc aguesta estròfa:

Ò joena! Encara que cometesses toti es delictes, qu'ei aciu era tua beresa entà esfaçar-les e convertir-les en ua delícia mès!

E era trauessèc doçament eth pònt levadís, e se filèc entath monastèri. E Scharkan, qu'anaue ath sòn darrèr, vedie botjar-se es sues anques somptuoses que se botjauen coma es ondades deth mar. E se planhec de qué eth visir Dandan non siguesse aquiu entà meravilhar-se tanben d'aqueth esplendor. E pensèc en aguesti vèrsi deth poèta:

Contempla er encantament des sues anques platejades, e veiràs aparéisher dauant des tòns uelhs era lua plia!

Guarda era rondor des sues anques benedides, e veiràs dues mieges lues amassades en cèu!

E arribèren en un gran lumedan damb arcades de marme transparent. E entrèren per ua longa galaria que corrie ath long de dètz arcades damb colomnes de porfir. E ath miei de cada arcada penjaue ua lampa de cristau de ròca, ludent coma eth solei. Aquiu demorauen ara sua patrona es joenes damaisèles damb candelèrs que deishauen anar ua aromatica fragància. E amiauen cenhut eth front damb cintes de seda e peireries de toti es colors. Se meteren dauant, en tot amiar as joenes entara sala principau. E Scharkan vedec uns magnifics coishins alinhadi ath cant dera paret, ar entorn de tota era sala. E enes pòrtes e hièstres penjauen granes cortines, coma ua gran corona d'aur.

Tot eth solèr ère tapìssat damb precioses rajòles d'alègres colors. Ath miei dera sala se daurie eth tasson d'ua hònt damb vint-e-quate gisclets d'aur; e era aigua queiguie musicaument, damb bualhs de metau e de plata. E ath hons dera sala i auie un lhet caperat de sedes, coma solet se ven enes palais des reis.

E era joena li didec a Scharkan: “Puja en aguest lhet, ò senhor! e dèisha-te servir.” E Scharkan pugèc en lhet, plan prèst a deishar-se servir. E era dauna gessec dera sala, e deishèc a Scharkan entre es joenes esclaues qu’es sòns fronts èren coronadi de peireria.

Mès coma qu’era joena se tardèsse en tornar, preguntèc Scharkan as esclaues a on auie anat, e aguestes li responeren: “Que se n’a anat a dormir. E nosates èm aciu entà servir-te, segontes mos ordenes.” E Scharkan non sabec se qué pensar. Mès es gojates li heren a vier tota sòrta de parva esquista, en tot aufrir-l’ac en granes plates ornades, e Scharkan mingèc enquia assadorar-se. Dempús li presentèren era gèrla e era palangana d’aur damb relèus de plata, e deishèc que corresse pes sues mans era aigua perhumada de ròses e flor d’irangèr. Mès de pic comencèc a preocupar-se pera sòrt des sòns soldats, qu’auie deishat solets. E se repoteguèc per çò d’auer desbrembat es conselhs deth sòn pair. Mès s’aumentaue era sua pena en non saber arren dera joena, ne deth lòc que se trapaue. E recitèc alavetz aguestes estròfes deth poèta:

S’è perdut era mia fòrça e eth mèn valor, ei leugèra era mia colpa, pr’amor que m’an enganhat e tradit de tantes manères!

Desliuratz-me, ò amics mèns! deth mèn dolor, d’aguest dolor d’estimar que m’a hèt pèrder es fòrces e tota era mia alegria!

Vaquí qu’eth mèn còr, horaviat per çò der amor, s’a horaviat e s’a delit! S’a delit, e sabi pas entà qui lançar eth mèn crit d’angonia!

Quan Scharkan acabèc de recitar aguestes estròfes, s’esclipsèc e non se desvelhèc enquiath maitin. E vedec entrar ena sala un molon de bereses, vint joenes coma lues qu’enrodauen ara sua patrona. E aguesta, ath miei des autes, semblaue era lua entre es esteles. Anaue vestida damb magnifiques sederies ornades damb diboishi e figures; era sua cintura encara semblaue mès fina e es sues anques mès somptuoses dejós deth cinturon que les tenguie captives. Aguest cinturon qu’ère d’aur filigranat, damb peireria. E damb aguesta cintura e aguestes anques, semblaue era joena ua taula de cristau diafan qu’ath sòn centre se plegaue doçament ua fina rama de plata. Es pitraus èren mès supèrbis e gessents. Subjectaue era sua cabeladura un hilat de pèrles damb tota sòrta de peireria. E enrodada des vint damaisèles a dreta e quèrra, que l’amiauen era coa deth sòn supèrb vestit, caminaue meravilhosa, en tot voludar-se.

E en veder-la, sentec Scharkan escurida era sua rason; e se’n desbrembèc des sòns soldats, e deth visir, e enquia e tot des conselhs deth sòn pair. E se botèc de pès, atirat per aqueri encantaments, e recitèc aguestes estròfes:

Poderosa d’anques, inclinada e vibranta! Es tòns membres son flexibles e leugèrs, era tua gòrja resquilhosa e daurada!

Amagues, ò plan beròia! es tresòrs interiors! Jo qu’è uelhs agudents que trauèssen totes es opacitats.

Alavetz era joena s'apressèc ada eth, e lo guardèc longament, longament. Dempús li didec: "Qu'ès Scharkan! Ne sò segura. Ò Scharkan, hilh d'Omar Al-Neman! Ò eròi magnanim! Vaquí qu'illumines aguesta casa e l'onores. Ditz-me, ò Scharkan! as passat era net tranquil? Parla-me! E sustot non dissimules mès, dèisha era mentida entàs mèstres dera mentida, donques qu'era ficcion e era mentida non son es atributs des reis, e mès que mès deth mès gran des reis!"

Quan Scharkan entenec aguestes paraules, comprenec que non servirie d'arren remir, e responec: "Ò tu, era plan doça! Que sò Scharkan Omar Al-Neman! Sò aqueth que patís pr'amor qu'eth Destin lo lancèc sense defensa enes tues mans. Hè de jo çò que volgues, ò desconeishuda des uelhs neri!" Alavetz era joena baishèc un shinhau es uelhs entath solèr, coma se meditèsse. Dempús, guardant a Scharkan, li didec: "Padega era tua anma e adocís es tues guardades! As desbrembat qu'ès eth mèn òste? As desbrembat que i a auut entre tu e nosati eth pan e era sau? As desbrembat tanben qu'auérem mès d'ua convèrsa amistosa? A compdar d'ara seràs jos era mia proteccion e auràs eth benefici dera mia leiautat. Non cranhes arren, peth Messies! pr'amor que se tota era tèrra se lancèsse contra tu, arrés te tocarie abans de qué era mia anma gessesse deth còs ena tua defensa.

Didec, e venguec a sèir-se gentilament ath sòn costat e se metec a parlar-li damb eth mès doç arridolet. Dempús cridèc a ua des sues esclaues e li parlèc en lengua grèga, e era esclaua gessec, entà tornar acompanhada de d'autes qu'amiauen granes plates de parva de tota sòrta, e d'autes damb gèrles de beuenda.

Mès Scharkan non gausaue tastar aquera parva, e era joena, en encuedar-se'n, li didec:

"Trantalhes, ò Scharkan! de tastar era mia parva. Sospeches bèra traïson. Desbrembes qu'ager t'auria pogut aucir?" E s'esdeguèc a alongar era man e cuélher un shinhau de cada sièta. E Scharkan s'avergonhèc des sues sospeches, e comencèc a minjar, e era damb eth, enquia que s'assadorèren. Dempús d'auer-se lauat es mans, botèren es flors e manèren que les hessen a vier era beuenda, en granes gèrles d'aur, plata e cristau; e n'auie de toti es colors e des milhores classes. E era joena aumplic ua copa d'aur, e siguec era prumèra a béuer; e dempús l'aumplic de nauèth e l'ac aufric a Scharkan, que beuec, e era li didec: "Ò musulman! ves coma atau era vida ei aisida e agradiua?"

En aguest moment dera sua marracion, Schahrazada vedec aparéisher eth dia, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era quaranta nauau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué era joena desconeishuda li didec a Scharkan; "Ò musulman! ves coma atau era vida ei aisida e agradiua?" Dempús seguiren beuent d'aquera manèra enquia qu'era fermentacion costèc eth sòn efècte e er amor s'agarrèc fèrmament en còr de Scharkan. Alavetz era joena li didec a ua des sues daimasèles

favorites, cridada Gran de Corau: “Ò Gran de Corau! esdega-te e hèr-te a vier es esturments armoniosi!” E Gran de Corau responec: “Escoti e aubedisqui.”

Gessec pendent un instant, e tornèc acompanhada d’ues joenes qu’amiauen un laüt de Damasc, ua citara de Tartaria e ua viòla d’Egipte. E era joena cuelhec eth laüt, lo templèc damb adretia, e acompanhada per d’autes daimasèles que s’auien seigut en tapís, polsèc un moment es còrdes vibrantes. E damb ua votz plia de delícies, mès doça qu’era brisa e mès agradiua e pura qu’era aigua dera sèrra, cantèc aquerò que seguís:

Es victimes des tòns uelhs, ò estimada mia! ne sabes eth sòn nombre? Es flèches que lancen es tòns uelhs e que vèssen era sang des còrs, ne sabes eth sòn nombre?

Mès erosi es còrs que patissen per çò des tòns uelhs! E mil còps erosi es tòns esclaus d’amor!

E acabat aguest cant, se carèc era joena. Alavetz ua des gojates qu’acompanhaue damb es esturments, entonèc en lengua grèga ua cançon que non comprenec Scharkan. E era sua joena senhora responie de quan en quan damb eth madeish ton. Mès, be n’ère de doç aqueth cant alternat e planhós!

E era joena li didec a Scharkan: “Ò musulman entre es musulmans! as comprenut era nòsta cançon?” E eth responec: “Plan que òc que non l’è comprenut, mès era sua armonia m’a esmoigut extraordinariament! E era umiditat des dents en arrir e era leugeresa des dits en tocar es esturments m’an encantat enquiar infinit.”

Era arric, e didec: “E ara, Scharkan, se te didessa un cant arab, qué haries?” E eth responec: “Pèrder solide era rason qu’encara me rèste.” Alavetz era joena cambièc eth ton e era clauilha deth laüt, lo polsèc un moment, e cantèc aguestes paraules deth poèta:

Eth sabor dera separacion ei un sabor plen d’amarum. I a bèth remedi entà patir-lo damb paciéncia?

Que m’an dat entà alistar tres causes: er aluenhament, era separacion e er abandonament, tres causes plies d’espant.

Com alistar, quan sò complètament vençut per amor d’ua beresa que m’a conquistat e que me somet a dures pròves?

Quan Scharkan entenec aguesta cançon, coma qu’auie begut fòrça, quedèc sense sens, complètament embriac. E quan se remetec ja non ère aquiu era joena.

E Scharkan les preguntèc as esclaues:

E es esclaues dideren: “Que se n’a anat ena sua cramba entà dormir, donques que ja ei de nets.” E Scharkan, encara que molt contrariat, didec: “Qu’Allà l’age sus era sua proteccion!” Mès a londeman, Gran de Corau, era esclaua preferida, lo venguec a cercar quan se desvelhèc, pr’amor d’amiar-lo entara madeisha cramba qu’era senhora. E en passar eth lumedan, Scharkan, siguec recebut ath son des esturments e des imnes des

cantaires, que d'aguesta manèra li dauen era planveguda. E trauessèc ua pòrta tota d'evòri, incrustada de perles e peireria. E se trapèc en ua gran sala, tota caperada de sederia e de tapissi de Khirasan.

E ère illuminada per granes hièstres que dauent entà un jardin luxuriant e trauessat per arriuets. Ath costat des parets dera sala, i auie ua hilèra d'estatues vestides coma persones e que botjauen es braci e es cames d'ua manèra estonanta, e ath sòn laguens i auie un mecanisme que les hège cantar e parlar coma vertadèrs hilhs d'Adam.

Mès quan era patrona dera casa vedec a Scharkan, se lheuèc, s'apressèc ada eth, e lo cuelhec dera man. E lo hec sèir ath sòn costat, e li preguntèc damb interès se com auie passat era net, e li hec d'autes preguntes, qu'ada eres balhèc Scharkan responses avientes. Dempús se meteren a conversar, e era li preguntèc: "Te'n sabes des paraules des poètes sus es enamoradi e sus es esclaus der amor?" E eth responec: "Òc, ò senhora mia! que ne sai quauques ues." E era didec: "M'agradarie entener-les."

E eth didec: "Vaquí çò qu'er eloquent e delicat Kuzair didie per çò dera perfèctament beròia Izzat, ara quau estimaue:

Ò non! Jamès desnisharè es encantaments d'Izzat! Jamès parlarè deth mèn amor per Izzat! M'a obligat a tanti juraments e a tantes promeses! A! Se se sabessen toti es encantaments d'Izzat!

Es ascètes que ploren entre eth povàs e que tant se protegissen contra es penes der amor, s'entenessen eth mormolh que jo coneishi, acodirien a ajulhar-se dauant d'Izzat entà adorar-la! A! Se sabessen guairi son es encantaments d'Izzat!

E era joena exclamèc: "De vertat, era eloqüencia siguec un don d'aguest admirable Kuzair, que didie:

Se dauant d'un jutge digne d'era e dera sua beresa se presentèsse Izzat en tot competir damb eth sòn rivau eth doç solei deth maitin, solide serie Izzat era preferida!

E ça que la, quauques hemnes malicioses an gausat criticar era sua beresa. Allà les confone, e hèsque des sues caròles un tapìs entàs sòles d'Izzat!

E era joena higec: "Guaire estimada siguec Izzat! e tu, ò prince Scharkan! se rebrembèsses es paraules qu'eth beròi Djamil li didie ara madeisha Izzat, be ne series d'amable se mo' les didesses!" E Scharkan didec: "Reaument, des paraules de Djamil a Izzat non me'n brembi que d'aguesta estròfa:

Ò era mès gentila des enganhaires! Sonque desires era mia mòrt; entada era se filen toti es tòns plans! E ça que la, ès era soleta que desiri entre totes es joenes dera tribú!"

E Scharkan higec: "Pr'amor que te cau saber, ò senhora mia! que jo sò ena madeisha situacion que Djamil, donques que desires hèr-me morir dauant des tòns uelhs." E alavetz era joena arric, mès que non didec arren. E seguiren beuent enquia qu'arribèc era auròra. Ara seguida se lheuèc era joena e despareishec. E Scharkan se premanic a

passar ua auta net solet en sòn lhet. Mès quan arribèc eth maitin, se presentèren es esclaues ath son des esturments armoniosi, e dempús d'auer punat eth tèrra entre es sues mans, li dideren: "Vene damb nosates, se te platz, entara cramba dera nòsta patrona, que te demore!"

Alavetz se lheuèc Scharkan, e gessec damb es esclaues, que tocauen es esturments. E arribèc en ua dusau sala, plan mès meravilhosa qu'era prumèra, a on i auie estatues e pintures que figurauen animaus, audèths, e fòrça d'autes causes que depassarien quinsevolh descripcion. E quedèc encantat de tot aquerò que vedie, e es sòns pòts cantèren aguestes estròfes:

Cuelherè era estela que puge entre es fruts d'aur der Arquèr des Sèt Esteles!

Qu'ei era pèrla nòbla qu'anóncie es aubes platejades. Era gota d'aur dera constellacion.

Qu'ei eth uelh d'aigua que des.hè es trenes de plata. Era ròsa de carn des sues caròles! Un topaci allugat!

Es sòns uelhs balhen eth color ara violeta, es sòns uelhs enrodadi de kohl blu!

E era joena se lheuèc, venguec a cuélher era man de Scharkan, lo hec sèir-se ath sòn costat, e li didec: "Ò prince Scharkan! solide coneishes eth jòc des escacs." E eth didec: "Que lo coneishi, mès se te platz, non sigues coma aquera que se planh eth poèta:

En bades me planhi! Que sò martirizat per amor! Non posqui amortar era set ena sua boca erosa, ne alendar era vida en tot beuer-la enes sòns pòts.

Que non ei que me mesprede, ne que me manquen es sues atencions, ne que desbremba es escacs entàr distrèir-me; mès, dilhèu era mia anma a set de distraccions ne de jòcs?

E ath delà, com poiria lutar contra era, quan eth huec dera sua guardada me fascine, era guardada des sòns uelhs que se cale en mèn hitge?

E era joena se metec a arrir, mès apressèc es escacs e comencèc a jogar. E Scharkan, cada còp que li tocaue jogar, en sòrta d'atier ath jòc guardaue ara joena, e jogaue de quinsevolh manèra, botant ath shivau en lòc der elefant e er elefant en lòc deth shivau.

E era, arrint, li didec: "Peth Messies! Be n'ei de prigond eth tòn jòc!" Mès eth responec: "Aguesta qu'ei era prumèra partida! Ja sabes que non represente arren." E premaniren eth jòc de nauèth. Mès era lo vencec un aute viatge, e eth tresau, e eth quatau e eth cincau viatge. Dempús li didec: "Vaquí qu'en toti ès vençut!" E eth didec: "Ò sobeirana mia! que non està mau èster vençut per ua adversària coma tu!"

Alavetz era joena manèc botar eth mantèl, e mingèren e se laueren es mans, e non deishèren de béuer de totes es beuendes. E era joena cuelhec ua arpa, e damb adretia preludièc ues nòtes doces e melodioses. E cantèc aguestes estròfes:

Arrés s'escape deth sòn Destin, atau s'ei amagat coma se non, atau age eth ròstre seren o amargant.

Desbremba'c tot, ò amic mèn! e beu pera beresa e pera vida. Que sò era beresa que cap hilh dera tèrra pòt guardar damb indiferéncia!

Carèc e solet era arpa sonèc jos es fini dits d'evòri. E Scharkan, capvirat, se sentie perdut en infinits desirs. Alavetz, dempús d'un nauèth preludi, era joena cantèc:

Era vertadèra amistat non pòt tier er amarum dera separacion! Enquia e tot eth solei s'esblancossís quan li cau deishar era tèrra!

Mès, a penes cessèc aguest cant, enteneren un enòrme tarrabastalh e ua grana cridadissa. e vederen qu'auançauen un revolum de guerrèrs cristians damb es esquies nudes, e cridauen: "Vaquí qu'as queigut enes nòstes mans! Vaquí, ò Scharkan!, eth tòn dia dera perdicion!"

En enténer Scharkan aguestes paraules, pensèc de seguit en ua traïson, en tot filar-se es sues sospeches contra era joena. Mès quan se virèc entà on ère era, prèst ja a repotegar-la, la vedec lançar-se dehòra, plan esblancossida.

E era joena arribèc dauant des guerrèrs, e les didec: "Se qué voletz?" Alavetz s'auancèc eth cap des guerrèrs, e li contestèc, dempús d'auer punat era tèrra entre es sues mans: "Ò reina plia de glòria! Ò era mia nòbla senhora Abriza, era pèrla mès nòbla entre es pèrles des aigües! Ignòres era preséncia d'aqueth qu'ei en aguest monastèri?"

E era reina Abriza responec: "De qui parles?" E eth didec: "Parli d'aqueth que criden mèstre d'eròis, eth destructor de ciutats, eth terrible Scharkan Omar Al-Neman, aqueth que non a deishat ua tor sense esbauçar, ne ua fortalesa sense hèr-la quèir. Ara plan, ò reina Abriza! eth rei Hardobis, eth tòn pair e senhor nòste, se n'a sabut en Kassaria, era sua ciutat, pes pròpris pòts dera anciana Mair de totes es Calamitats, qu'eth prince Scharkan ère aciu. Donques qu'era Mair de totes es Calamitats l'a dit ath rei qu'a vist a Scharkan en bòsc, quan venguie entad aguest monastèri. Atau, donc, ò reina! eth tòn merit ei incommensurable per auer agarrat ath leon enes tòns hilats, en tot facilitar-mos era victòria sus era armada des musulmans."

Alavetz, era joena reina Abriza, hilha deth rei Hardobis, senhora de Kaissaria, guardèc plan indignada ath cap des guerrèrs e li didec:

"Com te crides?" E er aute responec: "Eth tòn esclau eth patrici Massura ibn Mossora ibn Kacherda!"

E era li didec: "E com ei que t'as atrevit, ò insolent Massura! a entrar en aguest monastèri sense avisar-me ne demanar-me permís?" E eth didec: "Ò sobeirana! cap des portèrs m'a barrat eth camin, ath contrari, mos an guidat enquiara pòrta dera tua cramba. E ara, sivans es ordes deth tòn pair, demoram que mos autreges ad aguest Scharkan, eth guerrèr mès formidable entre es musulmans." E era reina Abriza didec: "Mès qué te

penses? Non sabes qu'aguesta Mair de totes es Calamitats ei ua mentidèra? Peth Messies! Aciu que i a un òme, mès que non ei eth Scharkan que parles, senon un estrangèr qu'a vengut a demanar-mos ospitalitat, e de seguit l'ac auem autrejat generosament. E ath delà, enquia e tot se siguesse Scharkan, es deuers dera ospitalitat me manen protegir-lo contra toti.

Jamès se diderà qu'Abriza a traït ar òste, dempús d'auer compartit damb eth eth pan e era sau!

Atau, donc, çò que te cau hèr, ò patrici Massura! ei anar-te'n de seguit damb eth rei, eth mèn pair; punaràs era tèrra entre es sues mans, e li dideràs qu'era vielha Mair de totes es Calamitats a mentit e l'a enganhat."

Eth patrici Massura didec: "Reina Abriza, que non posqui tornar damb eth rei Hardobis, eth tòn pair, sense hèr-me a vier ath presoèr, coma mos a manat." Era, ar arràs dera colèra, didec: "Qui te bote en aguestes causes, ò guerrèr! Sonque as de combàter quan pogues, donques que te paguen entà combàter. Mès compde de calar-te enes ahèrs que non t'interèssen. Ath delà, se gauses atacar a Scharkan, ac pagaràs damb era tua vida e damb era vida de toti es guerrèrs que son damb tu. E vaquí que lo vau a cridar, entà que vengue damb era sua espada e eth sòn escut."

E eth patrici Massura didec: "Ò quin malastre eth mèn! Pr'amor que se me desliuri dera tua colèra, queirè ena deth tòn pair, eth nòste rei. Se se me presentèsse aguest Scharkan, lo manaria detier de seguit pes mèns soldats, e me lo haria a vier presoèr entre es mans deth tòn pair, eth rei de Kaissaria."

E Abriza exclamèc: "Que parles massa entà èster un guerrèr, ò patrici Massura! E es tues paraules depassen un shinhau era pretension e era insoléncia! Dilhèu non sabes qu'ètz cent contra un? S'eth tòn patriciat non te treiguec enquia e tot era tralha deth valor, luta damb eth d'òme a òme. E s'ès vençut tu, un aute ocuparà eth tòn lòc, e atau successiuament, enquia que Scharkan quèigue enes nòstes mans. E atau veiram qui de toti vosati ei er eròi!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cinquantau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué era joena reina Abriza exclamèc: "E veiram qui de toti vosati ei er eròi!"

E eth patrici Massura repliquèc: "Peth Messies! qu'as parlat fòrça ben! Jo serè eth prumèr que se presente a lutar!"

Era didec: “Demora, donc, que vau a avisar-lo e a saber era sua responsa. S’accèpte, se harà atau; se se remís, serà, a maugrat de tot, er òste protegit.” E Abriza s’esdeguèc a vier a cercar a Scharkan, e lo metec ath pas de tot, exceptat de se qui ère era.

E Scharkan comprenec qu’auie jutjat mau en dobtar dera generositat dera joena, e s’avenguèc fòrça, e damb mès motiu per çò d’auer-se enganhat en jutjar ara joena e auer-se calat imprudentament ath miei deth país des rumís.

E dempús didec: “Ò senhora mia! Que non sò acostumat a combàter damb un solet guerrèr, senon contra dètz ath còp, e d’aguesta manèra pensi entamenar eth combat.”

Didec, e se metec de pès en un bot, e se filèc ar encontre des guerrèrs cristians. E amiaue ena man era sua espada e eth sòn escut.

Quan eth patrici Massura vedec que s’apressaue Scharkan, sautèc sus eth en un bot, e l’ataquèc furiosament; mès Scharkan parèc eth còp que li fotie, e se lancèc contra eth sòn adversari coma un leon. E li fotec ena espatla un talh tan terrible, qu’era espada gessec ludent pera anca, dempús d’auer-li trauessat eth vrente e es intestins.

En veir aquerò, Scharkan creishec en valor as uelhs dera reina, que pensèc: “Vaquí que jo auria pogut lutar damb eth en bòsc.”

Dempús se virèc entàs soldats, e les didec: “Qué demoratz entà seguir eth combat? Non pensatz en resvenjar era mòrt deth patrici?” Alavetz auancèc a granes calhamardades un gegant d’aspècte formidable, e qu’era sua cara alendaue ua grana energia. Qu’ère eth pròpri frair deth patrici Massura. Mès Scharkan non li dèc temps entà arren mès, donques que li fotec eth talh ena espatla, qu’era sua espada gessec ludent pera anca, dempús d’auer-li trauessat eth vrente e es intestins. Alavetz auancèren d’auti guerrèrs, un a un, mès Scharkan les hège patir era madeisha sòrt, e entara sua espada ère un jòc eth hèt de hèr volar es sòns caps. E d’aguesta sòrta n’aucic a cinquanta. Quan es auti cinquanta que restauen vederen era sòrt qu’auien passat es sòns companhs, s’amassèren en un solet grop, e se lancèren toti amassa contra Scharkan, mès aquerò les perdec.

Scharkan les demoraue damb tota era sua valentia deth sòn còr, mès dur qu’era ròca, e les escarrièc coma s’escarrien es grans ena aira, e les escampilhèc ada eri e as sues anmes entà tostemp.

Alavetz era reina Abriza cridèc as sues damaisèles: “I a mès òmes en monastèri?” E eres responeren: “Non rèsten senon es portèrs.” Alavetz era reina Abriza auancèc ar encontre de Scharkan, lo sarrèc entre es sòns braci, e lo punèc damb fervor. Dempús compdèc eth nombre de mòrts, e se’n trapèc ueitanta. Per çò des auti vint combatents, artenheren húger, a maugrat deth sòn estat, e auien despareishut.

E Scharkan pensèc alavetz en netejar era lama sagnosa dera sua espada. E tirassat per Abriza, tornèc en monastèri, en tot recitar aguestes estròfes belliques:

Contra jo s’an lançat furiosament entà combater-me eth dia dera mia valentia!

E è lançat as sòns capinauts shivaus coma pastura as leons, as mèns frairs es leons.

Tè! Desliuratz-me deth pes dera mia ròba, se voletz!

En dia dera mia valentia non è hèt que passar, e vaquí a toti es guerrèrs estiradi en solèr usclador deth mèn desèrt!

E coma que ja auien arribat en salon, Abriza, arridolenta de plaser cuelhec era man de Scharkan e se la hec a vier enes pòts. Dempús se lheuèc eth vestit, e campèc per dejós ua vestidura de malha e ua espada d'acèr fin dera India. E Scharkan, estonat, preguntèc: "Entà qué son, ò senhora mia! aguesta vestidura de malha e aguesta espada?" E era didec: "Ò Scharkan, pendent eth combat m'armè ara prèssa per s'un cas auia de vier ena tua ajuda, mès que non as auut besonh deth mèn braç."

Dempús era reina Abriza manèc cridar as portèrs, e les didec: "Com ei que sense eth mèn permís auetz deishar entrar as òmes deth rei?" E dideren: "Que non ei costum que demanen permís es òmes deth rei, e plan mens eth sòn gran patrici."

Era didec: "Sospechi qu'auetz volut perder-me e costar era mòrt deth mèn òste!

E preguèc a Scharkan que les braquèsse eth cap, e Scharkan les braquèc eth cap.

Alavetz era reina les didec as sues esclaues: "Que se meritauen eth castig mès dur!"

Dempús se virèc entà Scharkan, e exclamèc: "Vaquí, ò Scharkan! que te vau a revelar çò qu'a estat amagat entà tu enquia ara!"

E didec atau:

"Te cau saber, ò Scharkan! que sò era soleta hilha deth rei grèc Hardobis, senhor de Kaissaria, e me cridi Abriza. E è coma enemiga inexorabla ara vielha Mair de totes es Calamitats, qu'a estat era hilhuquèra deth mèn pair e ei plan temuda e respectada en palai. E era causa dera enemistat entre era e jo, ei ua causa que me desencusaràs que te conda, pr'amor qu'intervien ues joenes en aguesta istòria, e ja te'n saberàs damb eth temps de toti es detalhs. Atau ei qu'era Mair de totes es Calamitats harà tot çò que pogue entà perder-me, mès que mès ara que sò estat era causa dera mòrt deth cap des patricis e des guerrèrs. E li diderà ath mèn pair qu'è abraçat era vòsta causa. Atau ei qu'era soleta decision que posqui cuélher, mentre era Mair de totes es Calamitats me perseguisque, ei partir luenh dera mia familha e deth mèn país. E te prègui que m'ajudes e actues damb jo coma jo è hèt damb tu, donques que n'as ua part deth tòrt de tot çò que ven d'arribar."

En enténer aguestes paraules, Scharkan sentec qu'era alegria li hège pèrder eth sen, e qu'eth sòn pièch se dilataue, e se dilataue tot eth sòn èsser, e didec: "Per Allà! Qui gausarà apressar-se a tu, mentre era mia anma sigue en mèn còs? Mès, poiries tier reaument veder-te aluenhada deth tòn pair e des tòns? E era responec: "Plan que òc." Alavetz Scharkan la hec jurar, e era jurèc. E dempús era didec: "Eth mèn còr ja s'a padegat.

Mès me cau dider-te ua auta suplica." E Scharkan didec: "E quina ei era auta suplica?" E era responec: "Que tornes en tòn país damb toti es tòns soldats." Mès eth didec: "Ò senhora mia! Eth mèn pair Omar Al-Neman m'a enviat en aguest país des rumís entà combàter e véncer ath tòn pair, que contra eth mos a demanat ajuda eth rei Afridonis de Constantinopla. Pr'amor qu'eth tòn pair a ordenat confiscar un vaishèth cargat de riqueses, entre eres tres gemes precioses que possedissen admirables vertuts." Alavetz Abriza responec: "Padega era tua anma e adocís es tòns uelhs! Pr'amor que vaquí que te vau a díder era vertadèra istòria dera nòsta ostilitat damb eth rei Afridonis:

"Te cau saber que nosati es grècs celebram ua hesta annau, qu'ei era hèsta d'aguest monastèri. E cada an en aguesta data acodissen toti es reis cristians de toti es parçans, atau coma es nòbles e es grani comerciants. E tanben vien es hemnes e es hilhes des reis e des auti; e aguesta hèsta se tarde sèt dies complèts. Ara plan; un an siguí jo ua des visitaires, e aquiu ère tanben era hilha deth rei Afridonis de Constantinopla, que se cridaue Safia, e qu'ara ei concubina deth tòn pair, eth rei Omar Al-Neman, e mair des sòns hilhs. Mès en aqueth moment ère encara damaisèla. Quan acabèc era hèsta e arribèc eth setau dia, qu'ère eth dia dera partida, Safia didec: "Que non voi tornar per tèrra entà Constantinopla, senon per mar." Alavetz li premaniren un vaishèth, qu'en eth s'embarquèc damb es sues companhes, e manèc embarcar totes es causes que li pertanhien; e lheuèren era vela, e sarpèren. Mès, a penes s'auec aluenhat eth vaishèth, se quilhèc vent contrari, que lo hec desviar dera sua rota. E era Providéncia volec que i auesse precisament en taus entorns un gran vaishèth plen de guerrèrs cristians dera isla de Kafur, en nombre de cinc cents *afrangins* (afrangin: nòm que se balhaue as europèus).

E toti anauen armadi e folradi de hèr. E solet demorauen ua escadença coma aquera entà arténher butin, donques que ja hège temps qu'anauen peth mar. De sòrta que tanlèu vederen ath vaishèth que i auie Safia, l'abordèren, li lancèren es croquets e s'apoderèren d'eth. Dempús se meteren de nauèth a navegar en tot amiar-lo a remòrca. Mès se lheuèc ua furiosa tempesta que les lancèc enes nòstes còstes, deishadi d'anar. Alavetz se lancèren sus eri es nòsti òmes, auciren as pirates, e cuelheren ath còp as setanta joenes qu'entre eres se trapaue Safia.

Tanben cuelheren totes es riqueses apilerades enes vaishèths. Vengueren a aufrir es setanta joenes coma present ath mèn pair eth rei de Kaissaria, e se sauvèren es riqueses. Eth mèn pair alistèc entada eth es dètz joenes mès beròies e distribuic era rèsta entre era sua acompanhada. Dempús n'alistèc cinc des mès beròies, e les manèc coma present entath tòn pair, eth rei Omar Al-Neman. E entre aguestes cinc i auie precisament Safia, hilha deth rei Afridonis: mès nosati non ac sabien, donques qu'arrés ne tanpòc era mos auien revelat era sua condicion e eth sòn nòm, e vaquí, ò Scharkan! se com Safia venguec a èster concubina deth tòn pair, eth rei Omar Al-Neman. E, ath delà, li siguec manada damb d'auti molti presents, coma sederies, teles e brodats de Grècia. Mès ath començament d'aguest an, eth rei pair mèn recebec ua carta deth rei Afridonis, pair de Safia. E en aguesta carta i auie causes que non te saberia repetir. Mès didie aquerò:

“Hè dus ans que les agarrères a uns pirates seishanta joenes, ua des quaus ère era mia hilha Safia. Enquia ara non me n’è sabut, ò rei Hardobis pr’amor que non m’as dit arren.

Aquerò ei era màger ofensa e eth màger opròbi entà jo e entath mèn entorn. Per tant, tanlèu recebes era mia carta, se non vòs èster eth mèn enemic, m’entornaràs ara mia hilha Safia, intacta e intègra. Se demores eth sòn enviament, te tractarè coma te merites, e era mia colèra e eth mèn ressentiment cuelheràn represalhes terribles contra tu.

Tanlèu eth mèn pair liegec aguesta carta, se quedèc plan estonat e espaurit, donques qu’era joena Safia auie estat amiada coma present ath tòn pair, eth rei Omar Al-Neman, e non i auie cap probabilitat de qué siguesse intacta e intègra, donques que ja l’auie hèt mair eth rei Omar Al-Neman.

Comprenérem alavetz qu’aquerò ère ua grana calamitat. E eth mèn pair non auec mès remèdi qu’escriuer-li ua carta ath rei Afridonis, qu’en era l’explicaue era situacion, e se desencusaue per çò dera ignorància qu’auie auut dera personalitat de Safia, en tot jurar-l’ac mil viatges.

En recéber era carta deth mèn pair, eth rei Afridonis s’anugèc d’ua manèra tragica; se lheuèc, se seiguec, escopic, e didec: “Ei possible qu’era mia hilha, qu’era sua man se disputauen toti es reis cristians, age vengut a èster ua esclaua entre es esclaues d’un musulman? Ei possible que s’age rendut as sòns desirs e compartit eth sòn lhet sense cap contracte legau? Peth Messies! qu’è de cuélher d’aguest caucador musulman, non assadorat de hemnes, ua resvenja que harà parlar a Orient e a Occident.

E alavetz siguec quan eth rei Afridonis pensèc manar embaishadors ath tòn pair damb riqui presents, e hèr-li creir qu’ère en guèrra contra nosati, e demanar-li ajuda. Mès en realitat ère entà hèr-te quèir a tu, ò Scharkan! e as tòns dètz mil cavalièrs en ua emboscada.

Per çò des tres gemes meravilhoses que tien tantes vertuts, existissen reaument. Qu’èren proprietat de Safia, e queigueren en mans des pirates, e dempús enes deth mèn pair, que me les autregèc. E jo les è, e ja te les mostrarè. Mès ara ei mès important que cerques as tòns cavalièr e cuelhes eth camin entà Bagdad damb eri, abans de quèir enes hilats deth rei de Constantinopla e abans de qué vos treiguen era comunicacion complètament.”

En enténer Scharkan aguestes paraules, cuelhec era man d’Abriza e se la hec a vier enes pòts. E dempús didec: “Glòria a Allà e as creatures d’Allà! Glòria ad aqueth que t’a botat en mèn camin entà que sigues causa dera mia sauvacion e dera sauvacion des mèns companhs! Mès, ò deliciosa e caritatiua reina! Jo non me posqui separar de tu dempús de tot çò que s’a passat, e non permeterè que te demores aciu soleta, donques que sabi pas se qué te pòt arribar. Vene, Abriza, anem entà Bagdad, a on seràs segura!”

Mès Abriza, que ja auie auut temps entà reflexionar, li didec: “Ò Scharkan! hè lèu en anar-te’n. Agarra as enviats deth rei Afridonis, que son enes sues tendes, obliga-les a coheishar era vertat, e d’aguesta manèra comprobaràs es mies paraules. Jo te traparè abans de qué s’agen passat tres dies, e entraram amassa en Bagdad.”

Dempús se lheuèc, s'apressèc ada eth, li cuelhec eth cap damb es dues mans, e lo punèc. E Scharkan hec madeish.

E era reina ploraue damb totes es lèrmes des sòns uelhs.

E es sòns plors èren capables de delir es pèires.

Scharkan, en veir plorar ad aqueri uelhs, s'atrendic mès encara, e plorant recitèc aguestes dues estròfes:

Me didí adiu d'era, e era mia man dreta secaue es mies lèrmes, tant qu'era mia man quèrra enrodaue eth sòn còth!

E me didec temerosa: "Non cranhes comprometer-te dauant des hemnes dera mia tribú?" E li didí: "Non me cau pòur! Dilhèu eth dia der adiu non ei eth dera traïson des encamardadi?"

E Scharkan se separèc d'Abriza, e gessec deth monastèri. Montèc de nauèth en sòn shivau, qu'es sues brides tenguien dus òmes, e partic. Passèc eth pònt de cadies d'acèr, se calèc entre es arbes dera seuva, e acabèc per arribar en clar plaçat ath centre deth bòsc. E a penes auec arribat, vedec a tres cavalièrs ath sòn dauant, qu'auien arturat còp sec eth galaup des sòns shivaus. E Scharkan treiguec era sua rutilanta espada, e se caperèc damb era, prèst ar atac. Mès de ressabuda les arreconeishec e eri l'arreconeisheren, donques qu'es tres cavalièrs èren eth visir Dandan e es dus emirs principaus dera sua acompanhada. Alavetz es tres cavalièrs baishèren de seguit, e li desirèren respectuosament era patz ath prince Scharkan, e l'exprimiren tota era angonia que per çò dera sua abséncia auie sentut era armada. E Scharkan les condèc era istòria peth menut, des deth principi enquiath finau, e era pròcha arribada dera reina Abriza, e era traïson parada pes embaishadors d'Afridonis.

E les didec: "Qu'ei probable que se n'agen profitat dera vòsta abséncia entà húger e avisar ath sòn rei. E qui sap s'era armada enemiga aurà destruit ara nòsta! Correm, donc, ath cant des nòsti soldats!

Ath galaup des sòns shivaus arribèren ena val a on èren es tendes. E aquiu regnaue era tranquillitat, mès es embaishadors auien despareishut. Se lheuèc ara prèssa eth camp, partiren entà Bagdad, e ath cap de quauqui dies arribèren ena frontèra, a on ja èren segurs. E toti es abitants d'aqueri parçans s'esdeguèren a hèr-les a vier viures entada eri e entàs sòns shivaus. E descansèren un shinhau. E dempús seguiren era marcha. Mès Scharkan fidèc era direccion dera avantgarda ath visir Dandan, e se quedèc ena rèiregarda damb cent cavalièrs, qu'alistèc un a un entre es milhors de toti es cavalièrs. E deishèc qu'era armada se l'auancèsse tot un dia e dempús se metec en marcha damb cent guerrèrs.

E quan ja auie recorrut près de dus *parasanges* (10 km) arribèren en un congòst molt estret plaçat entre dues montanhes nautes. E a penes aueren arribat, vederen qu'en aute costat deth congòst se lheuaue ua povassèra enòrma. E aguesta povassèra auançaue

rapidament, e quan s'esbugassèc campèren cent cavalièrs, tant intrepids coma leons, que despareishien jos es vestidures de malha e es visères d'acèr. E aqueri cavalièrs, a penes sigueren a posita dera votz, cridèren: "Desmontatz, ò musulmans! e rendetz-vos a discrecion, pr'amor que se non, per *Mariam e Yuhanna*! (Maria e Jesús) es vòstes anmes non se tardaràn a volar des vòsti còssi!"

E Scharkan, en enténer aguestes paraules, vedec qu'eth mon s'escurie ara sua vista. E didec, rogides es sues caròles e deishant anar es sòns uelhs relampits de colèra: "Ò gossets cristians! Com gausatz menaçar-mos dempús d'auer auut era audàcia d'auer trauessat es nòstes frontères e cauishigat eth nòster solèr? Vos pensatz que poiratz escapar-vos des nòstes mans e entornar en vòste país?"

Didec, e cridèc as sòns guerrèrs: "Ò credents! Anem contra aguesti gossets!"

E Scharkan siguec eth prumèr de lançar-se sus er enemic. Alavetz es cent cavalièrs de Scharkan queigueren sus es cent cavalièrs enemics a tot galaup des sòns shivaus, e ambdues masses d'òmes, damb còrs mès durs qu'era ròca, se barregèren.

E es acèrs tumèren damb es acèrs, e es espades damb es espades, e comencèren a plòir còps. E crepitant, es còssi s'entrelaçauen damb es còssi e es shivaus s'encabrauen entà quèir pesadament sus es shivaus, e non s'entenie un aute bronit qu'er esclafit des armes e eth patac deth metau contra eth metau. Eth combat se tardèc enquia près dera net. E solet alavetz se separèren ambdús grops, e poderen compdar-se. Scharkan comprovèc que non i auie entre es sòns òmes cap herit grèu e exclamèc:

"Ò companhs! è navegat tota era mia vida peth mar des batalhes rambalhoses, qu'en eres tumauen es molons d'espades e lances; qu'è combatut damb molti eròis, mès non auia trapat òmes trant intrepids, guerrèrs tan valents ne eròis tant esforçadi coma aguesti adversaris."

E es soldats de Scharkan responeren: "Ò prince Scharkan! es tues paraules qu'an dit era vertat. Mès te cau saber qu'eth cap d'aguesti guerrèrs ei eth mès admirable de toti e eth mès eroïc. E ath delà, cada còp qu'un de nosati què entre es sues mans, se hège enlà entà non aucir-lo, e lo deishaue liure dera mòrt!"

En enténer aguestes paraules, se quedèc plan perplèx Scharkan, mès dempús didec: "Deman mos botaram en hilèra e les atacaram atau, donques qu'èm cent contra cent. E demanaram era victòria ath Senhor deth Cèu!" E fidadi en aguesta resolucion, s'esclipsèren toti aquera net.

Per çò que hè as cristians, vaquí qu'enrodèren ath sòn cap, e exclamèren: "Auer non auem pogut hèr capitada damb aguesti musulmans." E eth cap didec: "Mès deman mos botaram en hilèra e les haram quèir un darrèr der aute." E fidadi en aguesta resolucion, s'esclipsèren toti tanben.

Atau, donc, quan ludec eth maitin, s'illuminèc eth mon damb era sua lum, e gessec eth solei entà enlumenar indistintament era cara des pacifics e era des guerrèrs. E saludèc a

Mohamed, ornament de totes es causes beròies, e eth prince Scharkan montèc en sòn shivau, e auancèc entre es dues hilères des sòns guerrèrs e les didec: “Vaquí qu’es nòsti enemics son en orde de batalha. Lancem-mos, donc, sus eri, mès un contra un. De moment, que gesque deth reng un de vosati e convide en votz nauta a un des guerrèrs cristians entà un combat singular. Dempús cada un acararà, ath sòn torn, era luta d’aguesta manèra.”

E un des cavalièrs de Sharkan gessec dera sua hila, esperonèc ath sòn shivau entar enemic, e cridèc: “Ò toti vosati! I a enes vòstes hiles bèth combatent, bèth campion intrepid entà acceptar era luta damb jo?”

A penes auec prononciat aguestes paraules, gessec d’entre es cristians un cavalièr totafèt caperat d’armes e de hèr, de seda e d’aur. Montaue un shivau bai, era sua cara ère roienca, damb es maishères vèrges de peu.

Amièc ath sòn shivau enquiara mitat dera liça, e damb era espada quilhada se precipitèc contra eth campion musulman; e d’un rapid còp de lança li hec pèrder es arçons e l’obliguèc a render-se ar enemic. E se lo hec a vier presoèr, entre es crits de victòria e de jòia que lançauen es guerrèrs cristians.

De seguit gessec des files un aute cristian e auancèc enquiara mitat dera liça, ar encontre de un aute musulman que ja ère en era e qu’ère eth frair deth presoèr. E ambdús campions se calèren ena luta, que non se tardèc a acabar damb era victòria deth cristian, pr’amor qu’en tot profitar-se’n d’un descuet deth musulman, que non s’auie pogut protegir, li fotec un aute còp damb era lança que lo hec quèir, e se lo hec a vier presoèr.

E atau seguiren amidant es sues armes, e cada còp s’acabaue era luta damb era derrota d’un musulman, vençut peth cristian. E atau siguec enquia que venguec era net, demorant presoèrs vint guerrèrs musulmans.

Scharkan s’impressionèc fòrça en veir aguest resultat, e amassèc as sòns companhs. E les didec: “Non ei reaument extraordinari çò que mos ven d’arribar? Demàn auançarè jo solet contra er enemic, e provocarè ath cap d’aguesti cristians. E dempús de vencer-lo me’n saberè dera rason que l’a botjat a violar eth nòste territòri e atacar-mos. E se se remís a explicar-se, l’auciram;: mès s’accèpte es nòstes proposicions, haram es patzes damb eth.” E cuelhuda aguesta resolucion, s’esclipsèren toti enquiath maitin.

E arribat eth maitin, Scharkan montèc a shivau entàs files des enemics; e vedec auançar, ath miei de cinquanta guerrèrs qu’auien baishat deth shivau, a un cavalièr, que non ère un aute qu’eth cap des cristians en persona. Amiaue ena espatla ua capa de satin blu que flotaue per dessús dera vestidura de malha; brandie nuda ua espada d’acèr e montaue un shivau nere qu’amiaue en front ua estela blanca dera mida d’un dracma de plata. E aguest cavalièr auie ua cara de mainatge, damb caròles fresques e rosades e vèrges de borra. E tan beròia ère que semblaue era lua que ges gloriosament per orizon orientau.

E quan siguec ath miei dera liça, aguest joen cavalièr se dirigic a Scharkan, e en lengua araba, damb er accent mès blos, li didec: “Ò Scharkan, ò hilh d’Omar Al-Neman, que

règne enes pòbles e enes ciutats, enes places fòrtes e enes castèths, premanis-te entara luta, pr'amor que serà fòrça dura! E coma qu'ès eth cap des tòns e jo eth cap des mèns, acordam des d'ara qu'eth vencedor en aguesta luta s'apoderarà des soldats deth vençut e serà eth sòn patron!"

Mès ja Scharkan, damb eth còr plen de ràbia, semblable ath leon enforismat, auie lançat eth sòn shivau contra eth cristian. E tumèren er un contra er aute en un patac eroïc, ressonant es còps. E s'aurie pensat veir eth patac de dues montanhes, o era barreja rambalhosa de dus ars que se trapen. E non cessèren de combàter des deth maitin enquia que siguec complètament de nets. E alavetz se separèren. E cada un tornèc damb es sòns.

Dempús Scharkan les didec as sòns companhs: "Ena mia vida è trapat a un combatent coma aguest! E çò de mès extraordinari ei que cada viatge que ve ath sòn adversari que quede descubèrt, en sòrta de herir-lo se limite a tocar-lo leugèrament en lòc descubèrt damb era viròla dera lança. Que non compreni arren d'aguesta aventura, mès pro qu'auesse molti guerrèrs de tau intrepiditat!"

E a londeman seguic era luta dera madeisha manèra e damb parièr resultat. E ath tresau dia, ath miei deth combat, eth beròi joen lancèc eth shivau ath galaup e l'arturèc còp sec, encara que tirassant bastrussament des brides. Alavetz eth shivau s'encabrèc, e eth joen se deishèc quèir, e venguec en solèr, mès coma d'ua forma naturau.

E Scharkan sautèc deth shivau e se precipitèc contra eth sòn enemic damb era espada quilhada, prèst a trauessar-lo. E eth beròi cristian exclamèc: "Ei atau coma actuen es eròis? Mane era galantaria tractar atau as hemnes?" En enténer aguestes paraules, Scharkan guardèc ath joen cavalièr, e en tot auer-lo campat ben, arreconeishec ara reina Abriza, que damb era s'auie passat en monastèri çò que s'auie passat.

E Scharkan lancèc era sua espada, e s'ajulhèc dauant dera joena, e punèc era tèrra entre es sues mans, e li didec: "Per qué as actuat atau, ò reina?" E era didec: "Qu'è volgut experimentar-te en camp de batalha e veir quin ère eth tòn valor. Pr'amor que te cau saber que toti es mèns guerrèrs qu'an combatut damb es tòns son es mies daimasèles, e son joenes coma jo e vèrges. E per çò que hè a jo, se non auesse estat peth mèn shivau, que s'encabrèc dehòra de temps, auries vist d'autes causes, ò Scharkan!"

E Scharkan, arrint, didec: "Glòria a Allà que mos a junhut, ò reina Abriza, sobeirana des tempsi!" E era reina balhèc de seguit era orde de partida, e l'entornèc a Scharkan es vint presoèrs, un darrèr der aute. E toti vengueren a ajulhar-se dauant dera reina, e punèren era tèrra entre es sues mans.

E Scharkan se dirigic entàs beròies joenes, e les didec: "Es reis s'onorarien se podessen compdar damb uns eròis coma vosates!"

Dempús se lheuèren es campaments, e es dus cents cavalièrs entamenèren amassa eth camin de Bagdad, e caminèren atau sies dies complèts, qu'ath sòn finau vederen lúder es mesquites glorioses dera ciutat dera patz.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cinquanta unau net

Era didec:

Vederen lúder ena luenhor es mesquites glorioses dera ciutat de patz. E Scharkan li preguèc ara reina Abriza e as sues companhes que se treiguessen es armadures e les cambièssen pes sòns vestits femenins. E atau ac heren. Dempús ordenèc que s'auancèssen quauqui uns des soldats e l'anoncièssen ath sòn pair Omar Al-Neman era sua arribada e era dera reina Abriza pr'amor de qué gessesse a receber-les un digne cortègi. Quan escuric baishèren en tèrra, s'armèren es tendes, e dormiren enquiath maitin.

E en hèr-se dia, eth prince Scharkan e es sòns cavalièrs, e era reina Abriza e es sues amazònes, tornèren a montar enes sòns shivaus, e cuelheren eth camin dera ciutat. E vaquí que gessec dera poblacion, vient ath sòn encontre, eth gran visir Dandan damb ua acompanhada de mil cavalièrs; e s'apressèc ara joena reina e ath valerós Scharkan, e punèc era tèrra entre es sues mans, e dempús toti amassa entrèren ena ciutat.

E Scharkan siguec eth prumèr que pugèc en palai. E eth rei Omar Al-Neman se lheuèc entà vier ath sòn encontre, l'abracèc e li demanèc notícies. E Scharkan li condèc tota era sua istòria damb era hilha deth rei Hardobis de Kaissaria, e era perfidia deth rei de Constantinopla, e eth sòn ressentiment per çò dera esclaua Safia, qu'ère era madeisha hilha deth rei Afridonis, e li condèc tanben era ospitalitat e es boni conselhs d'Abriza, e era sua darrèra hèta, damb totes es sues qualitats de beresa e de valor.

Quan eth rei Omar Al-Neman entenec aguestes darrères paraules, sentec gran desir de veir ara joena meravilhosa, e tot eth sòn èsser s'aluguèc en enténer aguesti detalhs. E pensèc enes delícies d'auer en sòn lhet era solidesa e era elegància armoniosa d'un còs de daimasèla tant aguerrida, vèrge de baron, e tant estimada pes sues companhes de guèrra.

E tanpòc mespredèc ad aguestes madeishes amazònes, qu'es sòns ròstri, jos es vestits guerrèrs èren es d'un mainatge damb caròles fresques, sense bric de peu e borra. Pr'amor qu'eth rei Omar ère un ancian admirable, damb es muscles mès exercitadi qu'es des joeni. E non cranhie es lutes de virilitat, e gessie tostemp victoriós d'entre es braci des hemnes mès arderoses.

Mès coma que Scharkan non podie imaginar-se qu'eth sòn pair li hesse guardades ara joena reina, s'esdeguèc a cercar-la e l'ac presentèc. E eth rei ère seigut en sòn tron, e les auie dit adiu as camarlencs e a toti es sòns esclaus, exceptat des eunucs. E era joena Abriza arribèc entà eth, punèc era tèrra entre es sues mans, e li parlèc damb un lenguatge d'ua puretat e elegància delicioses. De sòrta qu'eth rei Omar Al-Neman arribèc ath limit der estonament, li balhèc es gràcies, la glorifiquèc per çò qu'auie hèt damb eth sòn hilh eth prince Scharkan, e la convidèc a sèir-se. E Abriza, alavetz, se

seiguec, e se treiguec eth vel que li caperaue era cara, e aquerò siguec un enludernament! Mès tan gran enludernament, qu'eth rei Omar Al-Neman siguec a mand de pèrder eth sen. E de seguit manèc que premanissen entada era e entàs sues companhes eth mès somptuós apartament, e li senhalèc un servici digne dera sua categoria. E alavetz siguec quan l'interroguèc respècte as tres gemes precioses plies de vertuts.

E Abriza li didec: "Aguestes tres gemes meravilhoses, ò rei deth temps! les è jo, donques que non me separi d'eres jamès. E te les vau a mostrar!"

Ordenèc que li hessen a vier ua caisha, e treiguec d'era un petit còfre, e d'eth un estug d'aur ciselat. E quan lo dauric apareisheren es tres gemes, radiantes, blanques, esquistes. E Abriza les cuelhec, e se les hec a vier enes pòts ua darrèr dera auta, e les aufric ath rei Omar Al-Neman coma present per çò dera ospitalitat que l'autrejaue. E hèt aquerò, gessec.

Eth rei Omar Al-Neman comprenec qu'eth còr se n'anaue darrèr d'era. Mès coma qu'es gemes èren aquiu, ludent, ordenèc cridar ath sòn hilh Scharkan e l'autregèc ua d'eres. E Scharkan li preguntèc se qué harie damb es autes dues gemes, e eth rei li didec: "Les vau a autrejar, ua ara tua fraia era mainada Nozhatú, e era auta ath tòn petit frair Daul'makan."

En enténer aguestes paraules que li parlauen deth sòn frair Daul'makan, qu'era sua existéncia ignoraue complètament, quedèc Scharkan desagradiuament estonat, pr'amor que solet se'n sabie deth neishement de Nozhatú. E en tot virar-se entath rei Omar Al-Neman, li didec: "Ò pair! Qu'ei qu'as un aute hilh que non siga jo?" E responec eth rei: "Plan que òc; un frair besson de Nozhatú, qu'a sies ans, hilhs ambdús dera mia esclaua Safia, hilha deth rei de Constantinopla."

Alavetz Scharkan, capvirat per aquera naua, sarrèc es mans e se sarrèc era ròba per çò deth despièch, mès, totun, se tenguec. E exclamèc: "Pro que siguen ambdús jos era protecion d'Allà eth Plan Naut!"

E eth sòn pair qu'auie vist era sua agitacion e eth sòn despièch, li didec: "Ò hilh mèn! Per qué te botes atau? Non sabes qu'era succession deth tron te correspon solet a tu quan jo morisca? Non t'è balhat en prumèr lòc, era mès beròia des tres gemes, plia de meravilhes?"

Mès Scharkan non se vedec en disposicion de responer-li, e non volent contrariar ne aclapar ath sòn pair, gessec deth salon deth tron damb eth cap clin. E se filèc entar apartament d'Abriza; e Abriza se lheuèc de seguit entà receber-lo, e li balhèc es gràcies per çò qu'auie hèt per era, e li preguèc que se seiguesse ath sòn costat. Dempús, en veder-lo trist e aclapat, li hec trendes preguntes. E Scharkan li condèc eth motiu dera sua pena, e higec: "Mès çò que mès me preocupe, ò Abriza! ei qu'è vist en mèn pair intencions clares respècte a tu, e è vist qu'es sòns uelhs s'alugauen damb eth desir de possedir-te.

Qué dides ad aquerò?" E era responec: "Que pòt estar tranquilla era tua anma, ò Scharkan! pr'amor qu'eth tòn pair non me possedirà se non ei mòrta! Non n'a pro damb es tres centes setanta hemnes e enquia e tot totes es autes, que d'aguesta sòrta cobege era mia virginitat, que non ei entàs sòns dents? Tè-te tranquil, ò Scharkan e non te'n hèsques!"

Dempús manèc hèr a vier viures e beuenda, e ambdús mingèren e beueren. E Scharkan, que seguie damb era anma aclapada, partic entara sua casa pr'amor de dormir aquera net. Aquerò per çò que hè a Scharkan.

Mès per çò deth rei Omar Al-Neman, a penes gessec Scharkan, anèc a cercar ara sua esclaua Safia, en tot hèr-se a vier enes sues mans es dues gemes precioses, penjades cada ua d'ua cadia d'aur. E en veder-lo entrar, Safia se metec de pès, e non se seiguec enquia que s'auec seigut eth rei. E alavetz se l'apressèren es dus mainatges, Nozhatú e Daul'makan. E eth rei les punèc, e les pengèc en còth de cada un ua des precioses gemes. E es dus mainatges s'alegrèren fòrça; e era sua mair li desirèc ath rei prosperitats e felicitat. Alavetz eth rei li didec: "Ò Safia, qu'ès era hilha deth rei Afridonis de Constantinopla, e jamès m'ac auies dit. Per qué m'ac as amagat? Atau non è pogut tier es consideracions degudes ath tòn reng e lheuar-te en estimacion e en aunor!"

E Safia li didec: "Ò rei generós! e qué mès podia desirar dempús de tot çò que te deui? Que m'as aumplit de favors e de dons, m'as hèt mair de dus hilhs tan beròis coma era lua!"

Alavetz eth rei Omar Al-Neman quedèc plan encantat damb aquera responsa, que trapèc delicada e deliciosa, e plia de bon gust e cortesia. E manèc autrejar a Safia un palai fòrça mès beròi qu'eth prumèr, e aumentèc considerablament eth servici dera sua casa e era sua consignacion entà despenes. Dempús tornèc en sòn palai entà jutjar, e nomentar, e destiuir, sivans eth costum.

Mès seguie damb er esperit e eth còr tormentadi peth rebrembe dera joena reina Abriza. Atau, donc, passaue es nets ena sua cramba parlant damb era e dirigint-li indirèctes. Mès Abriza li balhaue tostemp era madeisha responsa: "Ò rei deth temps! que non m'inspiren desirs es òmes." E aquerò encara excitaue mès ath rei, qu'acabèc per emmalautir. Alavetz manèc cridar ath sòn visir Dandan, e li desnishèc tot er amor que sentie eth sòn còr pera admirabla Abriza, que non auie obtengut cap resultat ne cap esperança entà possedir-la.

Quan eth visir entenec aguestes paraules, li didec ath rei: "Vaquí eth mèn plan; en hèr-se de nets, cuelh un sarpat de banj, narcotic segur, e vè-te'n a cercar a Abriza. E començaràs a béuer damb era, e li meteràs ena copa uns tarròcs de banj. E quan quèigue en lhet, tu seràs eth sòn patron; e poiràs hèr damb era tot çò que volgues entà satisfèr eth tòn desir e padegar es tòns ardors. E aguesta ei era mia idia." E eth rei responec: "Ei vertat qu'eth tòn conselhe ei excellent, e eth solet realizable."

Alavetz se lheuèc e anèc entà un des sòns armaris; e treiguec un sarpar de banj tan blos e tan fòrt, que solet era flaira ja aurie hèt adormir un an sancer a un elefant. Se lo sauvèc ena pòcha e demorèc qu'arribèsse era net. Alavetz venguec a cercar ara reina Abriza, que se lheuèc entà receber-lo, e non se seiguec enquia qu'eth rei se seiguec e li balhèc permís. E se metec a minjar damb era, e exprimic eth desir de bèuer, e de seguit ordenèc era qu'amièssen beuendes en granes copes d'aur e de cristau, e toti es acompanhaments, coma frutes, amelhes, auerassi, pistaches e d'autes causes.

E ambdús se meteren a bèuer enquia qu'era embriaguesa comencèc a capvirar eth cap d'Abriza. En encuedar-se'n, treiguec eth rei es tarròcs de banj e se les amaguèc ena man. Dempús aumplic ua copa, se'n beuec era mitat, metec en era discrètament eth narcotic, e l'ac aufric ara joena.

E li didec: "Ò regia joena! cuelh aguesta copa e beu aguesta beuenda deth mèn desir." E era reina Abriza, inconscienta, se la beuec contenta, e de seguit eth mon comencèc a virar dauant des sòns uelhs; e non auec temps qu'entà arrossegar-se enquiath sòn lhet, qu'en eth queiguec pesadament d'esquia, estiradi es braci e separades es cames. E dus grani candelèrs ère plaçadi un en cabeçau e un aute enes pès deth lhet.

Alavetz eth rei Omar Al-Neman s'apressèc a Abriza, e comencèc per desligar-li es cordons de seda deth sòn ample pantalon, e non li deishèc dessús dera pèth senon era fina camisa. Lheuèc era borrassa dera camisa e apareishèc dejós, entre es cueishes, ben alugat pera lum des candelèrs, quauquarren que li treiguec er esperit e era rason. Mès qu'auec fòrces entà tier-se e treir-se tanben era ròba e es calçotets. E alavetz podec deishar-se amiar liurament der excessiu ardor que lo possaue. E en tot lançar-se sus aqueth còs juvenil, lo caperèc complètament. Mès, qui poirie díder tot çò que se passèc alavetz!

E vaquí se com despareishec e com s'esfacèc era virginitat dera joena reina Abriza.

E eth rei Omar Al-Neman, a penes hec aquerò, se lheuèc e se n'anèc ena cramba deth costat ara cèrca dera esclaua preferida d'Abriza, era fidèu Gran de Corau, e li didec: "Cor entara cramba dera tua patrona, qu'a besonh de tu." E Gran de Corau s'esdeguèc a entrar ena cramba dera sua patrona, e la trapèc estirada e maumetuda, damb era camisa quilhada, es cueishes tacades de sang e era cara esblancossida. E Gran de Corau comprenec qu'ère plan urgent suenhar-la. E de seguit cuelhec un mocador, que damb eth netegèc delicadament era causa mès onorabla dera sua patrona. Dempús cuelhec un aute mocador, e li sequèc suenhosament eth vrente e es cueishes. De seguit li lauèc era cara, es mans e es pès, e l'esposquèc damb aigua de ròses, e li lauèc es pòts e era boca damb aigua d'irangèr.

Alavetz era reina Abriza dauric es uelhs, e de seguit s'incorporèc. E en veir ara sua esclaua Gran de Corau, li didec: "Gran de Corau! Qué m'a arribat? Vaquí que me senti aflaquida." E Gran de Corau non podec hèr que condar-li er estat que l'auie trapat, estirada d'esquia e vessant era sang entre es cueishes. E Abriza comprenec dempús qu'eth rei Omar Al-Neman auie satisfèt en era es sòns desirs e qu'auie consumat en era

era causa irreparabla. E tan gran siguec eth sòn dolor, que manèc a Gran de Corau que remisse a toti era entrada ena sua cramba. E l'encarguèc que quan eth rei Omar Al-Neman venguesse a visitar-la, li didesse: "Era mia patrona ei malauta e non pòt recéber ad arrés."

E quan se'n sabèc eth rei Omar Al-Neman, comencèc a manar-li cada dia esclaus cargadi damb granes plates plies de viures e beuenda, e terrinas damb frutes e confiteria, e tanben tasses de porcelana damb crèmes e doci. Mès era seguie embarrada en sòn apartament, enquia qu'un dia notèc que li creishie eth vrente, que se dilataue era sua cintura e que segurament ère prenhs. Alavetz s'aumentèc era sua desesperacion e s'escuric eth mon dauant des sòs uelhs. E non volec escotar a Gran de Corau, que sajaue de padegar-la. Dempús li didec: "Ò Gran de Corau! jo soleta n'è eth tòrt de veder-me en aguest estat, donques que non obrè ben quan deishè ath mèn pair, ara mia mair e ath mèn règne. E vaquí qu'ara senti hàstic de jo madeisha e dera mia vida! E s'a esbugassat eth mèn valor e s'a acabat era mia fòrça!"

Damb era mia virginittat è perdut tota era mia energia, donques qu'era mia prenhesa m'incapacite entà resistir eth patac d'un mainatge. E ne tansevolh poiria amiar eth ramau deth mèn shivau, jo qu'abans me sentia plia d'entosiasme e de fòrça. E qué harè ara? S'amainadi en palai, serè motiu d'arrir entà totes es musulmanes, que se'n saberàn de com è perdut era mia virginitat. E se torni ena casa deth mèn pair, com gausarè guardar-lo? Ò! Guaire vertadères son es paraules deth poèta!

Amic, te cau saber qu'enes malastres non traparàs ja ne parents, ne pàtria, ne casa que te brinde ospitalitat!

Alavetz Gran de Corau li didec: "Ò patrona mia! sò era tua esclaua, e sò totafèt jos era tua aubediéncia. Ordena-me!" E era reina responec: "Alavetz, ò Gran de Corau! escota ben çò que te vau a díder. Qu'ei absoludament de besonh que jo gèsca d'aciu sense qu'arrés se'n sàpie. Que voi tornar, a maugrat de tot, ena casa deth mèn pair e dera mia mair, pr'amor que s'eth cadavre potz, l'an de tier es sòns. E jo ja non sò qu'un còs sense vida.

E dempús d'aquerò se passarà çò que Diu volgue." E Gran de Corau responec: "Ò reina! eth tòn plan ei eth milhor de toti es plans." E a compdar d'aqueth moment se tengueren secretament as preparatius dera partida. E les calec demorar ua escadença favorabla, que se les presentèc lèu, e que siguec era partida deth rei entara caça e era gessuda de Scharkan entàs frontères der Empèri, a on li calie escorcolhar es fortaleses. Mès pendent aguest retard, s'apressaue eth dia dera jasilha, e Abriza li didec a Gran de Corau: "Mos cau partir aguesta madeisha net! Arren podem hèr contra eth Destin que m'a mercat en front e qu'a senhalat era mia jasilha entà tres o quate dies. Anem, donques qu'ac preferisqui tot, mens amainadar en aguest palai. E te cau cercar a un òme que s'avengue a acompanhar-mos en aguest viatge, pr'amor que jo ja non è fòrces ne entà tier era arma mès petita."

E Gran de Corau responec: “Ò patrona mia! solet m’en sai d’un òme capable d’acompanhar-mos e defener-mos, e ei eth nere Moroso, un des esclaus mès fòrts deth rei Omar Al-Neman. L’è hèt molti favors, e ath delà m’a dit qu’en d’auti tempsi siguec bandolèr e panaire de camins. E coma qu’ei eth garda dera pòrta deth palai, vierè a cercar-lo, li balharè aur, e li diderè que quan arribem en nòste país lo maridaram damb ua bona grèga, era mès beròia de Kaissaria.”

Alavetz Abriza exclamèc: “Ò Gran de Corau! Hè-me-lo a vier aciu, mès non li digues arren, que jo madeisha li parlarè.”

Ara seguida Gran de Corau venguec a cercar ath nere, e li didec: “Ò Moroso! vaquí qu’a arribat eth dia dera tua sòrt. E entad aquerò serà pro que hèsques tot çò que te demane era mia patrona. Vene, donc!” E cuelhent-lo dera man, l’amièc entara cramba dera reina Abriza.

E eth nere Moroso, a penes vedec ara reina, s’auancèc e punèc era tèrra entre es sues mans. E era notèc que lo refusaue eth sòn còr e qu’eth sòn aspècte la desagradaue fòrça. Mès se didec entada era: “Eth besonh que hè era lei.”

E a maugrat de tot er orror que sentie, li parlèc d’aguesta sòrta: “Ò Moroso! es capable d’ajudar-mos contra es contrarietats deth temps e d’ajudar-mos enes nòsti malastres? Se te revelèssa eth mèn secret, series pro prudent entà non escampilhar-lo?”

E eth nere Mososo, qu’en veir a Abriza auie sentut alugar-se eth sòn còr, didec: “Ò senhora mia! harè tot çò que me manes.” E Abriza dispausèc: “Alavetz te prègui que mos premanisques de seguit dus shivaus entà nosates e dues mules entà amiar eth nòste equipatge. E que mos hèsques gésser d’aciu a jo e ad aguesta esclaua, Gran de Corau. E te prometi que quan arribem en mèn país te maridarè damb era grèga mès beròia que tu alistes. E t’aumpliram d’aur e de riqueses. E se desires tornar ena tua tèrra, t’amiaram cargat de dons e beneficis.”

En enténer eth nere aguestes paraules, se dilatèc eth sòn còr d’ua manèra considerabla, e exclamèc: “Ò patrona mia! Vos servirè damb es mèns dus uelhs. Vau a premanir es shivaus e tot çò que calgue!” E gessec de seguit. E eth nere pensaue: “Quina sòrt era mia! Vau a gaudir e a deleitar-me damb era carn d’aguestes dues lues! E se bèra ua me refuse, l’aucirè! E les panarè totes es sues riqueses!” E decidit a obrar d’aguesta manèra, hec toti es preparatius de besonh. E a maugrat der estat dera reina Abriza, es tres poderen gésser sense qu’arrés les vedesse.

Mès era reina Abriza, que ja patie es dolors de jasilha, se vedec obligada a interrómper eth viatge eth quatau dia. E coma que non podie tier-se mès, li didec ath nere: “Ò Moroso! ajuda-me a baishar, pr’amor qu’es mèns dolors m’anóncien qu’aquerò ja arribe ath finau.” E li didec a Gran de Corau: “Ò Gran de Corau! baisha deth shivau e ajuda-me.”

Mès quan es tres aueren baishat, eth nere Moroso, en veir es encantaments dera reina, arribèc ar arràs dera excitación, e era sua verga se quilhèc terriblament, e li bonhaue era

tunica. Alavetz, coma que ja non podie tier-se mès, la treiguec ar aire e s'apressèc ara joena, que siguec a mand d'estavanir-se de ràbia e d'orror. E li didec: "Ò senhora mia!, se te platz, dèisha-me possedir-te."

En aguest moment Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e, discrèta coma tostemp, deishèc era seguida deth relat entà un aute dia.

Mès quan arribèc era cinquanta dusau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué er òrre nere li didec ara reina: "Ò senhora mia!, se te platz, dèisha-me possedir-te."

E era reina, indignada, responec: "Ò nere, hilh de nere, hilh d'esclaus! Gauses exibir-te d'aguesta sòrta? Quina desesperacion veder-me sense defensa, enes mans deth darrèr des esclaus neri! Miserable! Qu'eth Senhor m'ajude a gésser der estat que me trapi, e a guarir es mies flaqueses femenines que me tien impotenta, e castigarè era tua insoléncia damb es mies pròpries mans! Abans de deishar-me tocar per tu, m'estimaria mès morir e acabar atau damb es mèns patiments.!"

E recitèc aguestes estròfes:

Ò tu, que non cèsses de perseguir-me! Quan acabaràs? Que ja è tastat massa er amarum des pròves que m'a sometut era mia sòrt. Fidi qu'eth Senhor me desliurarà des bèsties violadores.

Per qué persutes? Non t'è dit que senti orror dauant deth libertinatge? Dèisha de guardar damb era aviditat d'aguesti uelhs d'ahaimat miserable!

E non demores tocar-me, s'abans non me talhes a tròci damb era tua espada, de lama templada en Yemen.

E non desbrembes que sò ua des mès pures, ua des mès nòbles e ua des mès sublimes de sang! Com gauses, ò insolent esclau! lheuar es tòn uelhs entà jo, quan ès luenh de pertànher a ua raça nauta e esquista?

Quan er nere Moroso auec entenut aguesti vèrsi, era sua cara se rogic d'òdi, es sues faccions s'agitèren convulsivament, es sòns nassi se holèren, es sòns pòts s'arropiren, e tot eth sòn èsser tremolèc de ràbia. E recitèc aguestes estròfes:

Ò hemna, non me refuses atau, donques que sò victima deth tòn amor, e m'an aucit es tues guardades capinautes! Eth mèn còr s'a het brigalhs demorant-te! Eth mèn còs ei complètament fatigat, madeish qu'era paciéncia qu'è auut enquia ara!

Era tua votz, solet d'entener-la me captive. e mentre m'aucís eth desir, veigui que s'a esclipsat era mia rason.

Mès t'avertisqui ò implacabla! qu'encara que caperèsses tota era tèrra de soldats e de defensors, jo saberia arténher eth tèrme des mens desirs. Jo saberia béuer era aigua que d'era ne sò privat, era aigua que amortarà era mia set.

En enténer aguesti vèrsi, Abriza, que ploraue de ràbia, exclamèc: "Indecent esclau! Ò gosset maudit! Te penses que totes es hemnes son parières? Gauses seguir en tot parlar-me d'aguesta manèra?" E eth nere, en veir qu'Abriza lo refusaue complètament, ja non podec tier mès era sua ràbia. E en tot lançar-se sus era, damb era espada ena man, l'agarrèc pera cabeladura, e li trauessèc eth còs d'ua estocada. E a mans d'aqueth nere moric, d'aguesta manèra, era reina Abriza.

Alavetz eth nere Moroso s'esdeguèc a apoderar-se des mules cargades de riqueses damb es bens d'Abriza, e en tot hèr-se-les a vier per dauant, hugec rapidament entàs montanhes.

Per çò dera reina Abriza, en expirar, auie amainadat un hilh entre es mans dera fidèu Gran de Corau, que, en sòn dolor, s'auie caperat de povàs eth cap, e s'esquinçaue era ròba, e se pataquejaue es caròles, enquia hèr gésser sang. E exclamaue: "Ò era mia malerosa senhora! Com, tu, era guerrèra, era valerosa, as acabat d'aguesta sòrta damb es còps d'un miserable esclau nere?"

Mès a penes Gran de Corau auec acabat de planher-se, vedec ua broma de povàs que caperaue eth cèu e que s'apressaue rapidament. E de pic, aguesta broma s'esbugassèc. E apareisheren soldats e cavalièrs, toti vestidi ar estil de Kaissaria. E ère, plan, era armada deth rei Hardobis, pair d'Abriza, pr'amor que se n'auie sabut dera hujuda d'Abriza e auie amassat es sues tropes. E cuelhent eth comandament, s'auie botat camin de Bagdad; e atau arribèc en lòc qu'acabaue de morir era sua hilha.

E en veir eth còs sagnós, eth rei se lancèc deth shivau, e abraçant eth cadavre s'estavanic. E Gran de Corau comencèc a plorar e a planher-se damb mès pena.

Dempús, quan eth rei se remetec, li condèc tota era istòria, e li didec: "Eth qu'a aucit ara tua hilha ei un des neri deth rei Omar Al-Neman, aguest rei plen de lubricitat qu'a hèt çò qu'a hèt damb era tua hilha!" E eth rei Hardobis, en enténer aguestes paraules, vedec que tot eth mon s'escurie, e decidic cuélher ua resvenja terribla. Mès s'esdeguèc a demanar un baiard, qu'en eth placèc eth còs dera sua hilha. E li calec tornar entà Kaissaria, entà complir es deuers d'acogament e des funeralhes.

Quan eth rei Hardobis arribèc en Kaissaria, entrèc en sòn palai e ordenèc cridar ara sua hilhuquèra, era Mair de totes es Calamitats, e li didec: "Vaquí çò qu'an hèt es musulmans damb era mia hilha! Eth rei l'a panat era virginitat, e un esclau nere, en non poder forçar-la, l'a aucit! E d'era a neishut aguesta creatura que Gran de Corau a suenhat. Mès, juri peth Messies que l'è de resvenjar e è de lauar er opròbi que m'an caperat! Se non siguesse atau, m'estimaria mès aucir-me a jo madeish damb es mies pròpries mans." E se metec a plorar damb totes es lèrmes des sòns uelhs.

Alavetz era Mair de totes es Calamitats li didec: “Non t’en hèsques, ò rei! per çò que hè ara resvenja; jo soleta li harè expiar es sòns crims ad aguest musulman. Pr’amor que l’aucirè ada eth e as sòns hilhs, e d’ua manèra que servirà fòrça entàs istòries que se conden en avier per toti es parçans dera tèrra. Mès me cau qu’escotes ben çò que te vau a díder, e qu’ac executes fidèument.

Vaquí: Te cau cridar en tòn palai as cinc damaisèles mès beròies de Kaissaria, es de pièchs mès beròis e de virginitat intacta. E auem de cridar, ath madeish temps, as sabents mès illustres e as literats mès famosi des parçans musulmans qu’an confinhs damb eth tòn règne. E les balharàs era orde ad aguesti sabents musulmans de qué eduquen as joenes sivans eth sòn metòde. E les ensenharàn tanben era lei musulmana, era istòria des arabs, es annaus des califes e totes es hètes des reis musulmans. Ath delà, les ensenharàn era cortesia, era manèra de parlar e er art de comportar-se damb es reis, era manèra de hèr-les companhia en tot servir-les beuendes, e apreneràn tanben es vèrsi mès beròis, era manèra mès agradiua de recitar-les, era manèra de compausar es poèmes e es discorsi, atau coma er art des cançons. E mos cau qu’aguesta educacion sigue complèta encara que s’age de tardar dètz ans; pr’amor que mos cau tier paciéncia, coma la tien es arabs deth desèrt, que diden:

Era resvenja se pòt realizar, encara que s’agen passat quaranta ans.

Pr’amor qu’era resvenja que jo prepari non ei realizabla senon damb era educacion complèta d’aguestes joenes; e entà convencer-te, te diderè qu’era gran aficion d’aguest rei musulman ei era de copular damb es sues esclaues, que d’eres n’a ja tres centes setanta, ath delà des cent amazònes qu’aquiu a deishat era nòsta reina Abriza, e des presents de hemnes que l’amien coma tribut de pertot. De sòrta que jo lo harè perir per çò dera sua incorregibla passion.

En enténer aguestes paraules, s’alegrèc eth rei Hardobis enquiath limit dera alegria, e punèc eth cap dera Mair de totes es Calamitats, e ordenèc que se cridèsse de seguit as sabents musulmans e as joenes de pièchs redons e intacta virginitat.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carec discrètament.

Mès quan arribèc era cinquanta tresau net

Era didec:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué eth rei Hardobis manèc cridar de seguit as sabents musulmans e as joenes de pièchs redons e intacta virginitat. E aumplic as sabents de consideracions e de presents, e les recebec damb grana generositat. Dempús les fidèc as beròies joenes, alistades ua a ua, e les encarguèc que les balhèssen era educacion musulmana mès complèta. E es sabents e es poètes aubediren, e heren exactament çò qu’eth rei les auie manat. Aquerò per çò que hè ath rei Hardobis.

Mès en çò que tanh ath rei Omar Al-Neman, a penes tornèc dera caça, en entrar en palai, se'n sabec dera hujuda d'Abriza e dera sua desaparicion, se'n hec fòrça, e exclamèc: "Com ei qu'ua hemna pòt gésser deth mèn palai sense qu'arrés se'n sapìe? S'eth règne ei tan ben susvelhat coma eth mèn palai, era nòsta perdicion qu'ei assegurada! Un aute viatge que vaja de caça, m'encargarè de qué se susvelhen ben es mies pòrtes!"

E mentre parlaue de tau manèra, vaquí que Scharkan tornèc dera sua expedicion, e se presentèc dauant deth sòn pair, que l'informèc dera desaparicion dera reina Abriza. E Scharkan, a compdar d'aqueth dia, non podec suportar estar-se en palai deth sòn pair, mès que mès pr'amor qu'es mainatges Nozhatú e Daul'makan èren objècte des suenhs mès assidús deth rei.

E s'entristic mès cada dia, e de tau sòrta qu'eth rei li didec: "Qué te cau, ò hilh mèn? Per qué era tua cara ei auriolenca e eth tòn còs s'aflaquís?" E Scharkan li didec: "Ò pair mèn! vaquí que per diuèrsi motius m'ei intolerable estar-me en aguest palai. Te vau a demanar, donc, coma favor, que me nomentes governador de quinsevolh plaça fòrta entre es places fòrtes, e aquiu vierè a enterrar-me entara rèsta dera mia vida!" Dempús recitèc aguestes estròfes deth mèstre des provèrbis:

Er aluenhament ei entà jo mès doç qu'era estança. Es mèns uelhs non veiràn ne es mies aurelhes enteneràn es causes que me rebremben ara doça amiga perduda!

E eth rei Omar Al-Neman, en compréner es causes deth dolor deth sòn hilh Scharkan, lo volec consolar, e li didec: "Ò hilh mèn! que se complisque eth tòn desir! E coma qu'eth punt mès important deth mèn Empèri ei era ciutat de Damasc, vaquí que te nomenti governador de Damasc, a compdar d'aguest moment!" E de seguit manèc cridar as escrivans de palai e a toti es grani deth règne, e ena sua preséncia nomentèc a Scharkan governador dera província de Damasc. E eth decret deth sòn nomenament siguec escrit e promulgat de seguit; e se premanic tot çò de besonh entara partida. E Scharkan se didec adiu deth sòn pair, e dera sua mair, e deth visir Dandan, ath quau hec es sòns darrèrs encargues. E dempús d'auer acceptat es omenatges des emirs, visirs e notables deth règne, se botèc ath cap des sòns òmes, e non deishèc de viatjar enquia qu'arribèc en Damasc. E es abitants lo receberen ath son de pifres e timbals, trompetes e clarins. E ornèren en aunor sòn era ciutat e l'illuminèren. E vengueren toti ath sòn encontre formant ua gran cortègi, en dues hilères ben alinhades, es uns ara dreta e es auti ara quèrra. Aquerò per çò que hè a Scharkan.

Mès per çò deth rei Omar Al-Neman, pòc temps dempús dera partida de Scharkan coma governador de Damasc, recebec era visita des sabents qu'auie encomanat era educacion des sòns dus hilhs, Nozhatú e Daul'makan.

E es sabents li dideren ath rei: "Ò senhor nòste, te viem a anonciar qu'es tòns hilhs an acabat es sòns estudis, e saben perfèctament es precèptes dera sapiéncia e dera cortesia, es bones letres e era manèra de comportar-se." E quan ac entenec, eth rei Omar Al-Neman sentec qu'era satisfaccion e era alegria dilatauen eth sòn pièch, e les hec magnifics presents as sabents. E vedec, plan que òc, que sustot eth sòn hilh

Daul'makan, ja d'edat de catorze ans, se hège mès graciat e mès beròi cada còp, e se compladie enes practiques religioses e enes òbres de pietat, e estimaue as praubi atau coma era companhia d'òmes versadi ena jurisprudéncia e en Coran. E toti es abitants de Bagdad, òmes e hemnes, l'estimauen fòrça e desirauen entada eth es benediccions d'Allà.

Mès arribèc un dia, qu'ère eth que passauen per Bagdad es peregrins d'Irak, que se filen entara Meca entà complir es deuers deth *hadj* annau, e van dempús entà Medina pr'amor de visitar era hòssa deth Profèta (sigue entada eth era glòria e era patz d'Allà).

E quan Daul'makan vedec era santa comitiva, s'aluguèc era sua devocion, e correc ara cèrca deth rei, eth sòn pair, e li didec: "Vengui a trapar-te, ò pair mèn! entà que me dèishes partir damb era peregrinacion santa." Mès eth rei Omar Al-Neman volec dissuadir-lo d'aquerò, e li didec: "Encara ès massa joen, ò hilh mèn! Mès er an a vier, s'Allà ac vò, vierè jo en persona entath *hadj*, e t'amiarè damb jo!"

Mès a Daul'makan li semblèc excessiu aqueth ajornament, e correc ara cèrca dera sua fraia Nozhatú, qu'en aqueth instant ère prèsta a pregar era sua oracion. Deishèc qu'acabèsse, e dempús li didec: "Ò Nozhatú,! m'aucís eth desir d'anar entad *hadj* pr'amor de visitar era hòssa deth Profèta (que siguen damb eth era oracion e era patz), e l'è demanat permís ath nòste pair, que me l'a remit. E era mia fin ara ei aprovedir-me de bèri sòs e anar-me'n d'amagat damb era peregrinacion, mès sense dider-li arren ath nòste pair." Alavetz, Nozhatú, afogada, exclamèc: "Per Allà! Te prègui, ò frair mèn! que m'amies tanben a jo e non me prives de visitar era hòssa deth Profèta (que siguen damb eth era oracion e era patz)" E eth didec: "Que sigue atau! Vene a cercar-me quan hèsque nets. E sustot, compde de non parlar-ne d'aquerò damb arrés."

E tara mieja net se lheuèc Nozhatú, se vestic d'òme, en tot desguisar-se damb era ròba que l'auie hèt a vier eth sòn frair, qu'ère dera madeisha estatura e dera madeisha edat. Cuelhec quauqui sòs e se filèc entara pòrta deth palai. Aquiu la demoraue eth sòn frair Daul'makan damb dus camelhs. E ajudèc ara sua fraia a montar en un d'eri, obligant ar animau a ajocar-se, e dempús pugèc eth en dusau camelh. Se lheuèren es animaus e se meteren a caminar, e es dus frairs poderen amassar-se damb es peregrins e barrejar-se damb eri, sense qu'arrés se n'encuedèsse dera sua arribada. E tota era caravana d'Irak gessec de Bagdad, en tot endralhar-se de cap ara Meca.

E Allà auie escrit era sua bona sòrt, de sòrta que non se tardèren en arribar sense cap tipe de trebuc ena Meca Santa.

E Daul'makan e Nozhatú arribèren ath limit dera alegria quan se vederen en mont Arafat e quan compliren es obligacion rituaus. E be ne siguec de grana era sua jòia quan heren eth torn ara Kaaba!

Mès que non poderen contentar-se en tot hèr era visita ara Meca, e amièren era sua devocion enquiath punt de vier en Medina pr'amor de venerar era hòssa deth Profèta (que siguen damb eth era oracion e era patz).

E quan ja era peregrinacion ère prèsta a tornar ena sua tèrra, Daul'makan li didec a Nozhatú: "Ò fraia mia! que voi visitar era santa ciutat d'Abraham, amic d'Allà, aquera qu'es judius e cristians criden Jerusalem." E Nozhatú didec: "E jo tanben ac voleria, frair mèn!" Alavetz, dempús de meter-se d'acòrd sus aguest ahèr, profitèren era gessuda d'ua petita caravana entà dirigir-se entara santa ciutat d'Abraham.

E après un viatge plan penible, acabèren en tot arribar en Jerusalem; mès peth camin patiren accèssi de fèbres. E era joena Nozhatú acabèc per guarir-se ath cap d'uns dies; mès, Daul'makan seguic malaut, e eth sòn estat s'anèc agreujant, de sòrta qu'en Jerusalem les calec logar ua cramba en ostau. E Daul'makan s'estirèc en un cornèr, vençut pera malautia, e era malautia empejorèc de manèra tan grèu, que Daul'makan acabèc perdent deth tot eth coneishement, e entrèc en ua fasa de delèri. E era brava Nozhatú non lo deishèc un solet moment, e ère plan preocupada de veder-se soleta en un país estrangèr, sense arrés que les ajudèsse.

E coma qu'era malautia seguie, e se tardaue fòrça temps, Nozhatú acabèc per agotar es sòns darrèrs recorsi e ja non li restèc un dracma enes sues mans. Alavetz manèc entath mercat a un des vailets der ostau, pr'amor de qué li venesse un des sòns vestits e l'amièsse es sòs. E eth vailet ac hec atau. E Nozhatú seguic venent cada dia quauqu'un des sòns efèctes entà poder suenhar ath sòn frair, e d'aguesta sòrta agotèc complètament tot çò qu'auie. E es solets bens que li restauen èren era ròba vielha qu'anaue vestida e eth tapís vielh que li servie de lhet ada era e ath sòn frair. E en veder-se en tau indigéncia, era prauba Nozhatú plorèc en silenci.

Mès aquera madeisha net Daul'makan recuperèc eth coneishement, per volontat d'Allà, e se sentec un shinhau milhor; e virant-se entara sua fraia li didec: "Nozhatú! vaquí qu'è recuperat es fòrces, e voleria minjar un trocet d'anhèth codinat." E Nozhatú didec: "Ò frair mèn! Com ac haram entà crompar carn? Donques que non gausi demanar aumòina. Mès non te'n hèsques, que deman me botarè a servir ena casa de bèth ric e guanharè çò que mos cau. Era soleta causa que me hè dò ei que t'aurè de deishar solet tot eth dia; mès, qu'ei parièr. Non i a fòrça ne poder senon en Allà eth plan Naut! E solet Eth mos pòt hèr tornar en nòste país!" E dites aguestes paraules, Nozhatú s'estarnèc en somics.

E a londeman se lheuèc a punta de dia, e se caperèc eth cap damb un vielh mantèl de pèth de camelh que les auie balhat un camelhèr, vesin sòn en ostau. E punèc ath sòn frair, li lancèc es braci en còth, e plorant gessec hèta un mar de lèrmes, sense saber exactament entà on anar.

Daul'makan demorèc tot eth dia era tornada dera sua fraia. Mès arribèc era net, e Nozhatú non auie tornat. E la demorèc tota era net sense clucar un uelh, e Nozhatú non tornèc. E a londeman, e ar aute dia se passèc madeish.

Alavetz Daul'makan se vedec cuelhut d'un temor fòrça gran en pensar ena sua fraia, e eth sòn còr comencèc a tremolar. E coma qu'amiaue dus dies sense minjar, s'arrosseguèc peniblament enquiara pòrta dera cramba, e se metec a cridar ath vailet der ostau, qu'a tot darrèr l'entenec. E Daul'makan li preguèc que l'ajudèsse a arribar en

mercat. E eth vailet se lo botèc enes espatles, e se lo hec a vier en mercat, e lo deishèc ath costat d'ua botiga miei esbauçada, e se n'anèc.

E toti es caminaires e mercadèrs deth mercat l'enrodèren, e en veir eth sòn estat d'aflaquiment, comencèren a planher-se e a cuélher pietat d'eth. E Daul'makan que ja non auie fòrces entà parlar, les didec per senhaus qu'ère ahaimat. Alavetz heren ua collècta a favor sòn, en tot passar ua plata entre es mercadèrs, e li crompèren minjar. E coma qu'era collècta auie arribat a trenta dracmes, se discutic se qué serie mès convenent en interès deth malaut. E un brave ancian deth mercat didec: "Çò milhor serie logar un camelh pr'amor de transportar entà Damasc ad aguest praube joen, e amiar-lo en espitau dedicat as malauts per caritat deth califa. Pr'amor qu'aciu se morirà solide se se demore abandonat en carrèr." E a toti les semblèc ben, mès coma qu'ère ja de nets, s'ajornèc era causa entà londeman. E deishèren ath costat de Daul'makan, un cantre d'aigua e viures. E en barrar-se es pòrtes deth mercat, toti tornèren enes sues cases, en tot planher-se dera sòrt deth praube malaut. Daul'makan passèc tota era net sense clucar un uelh, preocupat pera sòrt dera sua fraia Nozhatú. E coma qu'ère tant aflaquit, a penes podec minjar e béuer.

Eth dia a vier, era brava gent deth mercat loguèren un camelh, e li dideren ath menaire: "Ò camelhèr! amia en tòn camelh ad aguest malaut entar espitau de Damasc, a on poirà guarir-se." E eth camelhèr responec: "Sus eth mèn cap e sus es mèns uelhs, ò senhors!" Mès eth marrit camelhèr pensèc: "Per que è de transportar des de Jerusalem enquia Damasc a un òme qu'ei pròche a morir?"

Dempús hec ajocar ath camelh e botèc en eth ath malaut. E caperat de benediccions pera gent deth mercat, li parlèc ath sòn camèlh, tirèc era brida, e eth camèlh se lheuèc e se metec en camin. Mès a penes auec trauessat uns carrèrs, eth camelhèr s'arturèc, e coma qu'auie arribat ath costat dera pòrta d'un hammam, agarrèc ath praube malaut, que s'auie estavanit, lo deishèc sus un molon de lenha que servie entà escauhar eth banh e partic ara prèssa.

Atau ei qu'en hèr-se dia, quan arribèc er encargat deth hammam entà escauhar eth banh, se trapèc damb aqueth còs qu'ère estirat e lèu inanimat. E didec entada eth: "Qui aurà deishat aciu ad aguest cadavre en sòrta d'acogar-lo?" E se premanie a possar eth cadavre luenh dera pòrta, quan Daul'makan hec un movement. E er encargat exclamèc: "Que non ei un mòrt, senon bèth afeccionat ath aishish, qu'aurà queigut aguesta net sus eth molon de lenha. Ò consumidor d'aishish, vè-te'n." E en tot inclinar-se entà dider-l'ac ara cara, vedec qu'ère un joenet, sense bric de borra enes caròles, e d'ua grana distincion e grana beresa, a maugrat deth sòn flaquitge e des estralhs dera malautia. E cuelhent ua gran pietat entada eth, exclamèc: "Que non i a fòrça ne poder senon en Allà! Vaquí que vengui de jutjar temerariament a un praube joen, estrangèr e malaut, quan eth nòste Profèta (siguen damb eth era pregària e era patz d'Allà) mos a encargat qu'evitem judicis temeraris e que sigam caritatius e ospitalaris damb es estrangèrs, mès que mès damb es estrangèrs malauts."

E sense trantalhar un solet moment, se carguèc ath joen, tornèc ena sua casa, entrèc ena cramba dera sua hemna e lo deishèc entre es sues mans, en tot encargar-li que lo suenhesse. Alavetz aquera hemna estirèc un tapìs en solèr, botèc ath dessús deth tapís un coishin net, e ajacèc suenhosament ar òste malaut. E anèc ena codina entà alugar era lum, e escauhèc aigua entà lauar-li es mans, es pès e era cara. Dera sua part, er encargat deth hammam anèc entath mercat entà crompar perhums e sucre, e esposquèc damb aigua de ròses era cara deth joen, e li hec béuer sorbet damb sucre e siròp de ròses. Dempús treiguec dera arca ua camisa plan neta, perhumada damb flors de gensemin, e l'ac botèc.

E damb aguesti suenhs, notèc Daul'makan que lo cuelhie un gran aleugeriment e lo vivificaue coma ua brisa deliciosa.

E en aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cinquanta quatau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué Daul'makan notèc que penetraue en eth un gran aleugeriment e que lo vivificaue coma ua brisa deliciosa. E podec lheuar un shinhau eth cap e apuar-se enes coishins. En veder-lo, se sentec erós er encargat deth hammam, e exclamèc: "Laudat sigue Allà pera tornada dera santat! Ò Senhor! li demani ara tua infinita misericòrdia que l'autreges era garison ad aguest joen per çò dera mia intervencion!"

E pendent tres dies, aqueth hec vòt entara sua garison, e li hège béuer tisanes refrescantes e aigua de ròses, en tot balhar-li fòrça suenhs. E es fòrces comencèren a circular de man en man peth còs deth malaut. E fin finau podec daurir es uelhs ara lum e alendar sense cap trebuc. Precisament en instant que se sentie milhor, entrèc er encargat deth hammam, e lo trapèc seigut en lhet, plan encoratjat, e li didec: "Com te va, hilh mèn?" E Daul'makan responec: "Que me senti damb fòrça e damb bona santat." E er encargat deth hammam balhèc gràcies a Allà, correc entath mercat, crompèc dètz porets, es milhors deth mercat, e les hec a vier ara sua hemna, e li didec: "Ò hilha deth mèn soèr! vaquí es dètz porets que te hèsqui a vier. N'as d'aucir dus cada dia, un peth maitin e er aute pera net, entà mestrar-les ath nòste malaut."

E de seguit era hemna der encargat deth hammam n'aucic a un; lo botèc a còder, e l'ac amièc ath joen, en tot hèr que se beuesse eth caldo. E quan auec acabat, li presentèc aigua cauda entà que se lauèsse es mans. Dempús repausèc tranquillament emparat enes coishins, en tot caperar-se ben entà que non se constipèsse. E atau s'esclipsèc enquiara mitat dera tarde.

Alavetz era hemna der encargat deth hammam se metec a còder eth dusau poret, l'ac amièc dempús d'auer-lo trocejat, e li didec: "Minja, hilh mèn! E que te sigue profitós e te torne era salut!" E mentre minjaue, entrèc er encargat deth hammam, e vedec guaire

ben seguie era sua hemna es sues instruccions. E se seiguec en cabeçau deth lhet, e li didec ath joen: “Com te va, hilh mèn?” E eth responec: “Gràcies a Allà, me trapi damb fòrça e damb bona santat! E pro que te recompense Allà pes tòns beneficis!” E er encargat de hammam, en enténer aguestes paraules, sentec ua grana alegria. E se n’anèc entath mercat, e se hec a vier siròp de violetes e aigua de ròses, e hec que se les beusse.

Ara plan; aqueth òme solet guanhaue cinc dracmes diadèrs en hammam. E d’aguesti cinc dracmes ne tenguie dues entà Daul’makan, pr’amor de crompar-li porets, sucre, aigua de ròses e siròp de violetes. E atau seguic, despenent d’aguesta sòrta, pendent un mes sancer, qu’alavetz se remetec complètament Daul’makan, en tot desparéisher quinsevolh tralha de malautia.

Alavetz er encargat e era sua esposa s’alegrèren fòrça. E er encargat li didec a Daul’makan: “Hilh mèn! vòs vier damb jo en hammam entà cuélher un banh, que t’anarà fòrça ben dempús de tant de temps?” E Daul’makan didec: “Plan que òc.” E er encargat anèc en mercat, e tornèc damb un saumetèr e un saumet; hec montar a Daul’makan en saumet, e pendent tot eth camin enquiath hammam anèc ath sòn costat, en tot tier-lo damb fòrça suenh. E lo hec entrar en hammam, e mentre Daul’makan se despolhaue, er encargat anèc entath mercat entà crompar es causes de besonh entath banh, e quan tornèc didec: “En nòm d’Allà!”

E comencèc a heregar-li eth còs a Daul’makan, començant pes pès. E alavetz entrèc eth massatgista deth hammam, e quedèc confonut en veder-lo practicar es sues foncions, e se desencusèc peth retard qu’auie arribat.

Mès er encargat didec: “Ò companh! qu’ac hèsqui plan gustosament e sò plan content de servir ad aguest joen, qu’ei eth mèn òste.” Alavetz eth massatgista manèc cridar ath barbèr e ath depilador, e se meteren a arrasar e a depilar a Daul’makan; e dempús lo lauèren, sense estauviar aigua. E er encargat lo hec pujar en ua estrada, li botèc ua bona camisa, ua tunica des sues, un turbant plan polit, e l’ajustèc era cintura damb un cinturon plan beròi, de lan de colors. E atau tornèc a amiar entara sua casa ath joen montat en saumet.

Precisament era sua hemna ac auie premanit tot entà receber-lo, e era casa ère totafèt neta, es tapissi plan nets, madeish qu’es palhets e es coishins. E er encargat hec que s’ajacèsse Daul’makan, e li balhèc un sorbet damb sucre e aigua de ròses; e dempús l’aufric un des porets, en tot auer trocejat entada eth es milhors bocins.

E Daul’makan li balhèc es gràcies per çò deth restabliment dera sua santat e li didec ar encargat: “Guaire gran ei eth mèn agraïment pes tues bones accions e suenhs!” Mès er encargat repliquèc: “Dèisha’c, hilh mèn! Era soleta causa que te demani ei que me digues eth tòn nòm, donques qu’en veir eth tòn anament se ve qu’ès persona de distincion.” E Daul’makan li didec: “Ditz-me prumèr a on e com m’as trapat, e dempús te condarè era mia aventura.”

Alavetz er encargat deth hammam li didec a Daul'makan: "Te trapè abandonat sus un molon de lenha dauant dera pòrta deth hammam, un maitin que venguia a trabalhar. E non me n'è sabut de qui te deishèc aquiu, e te recuelhí ena mia casa. Aquerò qu'ei tot."

En enténer aguestes paraules, Daul'makan exclamèc: "Aunor ad Aqueth que l'entorne era vida ara ossamenta sense vida! E eth tòn pair, pair mèn, sap ara que non as afavorit a un ingrat, e demori que lèu lèu n'auras era pròva d'aquerò. Mès te prègui que me digues en quin país sò." E er encargat didec: "Qu'ès ena ciutat santa de Jerusalem." E Daul'makan li calec lamentar amarament la luenhor que se trapaue, e mès que mès, eth hèt de veder-se separat dera sua fraia Nozhatú. E non podec deishar de plorar. Dempús condèc era sua aventura ar encargat, mès sense revelar-li era noblesa dera sua neishença. E recitèc aguestes estròfes:

M'an botat sus es espatles ua carga que non posqui amiar, e eth sòn pes m'aclape e m'estofe.

E digui ara mia amiga, causa deth mèn dolor, ad aquera qu'ei tota era mia anma: "Ò senhora mia! Non poiràs auer un shinhau de paciéncia entà demorar era separacion irremediabla? E era me didec: "Per qué parles de paciéncia? Era paciéncia que non entre enes mèns costums!"

Alavetz er encargat li didec: "Non plores mès, hilh mèn, e balha-li es gràcies a Allà pera tua garison."

E Daul'makan preguntèc: "Quina distància mos separe de Damasc?" E quan li dideren que sies dies de viatge, mostrèc eth sòn gran desir de partir. Mès er encargat li didec: "Ò joen, com è de deishar que vages solet entà Damasc en auer tan pòca edat? Se persutes t'acompanharè e veiram se tanben mos acompanhe era mia hemna. E d'aguesta sòrta demoraram toti en Damasc, eth país de Scham, qu'es sues aigües e frutes lauden tant es viatjaires."

Per çò que, en tot dirigir-se ara sua esposa: "Ò hilha deth mèn soèr! Vòs acompanhar-me entad aguesta deliciosa ciutat de Damasc, eth país de Scham, o t'estimes mès estar-te aciu e demorar era mia tornada? Pr'amor que me cau acompanhar ath nòste òste, donques que me hè dò separar-me d'eth, e en èster tan joen coma ei, non posqui deishar que vage solet, e per camins que desconeish, entà ua ciutat plan afeccionada, sivans se ditz, ara corropcion e as excèssi."

E era hemna der encargat didec: "Que vos acompanharè de bon voler". E er encargat se n'alegrèc fòrça, e didec: "Laudat sigue Allà, que mos bote d'acòrd, ò hilha deth mèn soèr!" E recuelhec es efèctes e es mòbles dera casa, coma tapissi, coishins, caceròles, caudèrs, mortèrs, plates e matalassi, e se lo hec a vier tot entath mercat des pregonèrs, e ac subastèc. E de tot ne treiguec cinquanta dracmes, que comencèc a despéner en tot logar un saumet entath viatge…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cinquanta cincau net

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué er encargat deth hammam loguèc un saumet qu'en eth hec pujar a Daul'makan. E eth e era sua esposa caminèren darrèr deth saumet, enquia qu'aubirèren era ciutat de Damasc. E entrèren en era en hèr-se de nets, en tot vier a lotjar-se en un ostau. E er encargat s'esdeguèc a anar entath mercat pr'amor de crompar viures e beuenda entàs tres. E atau seguiren es causes, en tot víuer toti en ostau, enquia qu'ath cincau dia era hemna se sentec malauta, agotada peth cansament deth viatge, e cuelhec ues febres, que per tòrt d'eres moric en pòqui dies. E moric ena gràcia e misericòrdia d'Allà.

Daul'makan se'n hec fòrça, pr'amor que s'auie acostumat ad aquera caritativa hemna, que l'auie servit damb tanta abnegacion. E amièc dòu ena sua anma, e se virèc entath praube encargat, que ploraue era sua pena, e li didec: "Non t'aclapes, ò pair! pr'amor que toti mos cau seguir aguest camin, e trauessar era madeisha pòrta." E er encargat se virèc entà Daul'makan, e li didec: "Qu'Allà recompense era tua pietat, ò hilh mèn! E pro qu'un dia convertisque en alegries es nòstes penes e hèsque enlà de nosati es amarums!

Ça que la, entà qué aclapar-mos pendent tant de temps, quan tot ei escrit? Anem, donc, recorram es mercats e es carrèrs de Damasc. E acabèren en tot arribar dauant d'un edifici, a on i auie es estables de shivaus deth walí. E ena pòrta vederen gran nombre de shivaus e mules, e fòrça camelhs ajulhats qu'es camelhèrs cargauen de coishins, matalassi, hardèus, caishes e tota sòrta de cargament. E i auie ua multitud d'esclaus e servidors joeni e vielhs. E tota aquera gent cridaue, e parlaue, e hège un gran rambalh. E Daul'makan pensèc: "A qui deuen pertànher toti aguesti esclaus, toti aguesti shivaus e totes aguestes caishes?"

E l'ac preguntèc a un des sirvents, que li didec: "Qu'ei un present deth walí de Damasc entath rei Omar Al-Neman. E tot çò d'aute ei eth tribut annau dera ciutat entath madeish rei Omar."

E Daul'makan sentec qu'es sòns uelhs se l'aumplien de lèrmes, e recitèc en votz baisha aguestes estròfes:

S'es amics que son luenh m'acusen per çò deth mèn silenci e l'interpreten mau, com poirè responer-les?

S'era mia absència a aucit en eri era anciana amistat, qué poirè hèr?

Se tengui es mies penes damb paciéncia, quan ac è perdut tot, poirè seguir responent dera paciéncia que me rèste?

Dempús acodiren ena sua memòria aguesti vèrsi:

Lheuèc era sua tenda e se n'anèc plan luenh, en tot húger des mèns uelhs, que l'adorauen.

Hugec des mèns uelhs, que l'adorauen, quan totes es mies entralhes s'estrementien en veder-lo.

Que se n'a anat plan luenh eth beròi. Ò vida mia! Mès eth mèn desir ei aciu e non se n'a anat!

Ai de jo! Te tornarè a veir? E alavetz, guairi repotects me calerà hèr-te?

E Daul'makan, rebrembant aguestes estròfes, plorèc fòrça. E er encargat li didec: "Ò, hilh mèn, sigues rasonable! Que ja sabes guaire t'a costat recuperar era tua santat, e ara vas a tornar a quèir damb totes aguestes lèrmes que vèsses! Padega-te e non plores mès, donques qu'era mia pena ei plan grana!" Mès Daul'makan non podie tier-se, e rebrembant ara sua fraia Nozhatú e ath sòn pair, recitèc aguesti vèrsi:

Gaudís dera tèrra e dera vida, pr'amor que s'era tèrra se quede, era vida se'n va.

Estima era vida e gaudís dera vida, e entad aquerò te cau pensar qu'era mòrt ei inevitabla.

Gaudís, donc, dera vida! Era felicitat non a qu'eth sòn temps mercat! Esdega-te a gaudir-la! E pensa que tot çò d'aute non vau arren.

Pr'amor que tot çò d'aute non vau arren. E dehòra der amor ara vida arren recuelheràs ena tèrra!

Pr'amor qu'eth mon li cau èster coma era cramba deth cavalièr viatjaire. Amic, sigues eth cavalièr viatjaire dera tèrra!

Quan acabèc de recitar aguesti vèrsi, qu'er encargat deth hammam auie entenut damb aurelha extasiada, e que sagèc d'aprener-les en tot repetir-les diuèrsi còps, Daul'makan se quedèc plan cogitós. Alavetz er encargat, encara que non lo volie shordar, acabèc per dider-li: "Ò joen senhor mèn! me pensi qu'encara penses en tòn país e ena tua familha." E Daul'makan exclamec: "Òc, ò pair mèn! e coma non posquie estar-me aciu un moment mès, me vau a díder adiu de tu, entà partir damb aguesta caravana, e arribar en jornades cuertes, sense cansar-me massa, en Bagdad, era mia ciutat."

Alavetz er encargat deth hammam didec: "Jo vierè damb tu! pr'amor que non posqui deishar-te solet, e coma que ja è començat a èster eth tòn garda, non voi abandonar-te ena mitat deth camin." E Daul'makan exclamèc: "Allà te pague era tua abnegacion damb tota sòrta de dons!" E s'alegrèc fòrça d'aquera bona sòrt.

Alavetz er encargat li preguèc a Daul'makan que montèsse en saumet. E didec: "Anaràs montat tot eth temps que volgues, e quan sigues cansat d'aguesta postura, poiràs, s'ac vòs, baishar e caminar un shinhau." E Daul'makan li balhèc es gràcies. E li didec: "Reaument, çò que hès per jo non ac hè eth frair ath sòn frair!" E dempús demorèren que se coguèsse eth solei e arribèsse era fresca dera net, entà meter-se en camin damb era caravana e gésser de Damasc rumb entà Bagdad.

E aquerò siguec çò que se passèc per çò que hè a Daul'makan e ar encargat deth hammam.

Mès per çò que hè ara joena Nozhatú, fraia bessona de Daul'makan, vaquí qu'auie gessut der ostau de Jerusalem ara cèrca d'un emplec entà servir ena casa de bèth notable, e guanhar quauqui sòs entà suenhar ath sòn frair, e crompar-li es bocins d'anhèth codinat que desiraue. E s'auie caperat eth cap damb eth vielh mantèl de pèth de camelh, e auie començat a recórrer es carrèrs, sense saber entà on anar. Mès eth sòn esperit e eth sòn còs èren plan preocupadi pera malautia deth sòn frair e pera luenhor que se trapaue era sua familha e era sua tèrra. E lheuaue eth sòn pensament entà Allà Misericordiós, rebrembant aguesti vèrsi:

Es tenèbres se condensen entà enrodar complètament era mia anma. Era ahlama inexorabla me consumís. Eth desir cride en jo dolorosament e hè que se diboishen ena mia cara es patiments interiors.

Eth dolor dera separacion viu despietosament enes mies entralhes e me mortifique. Qu'ei ua passion que non trape cap esperança.

Er insòmi ei eth mèn companh e eth desir eth mèn aliment. Com poirè carar eth secret dera mia anma?

Que non coneishi er art ne es mieis d'amagar tot eth dolor que i a en mèn còr. En aguest còr consumit pes ahlames der amor, qu'eth sòn corrent me nègue.

Ò net! Vè-te'n a dider-li coma messatgèra ad aqueth que se'n sap dera intensitat deth mèn dolor, qu'ena cauma des tues ores non me vederes james clucar es uelhs enes tòns braci.

E mentre era joena Nozhatú caminaue pes carrèrs, vaquí que se l'apressèc eth cap des beduins, que l'acompanhauen quate òmes. E aguest cap la guardèc pendent ua estona, e sentec un violent desir de possedir ara beròia joena, qu'era sua cara caperaue un tròç de mantèl vielh e qu'es sòns encantaments aumentauen jos aquera tela lorda e esquinçada. Demorèc qu'arribèsse en un carrèr solitari e estret, s'arturèc dauant d'era, e li didec: "Ò joena!, ès liura o esclaua?"

E era joena Nozhatú responec: " Ò senhor, non me hèsques preguntes qu'aumenten eth mèn dolor e era mia desgràcia." E eth beduin repliquèc: "Ò joena! se te hèsqui aguesta pregunta ei perque auia sies hilhes, e n'è perdut ja a cinc d'eres e non me rèste qu'era siesau, que demore totafèt soleta ena mia casa. E voleria trapar a ua joena que li hesse companhia ara mia hilha e l'ajudèsse a passar eth temps agradiuament. E voleria que siguesses liura entà demanar-te qu'acceptèsses era ospitalitat dera mia casa, e que siguesses dera mia familha, coma hilha adoptiva, entà hèr-li desbrembar ara mia petita hilha eth dòu qu'amie des dera mòrt des sues fraies."

Quan Nozhatú entenec aguestes paraules, se quedèc plan confonuda, e didec: "Ò jeique! que sò ua damaisèla estrangèra, e è un frair malaut, que damb eth è vengut en país deth

Hedjaz. E accèpti vier ena tua casa entà acompanhar ara tua hilha, mès damb era condicion de quedar en libertat entà tornar pes nets a on s'està eth mèn frair." E eth beduin didec: "Qu'ac accèpti, ò joena! Haràs companhia ara mia hilha pendent eth dia, e pera net suenharàs ath tòn frair. E se vòs mo'lo haram a vier ena nosta casa, entà que non se trape jamès solet." E tant parlèc eth beduin, que decidic era joena acompanhar-lo. Mès eth marrit solet pensaue en sedusir-la, donques que non auie hilhs, ne casa. E non se tardèc en arribar damb Nozhatú e es auti quate beduins enes entorns dera ciutat, a on èren es camelhs ja cargadi e es botes plies d'aigua. E eth cap des beduins pugèc en sòn camelh, hec que Nozhatú montèsse damb eth ena gropa, e dèc eth senhau de partida. E s'aluenhèren ara prèssa.

Alavetz era prauba Nozhatú comprenec qu'eth beduin l'auie enganhat complètament. E comencèc a planher-se e a plorar per era e peth sòn frair abandonat e sense ajuda. Mès eth beduin, sense hèr-se'n des sues supliques, caminèc tota era net sense arturar-se enquiara auba, e acabèc arribant en un lòc segur, aluenhat de totes es cases, en plen desèrt. Alavetz eth beduin arturèc ara sua comitiva, e baishèc deth camelh. E coma que Nozhatú seguie plorant, s'apressèc ada era plan furiós, e li didec: "Ò maudida, de còr de lèbe! Vòs acabar de plorar, o t'estimes mès que t'aucisca a còps de foet?" E en enténer aguestes paraules brutaus, era prauba Nozhatú desirèc era mòrt entà acabar d'un còp, e exclamèc: "Maudit cap des bandids deth desèrt, tidon deth lunfèrn! Com gauses hèr traïson ara tua fe e renegar des tues promeses?"

Alavetz eth beduin s'apressèc ada era damb eth foet quilhat, e cridèc: "Ja veigui que vòs sénter es foetades en tòn cu! Se non cèssen es tòns plors e seguisses damb es tues insoléncies, t'arrincarè era lengua e te la foterè en aguesta causa qu'as entre es cueishes! E aquerò t'ac juri peth mèn casquet!"

E dauant d'ua menaça tant òrra, era prauba joena, non acostumada a taus brutalitats, se metec a tremolar e se caperèc era cara damb eth vel, alendant aguestes estròfes:

Ò! Qui podesse tornar ena casa estimada que jo abitaua! Com poiria arténher qu'arribèssen es mies lèrmes ath sòn destinatari?

Ai de jo! Poirè tier mès temps era mia desgràcia en aguesta vida plia d'amarum e de dolor?

Ai de jo! Auer viscut pendent tant de temps erosa e mimada, entà quèir ara en aguest estat de misèria pietadosa!

Ò! Qui podesse tornar ena casa estimada que jo abitaua! Com poiria arténher qu'arribèssen es mies lèrmes ath sòn destinatari?

En enténer aguesti vèrsi, admirablament rimadi, eth beduin, qu'adoraue instintivament era poesia, se sentec esmoigut de pietat entara beròia joena malerosa, e s'apressèc ada era, li sequèc es lèrmes, li dèc ua galeta de civada, e li didec: "Un aute viatge non me respones quan siga emmaliciat, pr'amor qu'era mia ràbia non ac pòt tier. E entà que t'en sàpies de çò que voi hèr damb tu, te cau saber que volia hèr-te era mia concubina, mès

ara te voi véner a bèth ric mercadèr, que te tractarà damb doçor e te balharà ua vida erosa, coma ac auria hèt jo. E entà vener-te, t'amiarè entà Damasc."

E Nozhatú didec: "Que se hèsque era tua volontat." E de seguit tornèren a montar enes camelhs, e seguiren era marcha, en tot dirigir-se entà Damasc. E Nozhatú anaue montada ena gropa darrèr deth beduin. Mès coma qu'era hame l'ahiscaue, se mingèc un tròç d'aquera galeta que l'auie dat eth sòn raptor.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cinquanta siesau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué Nozhatú se mingèc un tròç d'aquera galeta que l'auie dat eth sòn raptor. E arribèren en Damasc, e vengueren a lotjar-se en ostau Sultani, plaçat près de Bab El-Malek. E coma que Nozhatú ère plan trista e seguie plorant, eth beduin li didec molt furiós: "Se non dèishes de plorar, vas a pèrder era tua beresa, e ja non poirè vener-te senon a bèth judiu hastigós.

Pensa en aquerò, ò malerosa! Dempús l'embarrèc en ua des crambes der ostau e s'esdeguèc a vier en mercat ara cèrca des mercadèrs d'esclaus; e les prepausèc era crompa dera beròia joena, en tot dider-les: "Vos posqui aufrir ua joena beròia que m'è hèt a vier de Jerusalem. Qu'a un frair malaut, mès l'è deishat ena casa d'uns parents entà que lo suenhen ben. De sòrta qu'eth que la volgue crompar l'aurà de díder, entà padegar-la, qu'eth sòn frair malaut ei fòrça ben suenhat en Jerusalem. E solet damb aguesta condicion me prestarè a cedir-la a un prètz plan prudent."

Alavetz se lheuèc un des mercadèrs, e didec: "Quina ei era edat d'aguesta esclaua?" E responec eth beduin: "Qu'ei fòrça joena, donques qu'encara ei vèrge, encara que ja nubila. E ei beròia, intelligenta, educada e plia de perfeccions. Mès coma que s'a aflaquit per çò dera malautia deth sòn frair, a perdut un shinhu dera plenitud des sues formes. Ça que la, tot aquerò ei aisit de recuperar damb un shinhau de suenhs."

Alavetz didec eth mercadèr: "Vierè a veir aguesta esclaua, e s'ei coma dides, me demorarè damb era, mès te la pagarè quan l'aja revenut, donques que la voi destinar entath rei Omar Al-Neman, qu'eth sòn hilh, eth prince Scharkan, ei governador de Damasc, era nòsta ciutat. E aguest prince me balharà ua carta de presentacion entath rei Omar Al-Neman, qu'a ua grana passion pes esclaues vèrges, e me la cromparà fòrça ben. E alavetz te pagarè eth prètz qu'acordem." E eth beduin responec: "Accèpti aguestes condicions."

E se filèren entar ostau a on se trapaue embarrada Nozhatú, e eth beduin cridèc en votz nauta ara joena, qu'ère darrèr dera paret. E li didec: "Ò Nahia! Ò Nahia!, donques

qu’aguest ère eth nòm que li daue ara sua esclaua. E en entener-lo Nozhatú, se metec a plorar e non responec.

Alavetz eth beduin convidèc ath mercadèr a qu’entrèsse. E eth mercadèr entrèc, e en tot apressar-se ara joena, li didec: “Era patz sigue damb tu!” E Nozhatú responec damb votz doça coma eth sucre: “E damb tu era patz e es benediccions d’Allà!”

E eth mercadèr quedèc plan encantat, e pensèc: “Quina puretat de lenguatge!” E era guardèc ath mercadèr, e se didec entada era: “Aguest venerable ancian qu’a un accent plan simpatic. Volgue Allà que me cuelhe coma esclaua, e atau me poirè desliurar d’aguest herotge beduin! Li parlarè educadament, entà hèr veir es mies manères.”

E eth mercadèr preguntèc: “Com te trapes, ò joena!?” E era responec damb doçor:

“Ò venerable jeique! me preguntes peth mèn estat de forma, e eth mèn estat de forma non ei entà desirar-lo ath pejor des enemics. Mès toti amien eth sòn destin penjat en còth, coma ditz eth nòste profèta Mohamed (siguen entada eth era pregària e era patz d’Allà).”

En enténer aguestes paraules, eth mercadèr s’estonèc ar arràs der estonament, e didec entada eth: “Ne sò segur qu’es sues faccions deuen èster embelinaires, coma eth sòn talent. Qu’ei ua grana aquisicion entath rei Omar Al-Neman.” E virant-se entath beduin, exclamèc: “Aguesta esclaua ei admirabla! Quan demanes per era?” E eth beduin s’emmalicièc e didec: “Com gauses cridar-la admirabla, quan ei era mès vila des creatures? Non comprenes que se pensarà qu’ei reaument admirabla e ja non aurè cap autoritat sus era?”

Vè-te’n, que ja non la veni.” E en tot compréner eth mercadèr qu’eth beduin ère un bastrús acabat, cuelhec un aute camin, e didec: “L’accèpti, ò jeique! encara que sigue era mès vila des creatures, e te la crompi a maugrat des sues tares.” E eth beduin, un shinhau mès padegat, preguntèc: “E quan m’aufrisses?” E responec eth mercadèr: “Eth provèrbi ditz qu’eth pair ei qui balhe eth nòm ath sòn hilh. Demana çò que te semble.”

Mès eth beduin persutèc: “Qu’ès tu eth que li cau aufrir.” E alavetz, eth mercadèr, pensant qu’un bastrús coma aqueth beduin non saberie apreciar eth merit d’aquera joena, l’aufric dus cents dinnars, ath delà des arres e des drets de venda que corresponien ath Tresòr. Mès eth beduin ac refusèc: “Que non autrejaria per dus cents dinnars ne un solet tròç dera serpelhèra que se capère! Que ja non la voi véner; me la harè a vier en desèrt, entà que peishe as mèns camelhs e mòle eth gran!”

E cridèc ara joena: “Vene aciu, poirida, que mo’n vam!” E coma que non se botjaue eth mercadèr, se virèc entada eth e exclamèc: “Peth mèn chapèu! Qu’è dit que ja non veni arren! Vira era esquia e vè-te’n, o se non, enteneràs causes que non t’agradaràn!”

E eth mercadèr didec entada eth: “Aguest beduin que jure peth sòn chapèu ei un bastrús extraordinari! Mès li harè deishar era sua presa.” E en tot agarrar-lo pera capa, li didec:

“Ò jeique, non t’anuges d’aguesta sòrta. Ja veigui que non ès acostumat a véner. Que s’a besonh de molta paciéncia e molta adretia en aguesti ahèrs.

Te balharè çò que tu volgues; mès coma ei costum en aguesti negòcis, me cau veir eth ròstre e es faccions dera esclaua.”

E eth beduin didec: “Guarda-la coma volgues, e bota-la se vòs despolhada, paupa-la e tòca-la pertot coma volgues!” Mès eth mercadèr lheuèc es mans entath cèu, e exclamèc: “Qu’Allà me desliure de botar-la nuda, coma as esclaues.! Non voi senon veder-li eth ròstre.”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth dia, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cinquanta setau net

Era didec:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué eth mercadèr didec: “Non voi senon veder-li era cara.” E s’auancèc entà Nozhatú, en tot demanar-li que lo desencusèsse, e plen de confusion se seiguec ath sòn costat, e li preguntèc doçament: “Ò senhora mia! quin ei eth vòste nòm?” E era, alendant, didec: “Me preguntes eth nòm qu’amii ara, o eth mèn nòm des tempsi passadi?”

E eth, estonat, exclamèc: “Qu’ei qu’as un nòm nau e un d’ancian?” E era didec: “Òc, ò ancian! Eth mèn nòm ancian ei Delícies deth Temps, e eth nau ei Opression deth Temps.” En enténer aguestes paraules plies d’amarum, eth mercadèr notèc qu’es lèrmes banhauen es sòn uelhs.

E era joena Nozhatú tanpòc poder tier es lèrmes, e recitèc aguestes estròfes:

Eth mèn còr te sauve, ò viatjaire! Entà quines tèrres desconeishudes as partit, entà quini pòbles, en quines cases demores?

En quina hònt beues, ò viatjaire! Jo que te plori, me neurisqui damb es ròses deth mèn rebrembe e amòrtii era set ena abondiua hònt des mèns uelhs.

Arren tan dur entath mèn pensament coma era tua abséncia, perque tot çò d’aute, en comparèr damb aquerò, ei entà jo causa d’arrir.

Mès ath beduin li semblèc qu’aquera convèrsa se tardaue massa, e s’apressèc a Nozhatú damb eth foet lheuat e li didec: “Entà qué parlar tant? Trè-te eth vel dera cara, e acabem!” E Nozhatú, desolada, supliquèc ath mercadèr: “Ò venerable jeique desliura-me des mans d’aguest bandit, pr’amor que se non, aguesta madeisha net m’aucirè.”

E eth mercadèr li parlèc d’aguesta sòrta ath beduin: “Aguesta joena qu’ei un trebuc entà tu. Vene-me-la ath prètz que volgues!” Mès eth beduin persutèc: “As d’aufrir tu, o se non, me la harè a vier en desèrt pr’amor de qué peishe es camelhs e recuelhe es excrements deth bestiar.”

E eth mercadèr didec: “Entà acabar d’un còp, t’aufrisqui cinquanta mil dinnars d’aur.” Mès aqueth bastrús temardut ac refusèc: “Allà mos age! Aquerò non ei arren!” E eth mercadèr didec: “Seishanta mil dinnars!” Mès eth beduin persutèc: “Allà mos age! Aquerò non arribe ne tansevolh ath capitau qu’è despenut en alimentar-la e crompar-li galetes de civada. Donques que te cau saber, ò mercadèr! qu’è despenut en era, solet en galetes de civada, nauanta mil dinnars d’aur.”

Alavetz eth mercadèr, estabordit pes lhocaries d’aqueth bastrús, li didec: “Ne tu, ne era tua familha, ne toti es dera tua tribú, auetz minjat en tota era vòsta vida per valor de cent dinnars! Mès te vau a hèr era darrèra oferta, e se la refuses, vierè a veir ath prince Scharkan e li balharè compde des maus tractes recebudi per aguesta joena, que solide as panat, ò miserable saquejaire!

T’aufrisqui cent mil dinnars.” Alavetz eth beduin didec: “Te cedisqui era esclaua ad aguest prètz, mès qu’ei pr’amor qu’è besonh d’anar en mercat entà crompar un shinhau de sau.” E eth mercadèr non podec mens d’arrir. E toti partiren entara casa deth mercadèr, qu’autregèc ath beduin era quantitat acordada, dempús d’auer-la hèt pesar moneda a moneda. E eth beduin montèc en sòn camelh e cuelhec eth camin de Jerusalem, dident: “S’era fraia m’a generat cent mil dinnars, eth frair me n’a de generar cent mil mès. Vau, donc, ara sua cèrca.”

E efectiuament, en arribar en Jerusalem se metec a cercar a Daul’makan per toti es ostaus, mès coma que ja se n’auie anat damb er encargat de hammam, non lo podec trapar. Aquerò per çò que hè ath beduin. Per çò que hè ara joena Nozhatú…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cinquanta ueitau net

Era didec:

Per çò que hè ara joena Nozhatú, vaquí qu’eth brave mercadèr se la hec a vier ena sua casa, l’autregèc vestits plan rics, es mès beròis qu’auie, e dempús venguec damb era en mercat des orfèbres e joièrs, entà qu’alistèsse es jòies que mès l’agradèssen, e les metec en ua borsa de seda, les amièc ena sua casa e les ac autregèc.

Dempús didec: “Ara te prègui que quan t’amia en palai non dèishes de dider-li ath prince Scharkan eth prètz que m’as costat, pr’amor de que non se’n desbrembe de mentà’c ena carta de recomanacion que desiri demanar-li entath rei Omar Al-Neman. E ath delà, voleria qu’eth prince me balhèsse un document, entà qu’es mercaderies qu’en avier amia entà Bagdad non paguen drets d’entrada.”

E en entener-lo, alendèc Nozhatú e es uelhs se l’aumpliren de lèrmes. Alavetz eth mercadèr li didec: “Ò hilha mia! per qué cada viatge que pronóncii eth nòm de Bagdad te veigui alendar e vien es lèrmes enes tòns uelhs? Dilhèu as aquiu a bèth èsser estimat, un parent, o coneishes a bèth mercadèr?

Non cranhes de dider-m'ac, donques que coneishi a toti es mercadèrs de Bagdad e a toti es auti." Alavetz Nozhatú didec: "Per Allà! que non coneishi ad arrés senon ath rei Omar Al-Neman en persona, senhor de Bagdad!"

Quan eth mercadèr de Damasc entenec aquera causa tant extraordinària, non podec tier ua alendada de satisfaccion, e didec entada eth: "Que ja è çò que cercaua." E li preguntèc ara joena: "Li sigueres aufrida abans d'ara per bèth mercadèr d'esclaus?"

Era responec: "Que non ei aquerò, senon que me sò elevat en palai, damb era sua hilha. E m'estimaue fòrça. Atau, donc, se pretenes obtier d'eth, bèth favor, non te cau senon hèr-me a vier ua pluma, un tintèr e ua huelha de papèr, e t'escriuerè ua carta, que l'autrejaràs en pròpria man ath rei Omar Al-Neman, e li dideràs: "Era tua umila esclaua Nozhatú a patit es vicisituds dera sòrt e deth temps e es patiments des nets e des dies. E a estat venuda e revenuda, a cambiat de patrons e de cases, e se trape ara ena casa deth tòn representant en Damasc. E t'envie ua salutacion de patz."

En enténer aguestes paraules, eth mercadèr arribèc ath limit dera alegria e der estonament, e era sua afeccion entà Nozhatú aumentèc considerablament, e plen de respècte, li preguntèc: "Sense cap dobte, ò joena meravilhosa! as estat panada deth tòn palai e venuda, donques que deues èster versada en letres e ena lectura deth Coran."

E Nozhatú didec: "Plan que òc, ò veneralbe jeique! coneishi eth Coran, es precèptes dera sabença, es sciéncies medicaus, era introduccion as secrets arcans, es comentaris des òbres de Hipocrates e de Galen, es libres de filosofia e logica, es vertuts des còssi simples e es explicacions de Ibn-Bitar; qu'è discutit damb es sabents eth Kanun d'Ibn-Sina; è estudiat es explicacions des alegories, e è estudiat era geometria e era arquitectura, era igièna e es libres de Chafiat, era sintaxi, era gramatica e es tradicions der idiòma, e assistí ara societat des sabents e erudits en totes es branques. Que sò autora de diuèrsi libres sus eloqüéncia, retorica, aritmetica e logisme blos; coneishi es sciéncies espirituaus e divines, e me'n brembi de tot aquerò qu'è aprenut! E ara balha-me ua pluma e papèr entà qu'escriua era carta en vèrsi plan ben rimadi e la posques liéger pendent eth camin, en tot estauviar-te d'amiar libres de viatge, donques que serà entà tu ua doçor ena solitud e un amic discrèt enes estones d'esvagament."

E eth praube mercadèr, complètament estabordit, exclamèc: "Ya Allà! Ya Allà! Erosa era casa que te servisque de lotjament! Guaire erós eth qu'abite damb tu!" E l'amièc respectuosament es esturments d'escríuer damb es sòns accessòris. E Nozhatú cuelhec era pluma, la banhèc ena tinta, la provèc ena ungla, e escriuec aguesti vèrsi:

Aguesta ei era carta dera pròpria man d'aquera qu'es sòns pensaments egalen eth revolum des ondades.

Aquera qu'es sues paupetes an usclat er insòmi e qu'era sua beresa an rosigat es cauhades.

Aquera qu'en sòn dolor ja non distinguís eth dia dera net e se retortilhe en solitari lhet.

E que non a mès confidents qu'es astres silenciosi ena solitud des nets.

Vaquí era mia quèisha, teishuda en vèrsi cadenciosi e de bona rima, ara memòria des tòns uelhs.

Non è entenut vibrar ena mia anma cap còrda des delícies dera vida.

Era mia joenessa non a gaudit de cap alegria, ne es mèns pòtz an arrit erosi en un dia de felicitat.

Pr'amor qu'era tua abséncia l'a ensenhat as mèns uelhs es cauhades e m'a panat entà tostemp eth saunei.

Per mès qu'aja fidat ara brisa es mies alendades, jamès les manèc entad aqueth que jo les dirigia.

Atau ei que sò desesperada e non gausi persutar. Mès que voi signar aguesta quèisha damb eth mèn nòm.

Jo, era dolorosa, era separada dera sua familha e deth sòn país, era torturada de còr e d'esperit.

Nozhatú'Zaman.

Quan acabèc d'escríuer, botèc areneta, pleguèc suenhosament eth papèr, e l'autregèc ath mercadèr, que lo cuelhec plan respectuós e se lo hec a vier enes pòts e dempús en front. Se lo sauvèc en ua borsa de satin, e exclamèc: "Glòria ad Aqueth que t'a modelat, ò meravilhosa creatura!"

En aguesti moments dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cinquanta nauau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth mercadèr exclamèc: "Glòria ad Aqueth que t'a modelat, ò meravilhosa creatura!" E li rendec toti es aunors e li prodiguèc totes es manifestacions de respècte e d'admiracion. E dempús l'acompanhèc entath hammam, vient era dauant, amiant en ua borsa de velot era ròba qu'auie de vestir-se dempús deth banh. E manèc cridar ara milhor massatgista deth hammam, e li didec: "Quan acabes, m'avises." E mentre Nozhatú cuelhie eth banh, er ancian mercadèr anèc a crompar tota sòrta de fruts e sorbets, e les placèc ena estrada qu'en era auie de vier Nozhatú a vestir-se.

E quan acabèc eth banh, era massatgista acompanhèc a Nozhatú enquiara estrada, l'enrodèc entre ròba e tovalhòles perhumades, e se mingèren es fruts e beueren es sorbets, en tot autrejar aquerò que sobrèc ara garda deth hammam.

E en aguest moment arribèc eth mercadèr damb un petit còfre de santal, lo dauric invocant eth nòm d'Allà, e ajudat pera massatgista comencèc a vestir a Nozhatú, pr'amor de hèr-se-la a vier en palai deth prince Scharkan.

E comencèc per autrejar a Nozhatú ua banda d'aur entà caperar eth cap, e aguesta banda costaue mil dinnars. Dempús ua hauda de moda turca, brodada de hius d'aur, e ues bòtes ròies perhumades damb musc, caperades de ludentors d'aur damb brodats de flors qu'amiauen incrustades pèrles e peireria. Li botèc enes aurelhes ues plendengues de pèrles fines, que costaue cada ua mil dinnars e en còth un colhar enberit d'aur, e l'enrodèc es pièchs damb hilats de peireria. Dempús l'ajustèc era cintura per dessús deth melic damb un cinturon de dètz hiles de bòles d'ambre e mieges lues d'aur, e en cada bòla d'ambre i auie incrustat un robin, e en cada mieja lua nau pèrles e nau diamants. De sòrta qu'era joena Nozhatú amiaue ath dessús mès de cent mil dinnars en jòies e pèrles.

Eth mercadèr li demanèc que lo seguisse, e gessec damb era deth hammam, e anaue ath sòn dauant caminant grèu e ceremoniosament, en tot hèr enlà as caminaires. E toti es caminaires s'estonauen d'aquera beresa, e exclamauen: "Glòria a Allà enes sues creatures! Guaire erós er òme que la possedisque!" E eth mercadèr seguie caminant, e era ath sòn darrèr, enquia qu'arribèren en palai deth prince Scharkan.

E eth mercadèr s'auancèc entà entrar enes crambes de Sharkan, punèc era tèrra entre es sues mans, e didec: "Vaquí que te hèsqui a vier un present incomparable, era causa mès beròia e extraordinària d'aguesti tempsi, eth resumit de toti es encantaments e de toti es dons, era soma de totes es qualitats e de totes es delícies!" E eth prince Scharkan didec: "Hè lèu en mostrar-me-lo!" E eth mercadèr gessec de seguit e se hec a vier dera man a Nozhatú, en tot presentar-l'ac ath prince. E eth prince Scharkan non podie arreconéisher en aquera meravilha ara sua fraia Nozhatú, que non auie vist jamès, per çò dera gelosia que sentec quan eth sòn neishement e eth deth sòn frair Daul'makan. E arribèc ar arràs dera afogadura en veir aqueres formes tant elegants e esquistes. E eth mercadèr didec: "Aguesta qu'ei era meravilha incomparabla, soleta en sègle. Ath delà dera beresa, don naturau sòn, possedís totes es vertuts e ei versada en totes es sciéncies religioses, civiles, politiques, e matematiques. E ei prèsta a respóner a totes es preguntes des sabents mès illustres de Damasc e der Empèri!"

Alavetz eth prince Scharkan s'esdeguèc a dider-li ath mercadèr: "Dèisha-la aciu, cerca ath tresorèr entà que te pague eth sòn prètz e vè-te'n en patz."

E en entener-lo, didec eth mercader: "Ò prince valerós! vaquí que l'auia destinada entath rei Omar Al-Neman, eth tòn pair, e venguia a demanar-te que me balhèsses ua carta de recomanacion entada eth; mès, donques qu'ac vòs, que se demore aciu. E eth tòn desir ei sus eth mèn cap e sus es mèns uelhs! Mès, ça que la, te voi pregar solet que m'autreges a compdar d'ara, eth dret de franquícia entà totes es mies mercaderies e eth privilègi de non tornar a pagar cap tipe d'impòst." E eth prince responec: "T'ac autregi. E ara ditz-me çò que t'a costat aguesta joena, pr'amor de qué te reintegra eth sòn prètz." E eth mercadèr repliquèc: "Que m'a costat cent mil dinnars d'aur, mès aquerò qu'amie

ath dessús ne vau d'auti cent mil." Alavetz eth prince manèc cridar ath sòn tresorèr, e li didec: "Paga de seguit ad aguest venerable jeique dus cents mil dinnars d'aur, e ath delà, uns auti cent vint mil. E a mès, balha-li era milhor tunica d'aunor des mèns armaris. E que se'n sapien toti de qué a compdar d'ara ei eth mèn protegit e non se li reclamarà cap tipe d'impòst."

Dempús eth prince Scharkan ordenèc cridar as quate grans kadís de Damasc e les didec…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishantau net

Era didec:

"Sigatz testimònis de qué des d'aguest moment emancipi ad aguesta joena esclaua que vengui de crompar e me maridi damb era." Alavetz es quate kadís s'esdeguèren a escríuer eth certificat d'emancipacion, e de seguit escriueren eth contracte de maridatge e lo sagerèren damb eth sòn sagèth. E eth prince Scharkan non deishèc de repartir generosament entre es presents ua grana quantitat d'aur pr'amor de celebrar era sua alegria, e lancèc sarpats d'aur, que recuelheren es sirvents e es esclaus.

Dempús didec adiu a toti es presents, exceptat as quate kadís e ath mercadèr. E virant-se entàs kadis, les didec: "Ara voi qu'escotetz es paraules que vos dirigirà aguesta joena, pr'amor de balhar-mos ua pròva dera sua eloqüéncia e dera sua sabença, e pr'amor de qué comprovetz es afirmacions d'aguest jeique." E es kadís responeren: "Escotam e aubedim." E eth prince Scharkan ordenèc esténer un tapís en centre dera sala e placèc darrèr d'eth ara joena, entà que non siguesse intimidada e podesse parlar sense que la vedessen estranhs.

E tanlèu s'estenec eth tapís, acodiren a enrodar ara sua naua patrona es daunes de servici, e l'ajudèren a plaçar-se mès comòdament e a aleugerir-se d'ua part des sòns vestits; e se meravilhauen des sues perfeccions, e ena sua alegria li punauen es mans e es pès. Dera sua part, es esposes des emirs e des visirs s'esdeguèren a render-li omenatge, prèstes a enténer çò qu'anaue a díder ath prince Scharkan e as grani kadís de Damasc. E abans de vier ath sòn costat, demanèren permís as sòns marits.

Quan Nozhatú vedec entrar as esposes des emirs e des visirs, se lheuèc entà receber-les, les punèc coraument, e les hec sèir ath sòn costat, e les dirigie paraules coraus pr'amor de correspóner ath sòn omenatge, e tan corau siguec, que totes se meravilhèren dera sua cortesia, dera sua beresa e dera sua intelligéncia, e se didien: "Mos an dit qu'ère ua esclaua, mès solide qu'ei ua reina, hilha d'un rei."

E exclamèren: "Ò senhora! qu'as illuminat era ciutat damb era tua preséncia, e as aumplit a'aunor aguest palai e aguest règne. E aguest regne ei eth tòn règne, e aguest

palai eth tòn palai, e totes nosates èm es tues esclaues.” E era les balhèc es gràcies dera manèra mès doça e agradiua.

Mès en aguest moment Scharkan l’interpelèc des der aute costat deth tapís, e li didec: “Ò plan beròia joena, jòia d’aguesti tempsi! demoram ansiosament es tues paraules eloqüentes, donques que diden qu’ès expèrta en totes es sciéncies, e enquia e tot enes règles mès diciles dera nòsta sintaxi.”

E era joena Nozhatú, damb ua votz mès doça qu’eth sucre, responec: “Eth tòn desir ei sus eth mèn cap e sus es mèns uelhs! E entà satisfèr-lo, vau a parlar sus ES TRES PÒRTES DERA VIDA.”

Paraules sus es tres pòrtes

E Nozhatú didec:

“Te parlarè prumèr de tot, ò prince valerós! dera PRUMÈRA PÒRTA: ER ART DE SABER COMPORTAR-SE.

Vos cau saber, donc, qu’era vida a ua finalitat, e aguesta finalitat dera vida s’està en desvolopar eth fervor.

Ara plan; eth principau fervor a era sua forma ena passion, qu’ei beròia per çò dera sua fe.

Arrés artenherà eth fervor senon mejançant ua vida actiua, animada pera passion. E aguesta vida se pòt víuer en quinsevolh des quate camins dera umanitat: Eth Govèrn, eth Comèrç, era Agricultura e es Mestièrs.

Per çò que hè ath Govern, ei de besonh qu’aqueri escassi òmes que son cridadi a governar eth mon, agen era sciéncia politica, ua subtilitat esquista e ua abiletat perfècta. E en cap cas s’an de guidar peth sòn caprici, senon per un ideau naut, qu’eth sòn fin ei Allà, eth que tot ac pòt. E se regulen era sua conducta entad aguesta finalitat, era justícia regnarà entre es umans e cessaràn es discòrdies ena superfícia dera tèrra. Mès çò mès soent ei que seguisquen es sues inclinacions, e acaben en tot calar-se en errors irremediables. Donques qu’un cap non ei util ath sòn país senon quan ei equitatiu e imparciau e quan empedís qu’es fòrts oprimisquen as febles e as petits.

Eth gran Ardechir, tresau rei des pèrses, e un des descendents de Sassan, didec: “Era autoritat e era fe son fraies bessones: era fe ei un tresòr e era autoritat eth sòn garda.”

E eth nòste profèta Mohamed (siguen entada eth era patz e era pregària) a dit: “Dus causes dirigissen eth mon: Era Autoritat e era Sciéncia; se son dretes e blosses, eth mon camine peth camin dret; se son abominables e dolentes, eth mon què ena corrupcion.”

Eth Sabent a dit: “Eth rei li cau èster eth garda dera fe, de tot aquerò qu’ei sagrat e des drets des sòns subdits. Mès sustot li cau velhar entà que siguen d’acòrd aqueri que manegen era pluma e aqueri que manegen era espada, pr’amor qu’aqueth que faute ar òme que manege era pluma s’eslissarà e se lheuarà gibós!”

E eth rei Ardechir, que siguec un gran conquistador, dividic eth sòn empèri en quate districtes, e ordenèc que li fabriquèssen quate sagèths en quate anèths. Eth prumèr sagèth ère er anèth deth Districte maritim, e atau successiuament es auti tres. E ac hec entà assegurar er orde en sòn règne. E atau se seguic enquiara èra islamica.

E eth rei Kesra, eth gran rei des pèrses, l'escriuec ath sòn hilh, ath quau auie fidat era armada: "Ò hilh mèn!..."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishanta unau net

Era didec:

"Eth rei Kesra, eth gran rei des pèrses, l'escriuec ath sòn hilh, ath quau auie fidat era armada: "Ò hilh mèn! desconfia dera tebesa, pr'amor qu'alienarie era tua autoritat; mès non actues tanpòc damb excessiua duretat, perque harie fermentar era rebellion entre es tòns soldats." E tanben mos an ensenhat qu'un arab anèc a cercar ath califa Abu-Giafar-Abdalh, e li didec: "Tie ahaimat ath tòn gosset, se vòs que te seguisque." E eth califa s'irritèc contra er arab. E er arab higec: "Mès tie compde tanben de qué un caminaire non li dongue un pan ath tòn gosset, donques qu'eth gosset t'abandonarà entà seguir ath caminaire." E Al-Mansur comprenec alavetz, e se'n profitèc der avís, e hec enlà ar arab dempús d'auer-lo obsequiat.

Se conde tanben qu'eth califa Abd El-Malek ben-Meruan l'escriuec ath sòn frair Abd El-Aziz ben-Meruan, qu'auie manat entà Egipte ath cap d'ua armada: "Que pòs prescindir des tòns conselhèrs e des tòns escrivans, pr'amor que solet te haràn saber aquerò que tu ja coneishes; mès non desbrembes jamès ath tòn enemic, qu'ei eth solet capable de hèr-te saber era fòrça des sòns soldats."

Parlen tanben es croniques de qué er admirable califa Omar ibn-Al-Kattam non cuelhie cap sirvent sense impausar-li aguestes quate condicions: non montar jamès en ua bèstia de carga; non apropiar-se jamès deth butin guanhat ar enemic; non vestir-se damb vestits somptuosi, e non arrecular-se jamès ena ora dera pregària. E vaquí es paraules que li shautaue repetir: "Non i a cap riquesa que valgue çò que vau era sabença; non i a milhor pèira de canton qu'era cultura der esperit e non i a glòria màger qu'er estudi e era sciéncia."

Eth madeish Omar (qu'Allà l'age ena sua glòria) didec: "Compde damb es perfidies des hemnes, non les demanetz era sua opinion; mès non les oprimigatz, se non voletz que s'aumenten es sues astúcies e es sues traïsons. Pr'amor qu'aqueth que non coneish era moderacion, se tòrne lhòco. E en totes es causes cau que vos tengatz ara justícia, mès que mès en aquerò que tanh as vòsti esclaus."

E quan Nozhatú anaue a seguir desvolopant aguest capitol, entenec as kadís que didien darrèr deth tapís: “Maschalah! Jamès auem entenut paraules tant eloqüentes, mès voleríem enténer quauquarren sus es autes pòrtes.!”

E Nozhatú, damb ua transicion plan abila, didec.

“Un aute dia parlarè deth fervor enes auti tres camins dera umanitat; donques que ja ei eth moment de dider-vos quauquarren dera DUSAU PÒRTA.”

Aguesta dusau pòrta qu’ei era des BONES MANÈRES e dera CULTURA DER ESPERIT.

E aguesta pòrta, ò prince deth temps! ei era mès ampla de totes, donques qu’ei era des perfeccions. Solet la pòden recórrer en tota era sua extension aqueri qu’an sus eth cap ua definicion natiua.

Sonque ne vau a mentar quauqui detalhs importants.”

E en aguest moment dera sua narracion, Scharazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishanta dusau net

Era didec:

“Sonque vos vau a mentar quauqui detalhs importants.

Un dia, un des camarlencs deth califa Moawiah venguec a anonciar-li qu’un plan graciós ranquilhós cridat Aba-Bahr ben-Kais ère en tot demorar ena pòrta. E eth califa didec: “Hètz-lo entrar:” E eth ranquilhós entrèc, e eth califa Moawiah li didec: “Apressa-te entà que me deleite damb es tues paraules.” E li preguntèc: “Ò, Aba-Bahr! Qué ne penses de jo?” E responec eth ranquilhós:

“Qué ne pensi? Te cau saber, ò emir des Credents! qu’eth mèn mestièr ei arrasar caps, talhar mostachas, suenhar es ungles, depilar eishères, arrasar engues, e en cas de besonh, sagnar es anhives. Mès jamès harè ua d’aguestes causes en diuendres, pr’amor que serie un sacrilègi.”

Alavetz eth califa li didec: “E qué ne penses de tu madeish?” E eth ranquilhós responec: “Boti un pè dauant der aute e lo hèsqui auançar doçament, en tot seguir-lo tostemp damb era guardada.”

E eth califa preguntèc alavetz: “Qué ne penses des tòns caps?” E er aute responec: “Quan entren les saludi ceremoniosament, e demori que m’entornen era salutacion.”

Alavetz preguntèc eth califa: “E qué ne penses dera tua hemna?” E exclamèc eth ranquilhós: “Desencusa-me de respóner ad aquerò, ò emir des Credents!” Mès eth califa persutèc: “Te conjuri a que respones, ò Aba-Bahr!”

E alavetz eth ranquilhós didec: “Era mia esposa, madeish que totes es hemnes, siguec creada dera darrèra costelha, qu’ei ua costelha de mala qualitat e tota torçada.” E eth califa didec: “Mès se qué hès quan te vòs ajaçar damb era?” E eth ranquilhós responec: “Li parli agradiuament entà premanir-la ben, dempús li balhi dus punets pertot, pr’amor d’excitar-la coma ei degut, e a penes ei ena disposicion que tu ja comprenes, l’ajaci d’esquia e la cauqui. E alavetz, quan era gota de nacre s’a incrustat en sòn ciment, exclami: “Ò Senhor! hè qu’aguest seme se capère de benediccions, e non l’assignes ua mala forma. Modela-lo sivans era beresa!” Dempús me lhèui entà hèr es mies ablucions, cuelhi aigua damb es dues mans, la hèsqui passar peth mèn còs, e fin finau laudi a Allà per çò des sòns beneficis.!

Alavetz eth califa exclamèc: “De vertat, qu’as responut deliciosament. Atau, donc, demana-me bèra causa.” E Aba-Bahr eth ranquilhós didec: “Solet qu’era justícia sigue parièr entà toti!” E se n’anèc. E eth califa exclamèc: “Encara qu’en tot eth règne d’Irak non i auesse qu’aguest sabent, serie pro damb aquerò!”

Quan regnaue eth califa Omar ibn-Al-Khattab, ère eth sòn tresorèr er ancian Moaikab…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

E quan arribèc era seishanta tresau net

Era didec:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué era joena Nozhatú seguic d’aguesta sòrta:

Quan regnaue eth califa Omar ibn-Alkhattab, ère eth sòn tresorèr er ancian Moaikab, e coma que venguesse a visitar-lo eth joen hilh mendre d’Omar, acompanhat dera sua hilhuquèra, Moaikab li balhèc ath mainatge un dracma de plata. Mès pòc temps dempús eth califa lo manèc cridar, e li didec: “Qué as hèt, ò Moaikab!? Aguest dracma de plata que l’as dat ath mèn hilh ei un panatòri contra tota era nòsta nacion de musulmans.” E Moaikab, qu’ère un òme intègre, comprenec qu’auie fautat, e non cessèc d’exclamar: “A on i aurà ena tèrra un òme tant admirable coma eth nòste emir?”

Conden tanben qu’eth califa Omar gessec a passejar-se de nets acompanhat deth venerable Aslam Abu-Zeid. En veir ena luenhor ua hoguèra, s’apressèc aquiu, e vedec a ua prauba hemna qu’alugaue ues rames dejós d’ua caceròla e auie ath sòn costat a dus mainatges plan aflaquidi que gemegauen d’ua forma lamentabla. E Omar didec: “Era patz sigue damb tu, brava hemna! Qué hès aquiu, soleta, de nets e damb aguest hered?” Era responec: “Sò en tot cauhar un shinhau d’aigua pr’amor de dar-se-la as mèns hilhs entà que beuen, perque se morissen de hame e de hered; mès bèth dia Allà li passarà compdes ath califa Omar dera misèria que mos vedem!”

E eth califa, qu’anaue desguisat, s’emocionèc prigondament e didec: “Mès te penses, ò hemna! qu’Omar se’n sap dera tua misèria e non l’aleugerís?”

E era responec: “Alavetz, entà qué ei Omar califa, se non se’n sap dera misèria deth sòn pòble e de cada un des sòns subdits?”

Eth califa carèc, e ordenèc ath venerable Aslam Abu-Zeid que lo seguisse. E caminèc ara prèssa, enquia qu’arribèc ena casa deth sòn majordòm; e entrèc en magazèm dera casa deth majordòm e treiguec ua saca de haria entre es saques de haria e un cantre plen de greish de moton, e li demanèc a Abu-Zeid que l’ajudèsse a meter-se-lo ena esquia. E Abu-Zeid s’estonèc enquiath limit der estonament, e didec: “Dèisha-me que l’amii jo, ò emir des Credents!” Mès eth califa repliquèc: “Dilhèu poiràs amiar tanben era carga des mèns pecats eth dia dera Resurreccion?”

E obligèc a Abu-Zeid que li botèsse ath dessús era saca de haria e eth cantre de greish de moton. E eth califa caminèc ara prèssa cargat d’aquera sòrta, enquia qu’arribèc ath costat dera prauba hemna. E cuelhec haria, e cuelhec greish, e ac metec tot ena caceròla, e damb es sues pròpries mans premanic aqueth aliment. E s’inclinèc entath huec pr’amor d’alugar-lo, e coma qu’auie ues barbes plan longues, eth hum dera lenha se hège camin entre era espessor d’aqueres barbes. E a penes siguec premanit aqueth aliment, Omar l’ac aufric era hemna e as mainatges, que mingèren enquia assadorar-se, a mida qu’Omar l’anaue heredant damb es sues bohades. Alavetz Omar les deishèc era haria e eth cantre de greish, e se n’anèc, en tot dider-li a Abu-Zeid: “Ò Abu-Zeid! era lum d’aguest huec m’a alugat!”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishanta quatau net

Era didec:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué era joena Nozhatú seguic d’aguesta manèra:

“E aguest madeish califa Omar se trapèc un dia damb un esclau qu’amiaue a péisher eth bestiar deth sòn patron, e li prepausèc crompar-li ua craba, mès eth pastor didec: “Que non posqui vener-la, donques que non m’apertie.” Alavetz eth califa didec: “Qu’ès un esclau exemplar, e te vau a crompar entà que sigues liure.”

E li crompèc eth pastor ath sòn patron, e l’emancipèc de seguit. Pr’amor qu’Omar pensaue:

“Non cada dia se trape un òme que sigue vertadèrament intègre.”

Un aute dia, Hafsa, parent d’Omar, venguec a cercar-lo, e li didec: “Ò emir des Credents! me n’è sabut de qué en ua expedicion qu’as realizat as guanhat fòrça sòs. Atau, donc, vengui, coma parent, a demanar-te quauquarren.”

E Omar didec: “Ò Hafsa! Allà m’a nomentat garda des bens des musulmans, e toti aguesti sòs son entath ben des musulmans. Non lo vau a tocar ne peth parentiu damb eth tòn pair, donques qu’autrament prejudicaria es interèssi deth pòble.”

E Nozhatú tornèc a enténer es exclamacions d'estonament que hègen es sòns audidors invisibles, mès deishèc de parlar un moment, e dempús didec:

"Parlarè ara dera TRESAU PÒRTA, qu'ei era PÒRTA DES VERTUTS.

E serà damb exemples trèts dera vida d'aqueri òmes justi entre es musulmans, companhs deth Profèta (siguen entada eth era patz e era pregària)

Mos conden que didec Hassan Al-Bassri: "Non i a arrés qu'abans d'autrejar era anma non trape mens tres causes: non auer pogut gaudir complètament de çò qu'auie guanhat pendent era sua vida, non auer pogut arténher çò qu'auie demorat damb constància, e non auer pogut realizar un projècte longament pensat."

E quauquarrés li preguntèc un dia a Safian: "Pòt èster vertuós un òme ric?" E Safian responec: "Ne pòt èster, e solide n'ei quan tie paciéncia des vicissituds dera vida e quan balhe es gràcies ar òme que damb eth ei generós, en tot dider-li: "Ò frair mèn! t'aurè degut hèr dauant d'Allà bèra accion perhumada."

E quan Abdalah ben Scheddad vedec apressar-se era mòrt, manèc cridar ena sua preséncia ath sòn hilh Mohammed, e li didec: "Vaqui, ò Mohammed! es mèns darrèrs encargues: cultiva era devocion damb Allà en privat e en public, sigues tostemp sincèr enes tòns discorsi, e glorifica tostemp a Allà pes sòns dons e arregraïs-l'ac, pr'amor qu'er agraïment cride a d'auti beneficis. E te cau saber, ò hilh mèn! qu'era felicitat non s'està enes riqueses apilerades, senon ena pietat, pr'amor qu'Allà te dispensarà totes es causes!"

Mos conden tanben que quan eth pietós Omar ben-Abd El-Aziz arribèc a èster eth ueitau califa ommiad, amassèc a toti es membres era familha ommiada, qu'èren fòrça rics, e les obliguèc a autrejar-li totes es sues riqueses entath Tresòr Public. Alavetz toti vengueren a cercar a Fatima, hilha de Meruan, tia deth califa, ara quau Omar respectaue molt, e li preguèren que les desliurèsse d'aqueth malastre. Fatima venguec ua net a veir ath califa, e se seiguec en tapís sense badar boca. E eth califa li didec: "Ò tia mia! que pòs díder çò que volgues." Mès Fatima responec: "Ò emir des Credents! donques que tu ès eth patron, jo non è d'èster era prumèra a parlar. E ath delà, que ja ac sabes tot, enquia e tot eth motiu dera mia visita." Alavetz Omar ben-Ad El-Sziz didec: "Allà eth Plan Naut envièc ath sòn profèta Mohammed (siguen damb eth era pregària e era patz) pr'amor de qué siguesse un baume entàs creatures e un consolament entà totes es generacions futures. Alavetz Mohammed (siguen damb eth era patz e era pregària) amassèc tot çò que credec de besonh, mès les deishèc as òmes un arriu entà padegar era sua set enquiath finau des sègles. E a jo, que sò eth califa, m'a tocat susvelhar qu'aguest arriu non se desvie ne se pèrde en desèrt."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishanta cincau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué era joena Nozhatú, mentre l'escotauen darrèr deth tapís eth prince Scharkan, es quate kadís e eth mercadèr, seguic d'aguesta manèra:

"E a jo que sò eth califa, m'a tocat era susvelhança d'aguest arriu entà que non se desvie ne se pèrde en desèrt."

Alavetz era sua tia Fatima li didec: "Ò Emir des Credents! è comprenut es tues paraules, e es mies seràn ja en bades." E se n'anèc a cercar as Beni-Ommiah, que la demorauen, e les didec: "Ò descendents d'Ommiah! Non sabetz guaire grana ei era vòsta sòrt per çò d'auer coma califa a Omar ibn-Abd El-Aziz!"

E eth madeish califa Omar ibn-Abd El-Aziz, òme prigondament intègre, siguec qui, en sénter pròcha era sua mòrt, reünic a toti es sòns hilhs, e les didec: "Eth perhum dera praubetat ei agradiu a Allà!"

Alavetz Mosslim ibn-Abd El-Malek, un des presents, repliquèc: "Ò Emir des Credents! com pòs deishar as tòns hilhs ena praubetat, quan tu ès eth sòn pair e eth pastor deth pòble, e poiries enriquir-les a còsta deth Tresòr? No serie milhor aquerò que deishar totes es tues riqueses ath tòn successor?" Alavetz et califa, moribond en lhet, s'anugèc, e didec: "Ò Mosslim! com auia de balhar-les aguest exemple de corrupcion, dempús d'auer-les amiat pendent tota era mia vida peth bon camin? Assistí as funeralhes d'un des mèns ancessors, un des hilhs de Meruan, e es mèns uelhs vederen cèrtes causes e jurè non obrar atau se bèth dia arribaua a èster califa."

E eth madeish Mosslim ben-Abd El-Malek mos condèc çò que seguís: "Un dia, quan acabaua d'esclipsar-me en tornar der acogament d'un jeique, auí un saunei qu'en eth se m'apareishec aqueth venerable ancian, vestit damb ròba mès blanca qu'eth gensemin; e se passejaue per uns entorns deliciosi, negadi per arriuets e refrescat per ua brisa que s'auie perhumat enes citronèrs floridi. E me didec: "Ò Mosslim! Qué non harie un, pendent era sua vida, entà arténher aguest prèmi que jo è ara?"

E me n'è sabut de qué en règne d'Omar ibn-Abd El-Aziz un molhedor de oelhes venguec a tier-li ua visita a un pastor amic sòn, e l'estonèc veir ath miei deth bestiar dus gossets sauvatges. E espaurit peth sòn aspècte, exclamèc: "Qué hèn aciu aguesti gossets tan terribles?" E eth pastor didec: "Que non son gossets, senon lops adondats. E non li hèn cap mau ath bestiar, pr'amor que jo sò eth cap que dirigís. E quan eth cap ei san, eth còs se trape san."

E un dia eth madeish califa Omar li dirigic ath sòn pòble, de naut de tot d'ua cadièra de hanga, un sermon que se resumís en tres paraules. E acabèc atau: "Que s'a mòrt Abd El-Malek, e tanben es sòns ancessors e successors. E jo tanben me morirè, coma toti eri."

Alavetz Mosslim didec: "Ò Emir des Credents! aguesta cadièra non ei digna deth califa, donques que ne tansevolh a parabanda." Mès eth califa responec: "Ò Mosslim! Voleries qu'Omar amièsse en còth eth dia deth Judici un tròç d'aguesta cadia?"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishanta siesau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué era joena Nozhatú seguic d'aguesta manèra:

"Eth madeish califa didec un dia: "Non voi qu'Allà me desliure de morir, pr'amor qu'ei eth darrèr benefici autrejat ath vertadèr credent!"

E Khaled ben-Safuan venguec un dia a veir ath califa Hescham qu'ère ena tenda de campanha enrodat des sòns escrivans e des sòns sirvents, e quan arribèc ena sua preséncia, li didec: "Qu'Allà t'aumplisque des sues gràcies, ò Emir des Credents! e que non bote ena tua felicitat cap gota d'amarum. E vaquí que me cau dider-te ues paraules que non son naues, mès que son dotades deth valor des causes ancianes."

E eth califa Hescham responec: "Ditz çò qu'ages de díder, ò Ibn-Safuan!" E aguest didec: "Que i auec, ò Emir des Credents! un rei entre es reis que t'an precedit, un an entre es ans passadi ena tèrra. E aguest rei parlèc d'aguesta sòrta ad aqueri qu'èren seigudi ath sòn entorn: "Ò toti vosati! i a bèth un qu'age coneishut a un rei que m'egalèsse en prosperitat, o que siguesse tan generós coma jo?"

Mès entre es presents i auie un òme santificat pera peregrinacion e dotat dera vertadèra sabença. E aguest òme didec: "Ò rei! Que mos as hèt ua pregunta molt importanta, e gausaria demanar-te permís entà contestar-la." Eth rei repliquèc: "Qu'ac pòs hèr coma volgues."

E aqueth òme didec: "Era tua glòria e era tua prosperitat son etèrnes o son passatgères coma totes es causes?" E eth rei responec: "Son passatgères." E er òme didec: "Com pòs hèr ua pregunta tan grèu sus ua causa passatgèra, e que d'era seràs cridat a balhar compdes bèth dia?"

Eth rei responec: "Qu'ei vertat, ò plan venerable jeique! E qué me cau hèr ara?" Er òme didec: "Santificar-te." Alavetz eth rei deishèc era sua corona, se vestic er abit de peregrin e partic entara Ciutat Santa. "E tu, ò califa d'Allà! seguic ibn-Safuan, qué penses hèr?" E eth califa Hescham s'emocionèc enquiath limit dera emocion, e plorèc tant extraordinariament, que se banhèc tota era barba. E tornèc entath sòn palai e s'embarrèc en eth entà autrejar-se ara meditacion."

Alavetz es kadís e eth mercadèr, qu'èren darrer deth tapís, tornèren a exclamar: "Be n'ei d'admirable tot aquerò!"

E Nozhatú se posèc, e didec: "Aguesta PÒRTA DERA MORAU conten tau numèro d'exemples, qu'ei impossible narrar-les en ua soleta sesion, ò senhors mèns! Mès Allà mos autrejarà longui dies entà relatar-les toti."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishanta setau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué dempús d'aqueres paraules se carèc Nozhatú.

Alavetz exclamèren es quate kadís: "Ò prince deth Temps! Reaument aguesta joena ei era meravilha deth sègle e de toti es sègles. Jamès auem vist ad arrés que se li posque comparar, ne sabem qu'age auut un parièr ada era en quinsevolh epòca des epòques."

Dempús de parlar atau, se lheuèren toti, punèren era tèrra entre es mans deth prince, e se n'anèren peth sòn camin.

Alavetz Scharkan cridèc as sòn sirvents, e les didec: "Esdegatz-vos a hèr es preparatius dera nòça, e premanitz tota sòrta de viures e de doci entath hestau." E es sirvents premaniren de seguit tot çò que les auie ordenat. Scharkan convidèc as esposes des emirs e des visirs, en tot ahiscar-les a formar era comitiva dera nauèth maridada.

Atau, donc, a penes arribèc era pregària, comencèc eth hestau, se botèren es mantèls e se mestrèren totes es causes que podien satisafèr es sensi e alegrar era vista. E es convidadi mingèren e beueren enquia assadorar-se. Alavetz Scharkan cridèc as cantaires mès illustres e a totes es dançaires de palai. E era nòça hec ressonar era sala deth hestau, e era alegria aumplic toti es pitraus. E eth palai, en arribar era net, s'illuminèc des dera ciutadèla enquias pòrtes dera entrada, atau coma totes es albaredes, a dreta e quèrra deth jardin. E a penes eth prince gessec deth hammam, acodiren es emirs e es visirs entà aufrir-les eth sòn omenatge e hèr vòts pera sua felicitat.

E de seguit venguec eth prince a sèir-se ena estrada dera nòça, e entrèren es daunes, doçament, formant dues hilères, precedint a Nozhatú qu'auançaue entre es sues dues mairies. E dempús dera ceremònia de presentacion damb es diuèrsi vestits, se la heren a vier ena cramba noviau, a on la despolhèren. E voleren procedir a ornar-la, mès ac deishèren en veir qu'ère inutil entad aqueth miralh immaculat e aquera carn d'encens. E es mairies, en tot desirar-li tota sòrta de felicitats, li heren es recomanacions que hèn es mairies era net de nòces. E en tot auer-li botat solet ua camisa plan fina, la deishèren en lhet.

Alavetz eth prince entrèc ena cramba noviau. E ère fòrça luenh de sospechar qu'aquera meravilhosa joena siguesse era sua fraia Nozhatú; e aguesta ignoraue tanben qu'eth prince de Damasc ère eth sòn pròpri frair Scharkan.

Atau, donc, aquera net Scharkan entrèc en possession dera joena Nozhatú; e es delícies d'ambús sigueren plan granes; e heren tan ben es causes, que Nozhatú quedèc prenhs era prumèra net. E non deishèc de revelar-l'ac a Scharkan.

Alavetz Scharkan se n'alegrèc fòrça, e quan arribèc eth maitin, ordenèc as mètges que cuelhessen nòta d'aqueth dia erós dera prenhesa. E pugèc a sèir-se en tron entà recéber es felicitacions des sòns emirs, des sòns visirs e des grani deth règne.

Dempús cridèc ath sòn secretari, e li dictèc ua carta entath sòn pair Omar Al-Neman, en tot hèr-li saber que s'auie maridat damb ua esclaua plia de perfeccions e sabença, e que l'auie emancipat entà convertir-la ena sua esposa legitima; qu'era prumèra net auie quedat prenhs d'eth, e qu'auie era intencion de hèr-la a vier en Bagdad pr'amor de qué visitèsse ath sòn pair eh rei Omar Al-Neman; ara sua fraia Nozhatú e ath sòn frair Daul'makan. E ja escrita aguesta carta, la sagerèc Scharkan e l'autregèc a un corrèu, que gessec de seguit entà Bagdad, e tornèc ath cap de vint dies damb era responsa deth rei Omar Al-Neman. E era responsa, dempús dera invocacion d'Allà, ère concebuda d'aguesta forma…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishanta ueitau net

Era didec:

E era responsa, dempús dera invocacion d'Allà, ère concebuda d'aguesta forma:

"Aguesta qu'ei de part deth molt afligit e prigondament aclapat peth dolor e pera tristesa, d'aqueth qu'a perdut eth tresòr dera sua anma, deth malerós rei Omar Al-Neman ath sòn estimat hilh Scharkan.

"Te cau saber, ò hilh mèn! guairi son es mèns malastres. Des de que partires tu, sentí qu'eth palai queiguie sus eth mèn còr; e en non poder tier aguesta pena me n'anè de caça, cercant aleugerir eth mèn patiment.

E siguí de caça pendent un mes, e quan tornè en palai me'n sabí de qué eth tòn frair Daul'makan e era sua fraia Nozhatú se n'auien anat entath Hedjaz damb es peregrins dera Santa Meca. E s'auien profitat dera mia abséncia entà anar-se'n, pr'amor que jo non les ac auia permetut per çò dera sua cuerta edat, en tot prometer-les que vieria damb eri er an a vier. E non voleren auer paciéncia e s'escapèren d'aguesta manèra es dus, dempús d'auer cuelhut a penes çò de besonh pr'amor d'atier es despenes deth viatge. E non è tornar a saber arren d'eri, donques qu'es peregrins an tornat solets, e arrés m'a pogut díder qué les a pogut arribar. E vaquí qu'amii dòu, e sò negat en lèrmes e en dolor.

E non te tardes, hilh mèn! en dar-me notícies tues. Te mani era mia salutacion de patz, entà tu e entà aqueri que son damb tu."

Ath cap de pòqui mesi de recéber era carta, Scharkan se decidic a condar-li eth malastre deth sòn pair ara sua esposa, que non auie volut espaurir enquia alavetz, per çò dera sua

prenhesa. Mès coma que ja auie amainadat a ua mainadeta, venguec en sòn apartament Scharkan, e comencèc a punar ara sua hilha.

E era sua esposa li didec: “Era mainada ven de complir sèt dies; de sòrta qu’aué l’as de balhar un nòm, segontes eth costum.” Scharkan cuelhec ara mainada en braça, e en guardar-la li vedec eth còth, que d’eth penjaue ua cadia d’aur, ua des tres meravilhoses gemes d’Abriza, era malerosa princessa kaissaria.

E en veder-la, sentec Scharkan tau emocion, que cridèc: “Esclaua, d’a on as trèt aguesta gema?”

E Nozhatú s’anugèc en enténer que la cridaue esclaua, e didec:

“Que sò era tua senhora e senhora de toti es qu’abiten en aguest palai! Com gauses cridar-me esclaua, quan sò ua reina? Que non posqui sauvar pendent mès temps eth mèn secret! Que sò era tua reina, sò hilha de rei! Sò Nozhatú-zaman, hilha deth rei Omar Al-Neman!”

Quan Scharkan entenec aguestes paraules…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era seishanta nauau net

Era didec:

Quan Scharkan entenec aguestes paraules lo cuelhec ua tremoladera grana, joquèc eth cap espaurit e comencèc a esblancossir-se, enquia que queiguec estavanit.

E quan se remetec, non podie creir qu’aquerò siguesse cèrt, e li preguntèc a Nozhatú: “Ò senhora mia! Ès reaument era hilha deth rei Omar Al-Neman?”

Era responec: “Que sò era sua hilha.” E Scharkan persutèc: “Era gema ei eth senhau de qué me dides era vertat, mès da-me d’autes pròves.” Alavetz Nozhatú condèc tota era sua istòria. Mes que non mos cau repetir-la.

E Scharkan, complètament convençut, pensaue: Qué è hèt jo e com è pogut maridar-me damb era mia pròpria fraia Nozhatú? Non i a mès remèdi que cercar-li de seguit un aute marit. La maridarè damb un des mèns camarlencs, e s’era causa s’arribèsse a saber, dideria que me sò divorciat abans d’ajaçar-me damb era.” Alavetz, virant-se entara sua fraia, li didec: “Ò Nozhatú! te cau saber qu’ès era mia fraia, donques que jo sò Scharkan, que d’eth solide jamès auràs entenut a parlar en palai deth nòste pair. E qu’Allà mos perdone!”

Quan Nozhatú entenec aguestes paeaules, deishèc anar un gran crit e queiguec estavanida. Dempús, en remeter-se, comencèc a planher-se e a plorar. E didec: “Auem cometut ua fauta terribla! Qué haram ara? Que les diderè ath mèn pair e ara mia mair quan me pregunten: “D’a on as trèt aguesta mainadeta?”

E Scharkan didec: “Era milhor manèra d’apraià’c ei maridar-te damb eth mèn gran camarlenc, pr’amor que d’aguesta manèra poiràs elevar tranquillament era nosta hilha coma se siguesse d’eth, e arrés poirà sospechar çò que s’a passat. Aguesta ei era milhor manèra de gésser d’aguesta situacion. Vau a cridar ath mèn gran camarlenc, abans de qué s’escampilhe eth nòste secret.” E era didec: “Que sò d’acòrd damb tot, ò Scharkan! Mès ditz-me, quin nòm alistes entara nòsta hilha?” E Scharkan responec: “La cridarè Fòrça deth Destin!”

De seguit s’esdeguèc a cridar ath sòn gran camarlenc, e lo maridèc damb Nozhatú, en tot comolar-lo de presents. E aguest se hec a vier a Nozhatú ena sua casa, la tractèc damb totes es consideracions, e fidèc era mainada as suenhs de hilhuquères e sirventes. E tot aquerò arribèc!

Per çò de Daul’makan e er encargat deth hammam, se premanien a partir entà Bagdad damb era caravana de Damasc.

E mentretant, arribèc un dusau corrèu deth rei Omar Al-Neman qu’amiaue ua dusau carta entath prince Scharkan. E vaquí çò que didie dempús dera invocacion:

“Aguesta ei entà que te’n sàpies, ò estimat hilh! que sò encara cuelhut peth dolor e jos er amarum de veder-me separat des mèns praubi hilhs. E quan tu recebes aguesta carta, saja d’enviar-me eth tribut dera província de Scham, e profitaràs era caravana entà que vengue era tua joena esposa, que desiri conéisher, e qu’era sua sciéncia e cultura voi comprovar. Donques que me cau dider-te qu’ei arribada en palai, procedenta deth país des rumís, ua venerabla anciana acompanhada de cinc gojates de pièchs redons e de virginitat intacta. E aguestes cinc gojates saben quan un òme pòt apréner ben sciéncies e coneishements umans. E eth lenguatge non poirie escríuer es perfeccions d’aguestes joenes ne era sabença dera anciana, donques que son admirables. Atau ei que les è cuelhut afeccion, e è volut tier-les a posita des mies mans, pr’amor que cap rei dera tèrra pogue ostentar semblable ornament en sòn palai. È preguntat eth sòn prètz, e m’a dit era anciana: “Que non les posqui véner senon damb eth tribut annau que te correspon dera província de Scham e Damasc.”

A jo, per Allà! non m’a semblat de naut prètz, e enquia e tot l’è trapat indigne d’eres, pr’amor que cada ua des cinc joenes vau, era soleta, mès que tot aquerò. Per tant, è acceptat, e demoren en mèn palai, mentre arribe eth tribut annau, qu’eth sòn enviament demori çò mès lèu possible, ò hilh mèn! Pr’amor qu’era anciana se despaciente aciu e a prèssa entà tornar ena sua tèrra.

E sustot, ò hilh mèn! Non desbrembes enviar-me ath còp ara tua esposa, qu’era sua sciéncia mos serà utila entà jutjar es coneishements des cinc joenes. E te prometi, s’arribe era tua joena esposa a vencer-les en sciéncia e en engenh, enviar-te es joenes coma present entà tu, e ath delà regalar-te eth tribut annau dera ciutat de Bagdad. E qu’era patz sigue damb tu e damb toti es dera tua casa, ò hilh mèn!”

Quan Scharkan liegec aguesta carta deth sòn pair…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era setantau net

Era didec:

Quan Scharkan liegec aguesta carta deth sòn pair, manèc cridar de seguit ath sòn cunhat eth camarlenc, e li didec: “Ordena enviar-me de seguit ara esclaua que t’è maridat.” E quan Nozhatú arribèc, Scharkan li didec:

“Ò fraia mia! lièg aguesta carta deth nòste pair, e ditz-me qué te semble.” E Nozhatú, dempús de liéger era carta, contestèc: “Çò que penses tu serà tostemp ben pensat, e eth tòn projècte ei tostemp eth milhor projècte. Mès se vòs saber se quin ei eth mèn desir mès ardent, te diderè que non ei un aute que veir ara mia familha e ath mèn país, e que me dèishes anar en companhia deth mèn marit eth gran camarlenc, entà que li posca condar era istòria ath mèn pair, e dider-li tot çò que se passèc damb eth beduin, e com eth beduin me venec ath mercadèr, e com eth mercadèr me venec a tu, e com tu me balhères en maridatge ath prumèr camarlenc dempús d’auer-te divorciat de jo sense ajaçar-mos.”

E Scharkan li responec: “Atau se harà.”

E Scharkan cridèc ath prumèr camarlenc, que non podie sospechar eth sòn parentiu damb eth prince, e li didec: “Partiràs entà Bagdad ath cap dera caravana que damb era li mani ath mèn pair eth tribut de Damasc e t’acompanharà era tua esposa, era esclaua que t’è balhat.”

Alavetz eth prumèr camarlenc responec: “Escoti e aubedisqui”. E Scharkan ordenèc premanir entath camarlenc un bon baiard sus un beròi camelh e un aute baiard entà Nozhatú.

L’autregèc ua carta ath camarlenc entath rei Omar Al-Neman, e se didec adiu d’eri, en tot demorar-se, eth, damb era mainada Fòrça deth Destin, dempús d’assegurar-se de qué amiaue en còth, penjat d’ua cadia d’aur, ua des tres gemes dera malerosa Abriza. E Nozhatú fidèc era mainada as hilhuquères e sirventes de palai; e quan vedec qu’ara sua hilha non li mancaue arren, se decidic a acompanhar ath sòn espós. E ambús se meteren ath cap dera caravana.

Precisament er encargat deth hammam auie gessut damb Daul’makan a hèr un passeg enquiath palai deth governador de Damasc. E en veir toti es preparatius dera caravana volec saber-se’n d’entà on anaue. E li dideren: “Que va a amiar eth tribut dera ciutat de Damasc ath rei Omar Al-Neman.

Alavetz Daul’makan preguntèc: “Qui ei eth cap dera caravana?” E li dideren: “Eth gran camarlenc, espós dera joena esclaua que coneish es sciéncies e era sabença.” E

Daul'makan se metec a plorar pensant en Nozhatú, e li didec ath sòn acompanhant: "Ò frair mèn! que voi partir damb era caravana."

E er encargat didec: "Non te deisharè solet dempús d'auer-te acompanhat des de Jerusalem enquia Damasc!" E premanic es causes, metec era aubarda en saumet, e ua biaça en era e viures ena biaça. Dempús se lheuèc es haudes dera tunica e se les tiec damb eth cinturon, e hec montar a Daul'makan en saumet. E Daul'makan didec: "Monta darrèr mèn." Mès er encargat ac refusèc: "Que non ac voi hèr, pr'amor que voi èster tatafèt ath tòn servici." E Daul'makan persutèc: "Aumens montaràs pendent ua ora entà descansar." Alavetz exclamèc Daul'makan: "Ò frair mèn! que non t'ac posqui díder ara, mès quan siga ath costat des mèns pairs, ja veiràs se com sai arregraïr-te es tòns boni servicis e era tua abnegacion."

E coma qu'era caravana se metie en marcha, profitant era fresca dera net, la seguiren, marchant a pè er encargat e Daul'makan montat en saumet, mentre qu'eth gran camarlenc e era sua esposa Nozhatú, enrodadi dera nombrosa comitiva, anauen ath cap, montadi cada un en sòn dromedari.

E caminèren pendent tota era net enquiara gessuda deth solei. E quan comencèc a sarrar era calor, eth camarlenc manèc hèr ua arturada ara ombra d'uns petits bòsqui de palmères. E baishèren en tèrra, e dèren de béuer as camelhs e as bèsties de carga. E descansèren. Dempús se reprenec era marcha e caminèren ues autes cinc nets, enquia qu'arribèren en ua ciutat a on repausèren pendent tres dies. Dempús seguic eth viatge, e fin finau, se trapèren enes entorns de Bagdad, segontes anonciaue era brisa perhumada que non podie vier que d'aquiu…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era setanta unau net

Era didec:

Quan Daul'makan alendèc aquera brisa deliciosa, pensèc de seguit ena abséncia dera sua fraia e en dolor des sòns pairs en veder-lo tornar solet, e se metec a plorar mentre recitaue aguestes estròfes:

Objècte qu'estimi! Non poirè jamès apressar-me a tu? Objècte qu'estimi! Aguest silenci regnarà tostemp entre nosati?

Be ne son de cuertes es ores dera union! Be ne son de longs es dies dera abséncia!

Vene; cuelh-me dera man! Vaquí qu'eth mèn còs s'a honut en tot er ardor deth mèn desir!

Vene e non digues que te desbremba! Non digues que me padega. Eth mèn solet consolament serie senter-te entre es mèns braci!

Alavetz er encargat didec: “Hilh mèn, cèssa enes tues lamentacions. Pensa que ja èm apròp dera tenda deth camarlenc e dera sua esposa.” Mès Daul’makan contestèc: “Non m’empedisques recitar aguesti poèmes, que pòden amortesir era ahlama deth mèn còr.” E sense hèr-ne cabau der encargat, virèc era cara entà Bagdad, ath miei dera claror dera lua. En aqueth moment, Nozhatú, estirada ena tenda, non podie dormir en tot pensar enes absents, e entenec ua votz que cantaue apassionadament aguesti vèrsi:

Qu’a ludit pendent un instant eth relampit dera felicitat. Mès dempús d’aguest relampit era net encara ei mès net. Atau se transformèc en amarganta era doça copa qu’en era er amic me hec béuer es sues delícies.

Quan pistèc eth sòn ròstre eth Destin, s’aluenhèc era patz en mèn còr. Era mia anma a mòrt abans dera union demorada damb eth plan estimat.

E a penes acabèc de cantar, Daul’makan queiguec en tèrra sense coneishement.

Per çò dera joena Nozhatú, esposa deth camarlenc, tanlèu entenec aqueth cant que se quilhaue entre era net, s’incorporèc ansiosa, e cridèc ar eunuc que dormie ena pòrta dera tenda, e li didec: “Vè-te’n a cercar ar òme qu’acabe de cantar aguesti vèrsi e hè-lo-me a vier aciu.” E er eunuc esclamèc: “Ò senhora mia! que non è entenut arren, donques qu’èra esclipsat. E ara non lo poirè trapar ath miei dera net, se non ei que desvelha a tota era nòsta gent.”

Mès era didec: “Te cau cercar-lo. Aqueth que trapes desvelhat serà solide aqueth qu’es sòns vèrsi vengui d’enténer.” E er eunuc non gausèc persutar mès, e gessec ara cèrca der òme des vèrsi.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era setanta dusau net

Era didec:

Alavetz er eunuc non gausèc persutar mès, e gessec ara cèrca der òme des vèrsi. Mès encara que guardèc pertot e caminèc en totes es direccions, solet trapèc desvelhat ar encargat deth hammam, pr’amor que Daul’makan ja s’auie estavanit. Er encargat, en veir ar eunuc, ara lum dera lua, damb cara de mala encolia, cranhèc que Daul’makan auesse trincat eth sòn dera esposa deth camarlenc, e non gausèc botjar-se.

Mès que ja l’auie vist er eunuc, e li didec: “Ès tu eth que ven de cantar aguesti vèrsi qu’a entenut era mia senhora?” E er encargat, totafèt convençut de qué auien trebolat eth sòn dera esposa deth camarlenc, exclamèc: “Ò! que non è estat jo!”

E er eunuc didec: “Alavetz qui a estat? Solide l’auràs vist, pr’amor que non dormies.” E er encargat, plan espaurit, exclamèc: “Que non è entenut arren”.

Mès er eunuc l'increpèc: "Mentisses coma un desvergonhat! Non me haràs creir que, en èster desvelhat, non as entenut arren!"

Alavetz er encargat repliquèc: "Te vau a díder era vertat! Eth que cantaue ère un nomada que ven de passar per aciu montat en un camelh. E m'a desvelhat damb es sues maudides cançons. Allà lo confone!"

Alavetz er eunuc, encara que pòc convençut, anèc a dider-li ara senhora: "Qu'a estat un nomada que passèc per aquiu damb eth sòn camelh."

E Nozhatú, desolada damb aquera contrarietat, guardèc silenciosament ar eunuc. Mentretant, Daul'makan s'auie ja remetut, e en veir era lua naut de tot deth cèu, sentec en sòn esperit era brisa encantadora d'evocacions luenhanes. E cantèc en sòn còr era votz d'innombrables audèths, e modulèren es flaütes invisibles des rebrembes. Volec alavetz exprimir era sua emocion, e atau l'ac didec ar encargat:

Mès aguest li didec: "Que vas a hèr, hilh mèn?" E er aute repliquèc: "Vau a recitar quauqui vèrsi que padegaràn eth mèn còr!" Mès er encargat repliquèc: "Te cau saber qu'a estat aciu er eunuc, e a truca d'abiletat è artenhut sauvar-te." E Daul'makan preguntèc: "De quin eunuc me parles?" E er encargat didec: "Ò patron mèn! er eunuc dera esposa deth camarlenc a vengut aciu mentre ères estavanit, e brandie un enòrme pau; e coma que jo èra eth solet qu'ère desvelhat, me preguntèc s'era eth qu'auie cantat. E jo li contestè: "Qu'a estat un nomada qu'anaue peth camin." E er eunuc non semblèc guaire satisfèt, e me didec: "S'entenes de nauèth era votz apodera-te d'aguest òme enquia que jo me presente e lo posca amiar a on ei era mia patrona. E te hèsqui responsable d'eth!" Ja ves, patron mèn, que m'a costat fòrça enganhar ad aguest nere maufidat."

Alavetz Daul'makan s'anugèc prigondament, e didec: "Qui m'empedirà cantar aquerò que me shaute? Que voi entonar es vèrsi que me consòlen. Arren as de crànher, donques qu'ara èm ja plan apròp deth mèn país." Mès eth praube encargat didec: "Ja veigui que te vòs pèrder sense remèdi!" E Daul'makan persutèc: "Cantarè sense crànher ad arrés." Alavetz er encargat didec: "Non m'obligues a separar-me de tu! M'estimi mès anar-me'n, que veir se com te martirizen! Desbrembes, hilh mèn, que harà un an e miei qu'èm amassa? Per qué vòs que mos separen? Pensa que toti son rendudi de cansament e dormint tranquillament. Per pietat! non treboles eth sòn repaus damb es tòns vèrsi, encara que siguen tot çò de beròis que son." Mès Daul'makan non podec tier-se mès, e mentre era brisa cantaue ens palmères espesses, clamèc damb tota era sua votz:

Ò tempsi! A on son es dies que mos afavoric eth Destin, aqueri dies qu'èrem amassadi ena casa estimada, ena inolvidabla pàtria?

Ò tempsi erosi!... Guaire luenh son! Guaire luenh aqueri dies e aqueres nets plei d'arridalhes!

A on son es dies que s'espandie eth còr de Daul'makan ath cant d'ua flor cridada Nozhatú'zaman?

E acabat aguest cant, queiguec estavanit de nauèth. Alavetz er encargat s'esdeguèc a caperar-lo damb eth sòn mantèl.

A penes entenec Nozhatú aqueri vèrsi que mentauen eth sòn nòm e eth deth sòn frair e se hège referéncia as sòns malastres, se sentec estofada en somics e s'esdeguèc a cridar ar eunuc, e li didec: "Malerós! Er òme que cantèc abans ven de cantar un aute còp, plan près d'aciu. Se non me lo hès a vier de seguit, anarè a cercar ath mèn espós, e te foterà ua repassada. Cuelh aguesti cent dinnars e autreja-les ad aguest cantaire, e convence-lo doçament entà que te seguisque. E se se remisse, autreja-li aguesta auta borsa, que contie mil dinnars. E s'a maugrat de tot non volesse vier, non persutes mès, mès investiga a on se lòtge, e qué hè, e d'a on ei, e torna de seguit entà dider-m'ac. E sustot, non te tardes!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era setanta tresau net

Era didec:

"E sustot, non te tardes!"

Alavetz er eunuc gessec dera tenda, e comencèc a caminar entre era gent dormida, en tot examinar-les un per un, mès que non trapèc ad arrés desvelhat. E s'apressèc ar encargat, lo cuelhec deth braç e li didec:

"Tu ès eth solet qu'a pogut cantar!" Mès er encargat exclamèc: "Que non è estat jo, ò cap des eunucs!" E er eunuc didec: "Non me n'anarè enquia que me digues qui ei eth qu'a cantat aguesti vèrsi, donques que sense saber-me'n non posqui tornar dauant dera mia patrona." E er encargat, en enténer tot aquerò, sentec encara mes temor per Daul'makan, e comencèc a planher-se, e didec: "Te torni a díder, per Allà! qu'eth qu'a cantat ei un caminaire! E non me tormentes mès, se non auràs de balhar compdes d'aquerò en judici d'Allà. Pensa que sò un praube òme que ven dera ciutat d'Abraham, amic d'Allà!"

E er eunuc didec: "Alavetz vene a condar-l'ac ara mia patrona, pr'amor que non me cre." E er encargat didec: "Ò gran e admirable eunuc! torna tranquil ena tua tenda; e se de nauèth s'enten era votz, me hès responsable d'aquerò, donques que jo serè eth solet colpable." E entà padegar ar eunuc e decidir-lo a anar-se'n, li didec paraules agradiues, lo laudèc fòrça viatges, e li punèc eth cap.

Alavetz er eunuc se deishèc convéncer, mès en sòrta de tornar a on ère era sua patrona, qu'ada era non gausaue presentar-se, hec miei torn e s'amaguèc apròp deth lòc qu'ère er encargat de hammam.

Mentretant, Daul'makan s'auie remetut, e er encargat li didec: "Lhèua-te que te vau a condar tot çò que m'a arribat per tòrt des tòns vèrsi!" E li condèc era causa. Mès

Daul'makan, que non li hège atencion, l'interrompec: "Ò que non voi saber arren, non posqui reprimir es mies emocions, mès que mès ara qu'èm apròp dera mia tèrra."

E er encargat, espaurit, li didec: "Ò hilh mèn! non t'autreges as males suggestions. Com pòs èster tan tranquil, quan jo sò plen de pòur per tu e per jo? Per Allà! Te prègui que non cantes mès vèrsi enquia qu'arribem complètament ena tua tèrra. Jamès t'auria hèt tan temardut, hilh mèn! Pensa qu'era esposa deth camarlenc vò castigar-te perque non la dèishes dormir, e ja a manat dus còps ar eunuc a cercar-te."

Mès Daul'makan, sense hèr-ne cabau des paraules der encargat, lheuèc era votz per tresau viatge, e cantèc aguestes estròfes damb tota era sua anma:

Luenh de jo! Luenh de jo aguestes censures qu'amien era perturbacion ara mia anma e er insòmi as mèns uelhs!

Que m'an dit: Be n'ès d'aflaquit! E jo les è responut: Encara non vo'n sabetz pro ben. E eri m'an dit: Aquerò qu'ei er amor! E jo les è preguntat: Er amor pòt anequelir d'aguesta sòrta?

E eri an persutat: Qu'ei er amor! E jo è dit: Que non voi er amor, ne era copa der amor, ne es tristeses der amor!

A!, solet voi causes subtiles que padeguen, que servisquen de baume ath mèn còr tormentat!

Mès a penes Daul'makan venguie de cantar aguestes estròfes, campèc de ressabuda er eunuc ath sòn dauant. E eth praube encargat de hammam s'espauric de tau sòrta, que hugec ara prèssa, e se metec a guardar de luenh.

Alavetz er eunuc s'apressèc respectuosament a Daul'makan e li didec: "Era patz sigue damb tu!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era setanta quatau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat de qué er eunuc didec: "Era patz sigue damb tu!" E Daul'makan responec: "E sus tu, era patz, era misericòrdia d'Allà e es sues benediccions!" E er esclau didec: "Ò senhor mèn! vaquí qu'era mia patrona m'envie a cercar-te per tresau viatge, donques que desire veder-te."

Mès Daul'makan responec: "Era tua patrona! E qui ei aguesta gosseta qu'a era audàcia de manar-me a cercar? Allà la confone e la maudide, e tanben ath sòn marit.!" E enquia e tot se metec a injuriar ar eunuc pendent ua bona estona. E er eunuc non volec respóner arren, pr'amor qu'era sua senhora l'auie encargat que non mautractèsse ath cantaire. Atau, donc, hec çò que podec entà convencer-lo damb paraules coraus e padegar era sua

luada, e li didec: “Hilh mèn, aguest pas que hèsqui entà tu non ei entà ofensar-te, senon simplament entà suplicar-te que te dignes dirigir generosament es tòns passi entà on se trape era mia patrona, que desire arderosament veder-te. E saberà arregraïr era tua bontat damb era!”

E Daul’makan s’esmoiguec, e consentic en acompanhar ar eunuc enquiara tenda, mentre eth praube encargat, tremolant per Daul’makan se decidic a seguir-lo de luenh, en tot díder ath sòn laguens: “Quin malastre eth sòn! Solide lo penjaràn deman quan gesque eth solei!” E de pic l’espauric un pensament terrible, e se didec: “Qui sap se Daul’makan, entà desencusar-se, me darà eth tòrt e diderà qu’è estat jo eth qu’a cantat es vèrsi! Guaire infama serie aguesta accion!”

Daul’makan e er eunuc seguien auançant entre era gent adormida e entre es animaus qu’èren ajaçadi, mès acabèren per arribar ena tenda de Nozhatú. E er eunuc li preguèc a Daul’makan que lo demorèsse, e entrèc a avisar ara sua senhora, en tot dider-li: “Vaquí que te hèsqui a vier ar òme que cercaues. Qu’ei un joenet de plan beròia figura, e qu’eth sòn ròstre indique ua naua e plan nòbla origina.” Nozhatú, en enténer aquerò, sentec que s’aumentauen es batècs deth sòn còr, e didec apenadament ar eunuc: “Hè-lo seir ath cant dera tenda, e prèga-li que cante aguesti vèrsi, entà que les posca enténer jo d’apròp. E dempús sabe-te’n deth sòn nòm e deth sòn país.”

Alavetz gessec er eunuc, e li didec a Daul’makan: “Era mia senhora te prègue que li cantes quauqui vèrsi, pr’amor que t’escote dera tenda estant. E desire tanben saber eth tòn nòm, eth tòn país e eth tòn estat.” E Daul’makan responec: “Damb tota era mia generositat e coma er omenatge degut!

Per çò que hè ath mèn nòm, que ja hè temps que s’esfacèc, dera madeisha manèra que se consumic eth mèn còr e s’espatraquèc eth mèn còs. E era mia istòria ei digna d’escriuer-se damb ua agulha en un cornèr interior deth uelh. E sò coma eth qu’abusèc tant deth vin, qu’a perdut era sua santat entà tota era sua vida! E coma eth somnambul! E coma er estofat pera holia!”

Quan Nozhatú se’n sabec de tot aquerò que li venguec a comunicar er eunuc, s’estarnèc en somics, e didec: “Pregunta-li s’a perdut a bèth èsser estimat: ua mair, un pair o un frair!”

E er eunuc interroguèc a Daul’makan tau que l’auie manat era sua patrona. E Daul’makan responec: “Ai de jo! Qu’è perdut tot aquerò, e ath delà ua fraia que m’estimaue, e que d’era non me n’è sabut mès, pr’amor qu’eth Destin mos a separat!” E Nozhatú, en entener aguestes paraules, que li repetic er eunuc, exclamèc: “Que hèsque Allà qu’aguest joen posque trapar aleugeriment des sòns malastres e artenhe amassar-se damb es qu’estime!”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era setanta cincau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué Nozhatú, era esposa deth camarlenc, l'encarguèc ath eunuc: "Vé-te'n a pregar-li que cante quauqui vèrsi sus er amarum dera separacion." E er eunuc anèc a dider-li çò que l'auie ordenat era sua patrona. Alavetz, Daul'makan, seigut non guaire luenh dera tenda, apuèc era maishèra ena man, e mentre era lua illuminaue ara gent adormida, era sua votz se lheuèc en silenci:

Enes mèns vèrsi, de rimes melodioses, è cantat pro er amarum dera abséncia e deth trionf d'aquera crudèu que damb eth sòn aluenhament è patit tant.

Ara è junhut en un hiu d'aur es mèns vèrsi, admirablament elaboradi, e voi solet cantar es causes d'alegria e d'expansion dera anma.

Es jardins perhumadi de ròses, es gasèles de uelhs neri, es cabeladures des gasèles.

Era crudèu venguec en jardin des mies delícies, es sues maishères èren es ròses deth jardin, es sòns pièchs es peres e es milgranes, e era sua carn era mèu e era arrosada.

Mès a compdar d'ara, voi passar tranquillament era vida damb trendes vèrges, flexibles coma es rames naues, e entre bereses intactes coma pèrles que non s'an traucat.

Ath son des laüts melodiosi, beuent era copa de mans deth botelhèr, enes pradères de ròses e belines.

E aspirarè toti es perhums dera carn, e chimarè era delicada saliua des pòts, preferint es gròssi e de ròi escur.

E es mies guardades repausaràn enes sues guardades. E mos seiram apròp dera aigua cantaira des mèns jardins!

Quan Daul'makan acabèc de cantar aguest poèma, Nozhatú que l'auie entenut extasiada, non podec tier-se mès, e lheuant era cortina, treiguec eth cap dehòra e guardèc ath cantaire ena claror dera lua. E deishèc anar un gran sorriscle en arreconéisher ath sòn frair. E correc entada eth damb es braci dubèrts, cridant: "Ò frair mèn! Ò Daul'makan!"

E Daul'makan guardèc ara joena, e arreconeishec de seguit ara sua fraia Nozhatú. E se lancèren er un enes braci der aute, se punèren, e dempús queigueren estavanidi es dus.

Er eunuc, en veir tot aquerò, arribèc ar arràs der estonament, en tot demorar-se complètament estupefacte. Mès s'esdeguec a cuélher ua vana, e la lancèc respectuosament sus es dus, pr'amor de protegir-les de guardades indiscrètes. E demorèc que se remetessen.

Lèu se remetec Nozhatú, e dempús Daul'makan. E Nozhatú, en aqueth moment desbrembèc totes es sues penes passades, e ar arràs dera felicitat, recitèc aguestes estròfes:

Qu'auies jurat, ò Destin! qu'es mies penes non s'acabarien jamès. E vaquí que t'è obligat a violar eth tòn jurament.

Pr'amor qu'ara era mia felicitat ei complèta, donques qu'er amic ei ath mèn costat. E tu, Destin, seràs er esclau que mos serviràs, lheuant es haudes dera tua tunica…

En enténer aquerò, Daul'makan sarrèc ara sua fraia contra eth sòn còr, e entre lèrmes d'alegria qu'umetejauen es sues paupetes, recitèc aguestes estròfes:

Era felicitat a penetrat en jo tant intensament, qu'es lèrmes gessen des mèns uelhs.

Uelhs mèns, vos auetz acostumat as lèrmes; ager ploràuetz de pena, e aué ploratz de felicitat.

Alavetz Nozhatú, convidèc ath sòn frair a entrar ena tenda, e li didec: "Ò frair mèn! conda-me tot çò que t'a arribat, entà que jo, ath mèn torn, te conda era mia istòria." Mès Daul'makan didec: "Conda-me prumèr era tua istòria!" Alavetz Nozhatú li referic ath sòn frair tot çò que l'auie arribat sense deishar cap detalh. E que non mos cau repetir.

Dempús higec: "Per çò que hè ath mèn espós eth camarlenc, lo coneisheràs en un moment; e te tractarà plan ben, donques qu'ei un brave òme. Mès ara esdega-te a condar-me tot aquerò que t'a arribat dès que te deishè malaut en ostau dera ciutat santa." E Daul'makan s'esdeguèc a condar-li er sua istòria, e acabèc d'aguesta sòrta: "E non me cansarè de dider-te çò de bon qu'a estat entà jo aguest brave òme, er encargat deth hammam, donques qu'a despenut en jo toti es sòns sòs qu'auie estauviat, m'a servit dia e net, e s'a comportat coma un pair, un frair o un amic plan estimat. E a amiat eth sòn desinterès enquia privar-se deth sòn aliment entà autrejar-me-lo a jo, e m'a cedit eth sòn saumet entà que jo lo montèssa, mentre eth lo menaue e me tenguie.

E reaument, se viui, qu'ei gràcies ada eth." Alavetz Nozhatú didec: "S'Allà ac vò, saberam recompensar es sòns boni servicis autant coma pogam!"

De seguit cridèc ar eunuc, qu'acodic rapidament, e punèc era man de Daul'makan e se quedèc de pès dauant d'eth. E Nozhatú li didec: "Donques qu'as estat eth prumèr en anonciar-me era bona naua, te vas a quedar damb era borsa des mil dinnars. Vè-te'n ara a avisar ath tòn patron."

Alavetz er eunuc, plan content damb tot aquerò, s'esdeguèc a cridar ath sòn patron, que non se tardèc en presentar-se ena tenda dera sua esposa. E arribèc ath limit der estonament en veir aquiu a un joen desconeishut, e mès que mès, ara mieja net. Mès Nozhatú s'esdeguec a condar-li era sua istòria, des deth principi enquiath finau, e higec: "Atau, donc, ò camarlenc, espós mèn! qu'en sòrta de maridar-te damb ua esclaua coma te pensaues, t'as maridat damb era pròpria hilha deth rei Omar Al-Neman, Nozhatú'haman. E vaquí ath mèn frair Daul'makan!"

Quan eth gran camarlenc entenec aguesta historia extraordinària, qu'era sua veracitat non botèc en dobte ne un solet moment, arribèc ath limit dera satisfaccion en veder-se convertit en pròpri gendre deth rei Omar Al-Neman, e didec ath sòn laguens:

"Damb aquerò me nomentaràn aumens governador d'ua província entre es províncies." Dempús s'apressèc respectuosament a Daul'makan, e l'aumplic de felicitacions per çò der acabament des sòns maus e per auer trapat ara sua fraia. E volec que lheuèssen ua tenda entath nau òste, mès Nozhalú li didec: "Que non cau, donques que mos trapam a tan pòca distància deth nòste país, e ath delà, coma hè tant de temps qu'eth mèn frair e jo non mos auem vist, volem demorar ena madeisha tenda, en tot veder-mos de contunh."

E eth camarlenc responec: "Que se hèsque era tua volontat." Dempús gessec entà deishar-les en libertat, e les envièc candelèrs, siròps, frutes e tota sòrta de doci qu'auien cargat en dus muls e en un camelh abans de gésser de Damasc, pr'amor de repartir-les entre es personatges de Bagdad. E li manèc a Daul'makan tres vestits des mès somptuosi, e que li premanissen un magnific dromedari ornat damb hlaçades molticolòrs. E se metec a passejar de naut en baish e per dauant dera sua tenda, dilatat eth sòn pièch pera alegria, pensant en aunor que l'auie autrejat Allà e guaire ère era sua importància presenta e era sua granesa futura.

E arribat eth maitin, s'esdeguèc a vier ena tenda dera sua hemna pr'amor de saludar ath sòn cunhat. E Nozhalú li didec: "Ò espós mèn! Non desbrembem ar encargat deth hammam, ordena ar eunuc que li premanisque ua bona cavaucadura, e que se n'encargue de mestrar-li er esdejoar e eth dinar. E sustot, que non se separe de nosati!" E eth camarlenc l'ac hec saber ar eunuc, que responec: "Escoti e aubedisqui!"

Ara seguida er eunuc en tot acompanhar-se de d'auti sirvents deth camarlenc, correc ara cèrca der encargat. A tot darrèr lo trapèc en finau dera caravana, tremolant de pòur e enserant eth saumet entà huger. Atau, donc, a apenes vedec ar eunuc e as esclaus que corrien ath sòn darrèr, se sentec morir, s'esblancossic, e es sòns jolhs tumauen er un contra er aute, e toti es sòns muscles s'estrementiren de terror. E se pensèc que Daul'makan l'auie acusat entà desencusar-se, pr'amor qu'er eunuc lo cridèc: "Ò plan gran mentidèr…!

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribec era setanta siesau net

Era dicec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué er eunuc cridèc: "Ò plan gran mentidèr! Per qué dideres que non sabies qui auie cantat es vèrsi? Que sabem qu'eth cantaire ere eth tòn companh. Te cau saber, donc, que enquia qu'arribem en Bagdad non me separarè de tu un solet moment, e quan arribem hauràs era madeisha sòrt qu'eth cantaire!"

En enténer tot aquerò, s'aumentèc era pòur d'aqueth òme, que pensaue: "Vaquí que m'a queigut ath dessús eth mès injust des castigs." E er eunuc ordenaue mentretant as esclaus: "Balhatz-li aguest shivau e treiguetz-li eth saumet." E a maugrat des lèrmes der encargat, li treigueren eth saumet e l'obliguèren a montar en un magnific shivau entre es shivaus deth camarlenc.

E er eunuc cridèc a despart as esclaus e les didec: "Vatz a servir ad aguest òme pendent tot eth viatge, e cada peu que pèrde eth sòn cap serà ua pèrta d'un de vosati! Ajatz damb eth, donc, totes es consideracions e atietz es sòns mendre besonhs."

Mès eth praube encargat, en veder-se enrodat d'aquera manèra per toti es esclaus, balhèc coma segura era sua mòrt. E li didec ar eunuc: "Ò generós capitan! te juri qu'aguest joen non ei parent mèn, donques que sò solet en mon. E sò un praube encargat entre es encargats deth hammam, mès trapè ad aguest joen miei mòrt, e lo recuelhí per Allà!

E non è hèt arren que merite un castig!"

E s'estarnèc en somics, e atau seguic espaurit, mentre era caravana auançaue e er eunuc, qu'anaue ath sòn costat, se divertie ath sòn cargue, en tot repetir-li de contunh: "Qu'auetz trebolat eth sòn dera mia senhora damb es vòsti maudidi vèrsi!"

Ça que la, en cada arturada lo convidaue a minjar damb eth ena madeisha sièta, e a béuer damb eth ena madeisha gèrla, dempús d'auer begut eth, prumèr. Mès a maugrat de tot, es lèrmes non se secauen enes uelhs der encargat, que mès perplèx que jamès, non sabie arren de Daul'makan, pr'amor qu'er eunuc s'ac apraiaue entà non parlar d'eth.

Nozhatú, Daul'makan e eth camarlenc seguiren ath cap dera caravana. E eth darrèr maitin, quan solet les restaue ua jornada de camin, vederen lheuar-se ath sòn dauant ua povassèra densa, qu'escuric eth cèu e creèc era net ath sòn entorn. E eth camarlenc encarguèc as sòns que non se botgèssen, e eth auancèc damb cinquanta mamalik. E ara seguida s'esbugassèc era povassèra e apareishec ua armada formidabla, que marchaue en orde de batalha ath son des tambors, damb es bandères e es estandards ath vent. E de seguit se destaquèc dera rèsta dera armada un grop de cavalièrs, que venguec ath galaup, e cada mameluk deth camarlenc siguec enrodat per cinc cavalièrs.

En veir aquerò, plan estonat, eth camarlenc preguntèc: "Qui ètz entà actuar d'aguesta manèra damb nosati?" E responeren: "E vosati qui ètz, d'a on vietz e entà on anatz." E eth camarlenc didec: "Que sò eth gran camarlenc deth prince Scharkan, emir de Damasc, hilh deth rei Omar Al-Neman, senhor de Bagdad e deth país de Hauran. E me mane eth prince Scharkan pr'amor d'amiar entath sòn pair eth tribut de Damasc."

E en enténer aquerò, toti es cavalièrs treigueren còp sec es mocadors, se les heren a vier enes uelhs e se meteren a plorar. E eth camarlenc se quedèc plan estonat.

E quan aueren acabat de plorar, eth sòn cap s'auancèc entath camarlenc, e li didec: "Guarda era nòsta desesperacion! Eth rei Omar Al-Neman a mòrt! E a mòrt empodoat!"

Dempús higec: "Mès per çò que hè a tu, ò camarlenc venerable, vene damb nosati e t'amiaram dauant deth gran visir Dandan, qu'ei aquiu en centre dera armada, e te balharà toti es detalhs deth nòste malastre."

Alavetz eth camarlenc non podec tier-se de plorar tanben, e exclamèc: "Ò, quin viatge tan malerós viem de hèr!" E toti anèren ara cèrca deth visir Dandan. E eth camarlenc li hec saber era mission qu'amiaue, e li nomentèc es presents qu'amiaue entath rei Omar Al-Neman.

Mès eth gran visir, en enténer aguestes paraules que li rebrembauen ath sòn senhor, s'estarnèc en somics, e li didec ath camarlenc: "Te cau saber qu'eth rei Omar a mòrt empodoat, e ja te condarè es detalhs. Pr'amor qu'ara me cau hèr-te saber çò que se passèc. E ei aquerò:

"Quan eth nòste rei moric ena misericòrdia d'Alla e ena sua clemència sense limits, eth pòble se dividic en alistar ath successor deth tron; e es partidaris d'un e der aute grop aurien arribat as mans s'es grani e es notables non ac auessen empedit. E acabèren per someter-se ara opinion des quate grani kadís de Bagdad, que designèren coma successor ath prince Scharkan, governador de Damasc. E amassè era armada entà vier entà Damasc e anonciar ath prince era mòrt deth sòn pair e era sua eleccion entath tron.

Mès me cau dider-te qu'en Bagdad i a un partit favorable ara eleccion de Daul'makan, encara qu'arrés se'n sap de qué les a arribat ada eth e ara sua fraia Nozhatú'zaman, pr'amor que lèu harà cinc ans que gesseren entà Hdejaz, e non auem auut naues d'eri."

Alavetz eth camarlenc, encara que plan trist per çò dera mòrt d'Omar Al-Neman, s'alegrèc enquiath limit dera alegria en tot pensar ena probabilitat de qué Daul'makan arribèsse a èster rei de Bagdad e deth Khorasan. Atau, donc, en tot dirigir-se ath gran visir Dandan, li didec…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitn, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era setanta setau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth camarlenc, en tot dirigir-se ath gran visir Dandan, li didec: "Reaument era istòria que vies de condar-me ei tant estranha coma estonanta. E entà correspóner ara tua confiança, me cau anonciar-te ua naua qu'alegrarà eth tòn còr e acabarà damb totes es tues preocupacions. Te cau saber, ò gran visir! qu'Allà ven d'aplanar-mos eth camin en tot entornar-mos ath prince Daul'makan e ara sua fraia Nozhatú!"

Quan entenec aquerò, eth visir Dandan experimentèc ua grana alegria, e exclamèc: “Ò venerable camarlenc! Hè lèu a condar-me es detalhs d’aguesta notícia inesperada que me transpòrte ar arràs dera felicitat!” Alavetz eth camarlenc li condèc tota era istòria des dus frairs, e que s’auie maridat damb Nozhatú.

De seguit eth visir s’inclinèc entada eth, e li rendec toti es omenatges, en tot aufrir-li era sua leiautat. Dempús hec que s’amassèssen es emirs, es caps dera armada e es grani deth règne qu’èren aquiu presents, e les informèc de tot. E es uns e es auti vengueren de seguit a punar era tèrra entre es mans deth camarlenc, en tot render-li omenatge. E lo felicitèren, celebrant en extrèm aqueth nau orde de causes, òbra deth Destin; que combinaue taus meravilhes.

Dempús eth camarlenc e eth gran visir ocupèren un sèti sus ua estrada, e amassant as notables, as emirs e as visirs, celebrèren conselh sus era situacion. E eth conselh se tardèc ua ora, en tot decidir-se per unanimitat nomentar coma successor a Daul’makan, en sòrta de vier entà Damasc ara cèrca deth prince Scharkan. E eth visir se lheuèc de seguit deth sòn sèti entà mostrar-li eth sòn omenatge ath camarlenc, que venguie a èster eth personatge principau deth règne. E l’aufric magnifics presents, en tot desirar-li prosperitats, atau coma heren tanben toti es auti. E en nòm de toti, didec: “Ò camarlenc venerable! demoram que gràcies ara tua magnanimitat sauvarà cada un de nosati es sues foncions en nau règne. E vam a tornar entà Bagdad pr’amor de precedir-te e recéber coma cau ath nòste joen sultan, mentre tu li vas a anonciar era sua eleccion.”

E eth camarlenc les aufric que damb era sua proteccion sauvarien es sòns cargues, e li demanèc ath visir abans de qué tornèsse damb era armada entà Bagdad que l’envièsse òmes e camelhs damb tendes somptuoses, e vestits reiaus, tapissi e ornaments.

E en tot filar-se de cap ara tenda des dus frairs, notaue eth camarlenc que se l’aumentaue eth sòn respècte entara sua esposa Nozhatú, e didie entada eth: “Quin viatge tan benedit e de tan bon auguri!” E en arribar ena tenda non volec entrar sense demanar-li permís ara sua esposa, que l’ac autregèc de seguit.

Alavetz entrèc ena tenda, e dempús des salutacions acostumades, li hec saber era mòrt deth rei Oman Al-Neman e era eleccion de Daul’makan, e didec: “Ara, ò rei generós! non as mès remèdi qu’acceptar eth tron, donques qu’era tua negativa poirie hèr-te a vier bèth malastre per part d’aqueth que siguesse alistat en tòn lòc!”

E Daul’makan, plorant damb Nozhatú era mòrt deth sòn pair eth rei Omar, exclamèc: “Accèpti era orde deth Destin, pr’amor que non posqui desliurar-me d’era. E es tues paraules, ò camarlenc! les jutgi coma dictades peth bon sen e per èsme.” E higec: “Mès, ò venerable cunhat mèn! Quina a d’èster era mia actitud damb eth mèn frair Scharkan? Que me cau hèr per eth?” E eth camarlenc didec: “Era soleta solucion equitativa ei repartir er Empèri entre es dus, e que tu sigues sultan de Bagdad e eth tòn frair sultan de Damasc. Tie aguesta solucion, que d’era non a de gésser que patz e concòrdia.” E Daul’makan acceptèc eth conselh deth sòn cunhat.

E de seguit eth camarlenc cuelhec eth vestit reiau que l'auie balhat eth visir e vestic damb eth a Daul'makan. E l'autregèc eth gran sabre d'aur dera reialesa, punant era tèrra entre es sues mans. E anèc immediatament a causir un lòc, qu'en eth hec lheuar era tenda reiau, qu'ère fòrça ampla, coronada per ua magnifica copòla, totafèt folrada damb diboishi de flors e d'audèths. E manèc que s'estenessen grani tapissi, dempús d'auer adaiguat era tèrra ath sòn entorn. E ara seguida venguec a pregar-li ath rei que s'instalèsse ena tenda. E aquiu dormic eth rei aquera net.

A penes apareishec era auba, s'entenec ena luenhor eth clamor des tambors de guèrra e es sons des esturments musicaus. E lèu se vedec gésser entre ua broma de povàs era armada de Bagdad, qu'ath sòn cap anaue eth gran visir, qu'acodie ara cèrca deth sòn rei, dempús d'auè'c premanit tot en Bagdad.

Alavetz eth rei Daul'makan…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era setanta ueitau net

Era didec:

Alavetz eth rei Daul'makan, vestit damb eth sòn vestit reiau, venguec a sèir-se en tron lheuat ath miei dera tenda, dejós dera nauta copòla. E placèc entre es sòn jolhs eth gran sabre de comandament, apuèc es sues mans sus eth, e demorèc quiet. Es mamalik de Damasc e es ancians gardes deth camarlenc se placèren ath sòn entorn damb era espada desgainada. E eth camarlenc, respectuosament, se placèc de pès ara dreta deth tron.

Immediatament, complint es ordes deth camarlenc, comencèc er omenatge. Entrèren es caps dera armada de dètz en dètz, començant pes grads inferiors, e prestèren jurament de fidelitat en mans deth rei e punèren silenciosament era tèrra. E atau heren toti. E ja non mancauen qu'es quate grani kadís e eth gran visir Dandan. E es quate grani kadís entrèren e prestèren jurament de fidelitat e punèren era tèrra entre es mans deth rei.

Mès quan entrèc eth gran visir, eth rei se lheuèc deth tron en aunor sòn, auancèc ath sòn encontre, e exclamèc: "Planvengut sigue eth pair de toti nosati, eth plan venerable e plan digne gran visir, aqueth qu'es sues accions son perhumades pera nauta sabença, aqueth qu'es sues accions parlen d'ues sabentes e prudentes mans!"

Alavetz eth gran visir prestèc jurament sus eth Libre Nòble e punèc era tèrra entre es mans deth rei.

E mentre eth camarlenc gessie entà premanir eth hestau, en tot dispausar es mantèls, es minjars e eth servici d'abocadors de licors, eth rei li didec ath gran visir:

"Prumèr de tot, entà hestejar eth mèn adveniment, voi obsequiar damb generositat as soldats e as sòns caps; e entad aquerò, ordena repartir entre eri tot eth tribut que mos èm hèt a vier dera ciutat de Damasc, sense estauviar arren. E que mingen e beuen enquia

assadorar-se. E enquia alavetz, ò gran visir! non vengues a condar-me es detalhs dera mòrt deth mèn pair e era causa dera sua mòrt.”

E eth visir Dandan s’acomodèc as ordes deth rei, e les dèc tres dies de libertat as soldats entà que podessen divertir-se, e avisèc as sòns caps de qué eth rei non volie recéber ad arrés pendent aqueri tres dies. Alavetz tota era armada hec vòts pera vida deth rei e pera prosperitat deth sòn règne. E eth visir tornèc ena tenda deth rei. Mès eth rei ja auie anat a cercar ara sua fraia Nozhatú, e l’auie dit:

“Ò fraia! Mo n’auem sabut dera mòrt deth nòste pair eth rei Omar, mès desconeishem encara era causa dera sua mòrt. Vene damb jo, entà entener-la condar des pòts deth gran visir.” E se la hec a vier ena tenda, e l’amaguèc darrèr d’ua cortina de seda plaçada darrèr deth tron.

Alavetz eth rei li didec ath visir Dandan: “Ara, ò visir! conda-mos es detalhs dera mòrt deth mès sublim des reis!” E eth visir didec: “Escoti e aubedisqui!” E relatèc çò que seguís:

Istòria dera mòrt deth rei Omar Al-Neman e es paraules admirables que la precediren

Un dia entre es dies, eth rei Omar Al-Neman, en tot senter-se aclapat peth dolor dera vòsta abséncia, mos auie cridat a toti entà que l’esvaguèssem, mès còp sec vedérem arribar a ua anciana de ròstre venerable acompanhada de cinc joenes de pièchs redons, virginitat intacta e beròies coma lues, tant admirablament beròies, que cap lenguatge poirie exprimir es sues perfeccions. E ara sua beresa junhien cultura, donques que se sabien admirablament eth Coran, es libres dera sciéncia e es paraules de toti es sabents d’entre es musulmans.

Era venerabla anciana auancèc entre es mans deth rei, punèc respectuosament era tèrra, e didec: “Ò rei! te hèsqui a vier cinc jòies, coma non les tie cap sobeiran deth mon. Te prègui qu’examines tu madeish era sua beresa e les metes a pròva; donques qu’era beresa sonque s’apareish ad aqueth que la cerque damb amor.”

Eth rei Omar se quedèc encantat, ar arràs, en enténer aguestes paraules, e l’inspirèc un gran respècte er aspècte dera anciana, e contemplèc as cinc joenes, que l’agradauen infinitament. E les didec as damaisèles…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

E quan arribèc era setanta nauau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth rei Omar les didec as damaisèles: "Ò gentiles joenes! s'ei cèrt qu'ètz versades ena sabença des causes que se passèren, que cada ua de vosates s'auance e me digue çò que milhor li semble que me shaute."

Alavetz era prumèra joena, qu'èra sua guardada ère plan doça, s'auancèc, punèc era terra entre es mans deth rei, e didec:

Paraules dera prumèra joena

"Sabetz-vo'n, ò rei deth temps! qu'era vida non existirie sense er instint d'era. E aguest instint dera vida a estat metut en òme entà que posque, damb era ajuda d'Allà, èster eth patron d'eth madeish e apropar-se a Allà eth Creador. E era vida l'a estat autrejada ar òme entà que desvolope era beresa, botant-se per dessús des errors. E es reis, que son es prumèrs entre es òmes, an d'èster es prumèrs en camin des vertuts e enes corsères deth desinterès. E er òme senat, d'esperit cultivat, li cau tostemp procedir damb doçor e jutjar damb equitat. E li cau sauvar-se prudentament des sòns enemics e alistar suenhosament as sòns amics, e quan les age alistat, ja non a d'intervier entre eri eth jutge, senon qu'ac a d'apraiar tot mejançant era bontat. Pr'amor que, o a alistat as amics entre es que s'estan separadi deth mon e son dedicadi ara santat, e alavetz les a d'escotar respectuosament e atier-se ath sòn judici, o les a alistat entre es afeccionats as bens dera tèrra, e alavetz li cau velhar entà non herir-les enes sòns interèssi, ne contrariar es sòns costums, ne contradíder es sues paraules. Era contradiccion capvire enquia e tot era afeccion entath pair e entara mair! E un amic ei ua causa tan precisosa! Pr'amor qu'er amic non ei coma era hemna, que d'era un se pòt divorciar entà substituir-la per ua auta. Era herida costada a un amic non se cicatrize jamès, coma ditz eth poèta:

Pensa qu'eth còr d'un amic ei causa plan fragila, e que se l'a de suenhar coma tota causa fragila.

Eth còr der amic, un còp herit, ei coma eth cristau que un còp trincat, ja non se pòt recompausar.

Permet-me ara, que te rebremba quauques paraules des sabents.

"Te cau saber, ò rei! qu'un kadí entà dar ua senténcia justa, li cau ordenar que se hèsquen es pròves d'ua manèra evidenta, e tractar a ambues parts de forma parièra, sense demostrar mès respècte ar acusat ric qu'ar acusat praube, encara qu'a de sajar sustot era reconciliacion, entà que règne tostemp era concòrdia entre es musulmans. E en cas de dobte, li cau reflexionar longament, e tornar a pensar es sòns rasonaments, e abstier-se se seguís calat en dobte. Era justícia qu'ei eth prumèr des deuers, e tornar entara justícia, se s'a estat injust, ei fòrça mès nòble qu'auer estat tostemp just, e plan mès meritòri dauant deth Plan Naut. E non mos cau desbrembar qu'Allà eth Plan Naut a botat as jutges ena tèrra solet entà jutjar es causes que se ven, donques que s'a sauvat entada Eth eth judici des causes secretes. E ei un déuer deth kadí non sajar jamès d'arrincar confessions a un acusat en tot someter-lo ath torment o ara hame, pr'amor qu'aquerò ei indigne des musulmans.

Al Zahri a dit: “Tres causes denigren a un kadí: mostrar condescendéncia entà un colpable de nauta categoria, estimar era laudança e crànher pèrder eth sòn cargue.”

En auer destituit un dia eth califa Omar a un kadí, aguest li preguntèc: “Per qué m’as destituit?” E eth califa responec: “Perque es tues paraules depassen es tues accions.”

E eth gran Al-Iskandar (Alexandre), eth des Dues Còrnes, amassèc un dia ath sòn kadí, ath sòn codinèr e ath sòn escrivan, e li didec ath sòn kadí: “T’è fidat era mès nauta e pesada des mies prerogatives reiaus. Tie, donc, anma reiau!” E ath codinèr li didec: “T’è fidat eth suenh deth mèn còs, que depen dera tua codina. Te cau saber tractar-lo damb art e damb prudéncia!” E li didec ath sòn escrivan: “Per çò que hè a tu, ò frair dera pluma! t’è fidat es manifestacions dera mia intelligéncia. Te conjuri a que me transmetes intègre as generacions mejançant era tua escritura.”

E era joena, dites aguestes paraules, se tornèc a caperar damb eth vel, e arreculèc entàs sues companhes. Alavetz s’auancèc era dusau joena, qu’auie…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

E quan arribèc era ueitantau net

Era didec:

Eth gran vidir Dandan seguic d’aguesta sòrta:

Alavetz s’auancèc era dusau joena, qu’auie ua guardada ludenta e ua cara plan fina, damb un etèrn arridolet. Punèc sèt còps era tèrra entre es mans deth tòn defuntat pair eth rei Omar Al-Neman, e didec:

Paraules dera dusau joena

Te cau saber, ò rei afortunat! qu’eth sabent Locman li parlèc atau ath sòn hilh: “Ò hilh mèn! i a tres causes que solet pòden comprovar-se en tres circonstàncies: non se pòt saber s’un òme ei reaument brave, senon enes sòns moments d’ira; s’ei valerós, sonque enes combats; e s’ei un òme afable, solet ena necessitat.”

Eth tiran patirà torments e expiarà es sues injustícies, a maugrat des vantades des cortesans, mentre qu’er oprimit, a maugrat des injustícies se sauvarà de quinsevolh torment. Non tractes ara gent segontes aquerò que ditz, senon segontes aquerò que hè. Es accions non valen mès que per çò des intencions que les inspiren, e cada òme serà jutjat pes sues intencions e non pes sues accions.

Te cau saber tanben, ò rei Omar! qu’era causa mès admirabla de nosati s’està en nòste còr. E quan li preguntèren un dia a un sabent se quin ère eth pejor des òmes, responec: “Aqueth que dèishe qu’es maus desirs s’apodèren deth sòn còr, pr’amor qu’alavezt pèrd tota era sua integritat.” E eth poèta tanben ac didec:

“Era soleta riquesa ei era que s’embarre enes pièchs. Mès, be n’ei de dificil trapar eth sòn camin!” Eth nòste Profèta (siguen damb eth era patz e era pregària) didec: “Eth vertadèr sabent ei aqueth que s’estime mès es causes immortaus qu’es peribles.”

Se conde qu’er ascèta Sabet plorèc tant, qu’emmalautiren es sòns uelhs. Alavetz cridèren a un mètge e li didec: “Non posqui guarir-te se non me prometes ua causa.” E er ascèta preguntèc: “Quina causa t’è de prométer?” E didec eth mètge: “Que deisharàs de plorar!” Mès er ascèta repliquèc: “E entà qué me servirien es uelhs se ja non plorèssa?”

E te cau saber tanben qu’era accion mès beròia ei era desinteressada. Pr’amor que se conde qu’en Israel i auie dus frairs; e un d’eri li didec ar aute: “Quina ei era accion mès espaventosa qu’as cometut?” E er aute responec: “Qu’ei aguesta: en passar bèth dia apròp d’ua garièra, estirè eth braç, cuelhí ua garia, e dempús d’estofar-la, la lancè un aute còp ena garièra. Aguesta ei era causa mès espaventosa dera mia vida. E tu, frair mèn, qué ei çò de mès espaventós qu’as hèt?” E er aute frair responec: “Auer pregat a Allà entà demanar-li ua gràcia, pr’amor qu’era pregària solet ei beròia quan se dirigís era anma entàs Nautats.” E ath delà d’aquerò…”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueitanta unau net

Era didec:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué era dusau joena seguic d’aguesta sòrta:

“E ath delà d’aquerò, que ja ac didec eth poèta acertadament en aguesti vèrsi:

I a dues causes que te cau evitar tostemp: era idolatria entà Allà, e eth mau entath tòn pròche.

E dites aguestes paraules, era dusau joena arreculèc entàs sues companhes. Alavetz era tresau joena, qu’amassaue en era es perfeccions des autes dues, s’auancèc entath rei Omar Al-Neman, e didec:

Paraules dera tresau joena

“Per çò que hè a jo, ò rei afortunat! te diderè pòques paraules aué, donques que non me trapi ben, e ath delà recomanen es sabents era brevetat en discors.

Te cau saber, donc, que Safian a dit: “S’era anma abitèsse en còr der òme, er òme aurie ales e volarie entàs paradissi!” E aguest madeish Safian a dit: “Sabetz-vo’n de qué eth simple hèt de guardar era cara d’ua persona lèja ei eth pecat mès gran contra er esperit!”

E, en tot auer dit aguestes frases, era joena arreculèc entàs sues companhes. Alavetz s’auancec era quatau joena, qu’auie ues anques sublimes. e parlèc atau:

Paraules dera quatau joena

E jo, ò rei afortunat! vaquí que sò prèsta a dider-te es paraules qu'è arribat a saber dera istòria des òmes justi.

Se conde que Baschra eth Descauç didec: "Sauvatz-vos dera causa mès abominabla!" E es que l'escotauen li preguntèren: "Quina ei era causa mès abominabla?" E eth sabent responec: "Eth hèt d'estar-se massa temps de jolhs, entà vantar-se de pregaire, era ostentacion dera pietat."

Alavetz li supliquèc un des presents: "Ò pair mèn! Mòstra-me es vertats amagades e eth secret des causes." Mès eth Descauç didec: "Ò hilh mèn! aguestes causes non s'an hèt entara vegada. E nosati non les podem méter a posita dera vegada. Pr'amor qu'a penes de cada cent justi n'a cinc que siguen purs coma era plata vèrge."

E conde eth jeique Ibrahim: "Un dia vedí a un òme plan necessitat que venguie de pèrder ua monedeta de coeire. M'apressè ada eth e li balhè un dracma de plata, mès er òme lo refusèc. E me didec: "De qué me servirie tota era plata dera tèrra, se solet m'interèssen es alegries immortaus?"

Se conde tanben qu'era fraia deth Descauç anèc un dia…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueitanta dusau net

Era didec:

"Se conde tanben qu'era fraia deth Descauç anèc un dia a cercar ar Iman Ahmad be-Hanbal, e li didec: "Ò sant iman! que vengui a illustrar-me! De nets acostumi a velhar ena terraça, en tot hilar ara claror des lums que passen, pr'amor que non auem lum. E de dia hèsqui es mies labors e premanisqui es aliments. Ditz-me se hèsqui ben usant ua lum que non me pertanh."

Alavetz preguntèc er iman: "Qui ès tu?"

E era didec: "Que sò era fraia de Baschar eth Descauç."

E eth sant iman se lheuèc, punèc era tèrra entre es mans dera joena, e didec: "Ò fraia deth mès perhumat entre es sants! Per qué non poirè jo aspirar a tota era puretat deth tòn còr?"

Se conde tanben qu'un sant entre es sants a dit aguestes paraules:

"Quan Allà vò ben a bèth un des sòns sirvents, daurís dauant d'eth era pòrta dera inspiracion."

Tanben se sap que quan Malek ben-Dinar passaue pes mercats e vedie quauqua causa que li shautaue, se repotegaue d'aguesta manèra: "Ò anma mia! Qu'ei inutil que me temptes donques que non ne vau a hèr cabau."

E Mansur ben-Omar mos conde eth següent cas: "Anè en peregrinacion entara Meca, e passè pera ciutat de Kufa. E ère ua net plia de tenèbres. E ath miei dera net entení apròp de jo, sense saber d'a on gessie, ua votz que didie aguesta oracion: "Ò Senhor, plen de granesa! que non sò d'aqueri que se revòuten contra es tues leis, ne d'aqueri qu'ignòren es tòns beneficis. Ça que la, en tempsi passadi è pecat, dilhèu grèument, e vengui a demanar eth tòn perdon, e era remission des mèns errors. Donques qu'es mies intencions non èren dolentes e es mèns actes me heren traïson."

E acabada aguesta oracion, entení qu'un còs queiguie pesadament en solèr. E non sabia se qué podie èster aquera votz, ne comprenia çò que significaue aquera oracion ath miei deth silenci, pr'amor qu'es mèns uelhs non podien distinguir era boca que la didie, ne podia endonviar se qué ère aqueth còs que queiguie en solèr pesadament. Alavetz cridè: "Que sò Mansur ben-Omar, peregrin dera Meca! Qui a besonh de qué l'ajuda?" E arrés responec. E partí. Mès a londeman vedí passar un acogament, e me metí entre era gent que formaue era comitiva, e dauant de jo anaue ua vielha aclapada de dolor. E li preguntè: "Qui ei aguest mòrt?" Era responec: "Ager, eth mèn hilh, dempús de díder era oracion, recitèc es versets deth Libre Nòble que comencen damb aguestes paraules: "Ò vosati que credetz ena Paraula, arrefortitz es vòstes anmes… e quan eth mèn hilh auèc acabat es versets, aguest òme qu'ei ara en taüt, sentec que li crebaue eth hitge, e queiguec mòrt. E aquerò ei tot çò que posqui díder."

E era quatau joena, dempús d'aguestes paraules, arreculèc entàs sues companhes. Alavetz s'auancèc era cincau joena, qu'ère era corona sus eth cap de totes es joenes, e didec:

Paraules dera cincau joena

"Jo, ò rei afortunat! te diderè guaire è arribat a saber des causes espirituaus des temps passadi.

Eth sabent Moslima ben-Dinar a dit: "Quinsevolh plaser que non posse ara tua anma entà Allà, ei ua turpitud."

Se conde que quan Muza (era patz sigue damb eth) ère ena hònt de Modain, arribèren dues pastores damb eth ramat deth sòn pair Schoaib. E Muza (era patz sigue damb eth) les dèc a béuer as dues gojates e ath ramat, en beurader de troncs de palmèra. E es dues joenes, en tornar ena sua casa, l'ac condèren ath sòn pair Schoaib, que li didec alavetz a ua d'eres: "Torna ath cant d'aguest joen e ditz-li que vengue ena nòsta casa." E era gojata tornèc entara hònt, e quan siguec apròp de Muza, se caperèc era cara damb eth vel, e li didec: "Eth mèn pair te prègue que m'acompanhes entà compartir eth nòste minjar, coma recompensa per çò qu'as hèt damb nosates."

Mès Muza, plan esmoigut, non volec seguir-la ath començament, encara que dempús se decidic. E venguec darrèr d'era. Ara plan, era pastoreta auie un cu plan gròs…"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueitanta tresau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué era joena seguic d'aguesta sòrta:

"Era pastoreta auie un cu plan gròs, e eth vent de quan en quan sarraue ath sòn cu redon eth vestit, e d'auti còps li lheuaue era hauda e deishaue totafèt ar aire eth cu dera pastora. Mès Muza, cada còp que vedie eth cu nud, clucaue es uelhs entà non veder-lo. E coma que cranhie qu'era temptacion siguesse massa fòrta, li didec ara gojata: "Dèisha-me anar dauant de tu." E era joena, plan estonada, se metec a caminar darrèr de Muza. E acabèren es dus arribant ena casa de Schoaib.

E quan Schoaib vedec entrar a Muza, se lheuèc en aunor sòn, e coma qu'eth minjar ère ja prèst, li didec: "Ò Muza! qu'era ospitalitat d'aguesta casa te sigue ampla e corau per çò qu'as hèt damb es mies hilhes."

Mès Muza responec: "Ò pair mèn! Que non veni ne per aur ne per plata es accions qu'executi en tot pensar en judici."

E Schoaib repliquèc: "Ò joen!, qu'ès eth mèn òste, e acostumi a èster ospitalari e generós damb es mèns òstes; donques qu'aguest a estat eth costum des mèns ancessors. Demora-te, donc, aciu e minja damb nosati." E Muza se quedèc e mingèc damb eri. E en acabar eth dinar, Schoaib li didec a Muza: "Ò eth mèn joen òste! Demoraràs damb nosati e amiaràs a péisher eth bestiar. E dempús de ueit ans, coma prètz as tòns servicis te maridarè damb aquera des mies hilhes qu'a vengut a cercar-te ena hònt."

E Muza aguest còp acceptèc, e didec entada eth: "Ara qu'era causa serà licita damb era joena, poirè tier sense reticéncies eth sòn cu benedit!"

Se conde qu'Ibn-Bitar li calèc trapar-se damb un des sòns amics, que li didec: "A on as estat pendent tant de temps que non t'è vist?" Ibn-Bitar repliquèc: "Que sò estat damb eth mèn amic Ibn-Scheab. Lo coneishes?" E er aute contestèc: "Plan que lo coneishi! Ei vesin mèn des de hè mès de trenta ans, mès jamès l'è dirigit era paraula." Alavetz Ibn-Bitar didec: "Ò malerós! Non sabes qu'ad aqueth que non estime as vesins non l'estime Allà? E non sabes que li deuem tantes consideracions ath nòste vesin coma ath nòste parent?"

Un dia Ibn-Adham li didec a un des sòns amics que tornaue damb eth dera Meca: "Com ei era tua vida"? E er aute responec: "Quan è bèra causa entà minjar, mingi, e quan è hame e non è sòs, m'ac cuelhi damb paciéncia." E Ibn-Adham responec: "En realitat, hès madeish qu'es gossets deth país de Bakh! Per çò que hè a nosati, quan Allà mos

balhe pan, lo glorificam, e quan non auem arren entà minjar, li balham es gràcies tanben.”

Alavetz er òme exclamèc: “Ò mèstre mèn!” E non didec arren mès.

Conden que Mohammed ben-Omar li preguntèc un dia a un òme molt austèr: “Qué ne penses dera esperança que s’a d’auer en Allà?” E er òme didec: “Boti era mia esperança en Allà, per dus motius: perque eth pan que jo mengi jamès se lo menge un uate, e perque se sò vengut en aguest mon ei per volontat d’Allà”

E dites aguestes paraules, era cincau joena arreculèc entàs sues companhes. Alavetz s’auancèc doçament era venerabla anciana. Punèc nau còps era tèrra entre es mans deth tòn defuntat pair eth rei Omar Al-Neman e didec:

Paraules dera anciana

Ò rei Omar! Acabes d’enténer es paraules edificantes d’aguestes joenes sus eth mesprètz entàs causes d’aciu baish, ena mesura qu’aguestes causes an d’èster mespredades. Ara te vau a parlar de guaire sai respècte as hètes e as dites des mès grani entre es nòsti ancians.

Se conde qu’eth gran iman Al-Schafí (qu’Allà l’age ena sua gràcia) dividie era net en tres parts: era prumèra entar estudi, era dusau entath saunei, e era tresau entara oracion. E tara fin dera sua vida, velhaue tota era net, sense sauvar arren entath saunei.

Eth madeish iman Al-Schafí (qu’Allà l’age ena sua gràcia) a dit: “Pendent dètz ans dera mia vida, non è volgut minjar tot eth pan de civada que desiraua. Pr’amor que minjar massa ei damnatjós tu per tu. S’aflaquís eth cerveth, s’endurís eth còr, s’anequile era intelligéncia, s’aumente era guitèra e eth saunei, e despareish enquia e tot era darrèra energia.”

Eth joen Ibn-Fuad mos conde: “Me trapaua un dia en Bagdad, quan abitaue aquiu er iman Al-Schaf. E en tot auer anat ara vòra der arriu pr’amor de hèr es mies ablucions, passèc peth mèn costat un òme seguit d’ua gentada que caminaue silenciosament ath sòn darrèr e me didec: “Ò joen passejaire! Tie compde des tues ablucions, e Allà tierà compde de tu.” E en veir qu’aqueth òme amiaue ues barbes plan longues e un ròstre senhalat pera benediccion, m’esdeguè a acabar es mies ablucions, e l’anè seguint. Alavetz se virèc entà jo, e me didec: “Vòs demanar-me bèra causa?”

Jo repliquè: “Ò venerable pair! Desiri que m’ensenhes çò que solide as aprenut d’Allà eth Plan Naut.” E me didec: “Apren a coneisher-te! E non actues enquia alavetz! E actua alavetz segontes es tòns desirs, mès tient compde de non damnatjar ath vesin!” E seguic eth sòn camin sense díder arren mès. Alavetz preguntè ad aqueri que lo seguien: “Qui ei, donc, aguest?” E me responeren: “Qu’ei er iman Mohammed ben-Edris Al-Schafí!”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueitanta quatau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué era venerabla anciana seguic d'aguesta manèra:

"Se conde qu'eth califa Abu-Giafar Al-Mansur volec nomentar kadí a Abi-Hanifa e autrejar-li dètz mil dracmes ar an. Mès quan Abi-Hanifa se'n sabec dera intencion deth califa, preguèc era oracion deth maitin, se caperèc damb era sua tunica blanca e se seiguec sense badar boca. Alavetz entrèc er enviat deth califa, entà dar-li per auança es dètz mil dracmes e anonciar-li eth sòn nomenament. Mès Abi-Hanifa non responec ua soleta paraula ath discors der enviat. Alavetz er enviat li didec: "Pòs estar segur de qué toti aguesti sòs que te hèsqui a vier son causa licita e admetuda peth Libre Nòble." Mès Abi-Hanifa repliquèc: "Plan que òc qu'ei causa licita, mès Abi-Hanifa non serà jamès servidor des tirans!"

E dites aguestes paraules, era anciana higec: "Qu'auria volut, ò rei! rebrembar-te mès traits admirables dera vida des nòsti sabents ancians. Mès vaquí qu'era net s'aprèsse; ath delà, es dies d'Allà son nombrosi entàs sòns servidors!" E era santa anciana tornèc a meter-se eth vel sus es espatles, e arreculèc entath grop format pes cinc damaisèles.

Eth visir Dandan, en arribar en aguest punt, cessèc de parlar pendent un moment, mès ara seguida higec:

Quan eth rei Omar Al-Neman auec entenut aguestes paraules edificantes, comprenec qu'aqueres hemnes èren es mès perfèctes deth sòn sègle, ath còp qu'es mès beròies e es d'esperit e còs mès cultivat. E non sabie se quines consideracions hèr-les que siguessen dignes d'eres, e quedèc totafèt encantat dera sua beresa, e les desirèc arderosament, ath còp que s'aumplie de respècte entara santa anciana que les guidaue. E prumèr de tot les balhèc coma abitacle es apartaments reservadi qu'auien pertanhut en d'auti tempsi a Abriza, reina de Kaissaria. E pendent dètz dies seguidi venguec personaument a saber-se'n d'eres e a veir per eth madeish se les mancaue bèra causa, e cada viatge que venguie trapaue ara vielha pregant, donques que se passaue es dies autrejada ath dejun e es nets ara meditacion. E autant l'edifiquèc era sua santetat, qu'un dia me didec: "Ò visir mèn! Quina benediccion auer en palai ua santa tant admirabla! Eth mèn respècte entada era ei tan gran coma eth mèn amor entad aguestes joenes. Pr'amor que s'an passat es dètz dies dera nòsta ospitalitat e podem parlar de negòcis, vene damb jo a demanar-li ara anciana eth prètz d'aguestes joenes, d'aguestes cinc vèrges de pièchs redons."

Anèrem, donc, de seguit, e eth tòn pair l'ac preguntèc ara anciana, que li didec: "Ò rei! te cau saber qu'eth prètz d'aguestes joenes ei dehòra des condicions ordinàries, donques qu'eth sòn prètz non se pague en aur, ne en plata, ne en peireries."

En enténer aguestes paraules, eth rei Omar se quedèc extraordinariament estonat, e li preguntèc: "Ò venerabla senhora! En qué consistís eth prètz d'aguestes joenes?" E era responec: "Non les posqui véner senon damb ua condicion: un dejun de tot un mes,

pendent eth quau te tieràs ara meditacion e ara pregària. E ath cap d'aguest mes de dejun complèt, qu'en eth eth tòn còs se purificarà e se harà digne de combregar damb eth còs d'aguestes joenes, poiràs gaudir des sues doçors."

Alavetz eth rei Omar quedèc estonat enquiath limit der estonament, e eth sòn respècte ara anciana ja non coneishec limits. E s'esdeguèc a acceptar es sues condicions. Mès era anciana li didec: "Dera mia part t'ajudarè damb es mies oracions e es mèns vòts entà suportar eth dejun. Ara, hè-me a vier un ferrat de coeire." E eth rei l'autregèc un ferrat de coeire, qu'era aumplic d'aigua blossa, e comencèc a recitar oracions en ua lengua desconeishuda e a mormolhar pendent ua ora frases que degun de nosati comprenérem. Dempús caperèc eth ferrat damb ua tela transparenta, lo sagerèc, e l'ac autregèc ath tòn pair, en tot dider-li:

"Ath cap de dètz dies, trincaràs eth dejun beuent aguesta aigua santa, que t'arrefortirà e te lauarà totes es taques passades. E ara m'en vau a cercar ara Gent de çò Invisible, que son es mèns frairs, donques que ja hè fòrça temps que non les è vist. Tornarè en maitin der onzau dia." E dites aguestes paraules, li desirèc era patz ath tòn pair, e se n'anèc.

Alavetz eth rei alistèc ua cramba complètament isolada deth palai, qu'en era non botèc mès mòbles qu'eth ferrat de coeire, e s'embarrèc aquiu entà autrejar-se ara meditacion e ath dejun pr'amor de hèr-se meritòri des còssi d'aqueres joenes. Barrèc era pòrta peth laguens e se metec era clau ena pòcha e…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueitanta cincau net

Era didec:

Barrèc era pòrta peth laguens, e se metec era clau ena pòcha, e comencèc de seguit eth dejun.

E en arribar er onzau dia, treiguec eth sagèth deth ferrat, se lo hec a vier enes pòts e se beuec era aigua en ua glopassada. De seguit experimentèc un benèster generau e ua grana doçor enes sues entralhes. E a penes auec begut, piquèren ena pòrta dera cramba. En daurir-la, entrèc era anciana damb un paquet de huelhes fresques de platana.

E eth rei se lheuèc e li didec: "Plavenguda, venerabla mair!" E era responec: "Ò rei! vaquí qu'era Gent de çò Invisible me mane entà hèr-te a vier era sua salutacion, pr'amor que les è parlat de tu, e toti s'an alegrat fòrça en saber-se'n dera nòsta amistat. E t'envien aguest paquet, qu'amague jos es huelhes de platana ues delicades confitures qu'an premanit damb es sòns dits vèrges de neri uelhs deth paradís. Atau, donc, quan arribe eth maitin deth vintau dia, trincaràs eth dejun minjant es confitures." Eth rei Omar s'alegrèc fòrça en enténer aguestes paraules, e didec: "Laudat sigue Allà, que m'a permetut auer frairs entre era Gent de çò Invisible!" Dempús li dèc es gràcies ara

anciana, li punèc es mans, e l'acompanhèc damb fòrça consideracions enquiara pòrta dera cramba.

E tau qu'auie prometut, tornèc era anciana eth vintau dia, e li didec ath rei: "Ò rei! te cau saber que les è comunicat as mèns frairs de çò Invisible era mia intencion de regalar-te es joenes, e s'an alegrat fòrça per çò dera amistat que te tien. Atau, donc, abans de deishar-les entre es tues mans, les vau a amiar entara casa dera Gent de çò Invisible, entà que les bohen eth sòn alend e les perhumen damb ua flaira tant agradiua que t'encantarà. E tornaràn entà tu amiant un tresòr magnific trèt deth sen dera tèrra pes mèns frairs de çò Invisible!"

E eth rei li dèc es gràcies per toti es sòns favors, e li didec: "De vertat, qu'ei massa! E per çò deth tresòr deth hons dera tèrra, me semble vertadèrament excessiu e cranhi abusar." Mès era responec ad aquerò coma calie, e eth tòn pair li preguntèc: "E quan me l'amiaràs?" Era didec: "Eth maitin deth trentau dia, quan ages acabat eth dejun e t'ages purificat. E aguestes joenes, cada ua des quaus vau mès qu'un empèri, auràn alavetz ua puretat de gensemin, e te pertanheràn complètament." Eth responec: "Be n'ei de vertat aquerò!" Era didec: "Ara, se volesses fidar-me era hemna que volgues entre es tues hemnes, me la haria a vier damb es cinc joenes, entà qu'es gràcies e purificacions des mèns frairs, era Gent de çò Invisible, queiguen tanben sus era."

Alavetz eth rei, pair tòn, didec: "Guairi beneficis me cau agraïr-te! Plan que òc, qu'è ua grèga cridada Salia, hilha deth rei Afridonis de Constantinopla, e Allà m'a dat d'era dus hilhs que, ai de jo! è perdut hè ja ans. Hè-te-la a vier, ò venerabla anciana! entà que queigue sus era era gràcia dera Gent de çò Invisible, e pro que, pera sua intercession, posca recuperar es mèns hilhs." Alavetz era anciana didec: "Segurament, serà atau. Ordena que criden ara reina Safia!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribec era ueitanta siesau net

Era didec:

Alavetz era anciana didec: "Ordena que criden ara reina Safia!" E eth rei ordenèc de seguit cridar ara tua mair era reina Safia, e l'ac fidèc ara anciana, que l'amièc de seguit a on èren es joenes. Dempús anèc enes sues crambes, e tornèc damb ua copa sagerada, li balhèc era copa ath rei Omar, e li didec: "En maitin deth trentau dia, acabat eth tòn dejun, vieràs a cuélher un banh. Dempús tornaràs ena tua cramba, e beueràs aguesta copa, que completarà era tua purificacion e te harà digne de sarrar contra eth tòn vrente as mies cinc joenes. E ara, qu'era patz e era misericòrdia d'Allà siguen damb tu, ò hilh mèn!"

E era anciana partic acompanhada des sues cinc joenes e dera tua mair era reina Safia.

E eth rei seguic eth sòn dejun enquiath trentau dia. E en arribar eth maitin deth trentau dia, eth rei se lheuèc, anèc en hammam, cuelhec eth banh e dempús tornèc ena sua cramba, en tot proïbir qu'arrés lo cridèsse. Barrèc era pòrta per laguens damb era clau, cuelhec era copa, li treiguec eth sagèth, se la beuec e dempús s'estirèc entà descansar.

E coma que sabíem qu'ère eth darrèr dia deth dejun, demorèrem enquia escurir. E dempús seguírem en tot demorar pendent tota era net e enquia era mitat deth dia a vier. E pensàuem: "Que deu èster descansant!" Mès coma que non daurie era pòrta, mos apressèrem e cridèrem. E arrés responec.

Alavetz, espauridi per aqueth silenci, esbaucèrem era pòrta e entrèrem.

Mès eth rei ja non ère aquiu. Trapèrem es sues carns esbocinades e es sòns uassi enneridi. E toti queiguérem estavanidi.

E quan mos remetérem, cuelhérem era copa, l'examinèrem, e dejós dera tapa trapèrem un papèr que didie:

"A cap marrit se l'a de trapar mens! Quinsevolh persona que liege aguest papèr se n'a de saber de qué tau ei eth castig deth que sedusís as hilhes des reis e les corromp. Tau ei eth cas d'aguest òme! Envièc ath sòn hilh Scharkan entà que li panèsse era hilha deth nòste rei, era malerosa Abriza! E la cuelhec, e estant vèrge, hec d'era çò que hec.! E dempús l'ac autregèc a un esclau nere, que la hec patir es pejors otratges e l'aucic! E per çò d'aguesta accion, indigna d'un rei, a perit eth rei Omar Al-Neman. E jo que l'è aucit, sabetz-vo'n que sò era animosa e resvenjadora, qu'eth sòn nòm ei Mair de totes es Calamitats. E non solet, ò vosati infidèus que liegetz! è aucit ath vòste sobeiran, senon que m'è apoderat dera reina Safia, hilha deth rei Afridonis de Constantinopla, e l'ac è entornat ath sòn pair.

Dempús toti tornaram armadi, entà esbauçar es vòstes cases e acabar damb eth darrèr de vosati.

E non quedaram ena tèrra senon es cristians, qu'adoram era Crotz!"

En lièger aguest papèr comprenérem tot eth nòste malastre, e mos piquèrem eth ròstre, e plorèrem pendent fòrça temps. Mès, de qué mos servien es nòstes lèrmes, quan ja s'auie passat çò d'irreparable?

E siguec alavetz que siguérem en desacòrd, era armada e eth pòble, per çò dera eleccion deth successor. E aguest desacòrd se tardèc un mes, ath cap deth quau, coma qu'arrés se'n sabie dera tua existéncia, se decidic alistar ath tòn frair. Mès Allà te botèc en nòste camin, e succedic çò que succedic!

E tau ei era causa dera mòrt deth tòn pair eth rei Omar Al-Neman." Quan eth gran visir acabèc eth sòn relat, treiguec eth mocador, se lo hec a vier enes uelhs, e comencèc a plorar. E eth rei Daul'makan e era reina Nozhatú, que seguie darrèr dera cortina de seda, se meteren a plorar tanben, madeish qu'eth gran camarlenc e guairi èren presents.

Mès eth camarlenc siguec eth prumèr a díder: “Ò rei! aguestes lèrmes ja non servissen entad arren. Ara te cau dar-li fermetat ath tòn còr entà velhar pes interèssi deth tòn règne. Pr’amor qu’eth tòn defuntat pair seguís viuent en tu, donques qu’es pairs viuen enes hilhs digni d’eri!”

Alavetz Daul’makan deishèc de plorar e se premanic entara prumèra session deth sòn règne.

Se seiguec en tron, eth camarlenc se quedèc de pès ath sòn costat, eth visir Dandan dauant d’eth, e es grani deth règne se placèren segontes era sua categoria.

Alavetz, en tot dirigir-se ath visir Dandan, li didec: “Auem de saber eth contengut des armaris deth mèn pair.” E eth visir responec: “Escoti e aubedisqui!” E anèc nomentant tot eth sòn contengut: sòs, riqueses, jòies; e l’autregèc ua lista peth menut. E alavetz eth rei didec: “Ò visir deth mèn pair! seguiràs estant eth gran visir deth mèn règne.” E eth visir Dandan punèc era tèrra entre es mans deth rei, e li desirèc longa vida. E eth rei dispausèc: “Per çò des riqueses qu’auem amiat damb nosati des de Damasc, les cau repartir entre era armada.”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueitanta setau net

Era didec:

Alavetz eth camarlenc dauric es caishes que contenguien es riqueses amiades de Damasc, e non se quedèc damb arren en absolut, pr’amor que tot ac repartic entre es soldats, autrejant es milhores causes as caps dera armada. E toti es caps punèren era tèrra entre es sues mans, heren vòts pera vida deth rei, e se dideren es uns as auti: “Jamès auem vist ua generositat semblabla!”

E alavetz Daul’makan dèc eth senhau de marcha; se lheuèc eth camp, e eth rei, ath cap dera armada, hec era sua entrada en Bagdad.

E tota era ciutat ère ornada e es abitants amolonadi enes terraces. E es hemnes cridauen d’alegria quan passaue eth rei. E eth rei, a penes arribèc en palai, cridèc ath cap des escrivans e les dictèc ua carta entath sòn frair Scharkan, en tot condar-li tot çò que s’auie passat des deth principi enquiath finau, en tot acabar d’aguesta sòrta:

“E te pregam qu’en recéber aguesta carta mobilizes era tua armada e vengues a amassar es tues fòrces damb es nòstes, pr’amor qu’anem a lutar contra es infidèus e a resvenjar era mòrt deth nòste pair, lauant era taca que s’a de lauar.”

Dempús pleguèc era carta, la sagerèc, cridèc ath visir Dandan e l’ac autregèc, en tot dider-li: “Solet tu, ò gran visir! pòs realizar ua mission tan delicada damb eth mèn frair. E ditz-li que sò dispausat a cedir-li eth tron de Bagdad e passar jo a èster governador de Damasc.”

Alavetz eth visir dispausèc eth viatge, e aquera madeisha net gessec entà Damasc.

Pendent era sua abséncia se passèren dues causes importantes: era prumèra siguec que Daul'makan manèc cridar ath sòn amic er encargat deth hammam, l'aumplic d'aunors e li balhèc un palai que manèc ornar damb es tapissi mès beròis de Persia. Mès que ja ne parlaram mès extensament ath long d'aguesta istòria, d'aguest encargat deth hammam.

E era dusau causa siguec era següenta: "Eth rei Daul'makan recebec d'un des sòns subdits dètz esclaues blanques. E ua d'aguestes joenes, qu'era sua beresa ère imponderabla, agradèc tant ath rei, que de seguit s'ajacèc damb era e la deishèc prenhs. Mès que tornaram sus aquerò ath long d'aguesta istòria.

Per çò deth visir, non se tardèc en tornar, anonciant qu'eth prince Scharkan, cuelhent favorablament era demana, s'auie botat ath cap dera sua armada. E gesseren a demorar-lo, e a penes aueren caminat ua jornada vederen a Scharkan damb era sua armada, precedit pes batedors.

E Daul'makan volec baishar deth shivau, mès Scharkan, de luenh, li preguèc que non ac hesse, e siguec eth prumèr en descavaugar entà precipitar-se enes braci de Daul'makan, que totun aquerò auie baishat deth shivau. E s'abracèren longament, plorant; e dempús de dirigir-se paraules de consolament per çò dera mòrt deth sòn pair, tornèren amassa entà Bagdad.

E de seguit se convoquèc a tota era gent d'armes der empèri, qu'acodic ara prèssa per çò dera recompensa e deth butin que les aufrien. E pendent un mes non deishèren d'arribar guerrèrs. E Scharkan li condèc a Daul'makan tota era sua istòria; e Daul'makan li condèc era sua, mès persutant fòrça enes servicis der encargat deth hammam. Atau, donc, Scharkan didec: "Solide qu'auràs recompensat era abnegacion vertuosa d'aguest òme." E Daul'makan, responec:

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueitanta ueitau net

Era didec:

E Daul'makan responec: "Que non l'è recompensat encara coma se merite. Mès, s'ac vò Allà, ac harè quan torna dera guèrra!" E alavetz Scharkan podec comprovar era vertat des paraules de Nozhatú, e li preguèc ath gran camarlenc que la saludèsse dera sua part. E eth gran camarlenc, complit eth sòn encargue, li transmetec a Scharkab era salutacion de Nozhatú, que demanèc notícies dera sua hilha Fòrça deth Destin. E en saber-se'n per Scharkan que se trapaue perfèctament, balhèc gracies a Allà per aquerò.

Quan totes es tropes sigueren amassades, es dus frairs se meteren ath cap d'eres. E Daul'makan se didec adiu dera sua joena esclaua, dempús d'auer-la installat coma se meritaue.

Formauen era avantgarda dera armada es guerrèrs turcs, qu'eth sòn cap se cridaue Bahraman, e era rèiregarda es guerrèrs deth Deilam (província de Pèrsia) qu'eth sòn cap se cridaue Rustem. Eth centre ère comandat per Daul'makan, era ala dreta peth prince Scharkan, er ala quèrra peth gran camarlenc, e eth gran visir siguec nomentat dusau cap generau dera armada.

Non cessèren de viatjar pedent un mes sancer, en tot descansar tres dies cada setmana, enquia qu'arribèren en país de rumís. E es abitants hugeren espauridi, en tot refugiar-se en Constantinopla e comunicant ath rei Afridonis era invasion des musulmans.

Eth rei Afridonis manèc cridar ara Mair de totes es Calamitats, que venguie d'arribar damb era sua hilha Safia, e auie hèt decidir ath rei Hardobis que se junhesse damb eth entà resvenjar era mòrt dera sua hilha Abriza.

E eth rei Afridonis, a penes se presentèc era Mair de totes es Calamitats, li preguntèc detalhs dera mòrt d'Omar Al-Neman, e era s'esdeguèc a condar-les, e alavetz eth rei li didec: "E ara que s'aprèsse er enemic, que mos cau hèr, ò Mair de totes es Calamitats?" E aguesta didec: "Ò gran rei! representant de Crist ena tèrra, te vau a díder eth plan qu'as de seguir entà trionfar, e ne eth madeish Cheitan, damb totes es sues marrideses, poirà desembolhar es hius que damb eri vau a cuélher as nòsti enemics."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueitanta nauau net

Era didec:

"E ne eth madeish Cheitan, damb totes es sues marrideses, poirà desembolhar es hius que damb eri vau a cuélher as nòsti enemics. E vaquí eth plan que cau seguir entà anequelir-les:

Envia per mar cinquanta mil guerrèrs, que desembarquen ath pè dera Montanha Humejanta, a on acampen es musulmans. E mana per tèrra a tota era rèsta dera armada, e d'aguesta sòrta se veiràn enrodadi pertot, e degun d'eri poirà escapar-se."

E eth rei Afridonis didec: "Plan que òc, era tua idia ei ua grana idia, ò reina des ancianes e inspiradora des mès sabentes!" E acceptèc eth plan, e lo metec en execucion de seguit.

E es vaishèts despleguèren es veles, e desembarquèren ath pè dera Montanha Humejanta es guerrèrs, que se calèren silenciosament darrèr des nautes ròques. E per tèrra auancèc era rèsta dera armada, que non se tardèc a arribar dauant der enemic.

Es fòrces combatentes èren aguestes: Era armada musulmana de Bagdad e eth Khorassan comprenie cent vint mil cavalièrs comandadi per Scharkan. E era armada des impius cristians arribaue enquias sies cent mil combatens. Atau, donc, quan queiguec era net sus es montanhes e sus es planhères, era tèrra semblaue ua hoguèra, damb toti es huecs que l'alugauen.

En aqueth moment, eth rei Afridonis e eth rei Hardobis amassèren as sòns emirs e as sòns caps dera armada, e decidiren començar era batalha a londeman: mès era Mair de totes es Calamitats, que les seguie d'aurelha, se lheuèc e didec:

"Es batalhes sonque pòden auer resultats funèsti quan es anmes non son santificades. Ò guerrèrs cristians! abans de lutar vos cau apressar a Crist e purificar-vos damb eth suprèm encens des defecacions patriarcaus."

E toti responeren: "Benedides siguen es tues paraules, ò venerabla mair!"

Mès vaquí en qué consistie aguest suprèm encens des defecacions patriarcaus:

Quan eth gran patriarca de Constantinopla hège es sues defecacions, es prèires les recuelhien suenhosament en tovalhòles de seda e les secauen ath solei. Dempús les barrejauen damb musc, ambre e resina balsamica, polverizauen era pasta, e quan ère complètament seca la metien en petites caishes d'aur, e les enviauen a totes es glèises e a toti es règnes cristians. E aguest povàs des defecacions patriarcaus servie d'encens suprèm entà santificar as cristians en totes es ocasions solemnes, sustot entà benedir as nauèth maridadi, entà esposcar as nauèth neishudi e benedir a naui prèires. Mès coma qu'es defecacions deth gran patriarca a penes èren pro entà dètz províncies, e non podien servir entà tants usatges en toti es païsi cristians, es prèires auien de fausificar aqueth povàs en tot barrejar-lo damb d'autes matèries fecaus mens santes, coma per exemple, es de d'auti patriarques menors e es des vicaris.

E mos cau sabèr qu'ère molt dificil de distinguir-les. Per tant, aqueth povàs ère plan estimat per çò des sues vertuts, donques qu'aqueri lordi grècs, ath delà des fumigacions, lo tenguien en colliris entàs malauties des uelhs e en substàncies digestiues entàs intestins. E aguest ère eth tractament que se sometien es reis e es reines mès granes. Tot aquerò hège qu'eth sòn prètz siguesse fòrça naut, qu'eth pes d'un dracma se venesse a mil dinnars d'aur. E vaquí çò que hè referéncia ar encens des defecacions patriarcaus…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era nauantau net

Era didec:

Vaquí çò que hè referéncia ar encens des defecacions patriarcaus. Mès per çò deth rei Afridonis e des cristians, guardatz se qué se passèc: En arribar eth maitin, eth rei Afridonis, seguint eth conselh dera Mair de totes es Calamitats, amassèc as caps principaus dera sua armada e a toti es sòns lòctenents, les hec punar ua gran crotz de husta, e les fumiguèc damb er encens ja descrit e qu'ère fabricat damb es defecacions autentiques deth gran patriarca, sense cap fausificacion. Atau, donc, era sua flaira ère tan fòrta, qu'aurie aucit a un elefant des armades musulmanes, mès aqueri lordi grècs ja i èren acostumadi.

Alavetz era Mair de totes es Calamitats se lheuèc e didec: “Ò rei! abans de començar era batalha damb aguesti infidèus, mos cau, entà assegurar era nòsta victòria, que mos des.heigam deth prince Scharkan, qu’ei eth madeish Cheitan hèt òme e govèrne a tota era armada. Qu’ei qui guide as soldats e qui les encoratge. S’eth ei mòrt, queirà de seguit enes nòstes mans era armada musulmana. Manem-li, donc, ath guerrèr mès valerós des nòsti guerrèrs, entà que lo desfise a un combat singular e l’aucisque.”

Quan eth rei Afridonis entenec aguestes paraules, ordenèc cridar de seguit ath famós guerrèr Lucas, hilh de Camlutis, e damb era sua pròpria man lo fumiguèc damb er encens fecau. Dempús cuelhec un shinhau d’aquera femsa, l’umitegèc damb era sua saliva, e li onhec es anhives, eth nas e es maishères; l’ac hec aspirar un shinhau e damb era rèsta li hereguèc es celhes e era mostacha. E que la maudicion queigue sus eth!

Pr’amor qu’aqueth guerrèr Lucas ère eth mès espaventós de toti es guerrèrs des rumís, e cap cristian entre es cristians sabie lançar coma eth era arsagaia, ne herir damb era espada, ne trauessar damb era lança.

Mès eth sòn aspècte ère tant repulsiu coma gran ère eth sòn valor. Era sua cara ère extraordiariament òrra, donques que se retiraue ara d’un saumet de mala condicion; mès guardat d’apròp se retiraue a un monard, e guardat encara damb mès suenh, ère coma un espaventós grapaud o coma ua sèrp entre es pejores sèrps, e apressar-se ada eth ère mès insuportable que separar-se der amic, donques qu’auie panat as latrines era mala aulor deth sòn alend. E per totes aguestes rasons lo cridauen Espada de Crist.

Quan aguest maudit Lucas quedèc fumigat e onhut fecaument peth rei Afridonis, punèc es pès deth rei e se quedèc demorant. Alavetz eth rei Afridonis li didec: “Voi que desfises a un combat singular ad aguest bandit cridat Scharkan e mos desliures des sues calamitats!” E Lucas responec: “Escoti e aubedisqui!”

E en auer-li hèt, eth rei, punar era crotz, Lucas partic e cavauquèc en un magnific shivau baiard caperat d’ua somptuosa ahlaçada ròia, damb ua sera de brocat incrustada de peireria. E s’armèc damb ua longa arsagaia de tres puntes, e d’aguesta manèra se l’auirie cuelhut peth madeish Cheitan. Dempús, precedit per eralds d’armes e un pregonèr, se dirigic entath campament des credents.

E eth pregonèr, precedint ath maudit Lucas, cridèc fòrtament en lengua araba: “Ò vosati es musulmans! vaquí ar eroïc campeon qu’a botat en hujuda a moltes armades d’entre es turcs, kurd e delaimites. Qu’ei Lucas, er illustre hilh de Camlutis! Que gèsque d’entre vosati eth vòste campeon Scharkan, senhor de Damasc, s’ei que gause, e que vengue a lutar damb eth nòste gegant!”

A penes se prononcièren aguestes paraules, s’entenec un gran tremolum en aire, un galaupar que hec estrementir eth solèr, en tot amiar er espant enquiath còr deth maudit descredent, en tot hèr que se virèssen es caps. E apareishec Scharkan, hilh deth rei Omar Al-Neman, que venguie dret de cap aqueri impius, semblable a un leon enforismat,

montat en un shivau mès leugèr qu'era mès leugèra des gasèles. E amiaue capinaut era lança ena sua man, e recitaue aguesti vèrsi:

Eth shivau mès leugèr qu'era broma que regue er aire, ei eth mèn shivau! e me servís a jo!

Era lança de punta talhanta, ei era mia lança. La brandisqui, e es sòns relampits ondegen coma es ondades!

Mès eth lord Lucas, qu'ère un barbar sense cultura procedent des païsi mès escurs, non comprenie ua soleta paraula d'arab, e non podie gustar era beresa d'aqueri vèrsi ne er ordenament des rimes. Atau, donc, se contentèc damb tocar-se eth front qu'ère mercat damb ua grana crotz, e damb hèr-se a vier de seguit es mans enes pòts, per respècte ad aqueth signe.

E de ressabuda, mès hastigós qu'un porcèth, amièc eth shivau entà Scharkan. Arturèc bruscament eth galaup e lancèc en aire, plan naut, era arma qu'amiaue, tan naut que despareishec des guardades. Mès lèu tornèc a quèir. E abans de qué auesse arribat en solèr, eth maudit Lucas la cuelhèc ath vòl coma un bruishòt. E alavetz, damb tota era sua fòrça, lancèc era arsagaia de tres puntes contra Scharkan. E era arsagaia partic rapida coma er arrai. E ja ère perdut Scharkan!

Mès Scharkan, ath madeish temps qu'era arsagaia passaue fiulant e l'anaue a trauessar, estirèc eth braç e la cuelhec ath vòl. Glòria a Scharkan! E agarrèc era arsagaia damb man fèrma, e la lancèc ar aire, tan naut que despareishec des guardades. E la tornèc a cuélher damb era man quèrra en un virament de uelhs. E cridèc: "Per Aqueth que creèc es sèt estatges deth cèu! Li vau a dar ad aguest maudit ua leçon etèrna!" E lancèc era arsagaia.

Alavetz eth lord gegant Lucas volec repetir era hèta realizada per Scharkan, e estirèc era man entà agarrar era arma voladora. Mès Scharkan, en tot profitar eth moment qu'eth cristian se descurbic, li lancèc ua dusau arsagaia, que li fotec en front, en madeish lòc qu'amiaue tatoada ua crotz. E er anma infidèu d'aqueth cristian li gessec peth cu, e venguec e en-honsar-se en huec deth lunfèrn…

En aguest moment e dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era nauanta unau net

Era didec:

E era anma infidèu d'aqueth cristian li gessec peth cu, e venguec a en.honsar-se en huec deth lunfèrn.

Quan es soldats dera armada cristiana se'n saberen, des pòts des companhs de Lucas, dera mòrt deth sòn campeon, se planheren e se piquèren rabiosament, e se precipitèren sus es armes, hènt crits de resvenja. E ath senhau dat pes dus reis, se meteren en orde de

batalha, e se precipitèren en massa contra era armada des musulmans. E era batalha comencèc. E es guerrèrs s'entrelaçauen damb es guerrèrs. E era sang neguèc es semiats.

As crits succediren es crits, es còssi quedèren estronhadi jos es cascos des shivaus. Es òmes, embriagadi, non de vin, senon de sang, trantalhauen coma embriacs. Es mòrts s'apilerauen sus es mòrts, e es herits sus es herits. Atau seguic era batalha, enquia que queiguec era net e separèc as combatents.

Alavetz Daul'makan, dempús de felicitar ath sòn frair per aquera hèta, qu'auie d'illustrar eth sòn nòm pendent sègles sancers, li didec ath visir Dandan e ath camarlenc: "Cuelhetz vint mil guerrèrs e anatz-vo'n entath mar, ath pè dera Montaha Humejanta, e quan vos balha eth senhau issant eth nòste estandard verd, vos lheuaratz entà dar era batalha decisiva. Nosati haram veir que hugem, mos perseguiràn es infidèus e vosati queiràtz sus eri. Nosati, en tot hèr repè, les atacaram, e atau se veiran enrodadi pertot; e degun d'eri se desliurarà dera nòsta espada quan cridem: Allà akbar!

Eth visir e eth gran camarlenc se meteren de seguit ara òbra. E anèren a cuélher posicions ena val dera Montanha Humejanta, a on ara prumeria s'auien emboscat es guerrèrs cristians procedents deth mar, que dempús s'auien amassat damb era rèsta dera armada, çò que les auie de costar era sua pèrta, donques qu'eth plan dera Mair de totes es Calamitats ère eth milhor.

E peth maitin, es guerrèrs d'un e de un aute costat èren de pès e sus es armes. E per dessús des tendes d'ambdús campaments ondejauen es estandards e ludien es crotzes. E es guerrèrs comencèren a pregar es sues oracions.

Es credents enteneren era lectura deth prumèr capitol deth Coran, eth capitol dera Vaca; e es infidèus invoquèren ath Messies, hilh de Maria, e se purifiquèren damb es defecacions deth patriarca, solide fausificades, per çò dera grana quantitat de soldats fumigadi. Mès tau fumigacion non les auie de sauvar dera espada!

E plan, balhat eth senhau, era luta tornèc a començar encara mès terribla. Es caps volauen coma pilòtes; es membres tapissauen eth solèr, e era sang corrie a torrents, de tau sòrta qu'arribaue enquiath pièch des shivaus.

Mès de ressabuda, coma conseqüéncia de'un panic considerable, es musulmans, qu'enquia alavetz auien combatut coma eròis, virèren era esquia e hugeren toti, des deth prumèr enquiath darrèr.

En veir húger era armada musulmana, eth rei Afridonis de Constantinopla li manèc un corrèu ath rei Hardobis, qu'es sues tropes non auien format part encara dera batalha. E li didie: "Vaquí que hug er enemic pr'amor que mos a hèt invencibles er encens suprèm des defecacions que damb eth mos auíem fumigat, en tot onher-mos es barbes e es mostaches. Ara vos tòque a vosati completar era victòria, començant era persecucion d'aguesti musulmans e aucint-les enquiath darrèr! E atau resvenjaram era mòrt deth nòste campeon Lucas…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era nauanta dusau net

Era didec:

“E atau resvenjaram era mòrt deth nòste campion Lucas!” Alavetz et rei Hardobis, que non demoraue qu’era escadença de resvenjar era mòrt dera sua hilha, cridèc as soldats: “Mòrt ad aguesti musulmans que hugen coma hemnes!” Mès que non sabie qu’aquerò ère ua estrategia deth prince Scharkan, eth valent entre es valents, e deth sòn frair Daul’makan.

Plan que òc, quan es soldats cristians manadi peth rei Hardobis arribèren enquias musulmans, aguesti s’arturèren, e Daul’makan les cridèc:

“Ò musulmans! vaquí eth dia dera religion! vaquí eth dia que guanharatz eth paradís! Pr’amor qu’eth paradís non se guanhe senon ara ombra des espades!” Alavetz se precipitèren coma leons, e aqueth dia non siguec entàs cristians eth dia dera vielhesa, donques que sigueren segadi sense auer auut temps entà hèr-se peublanc eth peu.

Mès es hètes realizades per Scharkan en aquera batalha depassauen a tota expression. E mentre esbauçaue tot aquerò que se botaue ath dauant, Daul’makan ordenèc issar eth pabalhon verd, e volec calar-se tanben ena luta. Mès Scharkan venguec rapidament ath sòn costat, e li didec: “Ò frair mèn! non t’as d’expausar as edarts dera luta, donques qu’ès de besonh entath govèrn deth tòn empèri. Atau, donc, a compdar d’ara non me vau a separar de tu, e lutarè ath tòn costat en tot defener-te contra toti es atacs.”

E es guerrèrs musulmans comandadi peth visir e eth gran camarlenc se despleguèren en semicèrcle quan vederen eth senhau convengut, e braquèren ara armada cristiana quinsevolh probabilitat de sauvar-se embarcant-se enes sòns vaishèths. De sòrta qu’era luta entamenada en taus circonstàncies non podie èster dobtosa. E es cristians sigueren terriblament exterminadi pes musulmans, kurds, pèrses, turcs e arabs. E sigueren plan pòqui es que poderen escapar. Pr’amor que cent veint mil d’aqueri porcèths trapèren era mòrt, e es auti artenheren escapar en direccion entà Constantinopla. Aquerò per çò que he as grègs deth rei Hardobis.

Mès per çò que hè ath rei Afridonis, non s’auien retirat enes nautades, segurs der extermini des musulmans, e guaire siguec eth dolor en veir era hujuda des sòns companhs!

Aqueth dia, ath delà dera victòria, es credents guanhèren ua enòrma quantitat de butin. S’apoderèren de toti es vaishèths, exceptat de vint que poderen tornar entà Constantinopla pr’amor d’anonciar eth malastre. Ath delà cuelheren totes es riqueses e toti es objèctes de valor apileradi en aqueri vaishèths. Cinquanta mil shivaus damb es sòns garniment; es tendes, es viures, es armes e ua quantitat de causes que non poirien exprimir-se en numèros. Atau, donc, era sua alegria siguec immensa, e balhèren es

gràcies a Allà per aquera victòria e per aqueth butin. Aquerò per çò que hè as musulmans!

Per çò des hugitius, arribèren en Constantinopla, damb era anma tormentada peth corbàs des malastres. E era ciutat quedèc negada ena afliccion, e en toti es edificis e enes glèises se botèren damassi de dòu. Era poblacion se revoutèc, formant grops e lançant crits sediciosi. S'aumentèc aquera desesperacion en veir que solet tornauen vint vaishèths e vint mil òmes de tota era armada. Alavetz era poblacion acusèc de traïdors as sòns reis. E era confusion deth rei Afridonis siguec tan grana, e tau eth sòn terror, qu'eth nas se l'alonguèc enquias pès, e er estomac se li tornèc…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era nauanta tresau net

Era didec:

Eth nas se l'alonguèc enquias pès, e er estomac se li virèc ath revés, e er intestin se li hloishèc, e eth contengut gessec. Alavetz ordenèc cridar ara Mair de totes es Calamitats entà demanar-li conselh sus aquerò que li restaue de hèr. E era vielha arribèc de seguit.

E era Mair de totes es Calamitats, causa reau de toti aguesti malastres, ère ua vielha òrra, astuta, hèta de malediccions; era sua boca ère un abocador; es sòns uelhs laganhósi; era sua cara nera coma era net; ronhós eth sòn còs; era sua cabeladura un lorditge; era sua esquia corbaishada e era sua pèth tot arrupes. Ua plaga entre es pejores plagues, e ua vibòra entre es vibòres mès verinoses.

E aguesta vielha òrra passaue era màger part deth temps en palai deth rei Hardobis, per çò deth gran nombre d'esclaus joeni qu'aquiu i auie, autant barons coma hemnes. Obligaue as esclaus a caucar-la; e li shautaue tanben caucar as esclaues; donques que s'estimaue mès que tot çò deth mon es gatalhèues d'aqueres vèrges e eth heregament d'aqueth còs juvenil damb eth sòn.

Qu'ère extraordinariament expèrta en aguest art des gatalhèues. Sabie churlar-les coma un vampir es parts delicades, e estirar-les es cimerons agradiuament. E entà hèr-les arribar en darrèr orgasme les sarraue era vulva damb safran premanit, çò que hège que se lancèssen enes sòns braci mòrtes de voloptuositat. Atau, donc, les auie ensenhat eth sòn art a totes es esclaues deth palai, e en d'auti tempsi as damaisèles d'Abriza, mès que non auie artenhut conquistar ara eleganta Gran de Corau, e tanben auien fracassat toti es sòns artificis damb era capinauta Abriza, que l'auie en òdi per çò deth sòn alend pudesenc, pera flaira d'orina fermentada que brotoaue des sues eishères e des sòns engues, peth putrid despreniment des sòns nombrosi pets, mès pudesencs qu'er alh poirit, e pes arrupes dera sua pèth, peluda coma era der eriçon, e mès dura qu'es fibres dera palmèra. Donques que pro se li podien aplicar aguestes paraules deth poèta:

Jamès era esséncia des ròses que se humetège era pèth, amortarà era pestiléncia des sòns pets silenciosi!

Mès mos cau díder qu'era Mair de totes es Calamitats ère plan generosa damb totes es esclaues que se deishauen conquistar per era, atau coma plan rancurosa damb aqueres que se li resistien. E per çò d'auer-la refusat auie tant en òdi a Abriza aquera vielha.

Quan era Mair de totes es Calamitats entrèc en apartament deth rei Afridonis, aguest se lheuèc en aunor sòn, e madeish hec eth rei Hardobis. e didec era vielha:

"Ò rei! ara auem de deishar de cornèr aguest encens fecau e a totes es benediccions patriarcaus, que non an hèt que hèr a vier eth malastre sus es nòsti caps. E pensem mèsalèu en obrar ara lum dera vertadèra sabença. Vaquí se com a d'èster aquerò: es musulmans s'endralhen a marches forçades entà assetjar era nòsta ciutat, e auem de manar eralds per tot er empèri convidant as abitants a que s'amassèn en Constantinopla e mos ajuden a refusar er assaut des assetjaires. E qu'es soldats de totes es garnisons s'esdeguen a vier a embarrar-se en aguesti murs, donques qu'eth perilh ei imminent!

Per çò que hè a jo, ò rei! dèisha-me actuar, e lèu era fama harà arribar entà tu eth resultat des mèns artificis e era capitada des mies malahètes contra es musulmans. Ara m'en vau entà Constantinopla. E que Crist, hilh de Maria, t'age!"

Eth rei Afridonis s'esdeguèc a complir es conselhs dera Mair de totes es Calamitats, que, coma auie dit, gessec entà Constantinopla.

Ara plan; vaquí era estratagèma imaginada per aquera vielha tant astuta: gessec dera ciutat damb cinquanta des milhors guerrèrs, que coneishien era lengua araba, e era sua prumèra diligéncia siguec desguisar-les de mercadèrs musulmans. Se hec a vier damb era cent muls cargadi de teles precioses, sedes d'Antioquia e de Damasc, satins de reflèxi metallics, brocats preciosi, e fòrça d'autes causes reiaus. E s'auie hèt a vier damb era ua carta deth rei Afridonis coma salconduit, que didie aquerò:

"Es mercadèrs tau e quau son comerciants musulmans de Damasc, estranhs ath nòste país e ara nòsta religion cristiana, mès coma qu'an hèt comèrç en nòste país, e eth comèrç constituís era prosperitat d'ua nacion e era sua riquesa, e coma que non son òmes de guèrra, senon òmes pacifics, les autrejam aguest salconduit entà qu'arrés les hège cap mau ne ara sua persona ne as sòns interèssi, e que non se les reclame cap dèime, ne dret d'entrada e gessuda de mercaderies."

E quan es cinquanta guerrèrs s'aueren vestit de mercadèrs, era marrida vielha se desguisèc d'ascèta musulman, en tot botar-se ua gran tunica de lan blanca; se hereguèc eth front damb un engüent premanit per era, que li daue ua ludentor e ua radiacion de santetat, e dempús hec que l'estaquèssen es pès de sòrta qu'es còrdes l'entrèssen ena carn enquia hèr-li sang, e deishèssen tralhes indelebils. Alavetz les didec as soldats:

"Ara m'auetz de fóter foetades, de sòrta que me queden cretes inesfaçables en mèn còs. E non ajatz compassion, donques qu'eth besonh a es sues leis. E me botaratz en un

calaish parièr ad aguesti calaishi de mercaderies, e lo botaratz sus un mul. Ara seguida vos meteratz en marcha enquia qu'arribem en campament des musulmans, qu'eth sòn cap ei Scharkan. A guairi volguen barrar-vos eth pas, les mostraratz era carta deth rei Afridonis, que vos presente coma mercadèrs de Damasc, e les demanatz poder veir ath prince Scharkan.

Quan sigatz ena sua preséncia e vos pregunte peth vòste mestièr e pes guanhs realizadi en pais des rumís, li dideratz:

"Ò rei afortunat! es guanhs deth nòste viatge en país d'aguesti cristians descredents an estat eth rescat d'un sant ascèta qu'auem arrincat d'entre es mans des sòns perseguidors, que lo torturauen en un sosterranh des de hège quinze ans, en tot voler qu'abdiquèsse dera sua religion, era deth nòste profèta Mohammed (siguen damb eth era patz e era pregària) e vaquí com se passèc era causa:

Hège bèth temps qu'èrem en Constantinopla venent e crompant, quan ua net, mentre calculàuem es guanhs deth dia, vedérem aparéisher ena paret dera sala era imatge d'un òme, qu'es sòns uelhs èren plei de lèrmes, que corrien ath long des sues venerables barbes blanques. E es pòts d'aqueth ancian se botgèren doçament, e prononcièren aguestes paraules: "Ò musulmans! se i a entre vosati quauqu'un que cranhe a Allà e complisque es precèptes deth nòste Profèta (siguen damb eth era patz e era pregària) que gèsque d'aguest país des infidèus e vengue ara cèrca deth prince Scharkan, qu'era sua armada, sivans ei escrit, les a de cuélher bèth dia as rumís era ciutat de Constantinopla. E en vòste camin, ath cap de tres jornades de marcha, traparatz un monastèri. E en aguest monastèri, en tau lòc, de tau lòc, i a un sosterranh qu'en eth hè quinze ans ei embarrat un sant ascèta cridat Abdalah, qu'es sues vertuts son agradables a Allà eth Plan Naut. E a queigut en mans des monges cristians, que l'an embarrat aquiu e lo tormenten orriblament, per òdi ara sua religion. Atau, donc, eth rescat d'aguest sant serie entà vosati era accion mès meritòria dauant deth Plan Poderós. E per era madeisha ja ei ua bona accion! Non vos diderè arren mès. Qu'era patz sigue damb vosati!"

E dit aquerò, era figura der ancian s'esfacèc de dauant des nòsti uelhs…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéiser eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era nauanta quatau net

Era didec:

"E dit aquerò, era figura der ancian s'esfacèc de dauant des nòsti uelhs. Alavetz empaquetèrem totes es mercaderies que mos restauen e tot aquerò qu'auíem crompat en país des rumís, e gessérem de Constantinopla. Ath cap de tres jornades de marcha, trapèrem eth monastèri ath miei d'un pòble. Entà non cridar era atencion sus es nòsti projèctes, desempaquetèrem ua part des nòstes mercaderies ena plaça publica, d'acord damb es costums des mercadèrs, e mos metérem a véner enquia qu'arribèc era net. E ath miei des tenèbres, mos esguitlèrem en monastèri, estaquèrem ath monge portèr e

entrèrem en sosterranh. E tau qu'auie dit era aparicion, trapèrem ath sant ascèta Abdalh, qu'ei ara en un des nòsti calaishi e que vam a botar enes tues mans."

E dempùs de repetir aguestes paraules as sòns soldats entà que les aprenèssen ben, era Mair de totes es Calamitats, desguisada d'ascèta, higec: "Alavetz jo m'encargarè der extermini de toti aguesti musulmans!" De seguit li foteren foetades enquia hèr-la sagnar, e l'embarrèren en un calaish, que botèren sus un mul, e se meteren en camin pr'amor d'executar eth plan d'aquera vielha maudida.

Per çò que hè ara armada des Credents, se repartic eth butin dempús dera derròta des cristians, e glorifiquèc a Allà pes sòns beneficis. Daul-makan e Scharkan se sarrèren es mans entà felicitar-se, e Scharkan, plan content, didec: "Ò frair Daul'makan! desiri qu'Allà t'autrege un hilh baron, pr'amor que se maride damb era mia hilha Fòrça deth Destin." E celebrèren era victòria, enquia qu'eth visir Dandan les didec: "Ò reis! Qu'ei prudent que sense demora perseguigam as vençudi, abans de qué posquen remeter-se, e qu'anem a assetjar-les en Constantinopla e exterminar-les totaument dera superfícia dera tèrra. Pr'amor que ja ac didec eth poèta:

Era delícia des delícies ei aucir damb era pròpria man as enemics, e senter-se cuelhut per un shivau afogat!

Era delícia mès pura ei era que vos hè a vier un messatgèr que vos mane era plan estimada, entà anonciar-vos era sua pròcha arribada!

Mès encara ei mès deliciosa era arribada dera estimada, abans de qué vo l'anóncie cap messatgèr!

Quina delícia aucir damb era pròpria man as enemics! Quina delícia senter-se cuelhut per un shivau afogat!

Quan eth visir Dandan auec recitat aguesti vèrsi, es dus reis acceptèren era sua pensada, e balhèren eth senhau de partida. E tota era armada se metec en marcha, damb es sòns caps ath dauant.

E caminèren sense pòsa, trauessèren granes planhères usclades peth solei, qu'en eres sonque creishie ua èrba auriolenca, soleta vegetacion d'aqueres solituds abitades pera preséncia d'Allà. E ath cap de sies dies de marcha fatigosa per aqueri desèrts sense aigua, arribèren en un país benedit peth Creador. Dauant d'eri s'estenien ues pradères plies de frescor, negades per arriuets nombrosi, e a on florien arbes frutèrs. Aguest parçan, per a on corrien es gasèles e cantauen es audèths, se retiraue a un paradís damb es sòns grani arbes embriagadi d'arrosada, e qu'es sues rames èren claufides de flors qu'arrien, ara brisa, coma ditz eth poeta:

Escota, mainatge mèn! era mossa deth jardin s'esten erosa jos era amorassa des flors adormides. Qu'ei un gran tapís d'esmeraldes, damb adorables reflèxi.

Cluca es uelhs, mainatge mèn! Para era aurelha entà veir se com cante era aigua ath pè des canes! A!, cluca es uelhs!

Jardins! Vergèrs! Arriuets! Jo vos adori! Ò arriuet estimat! Jos es ombres des saücs inclinadi, ludes ath solei coma ua maishèra.

Aigua der arriuet que te sarres as tilhes des flors, es tues bambolhes formen cascavèls de plata! e vosates, ò flors esquistes!, coronatz ath mèn estimat…!

E extasiat en aqueres delícies, Daul'makan li didec a Scharkan: "Ò frair mèn! Non me pensi qu'ages vist en Damasc jardins tan beròis. Descansem aciu dus o tres dies, entà qu'es nòsti soldats alenden aire blos e beuen aguesta aigua tan doça, pr'amor de que posquen lutar milhor damb es infidèus." E a Scharkan li semblèc qu'ère ua idia excellenta.

E ath cap de dus dies, quan anauen a lheuar es tendes, enteneren votzes ena luenhor. E les dideren qu'ère ua caravana de mercadèrs de Damasc que tornaue entara sua tèrra, e qu'es soldats volien castigar-les per çò d'auer comerciat damb infidèus.

Precisament en aqueth moment arribauen es mercadèrs, enrodadi pes soldats. E se lancèren enes pès de Daul'makan, e li dideren: "Que viem deth país des infidèus, que mos an respectat sense damnatjar es nòstes persones ne es nòsti bens, e vaquí qu'ara es nòsti frairs mos saquegen e mos mautracten en país musulman!"

E treigueren eth salconduit deth rei de Constantinopla, e l'ac dèren a Daul'makan, que lo liegec, madeish que Scharkan. E Scharkan didec: "Aquerò que vos agen panat vos ac entornaram de seguit. Mès per qué auetz anat a comerciar damb infidèus?" Alavetz es fausi mercadèrs responeren: "Ò, senhor nòste! Allà mos a amiat en país des cristians entà obtier ua victòria mès importanta qu'es dera tua armada e que guaires as pogut guanhar!" E Scharkan preguntèc: "Quina ei aguesta victòria, ò musulmans?" E eri repliquèren: "Que non podem parlar d'era senon en un lòc segur, liures de quinsevolh aurelha indiscrèta; pr'amor que s'arribèse a escampilhar-se aguesta naua, cap musulman poirie, ne enquia e tot en temps de patz, botar es pès en país des cristians."

En enténer aguestes paraules, Daul'makan e Scharkan amièren as mercadèrs entà ua tenda isolada. Alavetz es mercadèrs…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era nauanta cincau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué alavetz es mercadèrs condèren as dus frairs era historia endonviada pera Mair de totes es Calamitats. E es dus fairs s'emocionèren prigondament en saber-se'n des suplicis deth sant ascèta e de com lo poderen sauvar deth sosterranh. Mès les preguntèren as mercadèrs: "A on ei aguest sant ascèta? L'auetz

deishat en monastèri?" E eri responeren: "Quan aucírem ath monge garda deth monastèri, mos esdeguèrem a embarrar ath sant en un calaish, lo carguèrem en un des muls, e hugérem de seguit. E ara lo vam a méter enes vòstes mans. E abans de húger deth monastèri, podérem comprovar qu'embarraue centenats e centenats d'aur, e de plata, e de peireries, e de jòies de tota sòrta. Mès de tot aquerò vos poirà parlar milhor que nosati eth sant ascèta en brèus moments."

Alavetz es mercadèrs s'esdegueren a descargar eth mul, dauriren eth calaish, e presentèren ath sant ascèta as dus frairs. E apareishec tan nere coma un cassièr, per çò de molt que s'auie aflaquit e s'auie arropit. E amiaue ena pèth es cretes des foetades, que semblauen tralhes de cadies en.honsades ena carn. En veder-lo (en realitat ère era Mair de totes es Calamitats), es dus frairs se convencèren de qué auien ath dauant ath mès sant des ascètes, mès que mès quan vederen qu'eth sòn front ludie coma eth solei, gràcies ar engüent misteriós que s'auie onhut era pèth. E s'auancèren entara vielha maudida e li punèren fervorosament es mans e es pès, en tot demanar-li era sua benediccion, enquia que se meteren a somicar, per çò de molt que les esmoiguien es patiments patidi peth que se pensauen qu'ère un sant ascèta. Alavetz era Mair de totes es Calamitats les hec un senhau entà que se lheuèssen, e les didec: "Deishatz de plorar, e escotatz es mies paraules!" Es dus frairs aubediren de seguit, e era didec:

"Sabetz-vo'n per çò que hè ara mia persona, que me someti ara volontat deth Senhor, donques qu'es maus que me mane non son que pròves enta someter era mia paciéncia e era mia umilitat. Que sigue benedit e glorificat! Pr'amor qu'aqueth que non sap suportar es pròves deth Plan Brave, non arribarà jamès a gustar es delícies deth Paradís. E s'ara m'alègri de veder-me liure, non ei perque s'agen acabat es mèns patiments, senon per veder-me ath costat des mèns frairs musulmans e perque fidi morir entre es guerrèrs que luten per Islam. E es credents que queiguen ena luta santa, non morissen, pr'amor qu'era sua anma ei immortau!"

Alavetz es dus frairs tornèren a punar-li es mans fervorosament, e voleren ordenar que li balhèssen minjar, mès era se remic. E les didec: "Sò en tot dejunar des de hè quinze ans. Ara qu'Alà m'a autrejat tantes gràcies, non è d'èster tant impiu que braca eth mèn dejun e era mia abstinéncia, encara que dilhèu quan se cògue eth solei cuelha ua bocada."

En enténer aquerò ja non persutèren mès, mès en escurir ordenèren premanir minjar e se lo heren a vier personaument, mès era maudida se remic un aute còp, dident: "Que non ei ora de minjar senon de pregar ath Plan Poderós!" E de seguit hec veir que pregaue ath miei deth mihrab. E atau s'estèc pendent tota era net, e madeish es dus dies a vier. Alavetz es dus frairs senteren entada era ua grana veneracion, e seguien credent-la un òme, en tot cuelher-la per un sant ascèta. E li balhèren ua tenda magnifica entada era soleta, damb sirvents especiaus e codinèrs. E ath tresau dia, coma que persutèsse en non préner aliment, vengueren personaument es dus frairs a servir-la, e manèren amiar guaires causes agradables podien desirar era vista e era anma. Mès era vielha maudida non volec tocar arren, e solet mingèc un tròç de pan e un shinhau de sau. Atau, donc, eth respècte des dus frairs s'aumentèc enquiath limit deth respècte, e Scharkan li didec

Daul'makan: "Aguest òme a renonciat a toti es gòis deth mon! S'era guèrra non m'obliguèsse a combàter as descredents, me consagraria complètament ara sua devocion e lo seguiria tota era mia vida entà atirar es sues benediccions! Mès vam a demanar-li que mos digue quauquarren, pr'amor que deman mos cau partir entà Constantinopla, e serà ua bona ocasion entà profitar-mos des sues paraules." Alavetz eth gran visir Dandan didec: "Tanben jo voleria enténer ad aguest sant ascèta e demanar-li que prègue per jo, pr'amor de qué posca trapar era mòrt ena guèrra santa e presentar-me ath Senhor, donques que ja sò cansar d'aguesta vida."

E es tres se filèren entara tenda qu'ère era Mair de totes es Calamitats. E la trapèren calada en extasi dera oracion. Alavetz demorèren qu'acabèsse. Mès, coma que dempús de tres ores de demora, e a maugrat des somics e lèrmes que les arrincaue era sua admiracion, era seguie ajulhada e non ne hège cabau, s'apressèren umilament e punèren eth tèrra. Alavetz era se lheuèc, les desirèc era patz, e les didec: "Qué vietz a hèr aciu en aguestes ores?" E eri responeren: "Ò sant ascèta entre es ascètes! ei possible que non ages entenut es nòsti somics?" Era repliquèc: "Aqueth que se trape ena preséncia d'Allà, non pòt enténer ne pòt veir çò que se passe en aguest mon miserable."

E eri dideren: "Viem, ò sant ascèta! a demanar-te era tu benediccion abans deth gran combat, e voleríem enténer des tòns pòts eth relat dera tua captivitat entre es infidèus, que deman exterminaram complètament damb era ajuda d'Allà." Alavetz era maudida vielha responec: "Per Allà! se non siguéssetz es caps des credents, jamès vos condaria çò que vau a condar-vos! Pr'amor qu'es conseqüéncies d'aquerò, damb era ajuda d'Allà, seràn plan auantatjoses entà vosati. Escotatz, donc!"

Istòria deth monastèri

"Vos cau saber qu'è estat pendent fòrça temps enes Sants Lòcs, en companhia d'òmes pietosi e illustres, e viuia plan modèstament, en someter-me ada eri, pr'amor qu'Allà eth Plan Naut m'a autrejat eth don dera umilitat e dera renonciacion. E enquia e tot pensaua passar era rèsta des mèns dies dera madeisha manèra, entre era tranquillitat e eth compliment des deures pietosi e era patz d'ua vida sense incidéncies. Mès que non compdaua damb eth Destin.

"Ua net arribè ara vòra deth mar, qu'enquia alavetz non auia vist jamès, e sentí ua fòrça irresistibla que me possaue a caminar per dessús dera aigua. Me lancè ad aquerò decididament, e damb gran estonament mèn me tenguia sus era aigua, sense en.honsar-me ne banhar-me ne tansevolh es pès nudi. E atau siguí passejant peth mar, pendent ua bona estona, dempús d'aquerò tornè entara vòra. Alavetz, meravilhat d'aqueth don subernaturau qu'auia sense saber-me'n, me metí capinaut e didí: "Qui coma jo pòt caminar per dessús dera aigua? A penes auí formulat aguest pensament, Allà me castiguèc per çò deth mèn orgulh, en tot botar en mèn còr era afeccion de viatjar. E deishè es Sant Lòcs. E d'alavetz ençà vaguè d'un lòc en aute, per tota era superfícia dera tèrra.

E vaquí qu'un dia que viatjaua peth país des rumís, complint rigorosament es deuers dera nòsta santa religion, arribè en ua nauta montanha, qu'ath sòn cim i a un monastèri cristian, qu'ère jos era susvelhança d'un monge. Qu'auia jo coneishut ad aguest monge enes Sants Lòcs, e se cridaue Matruna. Atau, donc, a penes me vedec, acodic respectuosament ath mèn encontre, e me convidèc a descansar. Mès eth miserable maquinaue era mia perdicion, donques que quan entrè en monastèri me hec seguir ua longa galaria, ath finau dera quau se daurie ua pòrta ena escurina. E de pic me possèc entath hons d'aquera escurina, estirèc era pòrta e m'embarrèc. E me deishèc aquiu quaranta dies sense dar-me ne minjar ne béuer, volent aucir-me de hame, per òdi ara mia religion.

Mentretant arribèc en monastèri, de visita extraordinària, eth generau des monges, que, sivans costum, anaue acompanhat d'ua comitiva de dètz monges plan joeni e plan beròis, e d'ua gojata tan beròia coma es dètz monges. E aguesta gojata anaue vestida damb un abit de monge que li sarraue era cintura e li hège ressautar es anques e es pièchs. Solet Allà se'n sap des orrors que costaue aqueth cap des monges damb aquera gojata, que se cridaue Tamacil, e damb es sòns companhs es monges joeni.

Eth monge Matruna li condèc ath sòn cap eth mèn empresoament e era mia tortura de quaranta dies de hame. E eth cap des monges, que se cridaue Dequianis, l'ordenèc que daurisse era pòrta e que treiguesse es mèns uassi entà lançar-les. E didie: "Aguest musulman deu èster ja un esquelet tan descarnat, que ne tansevolh es audèths rapaci voleràn apressar-se ada eth.

Alavetz Matruna e es auti monges dauriren era pòrta, e me trapèren de jolhs, en actitud de pregar. E en veder-me, eth fraire Matruna exclamèc: "A, maudit bruishòt! Trinquem-li es uassi!" E toti se lancèren ath mèn dessús damb paus e foets, de tau sòrta, que me pensè perir. E alavetz comprení qu'Allà me hège patir aqueres pròves entà castigar-me pera mia vantaria passada, donques que m'auia holat d'orgulh en veir que caminaua sus era aigua, quan non èra qu'un esturment en mans deth Plan Naut.

Eth cas ei que quan eth monge Matruna e es auti joeni, hilhs de gosseta, m'aueren botat en aqueth estat, m'estaquèren damb cadies e me tornèren a lançar ath hons deth sosterranh escur. E aquiu m'auria mòrt de hame, s'Allà non auesse volut tocar eth còr ara joena Tamacil, que venguec secretament a dar-me un pan de civada e un cantre d'aigua pendent tot eth temps qu'eth generau des monges siguec en monastèri. E siguec fòrça temps aquiu, pr'amor que se trapaue tant a gust qu'acabèc per alistar-lo coma residéncia normau, e quan se vedie obligat a abandonar-lo, deishaue en monastèri ara joena Tamacil, susvelhada peth monge Matruna.

D'aguesta sòrta siguí embarrat aquiu pendent cinc ans. Era joena Tamacil aqueric tot er esplendor dera sua beresa e depassaue as gojates mès beròies deth sòn temps. E vos posqui assegurar que ne en nòste país ne en país des rumís, n'a cap auta de parièra. Mès que non ei aguesta era soleta jòia qu'embarre aqueth monastèri: s'an apilerat en eth tresòrs innombrables d'aur, de plata, de jòies e riqueses de tota sòrta, que non se pòt calcular. Atau, donc, vos calerie assautar eth monastèri e apoderar-vos dera joena e des

tresòrs. Jo vos servirè de guida entà trapar es amagaders e es armaris, sustot eth gran armari deth generau des monges, qu'ei eth qu'embarre es mès beròis veires d'aur ciselat. E vos autrejarè ath delà aguesta meravilha digna de reis, cridada Tamacil, que, ath delà dera sua beresa, possedís eth don deth cant, e coneish totes es cançons des ciutats e des beduins. E vos harà passar dies luminosi, e nets de sucre e de benediccion.

Per çò dera mia sauvacion deth sosterranh, ja vos an condat aguesti mercadèrs se com expausèren era sua vida entà treir-me des mans d'aqueri cristians, qu'Allá les maudide, ada eri e as sòns successors enquiath dia deth Judici!"

Es dus frairs, en enténer aguesta istòria, s'alegrèren enquiath limit dera alegria, pensant en tot aquerò que s'apoderarien, e mès que mès ena joena Tamacil, que d'era didie era anciana qu'a maugrat dera sua joenessa ère mèstra en art des plasers. Mès eth visir Dandan auie escotat aguesta istòria damb molta maufidança, e se non s'auie lheuat e se n'auie anat, siguec per respècte as dus reis, donques qu'es paraules d'aguest ascèta estranha èren fòrça luenh de convencer-lo. Mès totun aquerò se carèc, e non volec díder arren per pòur d'enganhar-se.

Daul'makan volie gésser de seguit ath cap dera armada, mès era Mair de totes es Calamitats lo dissuadic, en tot dider-li: "Cranhi que Dequianis, eth generau des fraires, s'espaurisque en veir tants soldats, e s'escape deth monastèri en tot hèr-se a vier ara joena." Alavetz Daul'makan manèc cridar ath gran camarlenc, ar Emir Rustem e ar Emir Bahraman, e les didec: "Deman, a penes hèsque dia, partiratz contra Constantinopla, a on non mos tardaram a amassar-mos damb vosati. Tu, ò gran camarlenc! t'encargaràs deth comandament dera armada en lòc mèn; Tu, Rustem, substituiràs ath mèn frair Scharkan; e tu, Bahraman remplaçaràs ath gran visir. E sustot, tietz compde de qué era armada non se'n sàpie que nosati èm absents, donques qu'era nòsta abséncia non serà que de tres dies."

Alavetz Daul'makan, Scharkan e eth visir alistèren cent guerrèrs entre es mès valerosi e cent muls cargadi de calaishi uets destinadi a embarrar es tresòrs deth monastèri. E en tot hèr-se a vier ath cap era Mair de totes es Calamitats, era maudida vielha ara quan encara se pensauen qu'ère un ascèta estimat d'Allà, comencèren a hèr eth camin entath monastèri.

Per çò deth gran camarlenc e des tropes musulmanes…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada veiguec aparéisher eth maitin, e interrompec discrètament eth sòn relat.

E quan arribèc era nauanta siesau net

Era didec:

Per çò deth gran camarlenc e des tropes musulmanes, a penes hec dia lheuèren es tendes e partiren camin de Constantinopla.

Mentretant, era Mair de totes es Calamitats, non perdie eth temps. A penes partic era armada, treiguec un parelh de coloms messatges, e estaquèc ath còth de cada colom ua carta dirigida eth rei Afridonis, en tot hèr-li saber tot aquerò que venguie de hèr. E li didie: "Per tant, cau manar de seguit entath monastèri a dètz mil guerrèrs entre es mès valents. E quan agen arribat ath pè dera montanha que me demoren aquiu, donques que les autrejarè as dus reis, ath visir e as cent guerrèrs musulmans. Mès me cau dider-te qu'era mia enganha non se pòt realizar sense que perisque eth monge Matruna, eth garda deth monastèri; de sòrta que lo sacrificarè entath ben comun des armades cristianes, pr'amor qu'era vida d'un fraire non ei arren en comparèr damb era sauvacion dera cristiantat.

E laudat sigue Crist nòste Senhor, eth Principi e eth Fin."

Es coloms messatgèrs arribèren ena tor mès nauta de Constantinopla, e er adondaire cuelhec es cartes qu'amiauen penjades en còth, e anèc a autrejar-les ath rei Afridonis. E a penes les liegec eth rei ordenèc que s'amassèssen dètz mil soldats, les balhèc a cada un un camelh de carrèra e un mul entà amiar eth butin que l'auien de guanhar ar enemic, e les manèc dirigir-se ara prèssa entath monastèri.

Per çò deth rei Daul'makan, Scharkan, eth visir e es cent guerrèrs, en arribar ath pè dera montanha les calec pujar solets entath monastèri, pr'amor qu'era Mair de totes es Calamitats les didec: "Pujatz prumèr vosati, e quan vos ajatz apoderat deth monastèri, pujarè jo entà dider-vos a on se trapen es tresòrs amagadi."

E arribèren en monastèri, escalèren es murs e sautèren en jardin. En enténer eth rambalh acodic eth monge Matruna, e tot s'acabèc entada eth, pr'amor que Scharkan cridèc as sòns guerrèrs: "Mòrt ad aguest gosset maudit!" E de seguit lo trauessèren cent còps. Era sua anma descreiguda s'exalèc peth cu, e venguec a submergir-se en huec deth lunfèrn. De seguit es musulmans comencèren a saquejar eth monastèri. Assautèren prumèr eth recinte sagrat a on dèishen es cristians es sues ofrenes, e trapèren aquiu, penjada deth mur, ua quantitat enòrma de jòies e objectes de valor, fòrça mès des qu'auie dit er ancian ascèta. E aumpliren calaishi e saques, e les carguèren enes muls e enes camelhs.

Mès que non trapèren tralha dera joena Tamacil, ne des dètz joeni tant beròis coma era, ne deth lamentable Dequianis, generau des monges. Pensèren, donc, qu'era joena aurie gessut a passejar-se o que serie amagada en bèra cramba, e escorcolhèren tot eth monastèri. E coma que non la trapèren, sigueren en tot demorar-la pendent dus dies; mès era joena non apareishec. Alavetz, impacient, Scharkan didec: "Ò frair mèn! eth mèn còr e et mèn pensament son damb es guerrèrs der Islam qu'auem enviat entà Constantinopla, e que d'eri non ne sabem arren!"

E Daul'makan didec: "Me pensi que mos cau renonciar ara joena Tamacil e as sòns companhs, pr'amor que ja les auem demorat pro. E donques que ja auem cargat es nòsti muls e camelhs, mos cau contentar damb querò qu'Allà mos a volgut dar. Anem, donc, a amassar-mos damb es nòstes tropes, pr'amor d'estronhar as infidèus damb era ajuda d'Allà e conquistar Constantinopla."

Alavetz anèren a cercar ar ascèta ath pè dera montanha e comencèren eth viatge entà amassar-se damb era armada. Mès a penes aueren entrat ena val, apareisheren enes nautades es guerrèrs cristians, que lançant eth sòn crit de guerra, comencèren a baishar entada eri pr'amor d'enrodar-les. En veir aquerò, exclamèc Daul'makan: "Qui aurà pogut avisar as cristians dera nòsta preséncia en monastèri?"

Mès Scharkan didec: "Ò frair mèn! non podem pèrder temps en conjectures; desgainem es espades e demorem a pè fèrm ad aguesti gossets maudits, e hescam tau mortalatge en eri, que non posque escapar-se arrés."

E Daul'makan eclamèc: "S'ac auéssem previst auríem amiat màger nombre de soldats!" Alavetz didec eth visir Dandan: "Encara qu'auéssem dètz mil òmes, non mos servirien en aguesta estreta gòrja. Mès Allà mos desliurarà d'aguest mau pas. Pr'amor que quan lutèrem per aciu as ordes deth defuntat rei Omar Al-Neman, aprenérem totes es gessudes d'aguesta val. Seguitz-me, donc, abans de qué aguesti maudits mos barren eth pas."

E quan ja anauen a sauvar-se apareishec dauant d'eri er ascèta, e les cridèc: "Per qué hugetz dauant der enemic? Non sabetz qu'era vòsta vida ei en mans d'Allà, eth solet que vo'la pòt trèir? Aciu que m'auetz: m'embarrèren en un sosterranh, e è suberviscut pr'amor qu'Eth ac volec. Endauant, donc, musulmans! e s'era mòrt ei aquiu, eth Paradís vos demore!"

En enténer aguestes paraules senteren renéisher eth sò valor, e demorèren a pè fèrm ar enemic, que se precipitaue sus eri. Solet èren cent tres es musulmans; mès, qu'ei que non vau mès un credent que mil infidèus? E plan que òc, a penes sigueren es cristians a posita des sues lances e des sues espades, comencèc eth vòl de caps.

E Daul'makan e Scharkan en cada còp lançauen per aire cinc caps talhats. Es infidèus se lancèren sus eri de dètz en dètz, e sautèren alavetz dètz caps en cada còp. Hèren, donc, ua grana carnisseria, enquia qu'era net separèc as combatents.

Alavetz es Credetns e es sòns tres caps se retirèren en ua tuta, pr'amor de refugiar-se aquera net. E cerquèren desesperadament ar ascèta; e dempús d'auer-se condat, vederen que solet èren quaranta cinc es superviuents. E Daul'makan didec: "Dilhèu er ascèta a mort en combat."

Mès eth visir exclamèc: "Ò rei! è vist ad aguest ascèta pendent era batalha, e me semble qu'ahiscaue as soldats contra nosati. E se retiraue a un efrit nere dera classa mès espaventosa!"

Mès alavetz se presentèc er ascèta ena entrada dera tuta, en tot agarrar deth peu un cap bracat qu'es sòns uelhs se botjauen convulsadi. E ère eth cap deth generau en cap dera armada cristiana, guerrèr plan terrible.

Es dus frairs se meteren de pès, e cridèren: "Glòria a Allà, que t'a sauvat, ò sant ascèta! e t'a entornat ena nòsta veneracion!" Alavetz aquera maudida repliquèc: "Ò es mèns

estimats hilhs! volí morir ena luta, e me lancè entre es combatents; mès es infidèus me respectauen e hègen enlà es sòns acèrs deth mèn pièch. Alavetz profitè aguesta confiança entà apressar-me ath sòn cap, e d'un solet còp, damb era ajuda d'Allà, li braquè eth cap! E aguest cap vo'lo hèsqui a vier aciu, entà encoratjar-vos contra aguesta armada sense cap! Per çò que hè a jo…"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carec discrètament.

Mès quan arribèc era nauanta setau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué era vielha Mair de totes es Calamitats seguic d'aguesta sòrta: "Per çò que hè a jo me'n vau corrent enquias murs de Constantinopla, e vos manarè refòrci que vos treiguen d'entre es mans d'aguesti descredents. Arrefortitz, donc, era vòsta anma, e mentre arriben es vòsti frairs, escauhatz es vòstes espades damb era sang des infidèus, entà èster agradius ath Suprèm Senhor des armades!" E es dus frairs punèren era man der ascèta, li balhèren es gràcies pera sua abnegacion, e li dideren: "E com vas a gésser d'aciu, quan mos enròden complètament es cristians?" Mès era maudida vielha cotestèc: "Allà m'amagarà des sues guardades! E encara qu'artenhessen veder-me, non me harian cap mau, donques que serè entre es mans d'Allà, que protegís as vertadèrs fidèus e perseguís as impius que lo remissen."

Alavetz Scharkan didec: "Es tues paraules son plies de vertat, sant ascèta! Que t'è vist lutar eroicament ath miei deth combat, e cap d'aguesti gossets gausarie apressar-te a tu, ne tansevolh guardar-te. Ara solet te rèste sauvar-mos d'entre es sues mans, e coma mès lèu te'n vages a cercar ajuda, milhor. Vaquí qu'arribe era net. Vè-te'n a favor des sues tenèbres, jos era proteccion d'Allà eth Plan naut."

Alavetz era maudida vielha sagèc de hèr-se a vier damb era a Daul'makan, pr'amor d'autrejar-lo as sòns enemics. Mès eth visir Dandan que maufidaue des paraules der ascèta, li didec a Daul'makan çò que calie entà empedir-l'ac. E era maudida vielha li calec partir soleta, en tot lançar-li guardades d'òdi ath visir.

Per çò que hè ath cap talhat deth generau cristian, era vielha auie mentit, donques que non auie hèt que talhar-li eth cap dempús de mòrt. Eth generau cristian auie perit ath miei deth combat, a mans d'un des guerrèrs musulmans. E aguest guerrèr auie pagat era sua hèta damb era vida, donques qu'a penes eth generau cristian auec autrejat era sua anma as dimònis deth lunfèrn, es cristians en veir mòrt ath sòn cap pera lança deth musulman, se precipitèren sus eth, e lo coseren a còps e lo destrocèren. E era anma d'aqueth credent anèc de seguit entath Paradís, entre es mans deth Remunerador.

Per çò que hè as dus reis, eth visir e es quaranta cinc guerrèrs, qu'auien passat era net ena tuta, se desvelheren en hèr-se dia, e compliren es sòns deuers religiosi deth maitin, un còp hètes es ablucions prescrites. Dempús se senteren encoratjadi entara luta, e ara votz de Daul'makan se precipitèren coma leons sus ua porcada. E heren ua carnisseria

enes sòns nombrosi enemics; es espades tumauen damb es espades, es lances damb es lances, e es arsagaies gratauen es armadures, pr'amor qu'es guerrèrs se lançauen ath combat coma lops assedegadi de sang. E Scharkan e Daul'makan heren córrer tantes ondades de sang, qu'er arriu se desbordèc, e enquia despareishec era val jos es molons de cadavres. De sòrta que quan queiguec era net…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era nauanta ueitau net

Era didec:

De sòrta que quan queiguec era net, es combatents les calec separar-se; e cada partit entornèc en sòn campament; e eth campament des musulmans seguie estant aqueth amagader dera tuta. E un còp en era, comprovèren que trenta cinc des sòns auien quedat en camp de batalha, çò que redusie eth sòn nombre a dètz guerrèrs, ath delà des dus reis e deth visir, e les deishaue sense mès defensa qu'es sòns excellents acèrs e era ajuda deth Plan Naut.

E Scharkan non podec mès qu'exalar ua grana alendada, e exclamèc: "Com ac vam a hèr ara?" Mès toti es credents li responeren: "Solet se passarà çò qu'Allà dispause!" E Scharkan passèc tota era net sense dormir.

Mès en hèr-se dia desvelhèc as sòns companhs, e les didec: "Companhs, que ja non èm que tretze, compdant ath mèn frair e ath visir. Me pensi qu'ua gessuda contra er enemic serie funèsta, donques que, a maugrat deth nòste valor, non poiríem resistir guaire temps ara canhada innombrabla des nòsti enemics, e cap de nosatiu tornarie damb era sua anma. Per tant, mos plaçaram damb era espada ena man ena entrada dera tuta, e desfisaram ar enemic, e les poiram destroçar quan entren, pr'amor qu'èm mès fòrts qu'eri. E atau les anaram amendrint, enquia qu'arriben es refòrci que mos harà a vier er ascèta."

E toti responeren: "Era tua idia ei excellenta e la vam a realizar." E cinc des guerrèrs gesseren dera tuta, e desfisèren a crits as cristians. Ara seguida, en veir un destacament qu'auançaue entad aqueth lòc, se meteren ena tuta e se placèren ena entrada, en dues hilères.

E es causes se passèren tau qu'auie dit Scharkan: cada còp qu'es cristians volien passar era entrada dera tua, queiguien destroçadi, e cap podie gésser ja entà avisar as auti deth perilh. De sòrta qu'eth mortalatge de cristians siguec encara màger qu'es auti dies, e non s'acabèc enquia qu'arribec era net. E atau siguec se com Allà esbleugic as impius, entà reconfortar eth còr des sòns sirvents.

Mès a londeman es cristians celebrèren conselh, e dideren: "Aguesta luta non s'acabarà mentre non exterminem enquiath darrèr des musulmans. En sòrta de cuélher aguesta tuta ar assaut, la vam a assetjar ben damb es nòsti soldats, l'enrodaram de lenha e li

calaram huec entà aucir-les viui. E se quan se veiguen en aguest perilh se renden a discrecion, les agarraram presoèrs e mo'les haram a vier entath nòste rei Afridonis de Constantinola. Autrament les deisharam convertir-se en carbon, entà neurir eth huec deth lunfèrn, e pro que Crist les uscle e les maudide ada eri, as sòns ancessors e as sòns descendents, e les convertisque en tapís entàs pès des cristians."

E dit aquerò, s'esdegueren a recuélher socs pes entorns dera tuta…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrètament deishèc eth sòn relat entà un aute dia.

Mès quan arribèc era nauanta nauau net

Era didec:

S'esdegueren a apilerar lenha pes entorns dera tuta enquia ua nautada enòrma, e calèren huec.

Es musulmans acabèren per non poder resistir era calor, que s'aumentaue cada còp mès, e acabèc per hèr-les enlà, e en tot formar ua soleta massa se precipitèren entà dehòra toti, e rapidament dauriren un pas entre es ahlames. Mès, ai! en aute costat, quan encara les esbleugie eth huec e eth hum, les lancèc eth Destin en mans des enemics, que voleren aucir-les de seguit. Mès ac empedic eth cap des cristians, e les didec: "Per Crist! demorem que siguen en Constantinopla, ena preséncia deth rei Afridonis, qu'aurà ua grana alegria en veder-les presoèrs. Metem-les es cadies en còth e arrosseguem-les darrèr des nosti shivaus!"

Les estaquèren fòrtament e les deishèren jos era garda de quauqui guerrèrs. Dempús, entà celebrar aquera cuelhuda, era armada cristiana se metec a minjar e a béuer, e autant beueren, que tara mieja net toti queigueren d'esquia coma mòrts.

Alavetz Scharkan guardèc ath sòn entorn, vedec aqueri còssi estiradi, e li didec ath sòn frair Daul'makan: "Traparam bèra manèra de gésser d'aguest trebuc?"

E Daul'makan responec: "Ò frair mèn! que non ac sai, pr'amor que vaquí qu'èm aciu coma audèth ena gabiòla."

E li hec tau ràbia a Scharkan, e deishèc anar tan grana e desesperada alendada, qu'aqueth esfòrç considerable hec croishir e crebar es còrdes que l'estacauen. E en veder-se liure se metec de pès en un bot e correc a desligar ath sòn frair e ath visir. Se seguit s'apressèc ath cap dera garda cristiana, li treiguec es claus des cadies que damb eres èren subjectadi es dètz soldats musulmans, e les desliurèc tanben. E sense pèrder temps, s'armèren damb es armes des cristians embriacs, s'apoderèren des sòns shivaus, e s'aluenheren silenciosament, balhant gràcies a Allà pera sua sauvacion.

E galaupèren enquia arribar naut de tot dera montanha, a on Scharkan ordenèc arturar-se un moment, e didec: "Ara que damb era ajuda d'Allà èm segurs, vos vau a comunicar ua idia." E toti preguntèren: "Quina ei aguesta idia?" E didec Scharkan: "Mos vam a

escampilhar peth cim d'aguesta montanha, e a cridar damb totes es nostes fòrces: Alahú akbar! Alavetz ressonaràn es montanhes, era val e es ròques, e es impius se pensaràn que tota era armada des musulmans les què ath dessús, e espauridi, s'auciràn es uns as auti ath miei des ombres dera net, e haràn entre eri madeishi ua grana carnisseria enquia qu'arribe eth maitin."

E toti obrèren atau, coma auie conselhat Scharkan. En enténer aqueres votzes que baishauen des montanhes, repetides mil còps enes tenèbres, es infidèus se lheuèren espauridi e se meteren ara prèssa es armadures, cridant: "Per Crist! Tota era armada musulmana qu'ei aquiu!" E capviradi se lancèren es uns contra es auti, e heren entre eri madeishi ua grana carnisseria, non cessant enquiath maitin, quan es musulmans s'aluenhèren rapidament entà Constantinopla.

E mentre Daul'makan, Scharkan, eth visir e es guerrèrs seguien galaupant, vederen lheuar-se ath sòn dauant ua grana povassada plan densa….

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era centau net

Era didec:

Vederen lheuar-se dauant d'eri ua povassèra plan densa, e enteneren cridar: "Alahú akbar! Alajú akbar!" E de seguit vederen ara armada musulmana, damb es estandards desplegadi, qu'auançaue rapidament entada eri. E jos es grani estandards i auie escrites es paraules dera fe: "Non i a mès Diu qu'Allà, e Mohammed ei eth profèta d'Allà!" apareisheren a shivau, ath cap des sòns guerrèrs, es emirs Rustem e Bahraman. E darrèr, coma ondades infinites, auançauen es guerrèrs musulmans.

Tanlèu es emirs Rustem e Bahraman vederen ath rei Daul'makan, baishèren deth shivau e aneren a prestar-li omenatge. E Daul'makan preguntèc: "Qué hèn es nòsti frairs musulmans?" E li responeren: "Son perfèctament dauant des murs de Constantinopla. E mos envie eth gran camarlenc damb vint mil soldats entà ajudar-vos."

Alavetz Daul'makan preguntèc: "E com auetz sabut eth perilh que mos trapàuem?" E eri dideren: "Mos ac a anonciat eth venerable ascèta, dempús de caminar dia e net, entà pressar-mos entà que venguéssem de seguit. E ara ei ath costat deth gran camarlenc, e ahisque as credents ara luta contra es infidèus embarradi en Constantinopla."

Es dus frairs s'alegrèren fòrça en saber-se'n d'aguestes naues, balhèren gràcies a Allà perque eth sant ascèta auie arribat a temps en Constantinopla, e dempús les heren saber as dus emirs guaire les auie arribat des dera sua venguda en monastèri. E les dideren: "Ara es infidèus, dempús d'auer-se amendrit aguesta anet, se veiràn espauridi en veir eth sòn error. E sense dar-les temps entà remeter-se vam a lançar-mos su eri e a exterminar-les, e mos apoderaram de tot eth butin, damb es riqueses que treigam deth monastèri."

E toti es musulmans, jos es ordes de Daul'makan e Scharkan, se precipitèren coma un arrai des deth cim dera montanha, e queigueren sus eth campaments des infidèus, brandint era lança e era espada. E tath finau deth dia, non quedèc ne un solet òme entre es infidèus que podesse vier a condar-li eth malastre ad aqueri qu'èren embarradi enes murs de Constantinopla.

Exterminadi es cristians, s'apoderèren es musulmans de tot eth butin e de totes es riqueses, e descansèren aquera net, en to celebrar eth trionf e balhar es gràcies a Allà pes sòns benficis.

E en arribar eth maitin, Daul'makan les didec as caps dera armada: "Partim de seguit entà Constantinopla pr'amor d'amassar-mos ath gran camarlenc, qu'ei en tot assetjar era ciutat damb un nombre redusit de fòrces. Pr'amor que s'es assetjadi se'n sabessen de qué èm aciu, gesserien, convençudi de guaire inferiors en nombre son es musulmans, e aguesta gessuda serie plan funèsta entàs nòsti frairs."

Lheuèren eth camp, en tot partir ara prèssa entà Constantinopla, mentre Daul'makan, entà encoratjar as sòns guerrèrs, improvisèc es següentes estròfes:

Ò Senhor! Non t'aufrisqui era mia laudança, pr'amor qu'ès era glòria e era laudança, e non as deishat d'amiar-me dera man peth dificil camin.

M'autregeres era riquesa e es bens, m'autregeres damb era tua gràcia un tron, e as armat eth mèn braç damb era poderosa espada des victòries.

M'autregeres un empèri qu'era sua ombra ei considerabla, e m'as claufit damb er excès dera tua generositat.

Me sostengueres estant estrangèr, enes païsi estrangèrs, e sigueres eth mèn garent quan èra tant escurit entre es desconeishudi.

Glòria a tu! As ornat eth mèn front damb eth tòn trionf, auem esbauçat damb era tua ajuda as rumís, que remissen eth tòn poder, e les auem perseguit coma a ua vegada en dispersion.

Glòria a tu! prononcières contra es files des impius era paraula dera tua ira, e vaquí que son entà tostemps embriacs, non damb era fermentacion generosa des vins, senon damb era copa dera mòrt.

E se bèri uns des credents queiguec ena batalha, an artenhut era immortalitat e son seigudi jos es ombres eroses deth Paradís, ara vòra der arriu de mèu perhumada!

Quan Daul'makan acabèc de recitar aguesti vèrsi, pendent era marcha des tropes, se vedec ena luenhor ua povassèra nera, qu'en apressar-se…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent unau net

Era didec:

Se vedec ena luenhor ua povassèra que, en apressar-se deishèc veir ara Mair de totes es Calamitats, tostemp jos er aspècte d'un ascèta. E toti s'esdegueren a punar-li es mans. E era plorant les didec:

"Sabetz-vo'n deth malastre, ò pòble des credents! E sustot, pressatz era marcha! es vòsti frairs an estat atacadi ara imprevista enes sues tendes per fòrces considerables des assetjadi, e son totafèt derrotats. Corretz, donc, ena sua ajuda, autraments non traparatz ne tralha deth camarlenc ne des sòns guerrèrs!"

Daul'makan e Scharkan senteren qu'eth còr se les esbauçaue a truca de palpitacions, e ar arràs dera consternacion s'ajulhèren dauant deth sant ascèta, e li punèren es pès. E toti es guerrèrs lancèren amares exclamacions de dolor.

Mès que non obrèc atau eth gran visir Dandan, donques que siguec eth solet que non baishèc deth shivau, ne punèc es pès ne es mans der ascèta. E en votz nauta, e dauant des caps, didec: "Per Allà! ò musulmans! eth mèn còr sent ua invencibla aversion entad aguest estranh ascèta. E me pensi qu'ei un des reprovadi que son despatriadi dera pòrta dera misericòrdia divina! Refusatz ad aguest bruishòt maudit! Credetz ar ancian companh deth defuntat Omar Al-Neman! Mespredatz ad aguest reprovat e esdeguem-nos entà vier en Constantinopla!"

Mès Scharkan li didec ath visir: "Aluenha deth tòn esperit aguestes sospeches enganhades. Pro se ve que non vederes, coma jo è vist, ad aguest sant ascèta ahiscar eth valor des musulmans pendent era luta e afrontar sense pòur es espades e es lances. Saja, donc, de non calomniar ad aguest sant, pr'amor que ja sabes guaire censurables son era maldisença e er atac dirigit a quinsevolh òme de ben. E encueda-te'n de qué se non l'ajudèsse Allà, non aurie aguesta fòrça ne aguesta resisténcia, ne l'aurie sauvat des torments deth sosterranh."

E dites aguestes paraules ordenèc Scharkan que li dèssen ar ascèta ua beròia mula somptuosament arnescada. E li didec: "Monta en aguesta mula, ò pàir! eth mès sant des ascètes." Mès era vielha maudida didec:

"Com non è d'anar a pè quan es cadavres des nòsti frairs jaden sense enterrar ath pè des muralhes de Constantinopla?" E non volec montar ena mula, e se metec entre es soldats, passant entre infants e cavalièrs coma eth vop que cerque ua presa. E non deishaue de recitar en votz nauta es versicles deth Coran ne de pregar ath Clement, enquia que fin finau se vedec vier ara rèsta dera armada que comandaue eth camarlenc.

Daul'makan volec conéisher aqueth malastre, e eth gran camarlenc, damb era anma tormentada, li condèc guaire s'auie passat. Tot ac auie maquinat era Mair de totes es Calamitats. Quan es emirs Rustem e Bahraman partiren entà ajudar a Daul'makan e a Scharkan, quedèc plan redusida era armada qu'acampaue ath pè des murs de Constantinopla. E eth camarlenc non ne parlèc as sòns soldats, cranhent qu'entre eri i auesse un traïdor. Mès era vielha que sonque demoraue aguesta ocasión, correc de

seguit entàs assetjadi, cridèc a un des caps qu'ère enes muralhes, e li didec que li hesse baishar ua còrda, qu'ada era estaquec ua carta escrita pera sua man. E didie atau:

"Aguesta carta dera astuta e terribla Mair de totes es Calamitats, era plaga mès espaventosa d'Orient e d'Occident, va dirigida ath rei Afridonis, ath quau Crist age ena sua gràcia."

E de seguit:

"Te cau saber, ò rei! qu'era tranquillitat regnarà en futur en tòn còr, donques qu'è combinat ua estratagèma qu'ei era pèrta definiva des musulmans. Ath rei Daul'makan ath sòn frair Scharkan e at gran visir Dandan les è presoèrs dempús d'auer destruit era tropa que saquegèren eth monastèri deth monge Matruna. E ara è artenhut aflaquir as assetjaires en tot hèr que manèssen dus terci dera sua armada a ajudar as auti, e aguesti refòrci seràn destruidi solide pera armada victoriosa des soldats de Crist.

Per tant, sonque te cau hèr ua gessuda en massa contra es assetjaires, atacar-les en sòn campament, usclar es sues tendes, e hèr-les bocins enquiath darrèr, causa que te serà aisida damb era ajuda de Crist Nòste Senhor e dera sua mair era Vèrge! E pro que me remunèren bèth dia per çò que hèsqui a tota era cristiantat."

Quan liegec aguesta carta eth rei Afridonis sentec ua grana alegria, e de seguit ordenèc cridar ath rei Hardobis, que s'auie embarrat en Constantinopla damb eth contingent de tropes de Kassaria, e li liegec era carta dera Mair de totes es Calamitats…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent dusau net

Era didec:

E li liegec era carta dera Mair de totes es Calamitats. Alavetz eth rei Hardobis arribèc ath limit dera afogadura, e exclamèc: "Admira, ò rei! es maquinacions dera mia hilhuquèra Mair de totes es Calamitats! Mos a estat mès utila qu'es armes des nòsti guerrèrs! Era sua guardada lançada ara contra es nòsti enemics, còste mès terror que toti es dimònis deth lunfèrn en terrible dia deth Judici!" E eth rei Afridonis responec: "Pro que jamès mos prive Crist d'aguesta hemna inestimabla! E pro que multiplique es sues maquinacions e es sues estratagèmes!"

Dempús ordenèc as caps qu'avisèssen as soldats dera ora der atac. E es guerrèrs vengueren de pertot, ahilèren es espades e invoquèren era crotz, jurèren, reneguèren, se botgèren e cridèren. E fin finau, gesseren pera pòrta principau de Constantinopla.

En veder-les auançar en orde de batalha e damb era espada desgainada, comprenec eth camarlenc eth gran perilh que les menaçaue, e amassèc de seguit as sòns soldats, e les didec: "Ò musulmans! Botatz era vòsta confiança ena nòsta fe. S'arreculatz, qu'ètz perdudi; mès se resistitz fèrmament, trionfaratz.

Eth valor, non ei qu'era paciéncia d'un moment!

Que non i a causa per estreta que sigue, que non la posque ampliar Allà! Li demani ath Plan Naut que mos benedisque e que mos guarde damb uelhs clements!"

Quan es musulmans enteneren aguestes paraules, eth sòn valor ja non coneishec limits, e cridèren toti: "Non i a mès Diu qu'Allà!" E dera sua part, es cristians, ara votz des sòns prèires e des sòns monges, invoquèren a Crist, ara crotz e ath cordon. E en tot barrejar-se aguesti crits, arribèren es armades as mans; era sang correc a ondades, e es caps volèren des còssi. Alavetz es angels bravi se meteren deth costat des credents, e es angels dolents abracèren era causa des descredents; e se vedec a on èren es covards e a on èren es valents.

Es eròis sautauen ath miei dera luta. E uns aucien, e es auti queiguien des sues seres. E era batalha se hec sagnosa, en tot tapissar eth solèr es cadavres, apilerant-se enquiara nautada des shivaus. Mès qué podie er eroïsme des credents contra er insuperable nombre des maudidi rumís? Atau, donc, en escurir sigueren refusadi es musulmans, e saquejades es sues tendes, en tot apoderar-se er enemic deth campament.

Alavetz, en plia derrota, trapèren ara armada victoriosa deth rei Daul'makan, que tornaue dera val dempús d'auer destroçat as cristians deth monastèri.

E Scharkan cridèc ath camarlenc, e dauant de toti es caps amassadi lo felicitèc pera sua fermetat ena resisténcia, pera sua prudéncia ena retrirada e pera sua paciéncia ena derrota. E toti es guerrèrs musulmans, amassadi ara en un solet grop, clamauen resvenja, e auancèren contra Constantinopla damb es estandards desplegadi.

Quan es cristians vederen apressar-se aquera armada formidabla que sus era ondejauen bandères damb es paraules dera fe, se planhèren e invoquèren a Crist, a Maria, a Hanna e ara crotz, e preguèren as sòn patriarques e as sòns maus prèires qu'intercedissen per eri près des sòns sants.

Mentretant, era armada musulmana auie arribat ath pè des murs de Constantinopla e se premanie entath combat.

E Scharkan s'auencèc entàth sòn frair, e li didec: "Ò rei deth temps! donques qu'es cristians non refusaràn era luta, qu'ei çò que desiri damb tota era mia anma, voleria exprimir-te eth mèn plan." E eth rei didec: "E quin ei aguest plan que desires exprimir, ò tu que possedisses idies admirables!?" E Scharkan didec: "Era milhor disposicion entara batalha ei plaçar-me en centre, precisament dauant deth front der enemic; eth gran visir comandarà eth centre dret, er emir Torkash eth centre quèr, er emir Rustem era ala dreta e er emir Bahraman era ala quèrra. E tu quedaràs jos era proteccion deth gran estándard entà susvelhar es movements, donques qu'ès era nòsta colomna e era nòsta esperança dempús d'Allà. E toti nosati te serviram de muralha!"

Daul'makan li balhèc es gràcies ath sòn frair pera sua abnegacion, e dispausèc que s'executèsse eth sòn plan.

Mès vaquí qu'entre es files des rumís se destaquèc un cavalièr, qu'auancèc rapidament entàs musulmans. E quan siguec apròp se lo vedec cavaucar sus ua leugèra mula, qu'era sera ère de seda blanca caperada damb un tapís de Cachemira. Eth cavalièr ère un capinaut ancian de barbes blanques e d'aspècte venerable, enrodat en un mantèl de lan blanca. S'apressèc ath lòc qu'ère Daul'makan, e didec: "Vengui entà vosati entà her-vos a vier un messatge. Coma que sò un embaishador, e er embaishador li cau èster emparat pera neutralitat, autrejatz-me eth dret a parlar sense que me shorden, e vos diderè era mia mission."

Alavetz Scharkan li didec: "Qu'es jos era nòsta proteccion." Eth messatgèr baishèc, se treiguec era crotz que penjaue deth sòn còth, l'ac autregec ath rei, e didec: "Vengui entà vosati de part deth rei Afridonis, qu'a acceptat es mèns conselhs entà acabar aguesta guèrra desastrosa qu'anequile tanta creatura hèta a imatge de Diu. Que vengui a proposar-vos que se bote punt finau ad aguesta guèrra damb un combat singular entre eth rei Afridonis e eth prince Scharkan, cap des guerrèrs musulmans."

Entenudes aguestes paraules, Scharkan didec: "Ò ancian! torna entath rei des rumís, e ditz-li que Scharkan, campeon des musulmans, accèpte era luta. E deman peth maitin, quan ajam descansat d'aguesta longa marcha, tumaràn es nòstes armes. E se sò vençut, es nòsti guerrèrs auràn de cercar era sua sauvacion ena hujuda."

Alavetz er ancian venguec ath costat deth rei de Constantinopla e li didec era responsa. E eth rei siguec a man de volar d'alegria quan se'n sabec, donques que n'ère plan segur d'aucir a Scharkan, e auie cuelhut totes es sues disposicions entad aquerò. E passèc aquera net minjant, e beuent, e pregant, e dident oracions.

Quan arribèc eth maitin, auancèc a shivau d'un naut corsèr de batalha. Vestie ua vestimenta de malha d'aur, qu'ath sòn centre ludie un miralh enriquit damb peireria. Amiaue ena man un sabre gran e corbat, e s'auie metut ena espatla un arc fabricat ar estil occidentau. E quan siguec plan près des files musulmanes, se lheuèc era visèra, e didec:

"Que sò aciu! Aqueth que sàpie se qui sò, que se tengue as conseqüéncies; e aqueth qu'ignore se qui sò, ja me coneisherà lèu lèu. Ò vosati toti! Que sò eth rei Afridonis, qu'eth sòn cap ei caperat de benediccions!"

Mès encara non auie acabat de parlar quan apareishec ath sòn dauant eth prince Scharkan, montant un beròi shivau que valie mès de mil monèdes d'aur, e qu'era sua sera ère de brocat, brodada damb pèrles e peireries. Amiaue ena man ua espada india niquelada d'aur, qu'era sua huelha ère capabla de talhar er acèr e d'anivelar totes es causes.

Amièc ath sòn shivau apròp deth d'Afridonis, e didec:

"Guarda miserable! Me cuelhs per un d'aguesti joenets, de pèth de damaisèla, qu'eth sòn lòc ei mèsalèu era jaça des prostitutes qu'eth camp de batalha? Vaquí eth mèn nòm, maudit rumi!"

E hènt virar era espada, li fotec un terrible còp ath sòn adversari, que solet se podec sauvar hènt ua virada en redon ath sòn shivau. Dempús se lancèren er un contra er aute, en tot retirar-se a dues montanhes que tumèssen o a dus mars que s'abausonèssen. E s'aluenahuen e s'apressauen entà separar-se e tornar a apressar-se un aute còp. E non deishauen de foter-se còps e de parar-les. Tot aquerò ara vista des dues armades, que tanlèu cridauen era victòria entà Scharkan coma entath rei des rumís. E atau seguiren enquiara còga deth solei, sense cap resultat.

Mès quan er astre anaue a desparéisher, eth rei Afridonis cridèc còp sec a Scharkan:

"Per Crist! guarda entà darrèr campeon dera derrota, eròi dera hujuda! Vaquí que te hèn a vier un shivau de refresc entà que lutes damb auantatge contra jo, que sauvi eth madeish! Aguest costum ei d'esclaus e non de guerrèrs! Per Crist! Que vaus mens qu'un esclau!"

En enténer aguestes paraules, Scharkan, ar arràs dera sua ràbia, se virèc entà veir se quin shivau ère aqueth que parlaue eth cristian; e non ne vedec degun. Aquerò qu'ere ua estratagèma deth maudit cristian, que, en tot profitar-se'n d'aguest movement, que deishaue a Scharkan a posita sua, brandic era arsagaia e l'ac lancèc ena esquia.

Alavetz Scharkan deishèc anar un sorriscle terrible, un solet sorriscle, e queiguec sus er arçon dera sera. E eth maudit Afridonis, en deishar-lo per mòrt, lancèc eth sòn crit de victòria, crit de traïson, e galaupèc entàs files des cristians.

Mès quan es musulmans vederen quèir a Scharkan damb era cara contra er arçon dera sera, acodiren a ajudar-lo, e es prumèrs qu'arribèren entada eth sigueren…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e coma de costum, interrompec eth sòn relat.

Mes quan arribèc era cent tresau net

Era didec:

Es prumèrs qu'arribèren entada eth sigueren eth visir Dandan e es emirs Rustem e Bahraman. Lo cuelheren en braça, e s'esdegueren a amiar-lo ena tenda deth sòn frair, qu'ère ar arràs deth dolor e dera indignacion, clamant resvenja. De seguit cridèren as mètges, e les fidèren a Scharkan. E toti es presents s'estarnèren en somics, e passèren era net ath costat deth lhet qu'ère estirat er eròi, que seguie estavanit.

Peth maitin arribèc eth sant ascèta, entrèc a on ère eth herit, liegec sus eth sòn cap quauqui versets deth Coran e l'impausèc es mans. Alavetz Scharkan exalèc ua longa alendada e dauric es uelhs.

Es sues prumères paraules sigueren balhar gràcies ath Clement, que li permetie víuer. Dempús se virèc entath sòn frair Daul'makan, e li didec: "Eth maudit m'a herit a traïson. Mès gràcies a Allà, era herida non ei mortu. A on ei eth sant ascèta?"

E Daul'makan didec: "Qu'ei aciu, en tòn cabeç." Alavetz Scharkan cuelhec es mans der ascèta e les punèc. E er ascèta hec vòts entara sua garison, e li didec: "Hilh mèn, patís damb paciéncia es tòns maus e seràs recompensat peth Remunerador!"

Daul'makan, qu'auie gessut un moment, tornèc ena tenda, punèc ath sòn frair Scharkan e es mans deth sant, e didec: "Ò frair mèn! qu'Allà t'age! Vaquí que te vau a resvenjar, donques qu'aucirè ad aguest traïdor, ad aguest hilh de gosset, rei des rumís."

E Scharkan lo volec arturar, mès siguec en bades. Eth visir, es dus emirs e eth camarlenc s'aufriren a vier a aucir ath traïdor, mès ja Daul'makan auie sautat sus eth sòn shivau, e cridaue: "Peth potz de Zamzam! Jo solet me cau castigar ad aguest gosset!" E treiguec eth sòn shivau ath miei deth camp, e en veder-lo se l'aurie cuelhut peth madeish Antar ath miei dera luta, cavaucant en sòn shivau nere, mès rapid qu'eth vent e es relampits.

Dera sua part, eth traïdor Afridonis auie lançat tanben eth sòn shivau entath camp. E es dus campeons tumèren, en tot cercar er un e er aute foter-se eth còp definitiu, donques qu'era luta non podie acabar aguest viatge que damb era mòrt. E era mòrt acabèc herint ath maudit traïdor, pr'amor que Daul'makan, qu'es sues fòrces s'auien multiplicat per çò deth desir de resvenja, dempús de quauqui atacs infructuosi, acabèc artenhent ar enemic, e d'un solet talh li henec era visèra, era pèth deth còth e era colomna vertebrau, e hec volar eth sòn cap luenh deth còs.

En veder-lo es musulmans se precipitèren coma er arrai sus es files des cristians, e heren un mortalatge, pr'amor qu'enquia era queiguda dera net periren cinquanta mil rumís. Mès es descredents poderen tornar de nets entà Constantinopla, e barrèren es pòrtes, entà qu'es musulmans victoriosi non podessen entrar ena ciutat. E atau siguec com Allà autregèc era victòria as guerrèrs dera fe.

Es musulmans tornèren alavetz enes sues tendes cargadi damb es despolhes des rumís, e es caps felicitèren a Daul'makan, que li balhèc es gràcies ath Plan Naut pera victòria. Dempús venguec eth rei ath cant deth lhet deth sòn frair, e l'anoncièc era bona naua. E Scharkan sentec qu'eth sòn còr se desbordaue d'alegria, e li didec ath sòn frair: "Te cau saber, ò frair! qu'era victòria non ei deguda qu'as oracions d'aguest sant ascèta, que pendent era batalha non a cessat d'invocar ath cèu e demanar es sues benediccions entàs guerrèrs credents."

Mès era maudida vielha, en saber-se'n dera mòrt deth rei Afridonis e dera derrota dera sua armada, cambièc de color; era sua cara auriòla venguec a èster verda; e es plors l'estofauen. Ça que la, artenhèc tier-se, e hec veir qu'aqueres lèrmes èren costades pera alegria dera victòria des musulmans. E maquinèc era pejor des maquinacions entà usclar de dolor eth còr de Daul'makan. Aqueth dia l'apliquèc, coma de costum es pomades e engüents enes herides de Scharkan, les guaric damb eth màger suenh, e demanèc que gessessen toti, pr'amor de deishar-lo dormir tranquillament. Alavetz toti gesseren, e deishèren a Scharkan damb eth miserable ascèta.

Quan Scharkan siguec totafèt esclipsat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta coma tostemp, se carèc enquiar aute dia.

Mès quan arribèc era cent quatau net

Era didec:

Quan Scharkan siguec totafèt esclipsat, era òrra vielha, que lo gaitaue coma un lop herotge, o coma ua vibòra des pejores, se metec de pès, s'esguitlèc traïdorament enquiath cabeç deth lhet, e treiguec d'entre era sua ròba un punhau enverinat damb podom, que sonque que s'auesse metut sus eth granit s'aurie honut. E lheuèc eth punhau era sua man calamitosa, e descargant-lo bruscament sus eth còth de Scharkan, li separèc eh cap deth tronc. E atau moric, pera fòrça dera fatalitat e pes maquinacions d'Eblis, encarnat en aquera maudida vielha, eth que siguec campeon des musulmans, er incomparable eròi Scharkan, hilh d'Omar Al-Neman.

E satisfèta era sua resvenja, era vielha deishèc ath costat dera pòrta ua carta que didie:

"Aguesta carta ei dera nòbla Schauahi, que, per çò des sues hètes, ei coneishuda damb eth nòm de Mair de totes es Calamitats, e va dirigida as musulmans que se trapen ara en país des cristians.

Sabetz-vo'n, ò toti vosati! que jo e arrés mès que jo auí era alegria de suprimir en d'auti tempsi ath vòste rei Omar Al-Neman, ath miei deth sòn palai. E jo sò era qu'a costat era vòsta derrota e eth vòste extermini ena val deth monastèri. Jo sò era que damb era sua pròpria man a talhat eth cap ath vòste cap Scharkan. e demori, damb era ajuda deth cèu, que tralharè tanben eth cap deth vòste rei e deth vòste visir Dandan!

Pensatz ara vosati se vos conven estar-vos mès temps en nòste país e tornar en vòste. Sabetz-vo'n de qué non artenheratz jamès es vòsti desirs, donques que mejançant eth mèn braç e es mies estratagèmes, e gràcies a Crist, nòste Senhor, periratz enquiath darrèr, ath pè des murs de Constantinopla!"

E en auer deishat aguesta carta, s'esguitlèc dehòra dera tenda e partic entà Constantinopla entà condar-les as cristian es sues malahètes. Dempús venguec ena glèisa, e se metec a pregar e a plorar pera mòrt deth rei Afridonis, e balhèc gràcies ath diable pera mòrt deth prince Scharkan.

Mès vaquí qu'ara madeisha ora que se cometie er assassinat deth prince, eth visir Dandan, en non poder dormir e senter-se inquiet, coma se toti queiguessen sus eth, se decidic a lheuar-se deth lhet e gésser dera sua tenda. E mentre se passejaue, vedec ar ascèta que s'aluenhaue rapidament deth campament. E alavetz pensèc: "Eth prince deu èster solet, vau a velhar ath sòn costat s'ei esclipsat, o a parlar damb eth s'ei desvelhat."

E quan entrèc ena tenda, çò prumèr que vedec siguec ua gran bassa de sang en solèr, e dempús, en lhet, eth còs e eth cap de Scharkan assassinat.

E deishèc anar un crit tan terrible, que desvelhèc a toti, e botèc de pès a tot eth campament, e a tota era armada, e taben ath rei Daul'makan, qu'acodic de seguit ena tenda. E en veir ath visir Dandan que ploraue ath costat deth còs sense vida deth sòn frair, exclamèc: "Ò Allà! E queiguec estavanit…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent cincau net

Era didec:

E queiguec estavanit. Alavetz acodiren eth visir e es emirs, e li heren aire damb es mantèls. E Daul'makan acabèc en tot remeter-se, e exclamèc: "Ò frair mèn Scharkan! Ò eth mès gran des eròis! Quin maudit dimòni t'a botat en aguest estat irremediable?" E se metec a plorar, e damb eth plorauen tanben eth visir, es emirs e eth gran camarlenc.

Còp sec, eth visir Dandan vedec era carta, l'agarrèc, e la liegec ath rei dauant de toti es presents. E didec: "Ò rei! Vaquí explicada era repulsion que sentia entad aguest ascèta maudit!"

E alavetz eth rei, sense deishar de plorar, exclamèc: "Per Allà! qu'è de cuélher ad aguesta vielha, e damb es mies pròpries mans li negarè era vagina damb plomb honut, e l'è de clauar en cu un baston ahilat. Dempús l'arrossegarè pes peus e la clauarè viua ena pòrta principau de Constantinopla!"

Ara seguida dispausèc ues granes funeralhes en momòria deth sòn frair Scharkan. E era comitiva lo seguic plorant damb totes es lèrmes des sòns uelhs, e anèren a acogar-lo ath pè d'un ticolet, jos ua grana copòla de marme e d'aur.

Dempús, pendent fòrça dies, seguic plorant, e autant plorèc, que venguec a èster era ombra deth madeish. E eth visir Dandan, tient eth sòn pròpri dolor, venguec a cercar-lo, e li didec: "Ò rei saja un baume entath tòn dolor e seca-te es lèrmes. Qu'ei que non sabes qu'eth tòn frair ei entre es mans deth Just Remunerador? E ath delà, de qué servís tot aguest dòu per çò qu'ei irreparable, e quan totes es causes son escrites entà que se passen en sòn temps? Lheua-te, ò rei! e cuelh de nauèth es tues armes; e pensem en pressar er assetjament d'aguesta ciutat d'infidèus. Que serà era milhor manèra de resvenjar-mos!"

E mentre eth visir encoratjaue d'aguesta sòrta ath rei, arribèc un corrèu de Bagdad qu'amiaue ua carta de Nozhatú entath sòn frair Daul'makan. E aguesta carta didie concrètament çò que seguís:

"T'anóncii, ò frair mèn! era bona naua.

Era tua esposa, era joena esclaua que deishères prenhs, a amainadat damb santat a un hilh baron, tan luminós coma era lua en mes de Ramadan. E m'a semblat plan ben cridar-lo Kanmakan (eth que siguec çò que siguec)

Ara plan; es sabents e es astronòms prediden qu'aguest mainatge realizarà causes memorables, per çò des molti prodigis e meravilhes que s'an passat pendent eth sòn neishement. Plan per aquerò non è deishat de pregar e de hèr vòts en totes es mesquites per tu, peth mainatge e pera tua capitada sus es enemics. T'anóncii ath delà, que gaudim de complèta salut, mès que mès eth tòn amic, er encargat deth hammam, qu'ei ar arràs dera satisfaccion e dera patz, e desire arderosament, coma nosati, auer notícies tues.

Aciu aguest an es ploges an estat abondoses, e es cuelhetes s'anóncien coma excellentes.

E qu'era patz e era seguretat siguen damb tu e damb eth tòn entorn!"

Quan Daul'makan auec liejut era carta, alendèc amplament e didec: "Ara, ò visir! qu'Allà m'a favorit damb eth mèn hilh Kanmakan, eth mèn dòu s'amendrís e eth mèn còr torne a començar a víuer. Atau, donc, mos cau pensar en celebrar dignament era fin d'aguest dòu, segontes es nòsti costums." E eth visir didec: "Era idia qu'ei plan justa!" E manèc lheuar es tendes ath torn dera hòssa de Scharkan, e en eres se placèren es lectors deth Coran e es imans. S'immolèc un gran nombre de motons e de camelhs, e era sua carn se repartic entre es soldats. E passèren aquera net pregant e recitant eth Coran. Mès a londeman, Daul'makan auancèc entara hòssa de Scharkan, tapissada damb teles precioses de Pèrsia e de Cachemira, e dauant de tota era armada…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament enquiar aute dia.

Mès quan arribèc era cent siesau net

Era didec:

Daul'makan auancèc entara hòssa deth prince Scharkan, tapissada damb teles precioses de Pèrsia e de Cachemira, e dauant de tota era armada vessèc abondoses lèrmes, e improvisèc aguestes estròfes en memòria deth defuntat:

Ò Scharkan! Ò frair mèn! vaquí qu'es lèrmes an escrit enes mies caròles, entà totes es guardades que les liegen, linhes mès doloroses e eloqüentes qu'es vèrsi mès sentudi, ò frair!

Darrèr deth taüt, ò Scharkan! marchèren caminant toti es guerrèrs. E lançauen crits de dolor tan esquinçants coma eth crit de Muza en Jabal-Tor.

E arribam toti ena tua hòssa, ua hòssa qu'encara ei mès prigonda en còr des tòns soldats qu'ena tèrra que repauses, ò frair mèn!

Ai de jo, ò Scharkan! Com podia imaginar-me que t'auia de veir jos es susari en baiard, e a espatles des menaires?

A on ès, astre de Scharkan? a on ès, astre estimat, qu'era sua claror enludernaue a totes es esteles deth cèu?

Er abisme infinit dera tua hòssa, ò jòia preciada! ei illuminat pera claror que li prèstes en sen dera nòsta darrèra mair, ò frair mèn!

E enquia e tot eth susari que te capère, es plecs deth tòn susari, cuelheren vida ath tòn contacte e s'esteneren coma ales entà caperar-te!

E recitades aguestes estròfes, s'estarnèc en somics eth rei, e damb eth tota era armada. Alavetz auancèc eth visir Dandan, se lancèc sus eth taüt, lo punèc, e damb votz estofada pes lèrmes, recitèc aguesti vèrsi:

Que vies de cambiar saviament es causes peribles pes immortaus. Seguires er exemple des tòns ancessors ena mòrt.

Qu'as entamenat eth vòl entas nautades, aquiu a on es ròses formen tapissi perhumadi jos es pès des hurís. Pro que te deleites aquiu damb totes es causes naues!

Volgue eth Patron deth Tron illuminat reservar-te eth milhor lòc deth sòn paradís, e botar a posita des tòns pòts es gòis reservadi as justi dera tèrra!

E atau siguec coma acabèc eth dòu per Scharkan.

Mès Daul'makan seguie molt trist en veder-se separat deth sòn frair, e plan mès perque er assetjament de Constantinopla menaçaue de prolongar-se. E un dia se fidèc ath sòn visir, e li didec: "Qué poiria hèr, ò visir! entà desbrembar aguestes penes que me tormenten, e desliurar-me der engüeg que què sus era mia anma?"

Eth visir responec: "Ò rei! non coneishi qu'un remèdi entàs tòns maus, e ei condar-te ua istòria des tempsi passadi; ua istòria des reis famosi que parlen es croniques.

E era causa m'a d'èster plan aisida, donques que regnant eth tòn defuntat pair, eth rei Omar Al-Neman, l'esvagaua pendent es nets, en tot condar-li condes e recitar-li vèrsi des nòsti poètes e d'auti improvisadi per jo madeish. De sòrta qu'aguesta net, quan sigue adormit eth campament, te condarè, s'Allà ac vò, ua istòria que te meravilharà, e te harà trapar fòrça cuert eth temps der assetjament. Te vau a díder per auança que se cride era istòria des dus aimants Aziz e Aziza."

En enténer aguestes paraules, eth rei Daul'makan sentec qu'eth sòn còr batanaue impacient, e non auec cap auta preocupacion qu'era arribada dera net entà poder enténer eth conde prometut, qu'eth solet titol lo hège estrementir de gust.

Atau, donc, a apenes comencèc a escurir, manèc que s'aluguèssen totes es lums dera tenda, e que se hessen a vier granes plates cargades de causes de minjar e de béuer, e pevetèrs cargadi d'encens, ambre e aromes. E amassèc aquiu as emirs Bahraman, Rustem e Turkash e ath gran camarlenc, espós de Nozhatú. E dempús manèc cridar ath visir Dandan, e li didec: "Ò visir mèn! vaquí qu'era net esten sus nosati era sua ampla vestimenta e era sua cabeladura, e sonque demoram entath nòste gòi era istòria entre es istòries que mos as prometut."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrètament, ajornèc eth sòn relat entar aute dia.

Mès quan arribèc era cent setau net

Era didec:

Eth rei Daul'makan li didec, donc, ath visir Dandan: "Ò visir mèn! vaqui qu'era net esten sus nosati era sua ampla vestimenta e era sua cabeladura, e sonque demoram entath nòste gòi era istòria entre es istòries que mos as prometut." E eth visir Dandan responec: "De tot còr e damb er omenatge degut! Te cau saber, ò rei afortunat! qu'era istòria que vau a condar-te sus Aziz e Aziza, e sus totes es causes que les arribèren, ei ua istòria hèta entà esbugassar totes es penes des còrs, e entà consolar d'un dòu, encara que siguesse mès gran qu'eth de Yacub. Aciu que l'auetz:

Istòria d'Aziz e Aziza e deth beròi prince Diadèma

" I auie ena antiquitat deth temps e deth passat des edats e deth moment, ua ciutat entre es ciutats de Persia, darrèr des montanhes d'Ispahan. E eth nòm d'aguesta ciutat ère era Ciutat Verda. Eth rei d'aguesta ciutat se cridaue Soleiman Schah. Ère dotat de granes qualitats de justícia, de generositat, de prudéncia e de sabença. Atau, donc, de toti es parçans acodien viatgèrs ena sua ciutat, pr'amor qu'era sua fama s'auie estenut fòrça e inspiraue confiança as caravanes e as mercadèrs.

E eth rei Soleiman-Schah seguic governant d'aguesta sòrta, enrodat de prosperitats e dera afeccion de tot eth sòn pòble. Mès sonque li mancaue entara sua felicitat ua hemna que li dèsse hilhs, donques qu'ère fradin.

E eth rei Soleiman-Schah auie un visir que se li retiraue fòrça, per çò dera sua liberalitat e pera bontat deth sòn còr. E un dia qu'era sua solitud se l'auie hèt mès pesada que de costum, manèc eth rei cridar ath sòn visir, e li didec: "Ò visir mèn! vaquí que s'agote era mia paciéncia, e es mies fòrces s'amendrissen, e se contunhi atau, non me quedarà qu'era pèth sus es uassi. Donques que veigui ara qu'eth celibat non ei un estat naturau, mès que mès entàs reis qu'an de transméter un tron as sòns descendents. Ath delà, eth nòste benedit Profèta (sigue damb eth era pregària e era patz) a dit: "Cardinatz e multiplicatz es vòsti descendents, perque eth vòste numèro a de glorificar-me dauant de totes es races eth dia dera Ressureccion! Conselha-me, donc, ò visir mèn! e ditz-me era tua opinion."

Alavetz eth visir didec: "Vertadèrament, ò rei! aguesta qu'ei ua qüestion molt dificila, e d'ua delicadesa extraodinària. Vau a sajar de satisfèr-te, sense gésser dera via prescrita. Te cau saber, donc, ò rei! que non serie deth mèn gust qu'ua esclaua desconeishuda arribèsse a èster era tua esposa, pr'amor que, com poiries conéisher era sua origina, era noblesa des sòns ancessors, era puretat dera sua sang e es principis dera sua raça? E com poiries sauvar intacta era unitat de sang des sòns pròpris ancessors? Non sabes qu'eth hilh que neishe de tau uniuon serie un bastard plen de vicis, mentidèr, sanguinari e maudit per Allà, per çò des sues abominacions futures? Que serie coma era planta que

creish en terren palunós e que què poirida abans d'arribar ath sòn complèt creishement. Atau, donc, non demores deth tòn visir eth sevici de crompar-te ua esclaua, encara que siguesse era mès joena e beròia dera tèrra; pr'amor que non voi èster era origina de malastres, ne tier eth pes des pecats qu'eth sòn instigador serie aguest sirvent tòn. Mès se ne hès cabau as mies barbes, te cau saber qu'era mia opinion ei qu'alistes, entre es hilhes des reis, ua esposa qu'era sua genealogia sigue coneishuda e qu'era sua beresa se presente coma modèu dauant de totes es autes hemnes."

Alavetz eth rei Soleiman-Schah exclamèc: "Ò visir! s'artenhes trapar aguesta hemna, sò prèst a cuelher-la coma esposa legitima, pr'amor d'atrèir sus era mia raça es benediccions deth Plan Naut!" En entener-lo responec eth visir: "Er ahèr que ja ei apraiat, gràcies a Allà!" E eth rei exclamèc: "Com ei aquerò?" E seguic eth visir: "Te cau saber, ò rei! qu'era mia esposa m'a dit qu'eth rei Zahr-Schah, senhor dera Ciutat Blanca, a ua hilha de beresa tant estonanta, que depasse totes es paraules, pr'amor qu'era mia lengua se harie peluda abans de poder balhar era mendre idia d'era."

E eth rei exclamèc: "Ya Allà!" E seguic eth visir: "Pr'amor que com poiria parlar-te dignament des sòns uelhs, des sues paupetes, dera sua cabeladura, deth sòn pòrt e dera sua cintura, tan fina que lèu non se ve? Com descriuer-te es sues anques e aquerò que les sostie e les arredonís? Per Allà! Arrés pòt apressar-se-li sense quedar-se quiet, dera madeisha manèra qu'arrés la pòt guardar sense morir-se! E d'era a dit eth poèta:

Ò vèrge de vrente d'armonia! era tua cintura desfise es rames de saüc e era madeisha elegància des pibos deth paradís!

Era tua saliua ei mèu silvèstra! Banha en era era copa, adocis eth vin, e da-me-lo dempús! Ò hurí! mès, sustot te prègui que daurisques es pòts e alègres es mèns uelhs damb es sues pèrles!

Entenudi aguesti vèrsi, eth rei s'estrementic de gust, e cridèc deth hons dera sua gòrja: "Ya Allà!" Mès eth visir seguic: "E atau, ò rei! opini qu'envies çò mès lèu possible ath rei Zahr-Schah un des tòns emirs que sigue dera tua confiança, dotat de tacte e delicadesa, que coneishe eth sabor des paraules abans de prononciar-les, e qu'era sua experiéncia te sigue coneishuda. E l'encargaràs que tengue tota era sua persuasion en arténher qu'eth pair t'autrege ara joena. E te maridaràs damb era, entà seguir es paraules deth nòste Profèta benedit (siguen damb eth patz e era pregària!) que didec: "Es òmes que se criden casti les cau èster despatriats der Islam! Que son uns corruptors! Arren de celibat en Islam! E de vertat, aguesta princessa ei eth solet partit entà tu, pr'amor qu'ei era peireria mès beròia de tota era tèrra, aquiu e delà!"

En enténer aguestes paraules, sentec eth rei Soleiman-Schah que se l'espandie eth còr, e li didec ath visir: "Quin òme saberà realizar milhor que tu aguesta mission tan delicada? Tu seràs eth que vage a apraiar aquerò, tu solet, qu'ès claufit de sabença e de cortesia. Lhèua-te, donc, e cor a dider-te adiu as dera tua casa, e apraia de seguit es ahèrs pendents, e vè-te'n ena Ciutat Blanca a demanar entà jo era man dera hilha de Zahr-

Schah, pr'amor que ja ves qu'eth mèn còr e eth mèn sen son plan tormentadi damb aquerò e se preocupen molt." Eth visir responec: "Escoti e aubedisqui!"

E s'esdeguèc a negociar çò qu'auie de negociar, e a abraçar ad aqueri qu'auie d'abraçar, e se metec a hèr toti es preparatius entara partida. Se hec a vier tota sòrta de presents que podessen satisfèr as reis: jòies peireria, tapissi de seda, teles precioses, perhums, esséncia de ròses complètament pura, e totes es causes leugères de pes, encara que pesades per çò que hège ath valor e ath prètz. Se hec a vier tanben dètz beròis shivaus des races mès pures d'Arabia; e armes molt riques ciselades d'aur, damb punhs incrustadi de rubís; e tanben armadures leugères d'acèr e vestimentes de malha daurades. Tot aquerò sense compdar uns grani calaishi cargadi de causes somptuoses e tanben de causes agradiues ath paladar, coma convèrves de ròses, aubricòts laminadi en huelhes, doci secs perhumats, galetes d'amètles aromades damb benjuí des isles calides, e mil lecaries capables de dispausar favorablament as joenes. Ordenèc cargar toti aguesti calaishi en muls e camelhs e se hec a vier cent mamalik, cent neri joeni e cent gojates, qu'en tornar formarien era acompanhada dera nòvia. E quan eth visir se metec en cap dera caravana, e se despleguèren es bandères entà dar eth senhau de marcha, se presentèc eth rei Soleiman entà dider-li: "Tie compde de non tornar sense era joena, e torna lèu lèu, donques que ja sò en tot usclar-me."

E eth visir responec: "Escoti e aubedisqui!" E partic damb tota era sua caravana, e caminèc de dia e de nets, trauessant montanhes, vals, arrius e torrents, planhères desèrtes e planhères fertiles, enquia que se trapèc a ua jornada dera Ciutat Blanca.

Alavetz s'arturèc a repausar ara vòra d'un arriuet, e envièc un corrèu entà qu'anoncièsse era sua arribada ath rei Zahr-Schah.

Ara plan; en moment qu'eth corrèu arribèc enes pòrtes dera ciutat, e quan anaue a entrar en era, lo vedec eth rei Zahr-Schah, que ère en tot cuélher era fresca en un des sòns jardins, e lo manèc cridar e li preguntèc se qui ère. E eth corrèu li didec: "Que sò er enviat deth visir tau, qu'ei acampat ara vòra de tau arriu, que vie a visitar-te de part deth nòste rei Soleiman, senhor dera Ciutat Verda, e des montanhes d'Ispahan!"

En saber-se'n d'aguesta naua, eth rei Zahr-Schah quedèc fòrça encantat, e ordenèc aufrir-li refresqui ath corrèu deth visir, e dèc as emirs era orde de gésser ar encontre deth gran enviat deth rei Soleiman-Schah, qu'era sua soberania ère respectada enquiàs païsi mès luenhants, e en madeish territòri dera Ciutat Blanca. E eth corrèu punèc era tèrra entre es mans deth rei, en tot dider-li: "Deman arribarà eth visir. E ara qu'Allà te seguisque autrejant es sòns favors, e age as tòns defuntats pairs ena sua gràcia e misericòrdia!" Aquerò per çò que hè ad aguesti.

Mès per çò que hè ath visir deth rei Soleiman, s'estèc descansant ara vòra der arriu enquiara mieja net. Dempús se tornèc a méter en marcha, e quan gessec eth solei ja ère enes pòrtes dera ciutat.

En aguest moment s'arturèc un instant entà satisfèr ua necessitat urgenta. E quan auec acabat, vedec vier ath sòn encontre ath gran visir deth rei Zahr-Schah damb es camarlencs e es grani deth règne, es emirs, e es notables. Alavetz s'esdeguèc a autrejar a cada un des sòns esclaus era gèrla que venguie d'utilizat entà hèr es ablucions, e tornèc a pujar de seguit en shivau. E en auer-se dirigit es uns e as auti es salutacions acostumades, entrèren ena Ciutat Blanca. En arribar dauant deth palai deth rei, baishèc eth visir, e guidat peth gran camarlenc penetrèc en salon deth tron.

En aguest salon vedec un naut tron blanc de marme transparent, incrustat de pèrles e peireria, e sostengut per quate pès plan elevats, formadi cada un per un ulhal sancer d'elefant. Dessús deth tron i auie un ample coishin de satin verd, brodat damb parpalhetes daurades e ornat damb franges e bòrles d'aur. E ath dessús d'aguest tron i auie un cubricèl, que ludie damb es sues inscrustacion d'aur, pèires precioses e evòri. E en aguest tron ère seigut eth rei Zahr-Schah…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta segontes eth sòn costum, se carèc.

Mès quan arribèc era cent ueitau net

Era didec:

E sus eth tau tron ere seigut eth rei Zahr-Schah, enrodat des principaus personatges deth règne e des gardes que, immobils, demorauen es sues ordes.

Eth visir sentec alavetz qu'era inspiracion illuminaue et sòn esperit e qu'era eloqüéncia li desligaue era lengua en paraules saboroses. E damb un graciós gèst, se virèc entath rei e improvisèc aguestes estròfes en aunor sòn:

En veder-te, m'a abandonat eth mèn còr entà volar entà tu, e enquia e tot eth saunei se n'a anat des mèns uelhs, en tot deishar-me autrejat as mies tortures.

Ò còr mèn, donques que ja ès damb eth, queda-te a on ès! T'abandoni en eth encara que sigues çò que mès estimi e çò que mès è de besonh!

Cap repaus mès agradiu as mies aurelhes qu'era votz d'aqueri que saben cantar es laudances de Zahr-Schah, rei des còrs!

E dempús d'auer-lo guardat, encara que sigue un solet còp, damb aquerò seria ric entà tostemp.

Ò toti vosati qu'enrodatz ad aguest rei tan magnific! Sabetz-vo'n de qué se quauqu'un didesse que coneishie un rei superior a Zahr-Schah, mentirie e non serie un vertadèr credent.

Quan acabèc de recitar aguest poèma, eth visir se carèc, sense díder arren mès. Alavetz eth rei Zhar-Schah li manèc apressar-se ath tron, e lo hec seir ath sòn costat, li hec un arridolet corau, e parlèc damb eth coraument pendent ua bona estona, en tot demostrar-li

era sua amistat e era sua simpatia. Dempús ordenèc parar era taula en aunor deth visir, e toti se seigueren a minjar e a béuer enquia assadorar-se. Alavetz eth rei volec quedar-se solet damb eth visir, e toti gesseren, exceptat des principaus camarlencs e eth gran visir deth règne.

E eth visir deth rei Soleiman se botèc de pès, s'inclinèc ceremoniosament, e didec: "Ò gran rei, plen de munificéncia! Vengui entà tu per çò d'un ahèr qu'eth sòn resultat entà toti nosati serà plen de benediccions, de fruts erosi e de prosperitat! Er objècte dera mia mission ei demanar-te en maridatge ara tua hilha, plia d'estimacion e de gràcia, de noblesa e de modestia, entath mèn senhor e corona sus eth mèn cap, eth rei Soleiman-Schah, sultan gloriós dera Ciutat Verda e des montanhes d'Ispahan. E entad aguesta finalitat, vengui entà tu amiant rics presents e causes somptuoses, pr'amor de demostrar-te era afogadura qu'eth mèn senhor desire poder cridar-te soèr. Voleria saber dera tu boca se compartisses madeish aguest desir, e se li vòs autrejar er objècte des sues ansietats."

Quan eth rei Zahr-Schah entenec aguest discors deth visir, se lheuèc e s'inclinèc enquiath solèr. E es camarlencs e es emirs arribèren enquiath limit der estonament en veir ath rei manifestar tant de respècte entà un simple visir. Mès eth rei seguic de pès dauant deth visir, e li didec: "Ò visir, dotat de tacte, de sabença, d'eloqüéncia e de granesa! escota çò que te vau a díder:

Me considèri coma un simple subdit deth rei Soleiman-Schah, e me semble eth màger aunor poder-me compdar entre es membres dera sua familha! De sòrta qu'era mia hilha ja non ei a compdar d'ara, qu'ua esclaua entre es sues esclaues, e des d'aguest madeish instant ei era sua causa e era sua proprietat! E tau ei era mia responsa ara demana deth rei Soleiman-Schah, sobeiran de toti nosati, senhor dera Ciutat Verda e des montanhes d'Ispahan!"

E de seguit manèc cridar as kadís e as testimònis, que redigiren eth contracte de maridatge dera hilha deth rei Zahr-Schah e eth rei Soleiman-Schah. E eth rei, plan erós, se hec a vier eth contracte enes pòts, e recebec es felicitacions e es vòts des kadís e des testimònis, en tot aumplir a toti de favors. Hec granes hèstes entà aunorar ath visir, e grani divertiments publics entà espandir eth còr e era vista de toti es abitants. E repartic viures e presents, madeish as praubi qu'as rics. Dempús dispausèc es preparatius entara marcha, e alistèc es esclaues dera sua hilha: grègues, turques, neres e blanques. E manèc bastir entada era un gran palanquin d'aur massís damb incrustacions de pèrles e peireria, e ordenèc plaçar-lo en lomb de dètz muls ben alinhadi. Dempús se metec en marcha tota era comitiva. Eth palanquin semblaue, ena claror deth maitin, un gran palai entre es palais des gènis, e era joena, caperada damb es sòns vels, semblaue ua hurí entre es mès beròis hurís deth Paradís.

E eth rei Zahr-Schah acompanhèc ara comitiva pendent tres dies. Dempús se didec adiu dera sua hilha, deth visir e des que l'acompanhauen, e tornèc entara sua ciutat ar arràs dera alegria, plen de confiança en futur.

Per çò que hè ath visir e ara comitiva…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrètament, ajornèc eth sòn relat entar aute dia.

Mès quan arribèc era cent nauau net

Era didec:

Per çò que hè ath visir e ara comitiva, viatgèren sense cap trebuc, e arribadi a tres jornades dera Ciutat Verda, envièren un corrèu entà que les anoncièsse ath rei Soleiman-Schah.

Quan eth rei se'n sabec dera arribada dera sua esposa, s'estrementic de plaser, e li balhèc un beròi vestit d'aunor ath corrèu anonciaire. E envièc ara sua armada ar encontre dera reina damb es estandards desplegadi, e es pregonèrs publics convidèren a tota era ciutat a formar part dera comitiva, de sòrta que non quedèsse en casa ua soleta hemna, ne ua soleta damaisèla, ne tansevolh ua soleta anciana, encara que siguesse caduca o impossibilitada pera edat.

E arrés deishèc de gésser ar encontre dera nòvia. E quan tota era gent arribèc ar entorn deth palanquin, s'acordèc qu'era entrada ena ciutat se hesse pendent era net damb grana solemnitat.

Atau, donc, quan arribèc era net, es notables dera ciutat ordenèren illuminar peth sòn compde toti es carrèrs e tot eth camin qu'amiaue entath palai deth rei. E se botèren en dues hilères ath long deth camin, e es soldats ocupèren era rota, formadi a dreta e quèrra, e en tot eth trajècte luderen en aire blos es illuminacions, es tambors heren sonar es sues rampelades mès prigondes, es trompetres toquèren en votz nauta, e es bandères ondegèren per dessús des caps, es perhums usclèren enes pebetèrs per carrèrs e places, e es cavalièrs joguèren damb lances e arsagaies. E peth miei de toti, precedit de neri e mamalik e seguida pes sues esclaues, passèc era nauèth maridada, damb eth magnific vestit que l'auie autrejat eth sòn pair, e atau arribèc en palai deth sòn espós eth rei Soleiman.

Alavetz es esclaues desliguèren es muls, e entre crits d'alegria que deishaue anar eth pòble e era armada, cuelheren enes espatles eth palanquin e lo transportèren enquiara pòrta reservada.

De seguit es damaisèles e es sirvents ocupèren eth lòc des esclaues, e heren entrar ara nòvia en sòn apartament. E de seguit s'illuminèc er apartament damb era claror des sòns uelhs, e s'esblancossiren es lums duant dera beresa deth sòn ròstre. E ath miei de totes aqueres hemnes, semblaue era lua entre es esteles o era pèrla solitària ath miei deth colhar.

Dempús es damaisèles e es sirventes gesseren dera cramba e formèren dues files, des dera pòrta enquiath finau deth correder, dempús d'auer ajaçat ara joena en gran lhet

d'evòri enriquiit damb pèrles e peireria. E eth rei Soleiman, trauessant era dobla hilèra formada per aguestes esteles viues, entrèc ena cramba e arribèc en lhèt d'evòri a on ère estirada era joena, tota ornada e perhumada. E Allà ahisquèc alavetz ua grana passion en còr deth rei e li dèc er amor d'aquera vèrge. E eth rei l'auec, e se deleitèc ena felicitat, desbrembant en aqueth lhet, entre cueishes e braci, totes es penes dera sua impaciéncia e dera sua ansia d'amor.

Eth rei s'estèc pendent tot un mes en apartament dera sua esposa, sense deishar-la un solet moment, per çò d'intima e adequada damb eth sòn temperament qu'ère aquera union. E la deishèc prenhs era prumèra net. E dempus d'aquerò venguec a sèir-se en tron dera sua justícia, e se tenguec as ahèrs deth règne entath ben des sòns subdits, e arribada era net, non deishaue de visitar era cramba dera sua esposa, e atau enquiath nauau mes.

E era darrèra net d'aguest nauau mes sentec era reina es dolors de jasilha, se seiguec ena cagira des parturientes, e en hèr dia, Allà li facilitèc era jasilha, e era reina amainadèc un baron mercat damb eth senhau dera sòrt e dera fortuna.

Quan se'n sabec eth rei deth neishement, s'espandic eth sòn pièch enquiath limit dera dilatacion, e s'alegrèc damb ua grana alegria, e li hec presents de grana riquesa ar anonciaire. Dempús corrèc entath lhet dera sua esposa, e cuelhent en braça ath mainatge lo punèc entre es dus uelhs, se meravilhèc dera sua beresa e vedec guaire perfèctament l'estauen aguesti vèrsi deth poèta:

Des de que neishec, l'autregèc Allà era glòria e eth limit des nautades, e lo hec lheuar-se coma un astre nau!

Ò hilhuquères de hèts esplendidi e delicadi, non l'acostumetz ara corba dera vòsta cintura! Pr'amor qu'era sua soleta cavaladura serà eth lomb fèrm des leons e des shivaus encabradi!

Ò hilhuquères de lèit plan doça e plan blanca, esdegatz-vos a despopar-lo! Perque era sang des sòns enemics serà entada eth era beuenda mès deliciosa!

Alavetz es sirventes e es hilhuquères suenhèren ath nauèth neishut, e es comaires li braquèren eth cordon, e l'alonguèren es uelhs damb *khol* nere. E coma qu'auie neishut d'un hilh de reis e d'ua reina hilha de reines, e ère tan beròi e tan magnific, lo cridèren Diadèma.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent dètzau net

Era didec:

Lo cridèren Diadèma. E s'elevèc entre punets e en sen des mès beròies. E se passèren es dies, e se passèren es ans, e eth mainatge arribèc as sèt ans d'edat.

Alavetz eth sòn pair, eth rei Soleiman-Schah, ordenèc cridar as mèstres mès sabents e les manèc que l'ensenhessen era caligrafia, es bères letres e er art de comportar-se, atau coma es normes dera sintaxi e dera jurisprudéncia. E a liéger eth Libre Sublim.

E aqueri mèstres dera sciéncia s'estèren damb eth mainatge enquia qu'arribèc as catorze ans. Alavetz, coma que ja auie aprenut tot çò qu'eth sòn pair volie qu'apresesse, siguec considerat digne d'un vestit d'aunor. E eth rei lo treiguec des mans des sabents e lo fidèc a un mèstre d'equitacion, que l'ensenhèc a montar a shivau, e a lutar damb era lança e era arsagaia, e a caçar eth dam damb er esparvèr. E eth prince Diadèma arribèc a èster en pòc de temps eth cavalièr milhor, e ère tan perfèctament beròi, que quan gessie a pè o a shivau hège condemnar-se a guairi lo guardauen.

Quan complic es quinze ans èren taus es sòns encantaments, qu'es poètes li dediquèren es òdes mès apassionades, e es mès casti e mès purs pòts senteren qu'eth còr se les des.hège e eth hitge se les destroçaue per çò der encantament magic que i auie en eth. E vaquí un des poèmes qu'un poèta enamorat auie compausat per amor as sòns uelhs:

Punar-lo ei embriagar-se damb eth musc qu'ei perhumada tota era sua pèth! Abraçar-lo ei sénter doblegar-se eth còs, coma se doblegue ua rama banhada de brisa e d'arrosada!

Punar-lo ei embriagar-se sense tastar cap vin! Pro que m'en sai, donques qu'en jo fermente cada net eth vin muscat dera sua saliua!

Era madeisha Beresa, en desvelhar-se peth maitin, se guarde en miralh e s'arreconeish vassala sua! Ò holia mia! Com poiràn es còrs desliurar-se dera sua beresa?

Per Allà! S'artenhi víuer d'aguesta sòrta viuerè damb eth sòn usclament en mèn còr! Mès s'arribèssa a morir peth sòn amor, serà era mia darrèra felicitat!

E tot aquerò quan solet auie quinze ans d'edat! Mès quan arribèc as dètz-e-ueit, que ja siguec ua auta causa! Alavetz ua borra jovenila velosèc eth gran rosat des sues caròles; er ambre nere botèc ua piga ena blancor dera sua barbeta, e perturbèc toti es sens, e panèc toti es uelhs, coma ditz eth poèta:

Era sua guardada! Apressar-se ath huec sense usclar-se non ei causa tant estonanta coma era sua guardada! Com ei que sò encara viu, ò encantador! quan passi era mia vida dauant des tòns uelhs?

Es sues caròles! S'es sues transparentes caròles son velosades, non ei de borra coma totes es autes, senon de seda esquista e daurada!

Era sua boca! Que i a quauqui uns que vien a demanar-me ingenuament a on ei er elixir dera vida, e per quina tèrra cor er elixir de vida e era sua hònt!

E jo les digui: coneishi er elixir dera vida e era sua hònt! Qu'ei era boca d'un joen elegant e doç, un dam joen damb eth còth trende e inclinat, un adolescent de cintura flexibla.

Qu'ei eth pòt umid deth mèn amic, prim e viu, joen de doci pòts d'un ròi escur!

Mès tot aquerò quan auie dètz-e-ueit ans, pr'amor que quan arribèc ena edat d'òme, eth prince Diadèma venguec a èster tant admirablament beròi, que siguec un exemple mentat en toti es païsi musulmans, ath long e ar ample. E atau, eth nombre des sòns amics e des sòns intims siguec plan considerable. E guairi l'enrodauen volien veder-lo regnar en país dera madeisha manèra que regnaue enes còrs.

En aguesta epòca, eth prince Diadèma s'apassionèc pera caça e pes expedicions enes bòsqui e enes seuves, a maugrat deth temor qu'es sues constants abséncies inspirauen ath sòn pair e ara sua mair. E un dia ordenèc as sons esclaus que premanissen viures entà dètz dies, e partic damb eri entà ua caça a pè e damb lebrèrs. E caminèren pendent quate dies, enquia qu'arribèren ara fin en un parçan abondiu en caça, caperat de bòsqui abitadi per tota sòrta d'animaus sauvatges e negada per ua multitud de hònts e d'arriuets.

E eth prince Diadèma dèc eth senhau entà començar era caça. S'estenec er ample hilat de còrda ar entorn d'un gran espaci, e es esquivadors auancèren dera circonferéncia enquiath centre, en tot hèr-se a vier a toti es animaus alhocardidi, empossant-les d'aguesta sòrta entath centre. E entà acaçar as animaus dificils de esquivar, se deishèren anar pantères, gossets e falcons. E era caça damb lebrèrs artenhèc un gran nombre de gasèles, e tota sòrta de caça. E siguec un gran hestau entàs pantères de caça, gossets e falcons.

Un còp acabada era caça, eth prince Diadèma se seiguec ath costat d'un arriu entà repausar un shinhau. Dempús repartic era caça entre es sòns amics, en tot reservar-li era milhor part entath sòn pair eth rei Soleiman. E ara seguida s'ajacèc en aqueth lòc enquiath maitin.

En desvelhar-se, vederen qu'auie acampat aquiu ua grana caravana arribada de nets, e vederen gésser des sues tendes e baishar entar arriu entà her es sues ablucions a un gran nombre de gent, esclaus neri e mercadèrs. Alavetz eth prince Diadèma envièc a un des sòns òmes entà que se'n sabesse de qui èren e deth sòn país e condicion.

E eth corrèu tornèc, e li transmetec ath prince Diadèma çò que l'auie dit aquera gent: "Qu'èm mercadèrs qu'auem acampat aciu, atiradi pera verdor d'aguest bòsc e per aguesti arriuets deliciosi. Sabem que non mos cau crànher arren, donques qu'èm enes tèrres segures deth rei Soleiman, qu'era sua sabença de govèrn ei coneishuda en toti es parçans e traquillize a toti es viatgèrs. E li hèm a vier coma present gran nombre de causes beròies e de fòrça valor, mès que mès entath sòn hilh, er admirable prince Diadèma!"

E eth prince Diadèma exclamèc: "Per Allà! S'aguesti mercadèrs me hèn a vier causes beròies, per qué non anem a cercar-les? Atau passaram alègrament eth maitin." E eth prince, seguit des sòns amics es caçaires, se filèc entàs tendes dera caravana.

Quan es mercadèrs vederen arribar ath prince e endonvièren se qui ère, acodiren ath sòn encontre, lo convidèren a entrar enes sues tendes, e li lheuèren en aunor sòn ua magnifica tenda de satin ròi, damb figures multicolores, representant flors e audèths, tapissada de sedes dera India e brocats de Cachemira. E placèren un preciós coishin sus un meravilhós tapís de seda, qu'ère enriquit damb diuèrses files d'esmeraldes. E eth prince se seiguec en aguest tapís, s'apuèc en coishin, e les demanèc as comerciants que li mostrèssen es sues mercaderies. E en auer-li mostrat es comerciants totes es sues mercaderies, alistèc era que mès l'agradaue, e a maugrat de qué se resistien, les obliguèc a acceptar eth sòn prètz, en tot pagar-les damb generositat.

Dempús ordenèc as esclaus que recuelhessen es crompes, e ère ja a mand de montar entà seguir era caça, quan de ressabuda vedec ath sòn dauant, entre es mercadèrs, a un joen…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e damb era sua acostumada discrecion, ajornèc et relat entath dia a vier.

Mès quan arribèc era cent onzau net

Era didec:

Quan de pic, eth prince Diadèma vedec ath sòn dauant, entre es mercadèrs, a un joen d'ua estonanta beresa, d'un intens pallitge, vestit damb ua magnifica ròba e de bona portadura. Aqueth ròstre tan palle e tan beròi, parlaue d'ua grana tristesa, era abséncia d'un pair, d'ua mair o d'un amic molt estimat.

E eth prince Diadèma non se'n volec anar sense saber se qui ère aqueth beròi joen qu'entada eth se sentie atirat. E s'apressèc ada eth, li desirèc era patz, e li preguntèc se qui ère e perqué ère trist. E eth beròi joen, en enténer aguestes paraules, solet podec díder: "Que sò Aziz!" E s'estarnèc en somics de tau sòrta, que queiguec estavanit.

Quan se remetec, eth prince Diadèma li didec: "Ò Aziz! sabe-te'n de qué sò eth tòn amic. Ditz-me, donc, eth motiu des tues penes." Mès eth joen Aziz, coma tota responsa, apuèc es codes en solèr, e cantèc aguesti vèrsi:

Evitatz era guardada magica des sòns uelhs, donques qu'arrés s'escape dera sua orbita!

Es uelhs neri son terribles quan guarden languidament perque trauèssen es còrs coma les trauèsse er acèr des espades mès ahilades!

E sustot, non escotetz era doçor dera sua votz, pr'amor que coma se siguesse un vin hèt de huec, l'eternizarie de doçor!

Be n'ei de nòbla era distància entre eth sòn cauilhar sarrat peth braçalet d'aur e es sòns uelhs cercadi de khol nere!

A! A on ei er aròma delicat des sòns vestits perhumats, deth sòn alend que flaire a esséncia de ròses?

Quan eth prince Diadèma entenec aguesta cançon, non volec persutar mès, de moment, e didec: "Ò Aziz! per qué non m'as mostrat es tues mercaderies coma es auti mercadèrs?" E er aute responec: "Ò senhor mèn! es mies mercaderies non meriten que les crompe eth hilh d'un rei."

Mès eth beròi Diadèma li didec ath beròi Aziz: "Per Allà! Totun aquerò voi que me les mòstres." E obliguèc ath joen Aziz a sèir-se en tapís de seda, ath sòn costat, e a presentar-li, pèça per pèça, totes es mercaderies. E eth prince Diadèma, sense examinar es beròies teles, les crompèc totes, e li didec: "Ara, ò Aziz, se me condèsses eth motiu des tues penes… Te veigui damb es uelhs plei de lèrmes e damb era anma plia d'afliccion. Ara plan; se bèth un te perseguís saberè castigar as tòns opressors; e s'as bèth deute, pagarè de tot còr es tòns deutes. Donques que vaquí que me senti atirat per tu, e es mies entralhes usclen per causa tua."

Mès eth joen Aziz, en enténer aguestes paraules, se sentec de nauèth estofat pes somics, e non podec hèr mès que cantar aguestes estròfes:

Era presompcion des tòns uelhs neri alongadi damb khol blu

Era elegància dera tua cintura dreta sus es tues anques ondulantes!

Eth vin des tòns pòts e era mèu dera tua boca! Era corba des tòns pièchs e era èrba que les florís!

Demorar-te qu'ei mès doç entath mèn còr que çò que n'ei entath condemnat era esperança der indult! Ò net!

E eth prince Diadèma, dempús d'aguesta cançon, volec distrèir ath joen e se metec a examinar ua a ua es beròies teles e es sederies. Mès de ressabuda queiguec d'entre es teles un tròç de seda brocada, qu'eth joen Aziz s'esdeguèc a recuélher e la pleguèc tremolant, en tot botar-se-lo jos eth sòn jolh. E exclamèc:

Ò Aziza, era mia estimada! Mès aisides que tu son d'arténher es esteles des Pleyades!

A on anarè sense tu? Com è de suportar era tua abséncia, que m'aclape, quan a penes posqui damb eth pes deth mèn vestit?

E eth prince, en veir aqueth movement deth beròi Aziz e en enténer es sòns darrèrs vèrsi, se quedèc plan estonat, arribant ath limit dera expectacion. E exclamèc…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada, era hilha deth visir, vedec apressar-se eth maitin, e discrètament non volec abusar deth permís autrejat.

Alavetz era sua fraia, era joena Doniazada, qu'auie seguit d'aurelha tota aquera istòria tient er alend, exclamèc des deth lòc qu'ère clinada: "Ò fraia mia! Guaire doces, guaire

gentiles e guaire delicioses ath paladar son es tues paraules! E guaire encantador ei aguest conde, e guairi admirables es sòns vèrsi!”

E Schahrazada arric, e li didec: “Òc, fraia mia! Mès qué ei aquerò en comparèr damb çò que vos vau a condar era net a vier, s’ei qu’encara sò viua pera gràcia d’Allà e era volontat deth rei?”

E eth rei Schahriar didec entada eth: “Per Allà! Non l’aucirè sense auer entenut era seguida dera sua istòria, qu’ei ua istòria meravilhosa e estonanta a tot poder.”

Dempús cuelhec a Schahrazada en braça. E passèren era rèsta dera net entrelaçadi enquiath dia.

Dempús d’aquerò, partic eth rei Schahriar entara sala de justícia; e era sala s’aumplic dera multitud des emirs, visirs, camarlencs, gardes e sirvents de palai. E eth gran visir arribèc tanben, amiant dejós deth braç eth susari entara sua hilha Schahrazada, que ja se pensaue qu’ère mòrta. Mès eth rei arren li didec sus aquerò, e seguic jutjant, autrejant emplecs, destituint, governant e despachant es ahèrs pendents, e atau enquiath finau deth dia. Dempús se lheuèc eth divan, e eth rei entrèc en palai. e eth visir se quedèc molt perplèx en tot arribar ar extrèm der estonament.

Mès quan arribèc era net, eth rei Schahriar venguec a cercar a Schahrazada, e non deishèc de hèr damb era, era sua causa acostumada.

Mès quan arribèc era cent dotzau net

E quan s’acabèc era causa, era joena Doniazada se lheuèc deth tapís, e li didec a Schahrazada:

“Ò fraia mia! te prègui que contunhes aguesta beròia istòria deth beròi prince Diadèma e Aziz e Aziza, qu’ath pè des murs de Constantinopla li condaue eth visir ath rei Daul’makan.”

E Schahrazada, hènt un arridolet ara sua fraia Doniazada, li didec: “La condarè de tot còr e coma omenatge degut! Mès non sense que m’ac permete aguest rei ben elevat e dotat de bones manères.”

Alavetz eth rei Schahriar, que non podie dormir pera impaciéncia que demoraue eth relat, contestèc: “Que pòs parlar.”

E Schahrazada didec:

Me n’è abut, ò rei afortunat! de qué eth prince Diadèma exclamèc: “Ò Aziz! per qué amagues aguesta tela?”

E Aziz responec: “Ò senhor! precisament per aquerò non volia mostrar-te es mies mercaderies. Qué harè ara?” E alendèc prigondament. Mès autant persutèc eth prince Diadèma, e tan amables èren es sues paraules, qu’eth joen Aziz acabèc dident:

“Te cau saber, ò senhor mèn! qu’era istòria d’aguest doble tròç de tela ei ben estranha, e plia de rebrembes molt doci entà jo. Pr’amor qu’es encantaments d’aqueres qu’autregeren aguestes dues teles jamès s’esfaçaràn des mèns uelhs. Era que me balhèc era prumèra tela se cride Aziza. Per çò dera auta, eth sòn nòm ei molt amargant de prononciar en aguest moment! Pr’amor que siguec era damb era sua pròpria man era que me hec çò que sò. Mès coma que ja è començat a parlar-te d’aguestes causes, te vau a condar es detalhs. Solide t’encantaràn, e serviràn de leçon entad aqueri que les entenen damb respècte.”

Dempús eth joen Aziz treiguec eth doble tròç de tela qu’auie amagat jos eth jolh, e lo despleguèc sus eth tapís qu’èren seigudi. E eth prince Diadèma vedec qu’es dus tròci èren desparièrs: en un i auie brodat, damb hius d’aur ròi e hius de seda de toti es colors, ua gasèla; e en aute tròç i auie tanben ua gasèla, mès brodada damb hiu de plata, e amiaue ath còth un colhar d’aur ròi, que d’eth penjauen tres pèires de crisolit orientau.

En veir aguestes gasèles, tan meravilhosament brodades, exclamèc eth prince: “Glòria ad Aqueth que bote tant d’art ena anma des creatures!” E dempús, en tot dirigir-se ath beròi joen, seguic:

“Ò Aziz! te prègui que me condes era tua istòria damb Aziza e damb era patrona d’aguesta dusau gasèla.”

E eth beròi Aziz li didec ath prince:

“Te cau saber, ò prince Diadèma! qu’eth mèn pair ère un entre es grani des mercadèrs, e non auie mès hilhs que jo. Mès jo auia ua cosia que s’auie elevat damb jo ena casa deth mèn pair, pr’amor qu’eth sòn auie mòrt.

Mès abans de morir, eth mèn oncle l’auie hèt prométer ath mèn pair e ara mia mair que mos maridarien quan arribèssem ara edat convenenta. Atau ei que mos deishauen amassa; e d’aguesta sòrta arribèrem a enamorar-mos er un der aute. E de nets mos hègen dormir en madeish lhet, sense separa-mos un solet moment. Qu’ei clar que nosati non mo n’encuedèrem alavetz des inconvenents que podie auer en tot aquerò, encara qu’era mia cosia, ère mès escarrabilhada que jo en aguesti ahèrs, e mès instruida e mès expèrta, coma me’n sabí dempús, en pensar ena sua manèra d’enrodar-me damb es sòns braci e de sarrar es cueishes quan dormie ath mèn costat.

A tot darrèr, coma qu’acabèrem de complir era edat requerida, eth mèn pair li didec ara mia mair: “Aguest an mos cau maridar ath nòste hilh Aziz damb era sua cosia Aziza.” E se metec d’acòrd damb era sus eth dia que se redigirie eth conttracte, e de seguit se metec a hèr es preparatius dera nòça. E anèc a convidar a parents e amics, en tot dider-les: “Eth pròplèu diuendres dempús dera oracion, vam a redigir eth contracte de maridatge d’Aziz damb Aziza.” E era mia mair anèc a avisar a totes es hemnes que coneishie e as sòns parents. E entà recéber as convidadi coma ère de besonh, era mia mair e es sirventes dera casa lauèren suenhosament eth salon, heren lúder es marmes deth sòn pasiment, meteren es tapissi, e ornèren es parets damb beròies teles e damb

tapissi lauradi d'aur que sauvauen embarradi enes males. Per çò deth mèn pair, anèc a encargar es pastissi e es doci, e premanic damb fòrça suenh es plates entàs beuendes. E abans dera ora senhalada entà recéber as convidadi, m'envièc era mia mair en hammam entà que me banhèssa, e venguec un esclau darrèr mèn damb un vestit nau, eth milhor d'entre es vestits naui que m'auia de botar dempús de banhar-me.

Anè, donc, en hammam, e acabat eth banh, me botè eth somptuós vestit, qu'ère tan poderosament perhumat, qu'es caminaires s'arturauen entà flairar era sua aròma en aire.

E m'endralhè entara mesquita pr'amor d'assistir ara pregària qu'aqueth dia de diuendres auie de precedir ara ceremònia, mès peth camin me'm brembè d'un amic que m'auia desbrembat de convidar. E comencè a caminar ara prèssa entà non arrecular-me, mès damb era precipitacion acabè en tot perder-me per un carreron que non coneishia. E coma qu'èra umitejat de sudor per çò deth banh caud e peth vestit nau, qu'era sua tela ère plan regda, profitè era fresca deth carreron entà descansar en un banc encastrat ena paret. Abans de sèir-me treiguí dera pòcha un mocador brodat d'aur, e l'estení dejòs mèn. E era sudor seguie queiguent deth front, pera intensitat deth calor; e coma que non auia arren entà netejar-me-lo, donques qu'eth mocador ère dejós mèn, me hec dò, e aguest torment activaue encara mès era transpiracion. E ja èra prèst a lheuar-me era tunica entà secar-me es gotes que me baishauen pes maishères, quan vedí quèir, leugèr coma era brisa, un mocador blanc de seda, qu'eth sòn perhum aurie guarit a un malaut. Sonque de veder-lo se refresquèc era mia anma. M'esdegué entà cuelher-lo, guardè entà naut entà veir d'a on auie queigut, e es mèns uelhs se trapèren damb es uelhs d'ua joena, era madeisha que m'auie de dar aguesta prumèra gasèla brodada. La vedi…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent tretzau net

Era didec:

La vedí, arridolenta, pistant per ua hièstra dubèrta en estatge naut. Non sajarè de descríuer era sua beresa, pr'amor qu'era mia lengua ei massa pèga entad aquerò. Te cau saber sonque qu'a penes m'auec vist se metec eth dit ensenhador enes pòts. Baishèc dempús eth dit còr, l'amassèc ath dit quèr, e se metec es dus entre es popes. Ara seguida entrèc laguens, barrèc era hièstra e despareishec.

E totafèt estonat, e ahiscat peth desir, encara que guardè fòrça estona demorant veir de nauèth aquera aparicion que m'auie cuelhut era anma, seguit barrada era hièstra tu per tu. E non desesperè enquia que, dempús d'auer estat demorant en banc enquiara còga det solei, desbrembant eth contracte de maridatge e ara nòvia, m'assegurè de qué decididament ère en bades demorar. Alavetz me lheuè damb eth còr aclapat, e m'endralhè entara mia casa. Peth camin despleguè aqueth adorable mocador, qu'eth sòn perhum m'auie deleitat tant intensament, e me pensè qu'èra en Paradís. E quan l'auí

desplegat tot, vedí qu'en un des sòns cantons i auie escrits aguesti vèrsi, damb ua beròia letra entrelaçada:

M'è volut queishar mejançant aguesta letra fina e complicada entà que coneishe era passion dera mia anma! Pr'amor que totes es letres son era tralha dera anma que l'imagine!

Mès er amic me didec: "Per qué ei era tua letra tan fina e tan tormentada, que lèu despareish ara mia vista?

E responí: "Atau sò jo de tormentada! Tant ingenú ès que non as endonviat en era ua tralha d'amor?"

E en aute costat deth mocador i auie escrits aguesti vèrsi, en caractèrs grani e regulars:

Es pèrles, er ambre e era alugada rojor des pomes jos es huelhes geloses, a penes poirien dider-te era claretat des sues caròles dejós deth pelhaçon!

E se cerquesses era mòrt, la traparies enes intenses guardades des sòns uelhs, qu'es sues victimes son innombrables! Mès s'ei era embriaguesa aquerò que desires, dèisha es vins deth botelhèr! Qu'ei que non as es ròies caròles deth botelhèr?

Alavetz jo, ò senhor mèn! me sentí alhocardit, e arribè ena mia casa en hèr-se de nets. E trapè ara hilha dera mia tia, qu'ère en tot plorar; mès en veder-me se netegèc de seguit es uelhs, s'apressèc a jo, e m'ajudèc a despolhar-me. E me preguntèc doçament sus eth motiu dera mia tardança, e me didec que toti es convidadi, es emirs, es grani mercadèrs e es auti, madeish qu'eth kadí e es testimònis, m'auien demorat pendent ua longa estona, mès qu'en non veder-me arribar mingèren e beueren enquia assadorar-se, e partiren toti amassa, cada un peth sòn camin. Dempús higec: "Per çò que hè ath tòn pair, s'a enforismat fòrça, e a jurat qu'eth nòste maridatge s'ajornarà enquiar an a vier! Mès, ò hilh deth mèn oncle!, per qué as actuat d'aguesta manèra?"

Alavetz li didí: "Que s'a passat tau e quau causa." E li condè era aventura peth menut. De seguit cuelhec eth mocador que l'aufria, e dempús d'auer liejut çò qu'ère escrit, vessèc abondoses lèrmes. E dempús didec: "Mès era non t'a parlat?"

Jo responí: "Sonque damb senhaus, que d'eri arren è comprenut, e que voleria que me balhèsses era sua explicacion." Era didec: "Ò estimat cosin mèn! se me demanèsses es uelhs, non trantalharia en tréir-me-les entà tu. Te cau saber, donc, qu'entà entornar era tranquillitat ath tòn esperit sò prèsta a servir-te damb tota abnegacion, e a facilitar-te un encontre damb aguesta hemna que tant de preocupe, e que solide ei encamardada de tu. Pr'amor qu'aguesti senhaus, qu'eth sòn mistèri lo coneishem nosates es hemnes, signifiquen que t'estime apassionadament e que te cite entà laguens de dus dies. Es dits plaçadi entre es popes vòlen díder eth numèro dus, mentre qu'eth dit entre es pòts vò díder qu'ès entada era madeish qu'era sua anma, que l'autrege vida ath còs. Qu'ei clar, donc, qu'eth mèn amor entà tu m'a d'obligar a hèr-te toti es favors que posca, e vos meterè as dus jos es mies ales, entà que vos protegisquen."

Li balhè es gràcies pera sua abnegacion e pes sòns boni aufriments, e m'estè pendent dus dies en casa demorant era ora dera cita. E èra plan trist, e repausaua eth cap sus es jolhs dera mia cosia, que non deishaue d'encoratjar-me e d'ahiscar eth mèn còr. Atau, donc, quan s'apressèc era ora dera cita, era mia cosia s'esdeguèc a botar-me eth vestit, e me perhumèc damb es sues mans…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent catorzau net

Era didec:

Eth beròi Aziz seguic d'aguesta sòrta era sua istòria:

E me perhumèc damb es sues mans, usclèc benjuin entà qu'era mia ròba flairèsse, e m'abracèc trendament, dident: "Ò eth mèn estimat cosin! vaquí era ora. Coratge! e ven entà jo tranquil e satisfèt. Pr'amor que jo desiri era patz dera tua anma, e solet serè erosa se tu ès erós. Torna lèu, donc, entà condar-me era aventura. E guarda que i aurà beròis dies entà nosati, e beròies nets benedides!" Alavetz, padegant es batecs deth mèn còr e tient es mies emocions, me didí adiu dera mia cosia e gessí. Quan arribè en carreron ombriu, me seiguí en banc, en sénter que s'apoderaue de jo ua excitación immensa.

E a penes siguí aquiu, vedí que s'entredaurie era hièstra; e de seguit me cuelhec un vertige per dauant des uelhs, mès me remetí, guardè entara hièstra, e vedí ara joena. E en veir aqueth ròstre adorat, trantalhè e queiguí tremolant en banc.

Era joena seguie ena hièstra, en tot guardar-me damb tota era lum des sòns uelhs. E amiaue ena man un miralh e un mocador ròi. E sense badar boca, se lheuèc es manges e se descurbic es braci enquias espatles. Dempús dauric era man, e estenent es dits, se toquèc es piechs. Dempús alonguèc eth braç dehòra dera hièstra, agarrant eth miralh e eth mocador ròi; agitèc eth mocador tres còps, en tot lheuar-lo e tornar-lo a baishar. Hec senhau de retòrcer eth mocador e de plegar-lo. Inclinèc eth cap entà jo pendent ua longa estona; e dempús, en tot retirar-se ara prèssa, barrèc era hièstra e despareishec. E aquerò siguec tot! E sense prononciar ua soleta paraula.

Me deishèc atau, en ua perplexitat extrèma; e non sabia se demorar-me o anar-me'n; e mentre dobtaua, guardaua era hièstra ores e mès ores, enquiara mieja net. Alavetz, en tot senter-me malaut de tan pensar, tornè entà casa e trapè ara mia prauba cosia demorant, damb es uelhs rogidi pes lèrmes e era cara plia de tristesa e resignacion. E mancat de fòrces, me deishè quèir en solèr en un estat lamentable. E era mia cosia, que s'auie esdegat a córrer entà jo, me recebec enes sòns braci, e me punèc enes uelhs, e me les sequèc damb era punta dera manja, e entà padegar eth mèn esperit, me dèc un veire de siròp perhumat damb aigua de flors; e acabèc interrogant-me doçament sus aqueth retard e sus era mia desesperacion.

Alavetz, encara que trincat peth cansament, la metí ath corrent de tot, en tot referir-li es senhaus dera beròia desconeishuda. E era mia cosia didec: “Ò Aziz deth mèn còr! eth significat qu’an entà jo aguestes causes, mès que mès es des cinc ditz e eth miralh, ei qu’era joena te manarà un messatge en cinc dies, ena casa deth tintorèr deth carreron.”

Alavetz exclamè: “Ò hilha deth mèn còr! Pro que siguen vertadères es tues paraules! Pr’amor qu’è vist qu’ena cantoada deth carreron i a plan que òc era botiga d’un tintorèr judiu.” E dempús, sense poder tier era ondada des mèns rebrembes, m’estarnè en somics en sen dera mia cosia, qu’entà padegar-me m’aumplic de paraules doces e amorasses encantadores.

E didie: “Pensa, ò estimat mèn Aziz! qu’es enamorats patissen ans e ans demorant, e les cau resignar-se, en tot armar-se de fermesa, e tu a penes hè ua setmana que coneishes es torments deth còr. Coratge!, ò hilh deth mèn oncle!, e tasta aguest minjar, e beu aguest vin que t’aufrisqui.”

Mès jo, ò joen senhor! non podí avalar ne ua soleta bocada, ne ua glopassada, e enquia e tot perdí eth saunei. Era cara se me botèc auriolenca, e es mies faccions se deteriorèren. Pr’amor qu’ère eth prumèr viatge que sentia era passion, e gaudia d’un amor amargant e misteriós.

E atau, donc, pendent es cinc dies que siguí demorant, m’aflaquí enquiar extrèm, e era mia cosia, plan aclapada en veder-me d’aquera manèra, non me deishèc ne un solet instant, e passaue es dies e es nets seiguda en mèn cabeç en tot condar-me istòries d’enamoradi, e en sòrta de dormir, velhaue ath mèn costat, e bèth còp la susprení secant-se es lèrmes des sòns uelhs, que volie dissimular.

A tot darrèr, passadi es cinc dies, m’obliguèc a lheuar-me, m’escauhèc aigua e me hec entrar en hammam. E dempús me vestic, e me didec: “Vè-te’n de seguit entara cita! E Allà te balhe çò que desires, e damb es sòns baumes te guarisque era anma!”

Hi lèu a gésser, e corrí ena casa deth tintorèr judiu.

Mès aqueth dia ère dissabte, e eth judiu non auie daurit era botiga. Me seiguí, a maugrat de tot, dauant dera pòrta dera botiga, e demorè enquiara ora dera oracion e enquia qu’eth solei se coguèc. E coma qu’era net auançaue sense cap resultat, me cuelhec eth temor e decidí tornar ena mia casa. Arribè coma embriac, sense saber se qué hèja e qué didia. E trapè ara mia cosia de pès, virada era cara entara paret, damb un braç emparat en un mòble e ua man sus eth còr. E alendaue uns vèrsi plan tristi sus er amor malerós.

Mès, a penes se n’encuedèc dera mia preséncia, se sequèc es uelhs e correc ath mèn encontre, simulant arrir entà amagar-me eth sòn dolor. E me didec: “Ò cosin mèn estimat! Qu’Allà te hèsque duradora era tua felicitat! Mès, per qué en sòrta de vier tan solet pes carrèrs desèrts non as passat tota era net ena casa dera tua aimanta?”

En entener-la non me podí tier; me pensè qu’era mia cosia se’n burlaue de jo, e la refusè damb tau fòrça, que queiguec estirada contra eth canton d’un divan, e se hec en front ua

herida ampla, d'a on comencèc a córrer era sang a ondades. Alavetz era mia prauba cosia, luenh d'emmaliciar-se pera mia brutalitat, non prononcièc ua soleta paraula d'indignacion, se lheuèc plan resignada, e anèc a usclar un bocin de esca, en tot aplicar-se-la sus era herida. E quan s'auec bendat eth front damb un mocador, netegèc era sang que tacaue eth marme, e coma se non s'auesse passat arren, se virèc entà jo, arrint tranquillament, e me didec damb era màger doçor…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta coma tostemp, interrompec eth sòn relat enquiar aute dia.

Mès quan arribèc era cent quinzau net

Era didec:

E coma se non s'auesse passat arren, se virèc entà jo, arrint tranquillament, e me didec damb era màger doçor: "Ò hilh deth mèn oncle! sò en limit dera desolacion per auer-te apenat damb paraules impertinentes. Perdona-me, e conda-me, se te platz, çò que t'a arribat, entà que veiga se jo i posqui botar remèdi!"

Alavetz li condè eth trebuc qu'auia patit e que non sabia arren dera desconaishuda. E Aziz didec: "Ò Aziz des mèns uelhs! te posqui anonciar qu'artenheràs eth tòn objectiu, donques qu'aquerò ei ua pròva que te somet era joena entà veir era fòrça deth tòn amor e dera tua constància damb era. Atau, donc, deman vieràs a sèir-te en banc, e solide traparàs ua solucion a gust deth tòn desir."

E dit aquerò, me hec a vier era mia cosia ua plata de minjar, mès jo la refusè bruscament, e era vaishèra queiguèc e rodèc per tot eth tapís. Que siguec era mia manèra d'exprimir que non volia minjar ne béuer. Era mia prauba cosia recuelhec es trastos que caperauen eth solèr, netegèc eth tapís, e tornèc a sèir-se ath pè deth divan que jo èra estirat. E jo pensaua: "Quina holia èster encamardat coma ne sò!" Ara fin, apareishec eth maitin, me lheuè ara prèssa, e partí entath carreron, dejós dera hièstra dera joena.

E a penes m'auia seigut en banc, era hièstra se dauric, e apareishec dauant des mèns uelhs enludernats era cara deliciosa qu'ère tota era mia anma. E m'arrie damb totes es sues dents e damb un arridolet definitiuament saborós. Despareishec pendent un moment, e tornèc damb ua saca ena man, un milralh, ua torreta de flors e ua lantèrna. E prumèr de tot botèc eth miralh ena saca, l'estaquèc, e la lancèc laguens dera cramba. Dempús, damb un gèst incomparable, se deishèc anar era cabeladura, que queiguec pesadament sus era sua espatla, e se caperèc damb era, pendent un moment, era cara. De seguit botèc era lantèrna ena torreta, ath miei des flors, ac tornèc a cuélher tot e despareishec. Era hiéstra se barrèc deth tot, e eth mèn còr volèc damb era joena. E eth mèn estat ja non ère un estat.

Alavetz, sabent pro ben çò d'inutil qu'ère demorar, me filè desolat entara mia casa, a on trapè ara mia prauba cosia plorant e damb eth cap tot caperat, donques qu'amiaue un bendatge en front entà protegir era herida e un aute ar entorn des uelhs, malauts per

tantes lèrmes coma auie vessat pendent era mia abséncia e pendent aqueri dies d'amarum. E auie eth cap emparat en ua man, e gasulhaue plan doçament era armonia d'aguesti vèrsi:

Pensi tostemp en tu, ò Aziz! Entà quina casa d'autrú as hujut? Contesta, ò Aziz! A on as trapat casa, ò viatgèr adorat?

Pensa en jo tanben! Sabe-te'n de qué te posse entà on te posse eth Destin, gelós dera mia felicitat, non poiràs trapar eth calor que t'aufrís aguest praube còr d'Aziza!

Mès que non m'escotes, Aziz, e t'aluenhes! e vaquí qu'es mèns uelhs te trapen mens, vessant lèrmes inagotables!

Amorta era tua set ena netedat d'ua aigua blossa, mès dèisha qu'eth mèn dolor beue era sau d'aguestes tristes lèrmes, amagades enes mies orbites prigondes!

Plora, còr mèn, era abséncia deth plan estimat…! Tostemp pensi en tu, ò Aziz! A quina casa luenhana as hujut? Contesta, ò Aziz! A on as trapat aguesta casa, ò viatgèr adorat!

Acabadi aguesti vèrsi se virèc, e en veder-me volec amagar de seguit es sues lèrmes, e venguec entà jo, e s'estèc de pès, sense poder parlar. Ara fin didec: "Ò cosin mèn! Conda-me qué t'a arribat aguest còp." E l'expliquè peth menut es misteriosi gèsti dera joena. E Aziza didec. "Alegra-te, ò cosin mèn! donques que veiràs artenhudi es tòns desirs! Sabe-te'n de qué eth miralh botat ena saca represente eth solei que despareish. Aguest senhau te convide a vier deman pera net ena sua casa. Era cabeladura nera tapant era cara signifique era net caperant eth mon damb es sues tenèbres. Aguest senhau ei ua confirmacion der anterior. Era torreta de flors signifique que te cau entrar en jardin dera casa, plaçat darrèr deth carreron, e per çò que hè ara lantèrna dessús dera torreta, vò díder clarament que quan sigues en jardin te cau dirigir-te entà on veigues ua lantèrna alugada, e demorar aquiu era arribada dera tua aimanta." Mès jo, ar arràs dera decepcion, exclamè: "Que ja m'as dat esperances massa còps, e dempús non s'an complit! Allà! Allà! Be ne sò de malerós!"

E era mia cosia, mès que de costum, non estauvèc es paraules doces e consoladores. Mès que non gausèc botjar-se ne dar-me de minjar ne de béuer, per pòur as mèns accèssi d'impaciéncia massa expressius.

Ça que la, en escurir deth dia a vier me decidí a sajar era aventura, encoratjat per Aziza, que me balhaue tantes pròves deth sòn desinterès e deth sacrifici absolut dera sua persona, mentre que secretament ploraue damb totes es lèrmes des sòns uelhs.

Me lheuè, cuelhi un banh, e tostemp ajudat per Aziza me botè eth mèn vestit mès beròi. Mès abans de deishar-me gésser, Aziza me lancèc ua guardada de desolacion, e damb votz plorosa me didec: "Ò hilh deth mèn oncle! cuelh aguest gran de musc e perhuma-te es pòts. E quan ages vist ara tua aimanta, e ages artenhut eth tòn desir, promet-me que li recitaràs es vèrsi que te vau a díder." E me metec es braci en còth e somiquèc pendent

ua bona estona. Alavetz li jurè recitar-les. E Aziza, tranquillizada, me recitèc es vèrsi, e m'obliguèc a repetir-les abans d'anar-me'n, encara que jo non comprenia era sua intencion ne era sua posita futura.

Ò vosati es enamorats! Didetz-me per Allà! s'er amor abitèsse tostemp en còr dera sua victima, a on serie era sua redempcion…?

Dempús m'aluenhè ara prèssa, e arribè en jardin, qu'era sua pòrta trapè dubèrta, e ath hons i auie ua lantèrna alugada, qu'entada era me filè a trauèrs des ombres.

E en arribar en lòc qu'ère era lum, me demoraue ua grana suspresa, donques que me trapè un meravilhós salon damb era copòla d'evòri e d'eben, illuminada per immensi candelèrs d'aur e granes lampes de cristau penjades deth tet damb cadies daurades. Ath miei dera sala i auie ua hònt damb incrustacions e diboishi admirables, e era musica dera aigua en quèir balhaue ua nòta de frescor. Ath costat deth tasson dera hònt, sus un gran escabèl de nacre, i auie ua plata d'argent caperada damb un modador de seda, e sus eth tapís i auie ua gèrla envernissada, qu'eth sòn elegant còth sostenguie ua copa d'aur e de cristau.

Alavetz, ò senhor mèn! çò prumer que hi siguec lheuar eth mocador de seda que caperaue era plata d'argent. E be n'èren de delicioses es causes que i auie aquiu! Encara es mèns uelhs son en tot verder-les! Plan que òc, i auie aquiu…

En aguest moment dera sua narracion Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e interrompec eth sòn relat enquiar aute dia.

Mès quan arribèc era cent setzau net

Era didec:

Plan que òc, i auie aquiu quate porets fregidi, dauradi e flairosi, assasonadi damb espècies fines; i auie quate tassons que contenguien: eth prumèr, entremesi perhumadi, damb iranja e damb pistaches trocejadi e canèla; eth dusau, panses estovades, perhumades dirèctament damb ròses; eth tresau, ò eth tresau! Pastís d'Orient en forma de huelhes e dividit en rombes d'ua suggestion infinita; eth quatau, pastissets de siròp espés, prèsti a crebar per çò deth farcit generós.

Ena auta mitat dera plata se vedien es mies frutes preferides: higues arropides pera maduretat, cidres, citrons, arradims fresqui e platanes. E entre ua e ua auta causa se destacauen es flors: ròses, jasmins, tulipes, liris e narcisi.

M'encoratgè, en veir tot aquerò, ar arràs der encoratjament, e hi enlà es mies penes entà daurir solet eth camin dera alegria. Mès me preocupaue non veir tralha de creatura viuenta entre es creatures d'Allà. E coma que non vedia ne sirventa ne esclaua que venguesse a mestrar-me, non gausaua provar arren, e demorè pacientament a que venguesse era estimada deth mèn còr: mès se passèc era prumèra ora, e arren!, dempús era dusau e era tresau, e tanpòc arren! Alavetz comencè a sénter violentament era

tortura dera hame, donques qu'amiaua fòrça temps sense minjar, per tòrt des passadi desencantaments. Mès ara que n'èra segur dera capitada, me tornaue er apetís, pera gràcia d'Allà, e l'ac arregraí ara mia prauba Aziza, que m'ac auie anonciat, en tot explicar-me exactament eth mistèri d'aqueri senhaus.

Atau, donc, en non poder tier mès era hame, me lancè sus es adorables pastissi, que les preferia a tot, e vè-te'n a saber guaires me'n passè per erbèr, donques que semblauen pastadi damb perhums deth Paradís pes dits diafans des hurís. Dempús me metí damb es rombes cruishents deth sucós Pastís d'Orient, e me mingè toti es que i auie; dempús m'avalè tota era copa d'entremesi esposcada de pistaches talhadi, e non podec èster mès fresca entath mèn còr. Me decidí de seguit pes porets, e m'en mingè un, dus, tres, o quate, pr'amor qu'ère plan ben hèt eth farcit amagat ena sua cavitat, assasonat damb grani acids de milgrana, e dempús d'aquerò me dirigí entàs frutes pr'amor d'adocir-me, e amorassè eth mèn paladar alistant amplament entre totes eres.

Acabè de minjar, saborant ua, dues, tres o quate culherades de grani doci de milgrana, e glorifiquè a Allà pes sòns beneficis.

Botè punt e finau a tot, beuent ena gèrla envernissada, sense tier era copa, qu'ère sobrèra.

Qué passèc pendent aquera net…? Sonque sai que peth maitin, en desvelhar-me es arrais deth solei, èra estirat, non enes magnifics tapissi, senon sus eth marme nud, e auia sus eth vrente un shinhau de sau e un sarpar de povàs de carbon. Me lheuè de seguit, me secodí, guardè a dreta e quèrra, mès non vedí tralha de creatura vieuenta ath mèn entorn. Atau ei qu'era mia perplexitat siguec tan grana coma era mia emocion. E m'emmaliciè contra jo madeish, en tot empenaïr-me dera feblesa dera mia carn e dera mia escassa resisténcia ara fatiga. E m'endralhè trist entara mia casa, a on trapè ara mia prauba Aziza, que se planhie umilament e recitaue plorant aguesti vèrsi:

Era brisa dançaira se lhèue e ven entà jo a trauèrs dera pradèra! Abans de qué era sua amorassa se cale enes mèns peus, m'ac anóncie eth sòn perhum!

Ò brisa leugèra, vene entà jo! Es audèths canten! Tota passion seguirà eth sòn destin!

Se jo podessa, ò amor! cuelher-te en braça, coma er aimant sarre contra eth sòn pièch eth cap dera sua estimada…!

Adocís damb eth tòn alend er amarum d'aguesta anma, que se negue en dolor!

Dempús de partir tu, ò Aziz! quines alegries me restaràn en aguest mon, e quin gust li vau a trapar a compdar d'ara ara vida?

Qui me diderà s'eth còr deth mèn estimat ei coma eth mèn còr, usclat pera ahlama der amor?

En veder-me Aziza se lheuèc ara prèssa, se sequèc es lèrmes, e me dirigic paraules plan doces, en tot ajudar-me a trèir era ròba. E dempús de flairar-la, me didec: "Ò Allà! Ò

hilh deth mèn oncle! non son aguesti es perhums que dèishe ena roba eth contacte d'ua hemna adorada. Conda-me çò que t'a arribat!"

E m'esdegué a satisfèr-la.

Alavetz, plan preocupada, exclamèc: "Per Allà! Ò Aziz! que ja non sò tranquilla; cranhi qu'aguesta desconeishuda te còste grani desengusti. Te cau saber qu'era sau lançada ena tua pèth signifique que te trape plan alap, per çò d'auer-te deishat dominar peth saunei. E eth carbon signifique qu'Allà t'ennerisque era tua cara, donques qu'eth tòn amor ei mentida.

Atau, ò estimat Aziz! aguesta hemna, en sòrta d'èster amabla damb tu e desvelhar-te, a tractat damb mesprètz ath sòn òste en tot hèr-li saber que sonque servie entà minjar e dormir. Qu'Allà te desliure der amor d'aguesta hemna sense misericòrdia e sense còr!"

En enténer aguestes paraules me piquè eth pièch, e exclamè: "Jo sò eth solet colpable! pr'amor que, per Allà! aguesta hemna a rason, donques qu'es vertadèrs enamoradi non dormissen. E qué poirè hèr ara, ò hilha deth mèn oncle!? Ditz-m'ac!"

E coma era mia prauba cosia Aziza m'estimaue de vertat, arribèc ar arràs der atrendiment en veder-me tant apenat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrètament, ajornèc eth sòn relat entar aute dia.

Mès quan arribèc era cent dètz-e-setau net

Era li didec ath rei Schahriar:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth visir Dandan seguic d'aguesta sòrta era istòria deth beròi Aziz:

E coma qu'era mia prauba cosia Aziza m'estimaue de vertat, arribèc ar arràs der atrendiment en veder-me tant apenat. E responec: "Sus eth mèn cap e sus es mèns uelhs! Mès ò Aziz! guaire milhor serie que jo t'ajudèssa! mès que non posqui gésser, donques qu'en èster proxima a maridar-me me cau èster en casa. Ça que la, deth moment que non posqui èster un laç d'union entre ambdús, te conselharè damb es mies paraules. Torna aguesta net en madeish lòc, e resistís era temptacion deth saunei. E entà artenhè'c evita eth minjar, pr'amor qu'er aliment engrepesís es sensi e les destibe.

Tie compde de non adormir-te, e veiràs arribar ara tua estimada tara mieja net. Allà t'age jos era sua proteccion e te defene des perfidies!"

Desirè damb tota era mia anma qu'arribèsse era net çò mès lèu possible, e quan me premania a gésser m'arturèc Aziza pendent un moment entà dider-me: "T'encargui que quan era joena t'age autrejat çò que desires, non desbrembes recitar-li era estròfa que t'è ensenhat." E jo responí: "Escoti e aubedisqui."

E gessí dera casa.

Arribè en jardin, e trapè eth salon magnificament illuminat, damb es plates cargades de minjar, pastissi, frutes e flors. E a penes es perhums des flors, deth minjar e de totes aqueres delícies me venguec en nas, non se podec tier era mia anma, e mingè de tot enquia assadorar-me, e beuí enquiara dilatacion complèta deth mèn vrente. Me sentí fòrça alègre, comencè a parpalhejar, e en tot voler vence ath saunei sagè de daurir-me es uelhs damb es dits, mès que siguec en bades.

Alavetz me didí: "Vau a estirar-me un shinhau, eth temps just entà descansar e pro. Mès que non m'esclipsarè!" E de seguit cuelhí un coishin e apuè en eth eth mèn cap. Mès vaquí que me desvelhè a londeman quan hège dia, e me vedí estirat, non ena sala esplendida, senon en ua miserabla cramba que solide deuie servir entàs palafrenèrs. E sus eth mèn vrente i auie un uas de pauta de moton, ua pilòta, uassi de datils e grani de garròfes; e ath costat de tot aquerò, près de jo, dus dracmes e un guinhauet. De seguit me filè entara mia casa, a on trapè ara prauba Aziza, que recitaue aguestes estròfes:

Lèrmes des mèns uelhs! Auetz destroçat eth mèn còr e anequelit eth mèn còs!

E eth mèn amic ei cada còp mès crudèu! Mès non ei doç patir per amic quan ei tan beròi?

Ò estimat Aziz! As aumplit de passion ers mia anma, e as daurit en era abismes de dolor!

Alavetz, plen de despièch, la cridè bruscament, en tot dirigir-li dues o tres injúries. Mès ac tenguec damb paciéncia, se sequèc es uelhs, venguec entà jo, me lancèc es braci en còth, e me sarrèc damb tota era sua fòrça contra eth sòn còr, tant que jo sajaua de refusar-la, e me didec: "Ò eth mèn praube Aziz! Ja veigui que tanben aguesta net t'as esclipsat."

E coma que ja non podia mès me deishè quèir sus eth tapís, plan emmaliciat, e lancè luenh eth guinhauet. Aziza cuelhec alavetz un ventalh, se seiguec ath mèn costat, e comencèc a ventar-me, en tot dider-me que tot s'apraiarie. E a demana sua, li condè tot çò qu'auia trapat sus eth mèn còs quan me desvelhè.

E li didí: "Per Allà! explica-me qué vò díder tot aquerò." E era responec: "A, Aziz mèn! Non t'auia dit qu'entà evitar eth saunei resistisses era temptacion de minjar?"

Mès jo l'interrompí: "Explica-me era significacion de tot aquerò." E era didec: "Te cau saber qu'era pilòta represente…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e ajornèc eth sòn relat discrètament.

Mès quan arribèc era cent dètz-e-ueitau net

Era didec:

“Te cau saber qu’era pilòta represente qu’eth tòn còr, a maugrat de trapar-te ena casa dera tua estimada, vague per aire, per çò deth tòn pòc fervor; es uassi de datil vòlen díder qu’es mancat de sabor, coma eri, pr’amor qu’era passion, qu’ei era polpa deth còr, manque totafèt as tòns amors; es grani deth carrobièr, qu’ei er arbe d’Ayub (eth Job dera Biblia) pair dera paciéncia, servissen entà rebrembar-te aguesta vertut, tan preciosa entàs enamoradi; per çò deth uas de pauta de moton, reaument non a cap explicacion.”

Mès tornè a interrómper: “Ò Aziza, desbrembes eth guinhauet e es dus dracmes.” E Aziza, tremolant, me didec: “Ò Aziz! me cau pòur pera tua sòrt. Es dus dracmes simbolizen es sòns dus uelhs. E damb aquerò te vò díder: “Juri pes dus mèns uelhs que se tornes per aciu e t’adormisses, t’esgorjarè damb un guinhauet!” Ò hilh deth mèn oncle! Guaira pòur me còste tot aquerò! e non è mès consolament qu’es mèns plors!” Alavetz eth mèn còr cuelhec pietat deth sòn dolor, e li didí: “Pera mia vida sus tu, ò hilha deth mèn oncle! Com poiríem botar remèdi ad aguest mau? Ajuda-me a gésser d’aguest malastre!”

E era responec: “Te cau conformar-te damb es mies paraules e te cau aubedir-les, pr’amor que se non, arren poiram hèr.” E jo didí: “Escoti e aubedisqui! Ac juri peth cap deth mèn pair!”

Alavetz Aziza, fidada ena mia promesa, m’abracèc e me didec: “Plan, donc, vaquí eth mèn plan. Te cau dormir aciu pendent tot eth dia, e d’aguesta sòrta non te temptarà eth saunei aguesta net. E quan te desvelhes te balharè minjar e béuer. E atau non te calerà crànher arren.” E plan, Aziza m’obliguèc a ajaçar-me, e me hec un massatge, e jos era influéncia d’aguest massatge tan deliciós, non me tardè a esclipsar-me; e en desvelhar-me quan ja escurie, la trapè seiguda ath mèn costat, en tot hèr-me aire damb un ventalh. E endonviè qu’auie estat plorant, pr’amor qu’era sua ròba ère banhada de lèrmes. Alavetz Aziza s’esdeguèc a balhar-me de minjar, e era madeisha me botaue es bocins ena boca, e jo non auia de hèr qu’avalar-me-les. E atau hi enquia que me quedè totafèt assadorat.

Dempús me dec ua tassa de ginjorles damb ròses e sucre, un refresc excellent. Ara seguida me lauèc es mans, me les netegèc damb un tovalhon perhumat de musc, e m’esposquèc damb aigua de ròses. De seguit me hec a vier ua magnifica tunica, me la botèc, e me didec: “S’Allà ac vò, aguesta net serà entà tu era net des delícies!” E mès que mès, non desbrembes eth mèn encargue.” Jo preguntè: “Quin ei aguest encargue?” E era didec: “Ò Aziz!, era estròfa que t’è ensenhat.”

Arribè en jardin, entrè ena sala, e me seiguí sus es plan riqui tapissi. E coma ja èra assadorat, guardè indiferentament es plates, e me metí a velhar enquiara mieja net. E non vedia ad arrés, ne entení cap bronit. E me semblèc alavetz qu’aquera net ère era mès longa der an. Mès qu’auí paciéncia, e demorè un shinhau mès. E quan s’auien passat es tres quataus parts dera net, e ja començauen a cantar es pothi, comencèc a torturar-me era hame, e de mand en mand se hec tan fòrta era hame, que non podí resistir era temptacion dera plata e me botè de pès, treiguí era tela, mingè enquia assadorar-me, e beuí un veire, e dempús dus, e enquia dètz.

Me sentí dominat per un gran saunei, mès me defení energicament, me lheuè, e botgè eth cap entà totes es direccions. E vaquí que quan m'anaue a véncer eth saunei entení un rumor d'arridolets e de sedes. E a penes auí temps d'incorporar-me e lauar-me es mans e era boca, quan vedí qu'era gran cortina deth hons, se lheuaue. E entrèc era, arridolenta e enrodada de dètz esclaues joenes, beròies coma esteles, E ère era pròpria lua. Anaue vestida damb ua tunica de satin verd, brodada d'aur ròi. E sonque entà que te'n hèsques ua idia d'era, ò joen senhor mèn! te diderè es vèrsi deth poèta:

Aciu que l'as! Era magifica joena de guardada capinauta! A trauèrs deth vestit verd, sense botons, se holen alègres es pièchs esplendidi! Era sua cabeladura qu'ei destrenada!

E s'enludernat li demani eth sòn nòm, me ditz: que sò era qu'uscle es còrs en un huec immortau!

E se li parli des torments der amor, me conteste: Que sò era ròca sorda e er azur sense resson! Ò joen innocent! Se planh quauqu'un dera sordesa dera ròca e dera sordesa der azur?

E alavetz li didi: "Ò hemna! S'eth tòn còr ei era ròca, te cau saber qu'es mèns dits, coma en d'auti tempsi es de Moisés, haràn brotoar dera ròca era beresa d'ua hònt!"

Quan li recitè aguesti vèrsi, arric e me didec: "Qu'està fòrça ben! Mès com as artenhut véncer eth saunei?" E responí: "Era brisa que t'a amiat a vivificat era mia anma!"

Alavetz se virèc entàs sues esclaues, les guinhèc un uelh, e s'aluenhèren de seguit, en tot deishar-mos complètament solets ena sala. E era venguec a sèir-se ath mèn costat, m'alonguèc eth sòn pièch, e me lancèc es braci en còth plan coraument. E jo me precipitè alavetz contra era sua boca, e li shurlè eth pòt superior e era me shurlèc er inferior. La cuelhí dempús pera cintura, e ambdús rodèrem amassa peth tapís. M'esguitlè alavetz entre era delicada dubertura des sues cueishes, e li descordè tota era ròba. E comencèrem a tocar-mos, escambiant punets e amorasses, pecics e mossegades, auçaments de cueishes e de cames e sautant hòls per tota era sala. De tau sòrta qu'acabèc queiguent extenuada enes mèns braci, mòrta de desir.

E aquera net siguec ua net plan doça entath mèn còr, e ua grana hèsta entàs mèns sensi, segontes ditz eth poèta:

Alègra siguec era net entà jo, era mès deliciosa entre totes es nets deth mèn destin! Era copa non deishèc un instant de veder-se plia!

Aquera net li didí ath saunei: Vè-te'n ò saunei! qu'es mies paupetes non te desiren! E les didí as mies cames e as mèns muscles de plata: Apressatz-vos!

E en arribar eth maitin, quan volí dider-me adiu deth mèn amor, m'arturèc e me didec: "Demora un moment. Me cau revelar-te ua causa."

En aguest moment dera sua narracion , Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent dètz-e- nauau net

Era didec:

Aziz seguic d'aguesta sòrta era sua istòria:

M'arturèc e me didec: "Demora un moment. Me cau revelar-te ua causa." Alavetz, un shinhau estonat, me seiguí de nauèth ath sòn costat; e era despleguèc un mocador, treiguec d'eth aguesta tela quadrada qu'ei brodada aguesta gasèla que ves ath tòn dauant, ò joen senhor mèn! e me l'autregèc, en tot dider-me: " Sauva aquerò damb eth màger suenh. Ac a brodat ua joena, plan amiga mia, e qu'ei princessa des isles deth Canfre e deth Cristau. Aguest brodat a d'èster entà tu de grana importància. E te rebrembarà tostemp ara que t'a hèt aguest present!" E ar arràs der estonament, li balhè expressiuament es gràcies e me didí adiu d'era. Mès estonat damb tot aquerò que m'arribaue, non me'n brembè de recitar-li era estròfa que m'auie ensenhat Aziza.

En arribar en casa, trapè ara mia prauba cosia estirada en lhet, donques qu'ère malauta, mès en veder-me hec un esfòrç entà lheuar-se, e damb es uelhs plei de lèrmes, s'arrosseguèc entà jo, me punèc en pièch, e me sarrèc pendent ua longa estona contra eth sòn còr. E me didec: "L'as recitat era estròfa?"

E jo, plan confonut, me calec responer-li: "Que l'è desbrembat per çò d'aguesta gasèla que ves aciu brodada." E despleguè era tela. Alavetz Aziza non podec tier-se mès, e s'estarnèc en somics, recitant entre lèrmes aguesti vèrsi:

A, praube còr mèn! T'an ensenhat qu'eth cansament acompanhe era passion, e qu'eth trincament ei eth finau de tota amistat!

E higec: "Ò estimat mèn Aziz! eth màger favor que te demani ei que li recites aguesta estròfa." E jo li didí: "repetis-me-la, donques que lèu l'è desbrembat." E la repetic, e jo la rebrembè fòrça ben alavetz. E arribada era net, me didec: "Vaquí era ora! Qu'Allà te guide damb ea sua ajuda!"

En arribar en jardin entrè ena sala, e trapè ara mia estimada qu'ère en tot demorar-me. E de seguit me cuelhec, me punèc, me hec estirar ena sua hauda, e dempús d'auer minjat e begut ben, mos possedírem pliament. Qu'ei inutil detalhar es nòsti transportaments, que se tardèren enquiath maitin. Alavetz non me desbrembè de recitar-li era estròfa d'Aziza.

Ò vosati es enamoradi! Didetz-me per Allà! s'er amor abitèsse tostemp en còr dera sua victima, a on s'estarie era sua redempcion…?

Non poiria exprimir-te, ò senhor mèn! era emocion qu'aguesti vèrsi costèren ara mia amiga; siguec tan grana, qu'eth sòn còr, qu'era didie qu'ère tan dur, se honec en sòn pièch, e plorèc damb totes es lèrmes des sòns uelhs, tant qu'improvisaue aguesta estròfa:

Aunor ara rivau d'anma magnanima! Se'n sap de toti es secrets e les sauve silenciosament! Ges damnatjada damb eth repartiment, e se care sense mormolhar! Coneish er admirable valor dera paciéncia!

Alavetz aprení suenhosament aguesta estròfa entà repetir-se-la a Aziza. E quan tornè ena casa trapè ara mia cosia estirada entre coishins, e ath sòn costat ara mia mair, e m'esdeguè a sèir-me ath sòn costat. E era prauba Aziza auie eth ròstre esblancossit e semblaue estavanida. Lheuèc dolorosament es sòn euelhs entà jo, e non podec hèr cap movement.

Alavetz era mia mair, plan severament, me didec. "Non te hè vergonha, ò Aziz? Està ben abandonar atau ara prometuda?" E Aziza cuelhec alavetz es mans dera mia mair, e les punèc. Dempús hec un gran esfòrç, e acabèc en tot preguntar-me: "Ò hilh deth mèn oncle! As desbrembat eth mèn encargue?" E jo didí: "Padega-te, Aziza, l'è recitat era estròfa, e s'a esmoigut enquiath limit dera emocion, de tau sòrta que m'a recitat aguesta estròfa." E li repetí es vèrsi que ja sabem. E Aziza, en entener-les, plorèc en silenci, e gasulhèc aguestes paraules deth poèta:

Aqueth que non sap sauvar eth secret, ne practicar era paciéncia, non li cau hèr que desirar era mòrt.!

Qu'è passat era vida sancera ena renonciacion! E morirè privada des paraules der amic! Quan morisca, transmetetz era mia salutacion ad aquera que siguec eth malastre dera mia vida.!

Dempús higec: "Ò hilh deth mèn oncle! te prègui que quan tornes a veir ara tua enamorada, li repetisques aguestes estròfes. E qu'era vida te sigue doça e facila, ò estimat Aziz!"

En arribar era net tornè en jardin, segontes eth costum, e trapè ara mia amiga, qu'ère en tot demorar-me ena sala; e mos seigueren un ath costat der aute, mos metérem a minjar e a béuer, e mos divertírem de diuèrses formes. Dempús mos ajacèrem de seguit e siguérem entrelaçadi enquiath maitin. Alavetz, rebrembant era promesa, li recitè ara mia amiga es dues estròfes.

E a penes les auec entenut, deishèc anar un sorriscle, e arreculant espaurida, didec: "Per Allà! Era persona qu'a dit aguesti vèrsi, ja deu èster mòrta en aguest moment!" E higec: "Desiri, per consideracion entà tu, qu'aguesta persona non sigue parenta tua, ne fraia, ne cosia. Donques que te torni a díder que solide ja ei en mon des mòrts."

E jo exclamè: "Qu'ei era mia prometuda, era pròpria hilha deth mèn oncle!" E era repliquèc: "Per qué mentisses d'aguesta manèra? Aquerò que non pòt èster vertat! Se siguesse era tua prometuda, l'estimaries coma ei degut!" E jo repetí: "Qu'ei era mia prometuda, era pròpria hilha deth mèn oncle!"

E era responec: "E per qué m'ac amaguères? Per Allà! Jamès l'auria cuelhut ath sòn nòvi, se me n'auessa sabut d'aguesti laci! Quin malastre tan gran! Mès ditz-me: se n'a

sabut des nòsti encontres d'amor?" E jo responí: "Que se n'a sabut! E a estat era qui m'explicaue es senhaus que me hèges! E se non auesse estat per era, jamès auria pogut arribar enquia tu! e gràcies as sòns boni conselhs e ara sua bona direccion, è pogut arténher aquerò que tant desiraua!"

Alavetz exclamèc: "Plan, donc, tu ès era encausa dera sua mòrt! Pro volgue Allà que non non mautracte era tua joenessa, coma tu as mautractat era dera tua prauba prometuda! Vè-te'n a saber-te'n de çò que s'a passat!"

Alavetz m'esdeguè a gésser, plan espaurit damb aquera mala maua. E en arribar ena cantoada deth carrèr a on ei era nòsta casa, entení uns crits amargants de hemnes que se planhien. E en preguntar as qu'entrauen e gessien, ua d'eres me didec: "Qu'an trapat mòrta a Aziza darrèr dera pòrta deth sòn quarto."

Me precipitè laguens dera casa, e era prumèra persona que trapè siguec era mia mair, qu'exclamèc: "Tu n'as eth tòrt dera sua mòrt dauant d'Allà! Eth pes dera sua sang pesarà sus eth tòn còth! A hilh mèn! Quin prometut mès fatau as estat entara prauba Aziza!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent vintau net

Era didec:

"A hilh mèn! quin prometut mès fatau as estat entara prauba Aziza!" E quan anaue a seguir aclapant-me damb es sòns repotecs, entrèc eth mèn pair; e se carèc dauant d'eth.

Eth mèn pair comencèc alavetz a hèr es preparatius entàs funeralhas. E quan toti es parents e amics sigueren amassadi, celebrèrem es funeralhas e hérem es ceremònies acostumades enes grani acogaments. E mos estèrem cinc dies en ues tendes de campanha que se lheuèren ath costat dera hòssa entà recitar aquiu eth Libre Sublim.

Alavetz tornè entà casa, ath costat dera mia mair, e sentia eth mèn còr plen de pietat entara malerosa defuntada. E era mia mair s'apressèc e me didec: "Hilh mèn, ditz-me quines causes as hèt contra era prauba Aziza entà hèr-li crebar eth còr? Pr'amor que, ò hilh mèn! per mès que li demanè era causa dera sua malautia, jamèc me volec revelar arren. E sustot, jamès prononcièc ua quèisha contra tu, pr'amor qu'enquiath darrèr moment non hec que benedir-te. Atau, donc, damb Allà sus tu! conda-me çò que li heres ad aguesta malerosa entà hèr-la morir d'aguesta manèra."

E jo responí: "Que non l'è hèt absoludament arren!"

Mès era mia mair persutèc: "Quan Aziza ère a mand d'expirar, dauric un moment es uelhs, e me didec: "Ò hemna deth mèn oncle! Jo li supliqui ath Senhor qu'ad arrés li demane compdes deth prètz dera mia sang, e que perdone ad aqueri qu'an torturat eth mèn còr! Vaquí que dèishi un mon peridèr per un aute d'immortau!"

E li didí: “Ò hilha mia! non parles dera mòrt. Qu’Allà te guarisque lèu!” Mès era arrint tristament, me didec: “Ò hemna deth mèn oncle! Te prègui que li transmetes ath tòn hilh Aziz eth mèn darrèr encargue, en tot suplicar-li que non lo desbrembe. Quan vage entà on ei acostumat d’anar, que digue:

“Be n’ei de doça era mòrt, e guaire preferibla ara traïson!”

E higec: “D’aguesta sòrta li restarè arregraïda, e velharè per eth dempús de mòrta, coma velhè per eth en vida.” E lheuèc eth coishin, e treiguec de dejós d’eth un objècte entà tu, mès me hec jurar que non te l’autrejaria enquia que te vedesse plorar era sua mòrt. Me sauvi, donc, aguest objècte, e non te lo balharè enquia que te veiga complir era condicion impausada:” E li didí ara mia mair: “Pro poiries mostrar-me aguest objècte.” Mès era mia mair se remic tu per tu, e se retirèc.

Que ja pòs endonviar, ò senhor mèn! guaire me dominarien es plasers e guaire pòc assegurat auia eth sen, quan non volia enténer era votz deth mèn còr. E en sòrta de plorar pera prauba Aziza, e amiar dòu ena anma, sonque pensaua en esvagar-me e divertir-me. E arren ère mès deliciós entà jo que tier-li ua visita ara casa dera mia aimanta. Atau, donc, a penes arribèc era net, m’esdegué a filar-me de cap ara sua casa; e la trapè tant impacienta coma s’auesse estat seiguda sus ues grasilhes.

E quan entrè, correc entà jo, se pengèc deth mèn còth e me demanèc naues sus era mia cosia; e quan li condè es detalhs dera sua mòrt e des funeraus, se sentec cuelhuda de pietat, e me didec: “Per qué non me n’è sabut abans dera sua mòrt e des molti favors que t’auie hèt e dera sua abnegacion admirabla? Com l’auria dat es gràcies e com l’auria recompensat!”

E jo higí:

“E a recomanat ara mia mair que me didesse, entà que jo t’ac repetissa a tu, es sues darrères paraules: Be n’ei de doça era mòrt, e guaire preferibla ara traïson.”

Quan era mia aimant entenec aguestes paraules, exclamèc: “Qu’Allà l’age ena sua misericòrdia! Vaquí que te protegís enquia e tot dempús de mòrta! Pr’amor que damb aguestes paraules te sauve de çò qu’auia maquinat contra tu, e dera emboscada que damb era auia decidit perder-te!”

Alavetz arribè ath limit der estonament, e didí: “Quines paraules son aguestes? Com, en tot amassar-mos era afeccion, maquinaues era mia perdicion? En quina emboscada pensaues hèr-me quèir?”

Era responec: “Ò mainautge ingenú! Ja veigui que non coneishes es perfídies qu’èm capables es hemnes. Mès que non vau a persutar. Te cau saber solet qu’ara tua cosia li deues auer-te desliurat des mies mans. Dèishi de cornèr eth mèn plan contra tu, mès damb era condicion de qué non parlaràs ne guardaràs a cap auta hemna, sigue joena o vielha. Autraments, malerós de tu! donques que ja non i aurà qui te posque desliurar des

mies mans, pr'amor qu'era que te podie ajudar damb es sòns conselhs a mòrt. Compde, donc, de non desbrembar aguesta condicion! E ara me cau demanar-te ua causa…"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéihser eth maitin, e discrèta coma tostemp interrompec eth sòn relat.

Mès quan arribèc era cent vint-e-unau net

Era didec:

"E ara me cau demanar-te ua causa: que m'amies ena hòssa dera prauba Aziza entà escríuer ena lòsa que la capère quauques paraules." Jo responí: "Deman, s'Allà ac vò." Dempús m'ajacè entà passar era net damb era, mès cada ora me hège preguntes sus Aziza, e exclamaue: "A!, per qué non m'avertires qu'ère hilha deth tòn oncle?"

E jo, ath mèn torn, li didí: "Explica-me eth significat d'aguestes paraules: "Be n'ei de doça era mòrt, e guaire preferibla ara traïson!" Mès que non volec dider-me arren sus aquerò.

Peth maitin se lheuèc a prumèra ora, cuelhec ua grana borsa plia de dinnars, e didec: "Lhèua-te e amia-me ena sua hòssa! Que li voi bastir ua copòla!" E jo didí: "Escoti e aubedisqui!" E gessérem, e era me seguie, repartint sòs as praubi pendent tot eth camin. E didie cada còp: "Aguesta aumòina ei entath repaus dera anma d'Aziza!" E atau arribèrem ena sua hòssa. Se lancèc sus eth marme, vessèc abondoses lèrmes, e dempús treiguec dera borsa de seda un cisèl de'acèr e un martèth d'aur. E gravèc admirablament en marme aguesti vèrsi:

Un còp m'arturè dauant d'ua hòssa amagada en huelhatge! Sèt anemones plorauen sus era, damb eth cap clin!

E didí: "A qui deu pertànher aguesta hòssa?" E era votz dera tèrra me contestèc: "Inclina eth front damb respècte! En aguesta patz dormís ua enamorada!"

Alavetz exclamè: "Ò tu, que t'a aucit er amor! Ò, tu, enamorada que dormisses en silenci! Qu'eth Senhor te hèsque desbrembar es penes, e te place en cim mès naut deth Paradís!"

Malerosi enamoradi, vos abandonen enquia e tot dempús de mòrts, donques qu'arrés ven a netejar eth povàs des vòstes hòsses!

Jo plantarè aciu ròses e flors, e entà hèr-les florir milhor les adaiguarè damb es mies lèrmes!

Ara seguida se lheuèc, lancèc ua guardada d'adiu ara hòssa, e tornèrem a hèr eth camin entath sòn palai. E se mostraue plan trenda. e me didec diuèrsi còps: "Per Allà! non m'abandones." E jo me pressè a contestar: "Escoti e aubedisqui." Seguí en tot vier ena sua casa cada net. E tostemp me recebie damb fòrça entosiasme e damb fòrça expansion. E arren estauviaue entà dar-me gust. Jo seguí minjant, beuen, punant e

copulant; en tot botar-me cada dia es vestits mès beròis e es camises mès fines, enquia que me botè plan gras e arribè ath limit dera grassor. Non sentia ne penes ne preocupacions, e enquia desbrembè, complètament, eth rebrembe dera prauba hilha deth mèn oncle. En tau estat, vertadèrament deliciós, m'estè tot un an.

Mès vaquí qu'un dia, a començament der an nau, auia anat en hammam, e m'auia botat eth vestit milhor entre es milhors vestits. E en gésser deth hammam m'auia prenut un sorbet e auia voloptuosament es flaires que se despenien dera mia ròba impregnada de perhums. Me sentia mès content que de costum, e tot ac vedia blanc ath mèn entorn. Eth sabor dera vida ère entà jo vertadèrament deliciós, e me sentia en tau estat d'embriaguesa, que m'aleugeria deth mèn pes, en tot córrer coma un òme embriac de vin. E en tau estat me venguec eth desir de vier a vessar era anma dera mia anma en sen dera mia amiga.

Me filaua, donc, entara sua casa, quan en trauessar un carreron cridat eth Carreron dera Flaüta, vedí auançar entà jo a ua vielha qu'amiaue ena man un fanau entà alugar eth camin, e ua carta en un rotlèu. M'arturè, e era anciana, dempús d'auer-me desirat era patz, me didec…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e non volec abusar des paraules permetudes.

Mès quan arribèc era cent vint-e-dusau net

Era didec:

E era anciana, dempús d'auer-me desirat era patz, me didec: "Hilh mèn, sabes liéger?" E jo responí: "Òc, brava hemna". Era me didec: "Alavetz te prègui que cuelhes aguesta carta e me lieges eth sòn contengut." E me balhèc era carta. Jo la cuelhí, la daurí e liegí eth contengut. Didie qu'eth signatari d'era ère ben de salut, e l'amiaue rebrembes e ua salutacion ara sua fraia e as sòns parents. En entener-lo lheuec era vielha es braci entath cèu, e hec vòts pera mia prosperitat, donques que l'anonciaua tan bona naua.

E exclamèc: "Volgue Allà aleugerir-te de totes es tues penes, dera madeisha manèra qu'as padegat tu es mies!" Dempús cuelhec era carta e seguic eth sòn camin. Alavetz sentí un besonh urgent, e m'apressè en ua paret e hi es mies necessitats.

Me lheuè dempús, en tot auer-me secodit ben, e m'apraiè era ròba, prèst a seguir eth camin. Mès alavetz vedí vier ara vielha, que me cuelhec era man, se la hec a vier enes pòts, e me didec: "Desencusa-me, ò senhor mèn! mès me cau demanar-te ua causa, e se me l'autreges serà entà jo er arràs des beneficis, e solide te remunerarà eth Remunerador. Te demani que m'acompanhes apròp d'aciu, entà que lieges aguesta carta as hemnes dera mia casa, pr'amor que segurament non se'n fidaràn de jo, mès que mès era mia hilha, que l'a fòrça afeccion ath signatari d'aguesta carta, un frair sòn que mos deishèc hè dètz ans, e qu'era sua prumèra naua ei aguesta, des de que lo plorèrem coma mòrt.

Non me remisques aguest favor! Non te calerà ne tansevolh entrar, donques que la poiràs lièger de dehòra estant. Ja sabes es paraules deth Profèta (siguen damb eth era pregària e era patz!) respècte as qu'ajudent as sòns semblables: "Ad aqueth que trè a un musulmant d'ua pena entre es penes d'aguest mon, l'ac tie en compde Allà en tot trèir-li setanta dues penes der aute mon."

Siguí d'acòrd, donc, ena sua peticion, e li didí: "Camina ath mèn dauant entà alugar e senhalar-me eth camin!" E era vielha me precedic, e de seguit arribèren ena pòrta d'un palai magnific.

Qu'ère ua pòrta monumentau, placada tota de bronze e d'aur ròi gravat. M'arturè, e era vielha cridèc en lengua pèrsa. De seguit, sense qu'auessa temps d'encuedar-me'n, per çò dera velocitat deth movement, se dauric era pòrta e vedí a ua joena gròsseta que m'arrie. Amaie es pès descauci sus eth marme nauèth lauat, se tenguie damb es mans, per pòur de banhar-les, es plecs deth sòns pantalons, en tot lheuar-les enquia mieja cueisha. E es manges les amiaue tanben rebussades enquia mès amont des eisheres, que se vedien ena ombra des braci blancs. E non sabia se qué admirar mès, s'es sues cueishes coma colomnes de marme o es sòns braci de cristau.

Es sòns fini cauilhars èren cenhudi damb cascabèls d'aur e peireria; es sòns flexibles punhets ostentauen dus parelhs de pesadi e magnifics braçalets, amaiaue enes aurelhes meravilhoses plendengues de pèrles, ath còth ua tripla cadia de joies insuperables; e en cap un mocador, de plan fina tela, constelat de diamants. e deuie èster autrejada a un exercici plan agradiu, pr'amor qu'era camisa li gessie des pantalons, qu'es sòns cordons èren desligadi.

Era sua beresa, e mès que mès es sues cueishes admirables, me dèren fòrça que pensar, e rebrembè aguestes paraules deth poèta:

Vèrge desirada, entà que jo endónvia es tòns tresòrs amagats, saja de lheuar-te era ròba enquiath neishement des tues cueishes, ò alegria des mens sensi! Dempús, balha-me era copa fertila deth plaser!

Quan era joena me vedec, quedèc plan estonada, e damb eth sòn aspècte ingenú, es uelhs plan daurits e era sua votz gentila, mès delicioses que les qu'auia entenut ena mia vida, preguntèc: "Ò mair mia! Ei aguest eth joen que mos va a liéger era carta?" E coma qu'era anciana responesse afirmatiuament, era joena m'alonguèc era carta que venguie d'autrejar-li era sua mair. Mès quan m'inclinaua entada era entà recéber era carta, me sentí violentament possat entà laguens per un còp de cap ena esquia que m'auie fotut era vielha. Me possèc entar interior deth vestibul, mentre qu'era, mès rapida qu'eth relampit, s'esdegaue a entrar darrèr mèn, e barrèc ara prèssa era pòrta deth carrèr. E atau me vedí empresoat entre aqueres dues hemnes, sense saber se qué volien hèr de jo. Mès que non me tardè guaire en saber-me'n. Plan que òc…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament enquiar aute dia.

Mès quan arribèc era cent vint-e-tresau net

Era didec:

Plan que òc, quan èra ath miei deth correder, era joena me lancèc en solèr damb fòrça adretia, en tot hèr-me ua cambeta, e de seguit s'estirèc ath long e dessús de jo, sarrant-me entre es sòns braci pr'amor d'estofar-me. E jo me pensaua que volie aucir-me e per aquerò m'empedie que cridèssa.

Mès que non i auie arren de tot aquerò.

Era joena, denpús de diuèrsi movements, se seiguec sus eth mèn vrente, e comencèc a heregar-me furiosament damb era man. E tant hereguèc, e pendent tant de temps, e de manèra tant extraordinària, que perdí eth sens e barrè es uelhs coma un pèc. Alavetz era joena se botèc de pès, m'ajudèc a lheuar-me, me cuelhec dera man, e seguida dera sua mair me hec trauessar sèt correders e sèt galaries, en tot hèr-me a vier enes sòns apartaments. E jo la seguia coma un òme embriac, per çò der efecte que m'auien costat es sòns dits terriblament adreits.

Alavetz me manèc sèir, e me didec: "Daurís es uelhs!" E jo daurí es uelhs, e me vedí en ua sala immensa illuminada per quate granes arcades damb cristaus, e ère tant ampla, qu'aurie pogut servir de liça entà justes de cavalièrs. Qu'ère tota pasimentada de marme, e es parets apareishien caperades de plaques de colors plan viui formant diboishi plan fini. Es sòns mòbles èren d'ua forma molt agradiua e ornadi damb brocats e velot, madeish qu'es divans e qu'es coishins. Ena testèra i auie ua ampla cramba, damb un gran lhet d'aur, incrustat de pèrles e peireria, reaument digna d'un rei coma tu, prince Diadèma.

Alavetz era joena me cridèc peth mèn nòm, damb gran estonament mèn, e me didec: "Ò Aziz! Qué t'estimes mès, era mòrt o era vida?" E didí: "Era vida!" E era repliquèc: "S'ei atau, m'as de cuélher coma esposa."

Jo exclamè: "Non, per Allà! Abans de maridar-me damb ua libertina dera tua classa m'estimi mès era mòrt!" E era didec: "Ò Aziz! crè-me! Marida-te damb jo, e atau des desliuraràs dera hilha de Dalila era Astuta!" E jo preguntè: "Mès se qui ei aguesta hilha de Dalila era Astuta? Non coneihsi ad arrés que se cride atau." Alavetz era se metec a arrir, e me didec: "Non coneishes ara hilha de Dalila era Astuta, e hè ja un an e quate mesi qu'ei era tua aimanta? Praube Aziz! Te cau crànher es perfídies d'aguesta miserabla, qu'a Allà la confone! Que non i a ena tèrra cap persona mès corrompuda qu'era. Non sabes guaires victimes an mòrt pera sua pròpria man. Guairi crims a cometut contra es sòns nombrosi aimants! Sò estonada de qué sigues encara san e en bona santat, en coneisher-la de tant de temps!"

En enténer aguestes paraules arribè ath limit der estonament, e didí: "Ò senhora mia! Poiries explicar-me com as coneishut aguesta persona, e toti es detalhs que jo ignori?"

Era responec: “Que la coneishi coma eth Destin coneish es sues decisions e es calamitats qu’embarre! Mès abans d’explicar-me, voi saber des tòns pòts eth relat dera tua aventura damb era. Pr’amor que te torni a díder qu’encara sò estonada de qué ages gessut viu des sues mans.”

Alavetz li condè ara joena çò que m’auie arribat damb era mia enamorada deth jardin e damb era prauba Aziza, hilha deth mèn oncle; e era, en enténer eth nòm d’Aziza, cuelhec pietat dera mia cosia, enquia e tot se metec a plorar damb totes es lèrmes des sòns uelhs, e me didec: “Allà t’autrege es sòns beneficis, ò Aziz! Veigui clarament que li deues era tua sauvacion d’entre es mans d’aguesta hemna ara intervencion dera prauba Aziza! Ara qu’ès liure d’era, sauva-te ben des params d’aguesta miserabla. Mès que non te posqui revelar arren mès, pr’amor qu’eth secret mos estaque.”

E exclamè: “Tot aquerò ei, donc, çò que m’a arribat damb Aziza, e te cau saber qu’abans de morir m’encarguèc que li didessa ara mia estimada, que tu crides Dalila, aguestes parules: “Be n’ei de doça era mòrt, e guaire preferibla ara traïson!” A penes acabè de prononciar aguestes paraules, exclamèc era joena: “Ò Aziz! vaquí çò que t’a sauvat d’ua perdicion segura. Non traparàs ua auta hemna coma Aziza! Viua o mòrta, seguís velhant per tu!

Mès deishem as mòrts, que son ena patz d’Allà, e atiem ath present. Te cau saber qu’eth desir de qué sigues mèn m’a obsessionat totes es nets e toti es dies, e enquia aué non t’è pogut fóter man. E ja ves qu’è artenhut eth mèn desir! Mès qu’ès plan joen, e non coneishes es recorsi qu’ei capabla ua vielha coma era mia mair! Resigna-te, donc, ath tòn destin, e dèisha-me actuar a jo. Non auràs que laudances entara tua esposa, pr’amor que me voi júnher a tu per contracte legitim dauant d’Allà e deth sòn Profèta (sigue damb eth era pregària e era patz). E toti es tòns desirs se veiràn totafèt satisfèts alavetz: riqueses, boni teishuts entara tua ròba, turbants immaculadi, tot ac auràs sense despéner arren; e non te permeterè daurir era pòcha, pr’amor qu’ena mia casa eth pan tostemp ei fresc e era copa tostemp plia. Sonque te demanarè ua causa, ò Aziz!”

E jo didí: “Quina causa?” E responec: “Que hèsques damb jo aquerò que hè eth poth!” E jo, mès estonat encara, preguntè: “Mès se qué hè eth poth?”

En enténer aguesta pregunta, s’estarnèc d’arrir, de tau sòrta, que queiguec de cu. E se metec a tremolar d’alegria, picant de mans. Dempús didec: “Ei possible que non coneishes eth mestièr deth poth?” E jo responí: “Non, per Allà! Que non coneishi aguest mestièr. Quin ei?” Era didec: “Eth mestièr deth poth, ò Aziz! ei minjar, béuer e copular!”

Alavetz, complètament confonut en entener-la parlar atau, didí: “Per Allà, non sabia que i auesse tau mestièr.”

E era responec: “Qu’ei eth milhor de toti es mestièrs. Atau, donc, coratge Aziz! Sarra-te eth cinturon! arrefortis-te es arnelhs, e pro qu’ac hesques dura e secament pendent fòrça tremps!”

E cridèc ara sua mair: “Ò mair, vene de seguit!”

E vedí entrar ara mair damb quate testimònis, cada un d’eri damb un candelèr alugat. Auancèren, e dempús des reveréncies acostumades, se seigueren en rondèu.

Alavetz era joena se metec eth vel ena cara, sivans s’acostume, e s’estropèc en *izar* (vel gran). E es testimònis redigiren eth contracte.

E era volec declarar generosament qu’auie recebut de jo ua dòt de dètz mil dinnars per çò des compdes arreculadi o futurs, e s’arreconeishec coma era mia deveira, sus era sua consciéncia e dauant d’Allà, de tau quantitat.

Dempús les dèc era acostumada gratificacion as testimònis, que hènt reveréncies, se n’anèren per a on auien vengut.

E era mair s’esclipsèc tanben.

E mos demorèrem es dus solets, ena gran sala des quate arcades de cristaus.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament enquiar aute dia.

Mès quan arribèc era cent vint-e-quatau net

Era didec:

E mos demorèrem es dus solets ena gran sala des quate arcades de cristaus.

E alavetz era joena se despolhèc, e venguec entà jo solet damb era fina camisa sus era pèth. E quina camisa! E quini brodadi! Amiaue encara es cauces, mès s’esdeguèc a hèr-les esguitlar. De seguit me cuelhec dera man, m’amièc entath hons dera ampla cramba, e se metec damb jo ena gran jaça d’aur. E alendant, exclamèc: “Que ja mos ei permetut tot aquerò, donques que non ei vergonhós çò qu’ei licit.”

E s’estirèc agilament, e me tirèc entada era. Dempús hec ua grana alendada, seguida d’ua estrementida e de quauques causes plies de vantaria, en tot acabar per lheuar-se era camisa enquia mès naut des arnelhs.

Alavetz jo no podi frenar mès temps es mèns desirs, e dempús d’auer-li shurlat es pòts, tant que s’aflaquie, s’estiraue e barraue es uelhs, penetrè en era de part a part. E atau comprovè era exactitud encantadora d’aguesti vèrsi deth poèta:

Quan era joena se lheuèc eth vestit, era mia guardada se podec esténer sense cap dificultat pera terraça deth sòn vrente! Ò quini jardins!

E desnishè era sua entrada, qu’ère tan estreta e tan dificila coma era mia paciéncia e era mia vida!

Mès, totun aquerò, podí penetrar en era damb fòrça, encara que sonque a mieges! Alavetz era exalèc ua grana alendada. E jo didí:

“Per qué alendes?” E era responec: “Pera dusau mitat, ò lum des mèns uelhs!”

Efectivament, tanlèu hérem precisament aquerò, me didec: “Actua coma volgues! Sò era tua esclaua submisa! Tè! Vene! Cuelh-me! Pera mia vida sus tu! Da-me era verga milhor, entà que damb era mia man la hèsca penetrar en jo, e me padegue es entralhes!” E non cessèc enes sues alendades ne enes sòns gemiments, entre punets, tronspòrts, movements e copulacion, enquia qu’es nòsti crits s’esteneren per tota era casa e borrolèren tot eth carrèr. Dempús d’aquerò mos esclipsèrem enquiath maitin.

Alavetz, quan anaua a partir, s’apressèc entà jo maliciosament, e me didec: “Entà on vas? Te penses qu’era pòrta de gessuda ei dubèrta coma era pòrta d’entrada? Tranquil, Aziz! E, mès que ès, non me confones damb era hilha de Dalila era Astuta! Hè lèu a aluenhar aguest injuriós pensament! Bremba-te’n de qué ès junhut a jo legitimament mejançant un contracte, conformat pera Sunna!

A, estimat Aziz! S’ès embriac, esdega-te e torna ena tua rason! Te cau saber qu’era pòrta d’aguesta casa non se daurís qu’un còp ar an, e solet pendent un dia. Lhèua-te, donc, se vòs comprovar es mies paraules!”

Alavetz me lheuè espaurit, m’endralhè entara pòrta principau, e dempús d’auer-la examinat peth menut, comprovè qu’ère barrada, clauada e condemnada, plan que òc. E tornè entara joena, e li didí que vertadèrament era causa ère atau. Era arric alavetz plan erosa, e me didec: “Ò eth mèn estimat Aziz! Te cau saber qu’aciu auem en abondància haria, gran, frutes fresques e seques, milgranes dessecades, bodèr, sucre, doci, motons, porets e d’auti causes semblables, en pro quantitat entà un bon nombre d’ans. Ne sò solide fòrça de qué t’estaràs aciu pendent un an, donques que non mos a de mancar arren de tot aquerò. Resigna-te, donc, e dèisha aguesta mina tan trista e aguesta cara tan morruda!”

Alavetz alendè: “Que non i a fòrça ne poder senon en Allà!” E era didec: “Mès de qué te planhes, ò plan gran pèc!? Per qué alendes d’aguesta sòrta quan m’as balhat pròves tan brilhantes entath tòn mestièr de poth que parlàuem ager?” E se metec a arrir. E jo tanben me metí a arrir. E alavetz l’auí d’aubedir e someter-me as sòns desirs.

M’estè, donc, en aquera casa desvolopant eth mèn mestièr de poth; minjant, beuent, e hènt era amor dura e secament, pendent un an sancer de dotze mesi. Atau, donc, ath cap d’un an era joena ère pro fecondada, e amainadèc un mainatge. E alavetz, per prumèr viatge, entení eth rumor dera pòrta, qu’es sòns gahons carrinclauen. E era mia anma exalèc ua alendada prigonda “Ya Allà!” de redempcion.

Daurida era pòrta, vedí entrar un gran nombre de proveïdors qu’anauen cargadi d’aliments entà tot er an: un cargament de pastissi, haria, sucre, e d’auti provediments d’aguesta sòrta. E en un bot volí guanhar eth carrèr e era libertat. Mès era m’agarrèc dera tunica, e me didec: “Ò ingrat Aziz! demora aumens que se hèsque de nets, e que sigue era madeisha ora qu’entrères hè un an.” E me resignè a demorar ua estona mès. Mès, a penes escuric, me filè entara pòrta, e era joena m’acompanhèc enquiath lumedan,

sense deishar-me gésser enquia que l'auí jurat que tornaria abans de qué se barrèsse era pòrta peth maitin. E non auia mès remèdi que complir, donques que li jurè pera Espada deth Profèta, siguen damb eth era patz e era pregària!, e peth Libre Nòble, e peth Divòrci.

Gessí fin finau, e me dirigí ara prèssa entara casa des mèns pairs, mès passant peth jardin dera mia amiga, aquera qu'era mia esposa cridaue era hilha de Dalila era Astuta. E damb gran estonament, vedí qu'eth jardin ère dubèrt coma de costum, damb era lantèrna alugada ath hons des petits bòsqui.

Alavetz m'entristí prigondament, e tot enrabiat, didí entà jo…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta, segontes eth sòn costum, se carèc enquiar aute dia.

Mès quan arribèc era cent vint-e-cincau net

Era didec:

Alavetz m'entristí prigondament, e tot enrabiat, didí entà jo: "Hè un an que m'absentè d'aguesti lòcs, ara arribi de ressabuda, e ac trapi tot coma en tempsi passadi. Plan, donc, Aziz! abans de veir ara tua mair, que ja deu pensar qu'ès mòrt, te cau saber qué s'a passat damb era tua anciana enamorada. Vè-te'n a saber qué s'aurà passat en tot aguest temps!" E auancè ath mès córrer entara sala de copòla d'ebèn e d'evòri, e en entrar en era trapè ara mia amiga seiguda, damb eth cap clin e apuada enes jolhs. Mès guaire deteriorada me semblèc! Es sòns uelhs se trapauen banhadi de lèrmes, e eth sòn ròstre non podie èster mès trist. E en veder-me ath sòn dauant, s'espauric fòrça, sagèc de lheuar-se, mès era emocion la hec quèir de nauèth.

A tot darrèr podec parlar, e exclamèc plan erosa: "Laudat sigue Allà pera tua arribada, ò Aziz!"

E jo me demorè fòrça confonut, e baishè eth cap dauant d'aquera alegria inconscienta des mies infidelitats, mès non me tardè a auançar entara mia amiga, e dempús de punar-la li didí: "Com as pogut endonviar que vieria aguesta net?" E era didec: "Per Allà! Ignoraua era tua arribada. Mès que hè un an que te demori aciu cada net, e plori en aguesta solitud e me consumisqui. Guarda guaire deteriorada sò per çò des vigilies e d'insomi. Aciu t'è estat demorant des de que te balhè era tunica de seda naua e te hí prométer que tornaries! Mès, ditz-me, se te platz, era causa que t'a retengut pendent tant de temps luenh de jo."

Alavetz, ò prince Diadèma, li condè ingenuament tota era mia aventura, e eth mèn maridatge damb era joena de beròies cueishes. Dempús higí: "Me cau dider-te que non posqui passar damb tu qu'aguesta net, pr'amor qu'abans que hèsque dia me cau estar ena casa dera mia esposa, que m'ac a hèt jurar per tres causes santes."

Era joena, a penes se'n sabec que m'auia maridat, s'esblancossic intensament e se quedèc muda d'indignacion. E ara fin didec: "Qu'ès un miserable! Sò era prumèra que coneisheres, e non m'autreges mès d'ua net, ne tanpòc l'ac autreges ara tua mair! Te penses qu'è tanta paciéncia coma era prauba Aziza, qu'Allà sauve ena sua misericòrdia? Te penses que vau a deishar-me morir de pena per çò des tues infidelitats? A perfid Aziz! Ara arrés te desliurarà des mies mans. Que non è cap motiu entà perdonar-te, donques que ja non me servisses entad arren, pr'amor qu'es òmes maridadi me còsten orror, e sonque me deleiten es fradins! E donques que ja non ès mèn, non voi que sigues d'arrés! Demora, donc, un shinhau!"

E dites aguestes paraules, damb un accent terrible e crebant-li es uelhs, me cuelhec eth temor de çò que me podie arribar. E en un virament de uelhs, sense lèu encuedar-me'n, se precipitèren sus jo dètz esclaues joenes, mès robustes qu'es neri, e me lancèren en solèr e m'immobilizèren. Alavetz era se lheuèc, cuelhec un espaventós punhau, e didec: "Te vam a esgorjar dera madeisha manèra que s'esgòrge as mardans quan son massa lascius! E en tot resvenjar-me, resvenjarè tanben ara prauba Aziza, que li heres crebar eth sòn hitge de pena.

Que vas a morir, miserable traïdor! Hè eth tòn acte de fe!" E en prononciar aguestes paraules apuaue eth jolh sus eth mèn front, mentre qu'es esclaues non me permetien ne tansevolh respirar. Atau, donc, non dobtè dera mia mòrt, mès que mès…

En aguest moment dera sua narracion, Scharazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent vint-e-siesau net

Era didec:

Atau, donc, non dobtè dera mia mòrt, mès que mès quan vedí çò que hègen es esclaues. Dues d'eres se seigueren sus eth mèn vrente, ues autes dues m'agarrèrn des pès, e es autes dues se seigueren sus es mèns jolhs. De seguit se lheuèc era joena, e ajudada per dues esclaues, comencèc a foter-me còps de balhon ena planta des pès, enquia que queiguí estavanit de dolor. Alavetz deueren deishar de pataquejar-me. Dempús me remetí deth mèn estavaniment, e didí: "Que m'estimi mil còps mès era mòrt qu'aguesti torments!"

E era, prèsta a complader-me, cuelhec un aute còp er espaventós punhau, l'ahilèc damb era sua babocha, e ordenèc as esclaues: "Estiratz-li era pèth deth còth!"

En aguest madeish instant Allà me hec rebrembar es darrères paraules dera prauba Aziza. E exclamè:

"Be n'ei de doça era mòrt, e guaire preferibla ara traïson!"

En enténer aguestes paraules, hec un gran crit d'espant, e clamèc dempús: "Qu'Allà age pietat dera tua anma, ò Aziza! Acabes de sauvar d'ua mòrt segura ath hilh deth tòn oncle!"

Ara seguida me guardèc fixament, e didec: "Per çò que hè a tu, encara que li deues era tua sauvacion ad aguestes paraules d'Aziza, non te penses qu'ès complètament liure, donques que me cau resvenjar-me de tu e d'aguesta marrida desvergonhada que t'a tengut luenh dera mia companhia. E vaquí que vau a tier eth solet mèdi, eth vertadèr mèdi!" E en tot dirigir-se entàs sues esclaues, exclamèc: "Sarratz-lo ben, e empeditz que se botge; estacatz-li es pès." E aquerò ac heren de seguit.

Alavetz se lheuèc era joena, e metec en huec ua padena de coeire ròi, e botèc en era òli e hormatge trende. Demorèc a que se honesse eth hormatge en òli, e dempús tornèc entà jo, que seguia sarrat entà tèrra, estacat pes esclaues. S'inclinèc e me treiguec es calçotets, e quan me toquèc sentí granes ondades de terror e de vergonha. Qu'endonviaua çò qu'anaue a vier. E era joena, en auer-se deishat eth vrente nud, me cuelhec es colhons, me les estaquèc damb ua còrda encerada, e les balhèc as esclaues es dus extrems dera còrda, en tot ordenar-les que tirèssen tot çò que podessen. E era, mentretant, damb un guinhauet ahilat, me talhèc severament eth penis, d'un solet còp, en tot costar-me eth mèn malastre. Guarda, ò prince Diadema! s'eth dolor e era desesperacion non me harien estavanir.

Tot çò que sai dempús d'aquerò, ei que quan me remetí deth mèn estavaniment me trapè damb eth vrente tan lis coma eth d'ua hemna. E es esclaues aplicauen ena mia herida er òli borint damb eth hormatge trende, causa que hec arturar era mia sangarrèra. Hèt aquerò, se m'apressèc era joena, me dèc un veire de siròp entà padegar era mia set, e me didec mespredosament:

"Torna en lòc d'a on vengueres! Eth mèn desir s'a complit! Que ja non ès arren entà jo, ne pòs ja servir ad arrés, donques que m'è apoderat dera soleta causa que necessitaua." E me refusèc damb eth pè, e me hec enlà dera casa, en tot dider-me en adiu: "Tè-te per erós, donques qu'encara sentes eth cap sus es tues espatles!"

Alavetz m'arrosseguè dolorosament enquiara casa dera mia esposa, e quan arribè ena pòrta, que trapè encara dubèrta, entrè silenciosament e anè a quèir capvirat sus es coishins deth salon. De seguit acodic era mia esposa, qu'en veder-me tant esblancossit me guardèc atentiuament, en tot hèr que li condessa era mia desventura e que li mostrèssa era mia individualitat mutilada. Mès que non podí tier eth veder-me atau, e tornè a quèir estavanit.

En remeter-me, me vedí estirat en carrèr, ath pè dera pòrta, donques qu'era mia esposa, en veder-me coma ua hemna, m'auie hèt enlà dera sua casa.

E en aqueth miserable estat m'endralhè entara mia casa, e me lancè enes braci dera mia mair, que me ploraue de hège temps, en tot creder-me perdut per bèth extrèm dera tèrra. Me recebec somicant, e en veder-me damb aqueth extrèm pallitge e aflaquiment…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent vint-e-setau net

Era didec:

E en veder-me en aguest extrèm pallitge e aflaquiment, plorèc encara mès. Alavetz me cuelhec eth rebrembe dera mia prauba e doça Aziza, mòrta de pena per tòrt mèn, e la trapè mèns per prumèr viatge, vessant per era lèrmes de desesperacion e d'empenaïment. E quan m'auí padegat un shinhau, me didec era mia mair damb es uelhs plei de lèrmes: "Ò praube hilh mèn! es malastres demoren ena nòsta casa, donques que te cau saber çò de pejor que podies saber: eth tòn pair ei mòrt!" En enténer aquerò, se me trauessèren es somics ena gòrja, me quedè immobil, e queiguí dempús en solèr, e atau siguí pendent tota era net.

Peth maitin m'obliguèc a lhear-me era mia mair, e se seiguec ath mèn costat. Mès jo èra coma clauat en mèn lòc, guardant eth cornèr a on acostumaue a sèir-se Aziza, e es lèrmes me corrien silencioses pes caròles. E era mia mair me didec: "A hilh mèn! ja hè dètz dies que sò soleta en aguesta casa ueda e sense patron; dètz dies hè qu'eth tòn pair moric ena misericòrdia d'Allà."

E jo didí: "Ò mair! en aguesti moments sò senhorejat complètament peth rebrembe dera mia prauba Aziza, e non poiria consagrar eth mèn dolor a ua auta memòria qu'era sua. Prauba Aziza! Tant abandonada per jo, tu que m'estimaues de vertat! Perdona ad aguest miserable que te tormentèc, e qu'ei fòrça castigat per çò des sues colpes e traïsons!"

Ara plan; era mia mair vedie era prigondor e eth vertadèr dolor deth mèn còr, mès seguie carant. A tot darrèr, s'esdeguèc a guarir-me es herides e a hèr-me a vier ajuda entà recuperar es mies fòrces. Dempús d'aguesti suenhs, seguic en tot prodigar-me es sues trendeses e velhaue ath mèn costat, dident-me: "Benedit sigue Allà, ò hilh mèn! pr'amor que non t'an arribat pejores calamitats, e as sauvat era vida!" E atau enquia que siguí complètament recuperat, encara que seguia malaut dera anma e tormentat pes rebrembes.

Un dia, dempús de dinar, era mia mair venguec a sèir-se ath mèn costat, e me didec: "Ò hilh mèn! me pensi qu'a arribat era ocasión d'autrejar-te eth rebrembe que me fidèc era prauba Aziza abans de morir, pr'amor que m'encarguèc que non te lo balhèsse enquia qu'auesses dolor per era e auesses abandonat definitivament es maus ligams que t'estacauen." Ara seguida dauric un petit còfre e treiguec d'un paquet aguesta tela preciosa qu'en era ei brodada era dusau gasèla qu'as ath tòn dauant, ò prince Diadèma! E guarda es vèrsi que s'entrelacen enes extrèms:

Dauant dera mia vista e dauant des batecs deth mèn còr, aueres sòmis estranhs ath mèn amor, quan eth mèn còr e es mèns uelhs se honien de desir per tu.

Per Allà, fraies mies! quan m'aja mòrt, escriuetz en marme dera mia hòssa:

“Ò tu que vas peth camin d’Allà! Vaquí era tèrra qu’en era repause ara fin ua esclaua d’amor!”

En liéger aguestes estròfes, plorè damb totes es lèrmes des mèns uelhs, e me piquè es caròles. E quan despleguè era tela, queiguec un papèr, qu’en eth campauen aguestes linhes, escrites pera man dera pròpria Aziza…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent vint-e-ueitau net

Era didec:

E quan despleguè era tela, queiguec un papèr, qu’en eth campauen aguestes linhes, escrites pera pròpria man d’Aziza:

“Ò estimat cosin mèn!, te cau saber que sigueres entà jo mès estimat e mès apreciat qu’era mia pròpria sang e qu’era mia vida. Atau, donc, dempús dera mia mòrt seguirè pregant a Allà que te hèsque erós e que posques véncer a totes es qu’alistes. Coneishi es molti malastres que t’a de costar era hilha de Dalila era Astuta! Que te servisquen de leçon, e pro que posques aluenhar entà tostemp er amor nefast des hemnes infames! Pro qu’aprengues a desliurar-te d’eres! Benedit sigue Allà, que me hè a vier entada Eth abans que tu, pr’amor de non auer eth dolor de presenciar toti es tòns patiments!

Te prègui, per Allà!, que sauves coma rebrembe deth mèn adiu aguesta tela qu’en era campe brodada ua gasèla. M’a acompanhat pendent totes es tues abséncies. Me la manèc era hilha d’un rei, era princessa des isles Canfre e eth Cristau, cridada Sett-Donia.

Quan te veigues aclapat pes malastres, acodís ara cèrca dera princessa Donia, en règne deth sòn pair, enes isles Canfre e eth Cristau. Mès te cau saber, ò Aziz! que non son destinadi entà tu era beresa ne es encantaments incomparables d’aguesta princessa. Non t’alugues d’amor per era, pr’amor que non a d’èster entà tu qu’era causa que te trèigue des tues afliccions e bote fin as tribulacions dera tua anma.

Uassalam, ò Aziz!”

En lièger aguesta carta d’Aziza, ò prince Diadèma! m’esmoiguec mès prigondament era trendesa, e plorè damb totes es lèrmes des mens uelhs. Era mia mair plorèc damb jo, e aquerò se tardèc enquia que queiguec era net. Que siguí pendent un an sancer negat en aguesta tristesa, sense trapar aleugeriment.

Alavetz pensè ena partida, prèst a cercar ara princessa Donia enes isles de Canfre e eth Cristau. E era mia mair m’ahisquèc fòrça, en tot dider-me: “Aguest viatge te esvagarà, e harà que s’aluegerisquen es tues penes. E vaquí que va a gésser dera nòsta ciutat ua caravana de mercadèrs qu’ei en tot premanir-se entara marcha. Amassa-te, donc, ada era, crompa mercaderies, e vè-te’n. Dempús de tres ans poiràs tornar damb aguesta

madeisha caravana. E auràs desbrembat tot er amarum que pese sus eth tòn còr! E alavetz, en veir aleugerit eth tòn còr, me considerarè erosa.”

Hi, donc, çò que m’auie indicat era mia mair, e dempús de crompar excellentes mercaderies, m’amassè ara caravana, e viatgè pertot damb era, mès sense talents de mostrar eth mèn gènre. Ath contrari! Cada dia me seiguia a despart, e agarraua era tela, rebrembe d’Aziza, l’estenia ath mèn dauant, e la guardaua pendent fòrça temps, plorant. E atau seguiren es causes, enquia que dempús d’un an arribèrem enes frontères que regnaue eth pair dera princessa Donia. Qu’èren es sèt isles de Canfre e eth Cristau.

Ara plan, eth rei d’aguest país, ò prince Diadèma! se cride eth rei Schahraman.

E ei, plan que òc, eth pair dera princessa Donia, que sap brodar damb tau art aguestes gasèles que les mane as sues amigues.

Mès quan arribè en aguest règne, pensè: “Ò Aziz! de qué pòden servir-te, ò praube mutilat! totes es princesses e totes es joenes deth mon! De qué t’an de servir quan t’an deishat eth vrente tan lis coma eth d’ua hemna?

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta, segontes eth sòn costum, se carèc enquiath dia a vier.

Mès quan arribèc era cent vint-e-nauau net

Era didec:

“… de qué pòden servir-te, ò praube mutilat! totes es princesses e totes es joenes deth mon? De qué t’an de servir quan t’an deishat eth vrente tan lis coma eth d’ua hemna?”

Mès rebrembant es paraules d’Aziza, me decidí a hèr es investigacions de besonh, e a recuélher es donades que me podessen servir entà veir ara princessa. Toti es mèns trabalhs sigueren en bades. Arrés me sabec indicar eth mèdi que jo cercaua, e ja començaua a senter-me complètament desesperat, quan un dia, en tot passejar-me pes jardins qu’enrodauen era ciutat, volent desbrembar es mies penes damb er espectacle d’aqueth deliciós verdor, arribè ena pòrta d’un esplendid jardin d’arbes magnifics, qu’ena sua soleta contemplacion trapaue repaus era anma adolorida. E ena estrada dera entrada i auie seigut eth garda deth jardin, un venerable jeique de simpatic aspècte, qu’en sòn ròstre s’endonviaue era benediccion. Alavetz m’auancè entada eth, e dempús des salutacions acostumades, li didí: “Ò jeique! de qui ei aguest jardin?”

E eth responec: “De Sett-Donia, era hilha deth rei. Que pòs, ò beròi joen! entrar e passejar-te ua estona, e alendar eth perhum des flors e des plantes.” E jo didí: “Guaire t’ac arregraïsqui! Mès non me poiries perméter, ò venerable jeique! que demorèssa amagat darrèr d’un massís de flors, era arribada dera princessa, e atau alegraria era mia vista damb ua soleta guardada que li dirigissen es mies paupetes?”

Eth didec: “Per Allà! Aquerò non!” Alavetz deishè anar ua grana alendada. E eth jeique me guardèc damb trendesa, me cuelhec dera man, e entrèc damb jo en jardin.

Atau caminèrem amassa enquia un lòc encantador que dauen ombra uns beròis arbes. Cuelhec frutes des mès madures e des mès delicioses, e me les aufric d'aguesta manèra: "Refresca-te! E t'avertisqui que solet era princessa Donia coneish eth sòn sabor!" Dempús didec: "Sè-te, qu'ara torni!" E me deishèc pendent un instant entà tornar cargat damb un anhèth codinat, e me convidèc a minjar damb eth, e talhaue entà jo es bocins mès saborosi, e me les aufrie damb era màger volontat. E jo èra confonut damb tantes bontats, e non sabia se com balhar-li es gràcies.

Ara plan; mentre èrem en tot minjar e parlar amistosament, entenérem que se daurie era porta deth jardin. E eth jeique s'esdeguèc a dider-me, plan espaurit: "Lhèua-te de seguit e amaga-te en aguest massís! E sustot, non te botges!" E jo m'esdeguè a aubedir-lo. A penes arribè en mèn amagader, vedí que pistaue pera pòrta eth cap d'un eunuc nere. E preguntèc en votz nauta: "Ò jeique! i a quauquarrés per aquiu? Pr'amor qu'arribe era princessa Donia!" E eth jeique didec: "Ò eth mèn brave eunuc! Que non i a arrés en jardin!" E s'esdeguèc a daurir es dues huelhes dera pòrta.

Alavetz vedí arribar ara princessa Donia, e credí qu'ère era madeisha lua que baishaue ena tèrra. Tau ère era sua beresa, que me quedè clauat en lòc, capvirat, sense movement, mòrt. La seguia damb era guardada, sense poder respirar, a maugrat dera afogadura que sentia per parlar-li. E m'estè quiet pendent tot eth passeg dera princessa, madeish qu'er assedegat deth desèrt què sense fòrces ara vòra deth lac e non pòt arrossegar-se enquiara ondada liquida.

Comprení alavetz, ò senhor mèn! que ne era princessa Donia ne cap auta hemna correrien perilh ath mèn costat.

Demorè, donc, que s'aluenhèsse era princessa, me didí adiu deth jeique, e venguí ara cèrca des mercadèrs dera caravana, en tot díder ath mèn laguens: "Ò Aziz! Qué an hèt de tu, Aziz? Un vrente lis que ja non pòt adondar as enamorades! Torna entara tua prauba mair, e aquiu poiràs morir en patz, ena casa ueda e sense patron! Pr'amor qu'era vida ja non a cap sens entà tu!" E a maugrat des trabalhs qu'auia passat enquia arribar en aguest règne, siguec tau era mia desesperacion que non volí méter en practica es paraules d'Aziza, encara que m'auie assegurat formaument qu'era princessa Donia serie era causa dera mia felicitat.

Gessí, donc, damb era caravana, en tot filar-me de cap ara mia tèrra. E atau è arribat en aguest país, qu'ei jos eth poder deth tòn pair, ò prince Diadèma!"

E tau ei era mia istòria!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent trentau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth gran visir Dandan, dempús de condar-li aguesta istòria ath rei Daul'makan pendent er assetjament de Constantinopla, comencèc a relatar-li era sua seguida, qu'en era Aziz ei intimament barrejat damb totes es causes meravilhoses e estonantes que vam a veir.

Istòria dera princessa Donia damb eth prince Diadèma

"Quan eth prince Diadèma auec entenut aguesta admirabla istòria, e se'n sabec de guaire desirabla e guaire interessanta ère era princessa Donia, e de guaires beròies qualitats auie, atau coma dera sua sabença en art deth brodat, sentec senhorejat eth sòn còr per un amor exorbitat, e decidic hèr tot çò de possible entà vier ath costat dera princessa.

E se hec a vier damb eth ath joen Aziz, que deth ja non volie separar-se. Montèc un aute còp a shivau, e entamenèc de nauèth eth camin entara ciutat deth sòn pair eth rei Soleiman-Schah, senhor dera Ciutat Verda e des montanhes d'Ispahan.

Çò prumèr que hec siguec meter a disposicion deth sòn amic Aziz ua beròia casa que non ère mancada d'arren. E quan s'assegurec de qué Aziz auie tot aquerò que l'ère de besonh, partic entath palai, s'embarrèc ena sua cramba, en tot remir-se a recéber ad arrés, e plorèc amarament. Pr'amor qu'es causes que s'entenen impressionen autant coma es que se ven o se senten.

Quan eth sòn pair eth rei Soleiman-Schah lo vedec tan palle e tant aclapat, comprenec que Diadèma auie era anma plia de penes e angoishes. E li preguntèc: "Qué te cau, ò hilh mèn! entà cambiar atau de color e èster tant aclapat?"

E eth prince Diadèma li condèc qu'ère enamorat dera princessa Donia, prigondament enamorat, encara que non l'auie vist jamès, donques qu'entà ahiscar era sua passion ère pro eth relat d'Aziz quan li descriuec eth sòn graciós anament, es sues perfeccions, es sòns uelhs e eth sòn meravilhós art de brodar animaus e flors.

En recéber aguesta notícia, eth rei Soleiman-Schah arribèc ar arràs dera sua inquietud, e li didec ath prince: "Hilh mèn! aguestes isles de Canfre e eth Cristau son un país fòrça luenhant deth nòste, e encara que sigue tan meravilhosa aguesta princèssa Donia, te cau saber qu'ena nòsta ciutat e en palai dera tua mair traparàs joenes plan beròies e esclaues atrasentes, que vien de totes es parts deth mon. Vè-te'n, donc, en apartament des hemnes, e entre es cinc centes esclaues que veiràs aquiu, mès beròies qu'era lua, alista es que mès t'agraden. E s'a maugrat de tot cap d'aguestes hemnes arribèsse a agradar-te, demanarè entà tu coma esposa a ua hilha entre es hilhes des reis des païsi vesins. E te prometi que serà plan mes beròia e plan mès instruida qu'era madeisha princessa Donia!"

Mès eth prince persutèc: "Ò pair mèn! solet desiri coma esposa ara princessa Donia, era que sap diboishar e brodar gasèles tant admirablament sus eth brocat. Eth mèn amor non a remèdi, e se non l'artenhi, hugerè deth mèn país, des mèns amics e dera mia casa, e me suicidarè a causa d'era."

Alavetz eth sòn pair, en veir qu'ère pejor amiar-li era contrària, li didec: "En aguest cas, ò hilh mèn, te cau auer un shinhau de paciéncia, e dar-me temps entà que posca enviar ath rei des isles Canfre e eth Cristau, ua diputacion que vage a demanar-li era man dera sua hilha, segontes eth ceremoniau que s'acostume des dera ancianitat, e que se hec damb jo quan me maridè damb era tua mair. E se se remisse, daurirè era tèrra per dejós d'eth, e harè que quèigue sus eth sòn cap tot eth sòn règne en roïnes, invadint e esbauçant es sòns parçans damb ua armada tan nombrosa, qu'en desplegar-se arribarie era sua avantgarda enes Isles deth Canfre, quan era rèiregarda encara serie darrèr des montanhes d'Ispahan, frontèra deth mèn empèri."

Dempús d'aquerò, eth rei manèc cridar ath joen mercadèr Aziz, amic de Diadèma, e li didec: "Coneishes eth camin des Isles deth Canfre e eth Cristau?" E er aute responec: "Lo coneishi", e eth rei li didec: "M'agradarie qu'acompanhèsses ath mèn gran visir, que mani d'embaishador entath rei d'aqueth parçan." E Aziz responec: "Ò rei deth temps! escoti e aubedisqui!"

Alavetz eth rei Soleiman cridèc ath gran visir, e li didec: "Apraia aguest ahèr coma te semble milhor, mès ei de besonh que vages enes Isles de Canfre e eth Cristau entà demanar ara princessa Donia coma esposa de Diadèma." E eth visir responec escotant e aubedint. E mentretant, eth prince se retirèc ena sua casa, en tot recitar aguesti vèrsi deth poèta sus es penes der amor:

Interrogatz ara net! Vos diderà eth mèn dolor e vos cantarà era elegia plia de lèrmes que module en mèn còr era tristesa!

Interrogatz ara net! Vos diderà que sò eth pastor qu'es sòns uelhs compden es esteles, mentre pes sues caròles quèn era granissa des plors!

Encara qu'eth mèn còr se desborde en desirs, me veigui solet en mon, coma era hemna d'anques fecondes que non trape eth seme de glòria!

E eth prince passèc era net plan cogitós, en tot remir-se a préner aliment e sense poder dormir.

Quan hec dia, s'esdeguèc eth rei a vier a cercar-lo, e en veir guaire desmilhorat ère, ordenèc hèr es preparatius dera marcha, en tot aumplir a Aziz e ath gran visir de riqui presents entath rei des Isles de Canfre e eth Cristau, e entà toti es dera sua comitiva. E de seguit se meteren en camin.

E viatgèren dia e net, enquia qu'arribèren enes Isles de Canfre e eth Cristau.

Alavetz montèren es tendes ara vòra d'un arriu, e eth visir despachèc un corrèu entà anonciar-li ath rei era sua arribada.

E encara non auie acabat eth dia, quan vederen vier as camarlencs e as emirs deth rei, que dempús des salutacions de planvenguda, les acompanhèren entath palai.

E eth visir e Aziz entrèren en palai, e se presentèren ath rei en tot autrejar-li es presents deth sòn senhor Soleiman, e eth rei les aprecièc fòrça, en tot dider-les: “Les arregraïsqui damb tot eth còr d’amic, e sus eth mèn cap e es mèns uelhs!” E de seguit, segontes eth costum, se retirèren Aziz e eth visir, e passèren cinc dies en palai descansant des fatigues deth viatge.

A londeman deth cincau dia, eth visir se vestic damb vestit d’aunor, e se presentèc dauant deth tron deth rei, e li presentèc era demana deth sòn senhor eth rei Soleiman, en tot demorar respectuosament era responsa.

En enténer es paraules deth visir, eth rei se quedèc plan cogitós, baishèc eth cap inquiet e cogitós, e s’estèc ua longa estona sense saber qué contestar-li ar enviat deth poderós rei dera Ciutat Verda e des montanhes d’Ispahan. Pr’amor que sabie per experiéncia qu’era sua hilha auie en òdi eth matrimòni, e qu’era demana serie refusada, coma ja n’auien estat d’autes que l’auien dirigit es principaus princes des règnes vesins e de totes es tèrres des entorns.

Fin finau eth rei acabèc lheuant eth cap, li hec un senhau ath cap des eunucs entà que s’apressèsse, e li didec: “Vète’n a cercar ara tua senhora era princessa Donia, presenta-li es respèctes deth visir e es presents que mos hè a vier, e repetis-li çò que vies d’enténer dera sua boca.” E er eunuc punèc era tèrra entre es mans deth rei, e despareishec.

Ath cap d’ua ora tornèc damb un nas tan long que l’arribaue enes pès, e didec: “Ò rei des sègles e deth temps! m’è presentat dauant dera mia patrona era princessa Donia, e a penes l’exprimí era demana, se l’aumpliren de ràbia es uelhs, s’incorporèc, cuelhec ua maça e correc entà jo entà trincar-me eth cap. E m’esdeguè a húger ath mès córrer, mès m’acacèc per toti es correders, cridant: “S’eth mèn pair me vò obligar ath matrimòni, que se’n sàpie de qué eth mèn marit non aurà temps entà veder-me era cara, pr’amor que l’aucirè abans damb es mies pròpries mans, e ara seguida m’aucirè a jo!”

En enténer aguestes paraules deth cap des eunucs…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrètament ajornèc eth relat entar aute dia.

Mès quan arribèc era cent trenta unau net

Era didec:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué dempús d’aguestes paraules deth cap des eunucs, eth rei li didec ath visir: “Acabes d’enténer damb es tues pròpries aurelhes çò que s’a passat. Transmet-li, donc, es mies salutacions ath rei Soleiman-Schah, e repetis-li çò que s’a passat, en tot dider-li qu’ara mia hilha l’orrifique eth matrimòni. E Allà volgue qu’arribes en tòn país damb tota seguretat!”

Alavetz eth visir e Aziz s’esdeguèren a tornar ena Ciutat Verda, e a explicar-li ath rei Soleiman-Schah çò que s’auie passat.

Aguesta notícia anugèc ath rei, que volec cridar as emirs e as camarlencs entà amassar es tropes e invadir immediatament es parçans dera Isla de Canfre e eth Cristau.

Mès eth visir demanèc permís entà parlar, e didec: "Ò sobeiran! non te cau procedir d'aguesta manèra, pr'amor qu'en realitat eth tòrt non ei deth sòn pair, senon dera hilha. Er empediment vie d'era soleta. E tanben eth pair ei autant contrariat coma nosati. Que ja t'è dit es terribles paraules qu'era princessa Donia li didec ar espaurit cap des eunucs."

Quan eth rei Soleiman-Schah auec escotat ath visir, acabèc en tot balhar-li era rason e s'espauric quan pensèc enes menaces dera princessa. E se didec: "Encara qu'envasissa eth sòn país e la metessa ada era ena esclavitud, non servirie entad arren, donques qu'a jurat aucir-se."

Alavetz ordenèc cridar ath prince Diadèma, e plan aclapat per çò deth desengust que l'anaue a dar, lo metec ath pas de tot. Mès eth prince Diadèma, luenh de desesperar-se, didec fèrmament: "Ò pair mèn! non te penses que vau a deishar aquerò atau. Ac juri per Allà! Sett-Donia serà era mia esposa! Arribarè enquiada era, encara qu'aja de riscar era mia vida." E eth rei didec: "Mès de quina manèra?"

E responec eth prince: "I anarè en qualitat de mercadèr."

E eth rei didec: "Alavetz, hè-te a vier damb tu a Aziz e ath visir. " E de seguit ordenèc crompar mercaderies per valor de cent mil dinnars, e que uedèssen es saques des tresòrs embarradi enes sòns pròpris armaris. E l'autregèc cent mil dinnars d'aur, shivaus, camelhs, muls e tendes somptuoses folrades de seda e de colors admirables.

Alavetz eth prince Diadèma punèc es mans deth sòn pair, se botèc era sua ròba de viatge, anèc a trapar ara sua mair e la punèc tanben enes mans. E era sua mair li balhèc cent mil dinnars, e plorèc fòrça, e invoquèc sus eth era benediccion d'Allà, e hec vòts entara satisfaccion dera sua anma e entà qu'auesse ua bona tornada entre es sòns. E es cinc centes joenes de palai, qu'enrodauen ara mair de Diadèma, se meteren a plorar tanben, en tot guardar-lo en silenci, damb respècte e trendesa.

E eth prince Diadèma gessec dera cramba dera sua mair, cridèc ath sòn amic Aziz e ar ancian visir, e dèc era orde de partida. E coma Aziz se metesse a plorar, li preguntèc eth prince: "Per qué plores, frair Aziz?" E aguest didec: "Ò frair mèn, ja sai que non me posqui separar de tu, mès hè tant de temps que deishè ara mia mair! E ara quan arribe era caravana sense jo, qué pensarà era mia mair en non veder-me entre es mercadèrs?" E eth prince didec: "Padega-te, frair Aziz! Tornaràs ena tua tèrra tanlèu volgue Allà, dempús d'auer-mos facilitat es mieis d'arténher eth nòste objectiu." E se meteren en camin.

E viatgèren en companhia deth sabent e prudent visir, que, entà esvagar-les e entà que Diadèma ac amièsse tot damb paciéncia, les condaue istòries admirables. E tanben Aziz li recitaue a Diadèma inspiradi poèmes, e improvisaue vèrsi plei d'encantament, parlant der amor e des aimants. Tau qu'aguesti, entre d'auti mil:

Que vengui a condar-vos era mia lhocaria, e com er amor m'a pogut hèr mainatge, en tot rejovenir era mia vida!

Tu, ath quau jo plori! Era net ahisque ena mia anma eth tòn rebrembe! Eth maitin brotoe sus eth mèn front, que non a coneishut eth saunei! Ò! Quan arribarà era tornada dempús dera abséncia?

Ath cap d'un mes de viatge arribèren ena capitau dera Isla de Canfre e eth Cristau, e en entrar ena gran plaça des mercadèrs, vedec eth prince Diadèma que s'amendrien es sòns copacaps, en tot encoratjar-se eth sòn còr damb alègres batecs. S'arturèren per conselh d'Aziz en gran ostau, e loguèren entada eri toti es magasems de baish e totes es crambes de naut, mentre eth visir anaue a cercar-les ua casa ena ciutat. Placèren es hardèus en magasem, e dempús d'auer descansat pendent quate dies, anèren a tier-les ua visita as mercadèrs deth gran mercat dera seda.

E peth camin didec eth visir: "Se m'acodís ua causa entà que pogam arténher era fin desirada." E eth prince responec: "Parla, donc, pr'amor qu'es ancians an inspiracions, e sustot quan possedissen, coma tu, era experiéncia des negòcis."

E eth visir didec: "Era mia idia ei que, en sòrta de deishar es mercderies embarrades en ostau, a on es clients non les poiràn veir, daurim entà tu, ò prince! ua grana botiga en mercat dera sederia. E tu, en qualitat de mercadèr, te seiràs ena entrada dera botiga entà véner e mostrar es genres, mentre qu'Aziz serà ath hons entà dar-te totes es teles e entà destropar-les. E d'aguesta manèra, coma qu'ès tan beròi, e coma qu'Aziz non n'ei mens que tu, vaquí qu'era botiga serà de seguit era mès visitada deth mercat." E Diadèma responec: "Era idia qu'ei admirabla!" E vestit damb un magnific vestit de mercadèr, entrèc en mercat dera seda, seguit d'Aziz, deth visir e des sòns sirvents.

Quan les vederen passar es mercadèrs, quedèren complètament enludernadi pera sua beresa. E toti deishèren d'atier as clients en aqueth moment. Aqueri qu'èren en tot talhar teles se demorèren dambs es scisèus en aire. Es que crompauen abandonèren es sues crompes. E toti se didien ath còp: "Serà qu'eth portèr Raduan, aqueth qu'a es claus deth jardin deth cèu, s'a desbrembat de barrar es pòrtes, e atau a pogut baishar ena tèrra aguest joen celestiau?"

E d'auti exclamauen en veder-lo: "Ya Allà! Mos manes un angel d'entre es tòns angels entà que veigam guaire beròis son!"

Arribadi en centre deth mercat, preguntèren a on ere eth jeique des mercadèrs, e se filèren entara sua botiga. E quan entrèren en era, se lheuèren en aunor sòn guairi èren seigudi aquiu. E pensauen: "Aguest venerable ancian ei eth pair d'aguesti dus joeni beròis!" Eth visir, dempús de hèr es sues salutacions, preguntèc: "Ò mercadèrs! Qui de vosati ei eth cap deth mercat?" E li resoneren: "Aciu que l'as." Eth visir guardèc ath mercadèr que li senhalauen, e vedec qu'ère un ancian plan naut, de barba blanca e d'aspècte respectable, que s'esdeguèc a hèr-li es aunors ena sua botiga, damb ua corau

salutacion de benvenguda, e les convidèc a sèir-se en tapís ath sòn costat. E exclamèc: “Que sò prèst a toti es servicis que desiretz.”

Alavetz eth visir didec: “Ò jeique, eth mès amable de toti! Hè ja ans que viatgi damb aguesti dus joeni per ciutats e parçans entà completar era sua instrucion, en tot mostrar-les es diuèrsi pòbles, pr’amor de qué aprenen a crompar e a véner, treiguent ath còp profit des diuèrsi usatges e costums. E damb aguesta intencion viem a establir-mos en aguesta ciutat pendent un cèrt temps, donques que desiri qu’es mèns hilhs alègren era sua vista per totes es causes beròies que i a, e qu’aprenen, des que demoren en era, es bones formes e era cortesia. Te pregam, donc, que mos lòguen ua bona botiga, ben plaçada, entà que pogam expausar es mercaderies deth nòste país.”

E eth jeique responec: “Qu’aurè fòrça gust en satisfèr-vos.” Ara seguida, virant-se entàs joeni pr’amor d’examinar-les milhor, sentec un estonament sense limits, sonque damb aquera guardada, donques que tant l’auie estonat era sua beresa. Pr’amor qu’aqueth jeique adoraue enquiara lhocaria e sense cap dobte es beròis uelhs des joeni, e era sua predileccion se filaue mès en amor entàs gojats qu’entath des gojates, e sustot s’estimaue fòrça er acid sabor des mainatges.

Didec, donc, entada eth: “Glòria e laudança ad aqueth qu’a creat e modelat aguesti dus joeni, formant ua beresa coma aguesta, a compdar d’ua matèria sense vida.”

E se lheuèc, les servic mihor qu’un esclau as sòns patrons, e se metec totafèt as sues ordes, en tot esdegar-se a mostrar-les es botigues disponibles, e acabant per alistar entada eri ua qu’ère precisament en centre deth mercat. Aquera botiga ère era mès beròia de totes, era mès clara, era mès ampla, era de milhor exposicion, e ère bastida damb molt d’art, en tot èster ornada de veirines de husta laurada e estatgères d’evòri, ebèn e cristau. Eth carrèr ère ben adaiguat e escampat ath sòn entorn, e de nets se botaue ena sua pòrta eth garda deth mercat. Per tant, eth jeique, tanlèu ajustèc eth prètz, l’autregèc es claus dera botiga ath visir, e li didec: “Volgue Allà qu’aguesta botiga enes mans des tòns hilhs age un comèrç pròspèr e abondós, jos es auspicis d’aguest dia benedit!”

Alavetz eth visir ordenèc plaçar ena botiga es mercaderies de valor, es beròies sedes, es brocats, toti es tresòrs inestimables qu’auien sauvat enes armaris deth rei Soleiman-Schah. E acabat aguest trabalh, se hec a vier as dus joeni a cuélher un banh en hammam, plan près dera pòrta deth mercat, e qu’ère famós pera sua neteja e pes sòns marmes ludents. S’entraue en eth pujant tres gradons, a on se botauen ordenadament es esclòps de husta.

E es dus amics, acabat eth banh, non voleren demorar ath visir, donques qu’auien er in d’ocupar eth sòn lòc ena botiga. Gesseren, donc, plan alegres, e era prumèra persona que se trapèren siguec eth jeique deth mercat, que les demoraue, plen de passion, enes gradons deth hammam. E eth banh auie dat mès esplendor ara beresa des joeni, e mès frescor ath sòn ròstre, e…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent trenta dusau net

Era didec:

E eth banh auie dat mès esplendor ara beresa des joeni e mès frescor ath sòn ròstre, e er ancian les comparèc, ath sòn laguens, damb dus petits cervis elegants e gentils. E vedec guaire rosades èren ara es sues caròles, guaire s'auien escurit es sòns uelhs, e com s'auien illuminat es sòns ròstres. E en contemplar-les tan trendes coma dues rames que les balhen color es sòns fruts, o coma dues lues blanques e delicades coma era lèit, pensèc en aguesti vèrsi deth poèta:

Sonque damb tocar era sua man m'estrementisqui, e toti es mèns sensi s'exciten! Qué m'arribarie se vedessa eth sòn còs, a on s'amassen era neteja dera aigua e er aur dera lum?

Correc, donc, ath sòn encontre, e les didec: "Ò hilhs mèns! pro que vos age deleitat eth banh! Que jamès vos prive Allà d'eth, e que vo'lo renauisque etèrnament!"! E eth prince en un gèst encantador e ua votz plan afabla, responec: "Que mos aurie anat ben compartir damb tu aguest plaser!" E ambdús l'atengueren respectuosament, e per deferéncia ara sua edat e ara sua categoria, anèren ath sòn dauant, en tot daurir-li camin e amiar-lo entara botiga.

Ara plan, coma qu'anauen dauant es dus joeni, eth jeique podec oberservar guaire graciosament caminauen, e com se botjauen es sues anques per dejós dera ròba, en tot estrementir-se ath compàs des passi. Alavetz, en non poder reprimir es sues escometudes, li luderen es uelhs, alendèc, bohèc e recitèc aguestes estròfes de complicat sens:

Non ei estonant qu'en contemplar es formes qu'encanten ath noste còr, les veigam estrementir-se encara que siguen massisses!

Totes es esfères deth cèu vibren en virar, e toti es glòbs s'estrementissen damb eth movement!

Mès es dus joeni, encara qu'enteneren aguesti vèrsi, non podien endonviar eth sòn sens ne sospechar era luxuria deth jeique. Ath contrari! Se pensèren veir en eri ua delicada laudança as sues persones, e l'ac arregraïren fòrça, e ara fòrça lo voleren amiar damb eri entath hammam, per èster aquerò era màger mòstra d'amistat. E eth vielh, dempús de méter per pura formula quauqui obstacles, acceptèc, en tot deishar anar bualhs de desir laguens dera sua anma, e cuelhec damb eri eth camin deth hammam.

Quan aueren entrat, les vedec eth visir, qu'ère en tot secar-se en ua des sales, e correc entar estanh, qu'en eth s'auien arturat, e convidèc ath jeique a entrar en sòn quarto. Mès et jeique didec que non volie abusar de tanta bontat, mès que mès pr'amor qu'Aziz e

Diadèma l'auien cuelhut dera man, e l'arrossegauen entara sala qu'auien reservat entada eri. Alavetz eth visir non persutèc, e tornèc en sòn quarto entà secar-se.

Diadèma e Aziz, tanlèu se vederen solets, despolhèren ath venerable jeique, e eri se despolhèren tanben, e comencèren en tot hèr-li un energic massatge, mentre qu'eth vielh les dirigie furtives guardades. Dempús jurèc Diadèma qu'ada eth li corresponie er aunor d'ensabonar-lo, e Aziz didec qu'ada eth li corresponerie lançar-li era aigua damb era petita gèrla de coeire. E er ancian jeique, entre es dus, se credie transportat en paradís.

Non cessèren de heregar-lo, ensabonar-lo e lançar-li aigua enquia qu'eth visir venguec ath sòn costat, damb grana desolacion deth jeique. Alavetz lo sequèren damb es tovalhòles caudes e perhumades, lo vestiren e lo seigueren ena estrada, a on l'aufriren sorbets de musc e aigua de ròses.

E eth jeique simulaue seguir damb gran interès era convèrsa deth visir, mès en realitat tota era sua atencion e totes es sues guardades non èren senon entàs dus joeni, qu'anauen e venguien plan sollicits entà servir-lo. E quan eth visir li dirigic era salutacion de costum dempús deth banh, eth jeique responec: "Quina benediccion a entrat damb vosati ena nòsta ciutat! Quina felicitat tan grana mos a costat era vòsta arribada!" E recitèc aguesta estròfa:

En arribar eri, an reverdit es nòsti ticòs! Eth nòste solèr s'a estrementit e a autrejat naues flors! E era tèrra e es abitants dera tèrra, an exclamat: "Doç benèster e doça amistat entàs nòsti encantadors òstes!"

E es tres li balhèren es gràcies pes sues bontats. E eth jeique repliquèc: "Qu'Allà vos assegure a toti era vida mès agradiua! E que sauve deth mau de uelh, ò mercadèr ilustre as tòns beròis hilhs!" E eth visir didec: "E qu'eth banh sigue entà tu, pera gràcia d'Allà, un aument de fòrça e de salut! Pr'amor que, ò venerable jeique! non ei vertat qu'era aigua ei eth ben vertadèr dera vida en aguest mon, e eth hammam ua casa de delícies?" E eth jeique responec: "Òc, per Allà! E guairi poèmes admirables a inspirat eth hammam as grani poètes! Vo'n brembatz de bèth un d'eri?"

E Diadèma s'esdeguèc a contestar: "Òc, me'n brembi; escotatz aguesti:

Vida deth hammam, qu'ei meravilhosa era tua doçor! Ò hammam, guaire brèu ei era tua durada! Per qué non poirà passar tota era mia vida en tòn sen? Hammam admirable, hammam des mèns sensi!

Quan un te tie, li hès odiós enquia e tot eth madeish Paradís! Se siguesses eth lunfèrn, damb quina alegria me precipitaria en eth!

Quan eth prince auec recitat aguest poèma, exclamèc Aziz: "Jo tanben sai vèrsi sus eth hammam!" E eth jeique didec: "Dèisha-mos que les saborem." E Aziz recitèc es que seguissen:

Qu'ei un lotjament que panèc es sòns brodats as ròques florides! Era sua calor te harie creir en un boca deth lunfèrn, se non experimentèsses de seguit es sues delícies, e non vedesses en sòn centre tantes lues e soleis!

Quan Aziz auec acabat aguestra estròfa, se seiguec ath costat de Diadèma. Alavetz eth jeique, complètament meravilhat, exclamèc: "Per Allà! Qu'auetz sabut amassar era eloqüéncia damb era beresa! Deishatz-me ara que jo vos diga quauqui vèrsi esquisti. O milhor encara, vo'les vau a cantar, pr'amor que solet eth cant pòt exprimir es delícies d'aguesti ritmes."

E eth jeique emparèc era maishèra ena man, cluquèc es uelhs, botgèc eth cap, e cantèc acompausadament:

Ò huec deth hammam, era tua calor ei era nòsta vida! Ò huec deth hammam, entornes era vida as nosti còssi, e aleugerisses es nòstes anmes, que se padeguen gràcies a tu!

Ò hammam!, ò amic! Tebesa der aire, frescor dera pila, rumor dera aigua, lum de naut, marmes purs, sales ombriues, flaires d'encens e de còssi perhumadi, vos adòri!

Uscles coma ua ahlama que jamès s'amòrte, e t'estàs hered ena superfícia, e plen de doces tenèbres! Qu'ès ombriu, hammam, a maugrat deth huec, coma es mèns desirs e coma era mia anma! Ò hammam!

Dempús guardèc as joeni, deishèc qu'era sua anma vaguèsse un instant peth jardin dera sua beresa, e en tot inspirar-se en era les dediquèc aguestes dues estròfes:

Anè en sòn lotjament, e dera pòrta estant me receberen damb cara amabla e uelhs plei d'arridolets!

Tastè totes es delícies dera sua ospitalitat, e sentí era doçor! Com non me cau èster esclau des tòns encantaments?

En enténer aguesti vèrsi e era cançon anteriora, quedèren meravilhadi der art deth jeique. Li balhèren es gràcies, e coma que ja escurie, l'acompanhèren enquiara pòrta deth hammam, e encara que persutèc fòrça entà que venguessen a sopar ena sua casa, se desencusèren, e s'aluenhèren dempús de dider-se adiu, mentre qu'eth jeique s'estaue quiet guardant-les encara.

Arribadi ena casa, mingèren e s'ajacèren, totafèt erosi, enquia londeman. Alavetz se lheuèren, heren es sues ablucions, compliren es deuers dera oracion, e quan se dauric eth mercat, anèren entara sua botiga e la dauriren per prumèr viatge.

Ara plan: es sirvents l'auien apraiat perfèctament, mostrant eth sòn bon gust. L'auien tapissat damb teles de seda, en tot botar en milhor lòc dus reiaus tapissi que pro ben valerien cada un cent dinnars. E enes estatgères de evòri, ebèn e cristau, campauen plan ben plaçades es mercaderies de valor e es tresòrs inestimables. Alavetz Diadèma se

seiguec en un des tapissi, Aziz en un aute e eth visir ath miei des dus, en madeish centre dera botiga. E es sirvents les enrodèren, prèsti a complir es sues ordes.

Atau, donc, aquera botiga se hec famosa lèu lèu, e es clients vengueren de pertot. E toti s'entestauen en hèr-se a vier es sues crompes de man d'aqueth joen cridat Diadèma, qu'era sua beresa hège alhocardir a toti es caps e pèrder totes es rasons. E eth visir, en auer comprovat qu'es negòcis anauen meravilhosament, conselhèc de nauèth a Diadèma e a Aziz ua grana discrecion, e tornèc ena sua casa a descansar tranquillament.

E aguesta situacion s'alonguèc bèth temps, acabat eth quau, Diadèma, en non veir aparéisher ad arrés que coneishesse ara princessa Donia, comencèc a despacientar-se e enquia a pèrder eth saunei. Mès un dia, tant que parlaue des sues penes damb eth sòn amic Aziz ena pòrta dera sua botiga…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent trenta tresau net

Era didec:

Un dia, tant que parlaue des sues penes damb eth sòn amic Aziz ena pòrta dera sua botiga, passèc per edart ua anciana, qu'anaue caperada plan dignament damb un mantèl de satin nere. E non se tardèc a cridar-li era atencion era botiga meravilhosa, atau coma era beresa deth joen mercadèr seigut en tapís. E siguec tanta era sua emocion que se li banhèren es cauces. Dempús dirigic era sua guardada ath joen, e pensèc: "Aguest non ei un òme, senon un angel o un rei d'un país de sòmis." Alavetz s'apressèc ara botiga e saludèc ath joen, que l'entornèc era salutacion, e Aziz la saludèc tanben deth hons dera botiga. Dera sua part, eth prince se lheuèc, li hec ua arridalha damb eth sòn mès agradiu arridolet, la convidèc a sèir-se en tapís ath sòn costat, e se metèc a ventar-la enquia qu'auec descansat.

Alavetz era vielha li didec a Diadèma: "Ò, hilh mèn qu'amasses totes es perfeccions e totes es gràcies! Ès d'aguest país?" E Diadèma, damb eta sua paraula gentila e atrasenta, responec: "Per Allà! Ò sehora mia!. Enquia eth present non auia hèt hangues en aguesti parçans, qu'en eri è vengut sense mès finalitat qu'esdegar-me en tot visitar-les. E entà ocupar eth temps me tengui a véner e a crompar."

Era vielha didec: "Planvengut sigue eth graciós òste dera nòsta ciutat! E quines mercaderies de païsi luenhants mos as hèt a vier? Mòstra-me çò que sigue mès beròi, donques que çò qu'ei beròi se hè a vier beresa!"

Diadèma arric entà balhar-li es gràcies, e didec: "Sonque è causes que te pòden servir e agradar-te, pr'amor que son dignes de princesses e de persones coma tu." E era vielha didec: "Precisament voleria crompar ua bona tela entara princessa Donia, hilha deth nòste rei Schahraman."

E enténer eth nòm d'aquera que tant estimaue, ja non podec tier era sua emocion Diadèma, e cridèc: "Aziz, hè-me a vier çò mès beròi e ric que i age entre es nòstes mercaderies!" E Aziz dauric un armari qu'en eth sonque i auie un paquet, mès quin paquet!. Era envolopa extèrna ère de velot de Damasc, damb franges de bòles d'aur e brodats de colors representant flors e audèths, damb un elefant embriac que dançaue ath miei.

E d'aqueth paquet gessie un perhum qu'exalaue era anma. Aziz l'ac autregèc a Diadèma, que lo desliguèc e treiguec d'eth era soleta tela qu'embarraue, hèta entà un vestit de bèra hurí o de bèra princessa meravilhosa. Enumerar es peireries que damb eres ere enriquida, e es brodats jos es quaus despareishie era trama, sonque ac poirien hèr uns poètes inspiradi per Allà. Eth possible prètz, sense era envolopa, poirie èster de mil dinnars d'aur.

Eth prince despleguèc tot doç era tela dauant der estonament dera vielha, que non sabie qué guardar preferentament, s'era magnificéncia d'aqueth teishut o es neri uelhs deth joen. E vaquí qu'en guardar es jovenils encantamants deth mercadèr, notaue qu'era sua vielha carn s'estrementie, e qu'es sòns muscles se tornauen febrils, en tot sénter un gran desir de gratar-se aquerò que li picaue.

E quan podec parlar, li didec a Diadèma, en tot guardar-lo damb uelhs umidi pera passion: "Era tela me conven. Guaire me cau balhar-te per era?" E eth, inclinant-se, responec: "Que ja m'as pagat pro sonque damb era alegria d'auer-te coneishut." Alavetz era vielha exclamèc: "Ò joen adorable! Erosa era hemna que te posque tier ena sua hauda e entrelaçar es sòns braci damb era tua cintura! Mès a on son es hemnes que te merites? Per çò que hè a jo sonque ne coneishi ua!

Ditz-me, joen petit cèrvi! quin ei eth tòn nòm?. E eth contestèc: "Me cridi Diadèma." Alavetz era vielha didec: "Mès s'aguest nòm sonque ei eth nòm de hilhs de rei! Com ei possible qu'un mercadèr se cride Corona de Reis?"

Alavetz Aziz, que non auie badat boca s'esdeguèc a intervier entà treir ath sòn amic der embolh. E l'expliquec ara vielha: "Qu'ei solet hilh, e es sòns pairs l'estimen tant, que l'an dat un nòm coma se les da as hilhs des reis."

Era didec: "Vertadèrament, s'era beresa auesse d'alistar un rei, alistarie a Diadèma! E sabe-te'n, ò Diadèma! que des d'aguest moment aguesta vielha ei era tua esclaua. E Allà ei garent dera mia devocion entara tua persona! Lèu te'n saberàs de çò que vau a hèr per tu. Qu'Allà te protegisque e te sauve dera mala sòrt e des uelhs maudidi!" Dempús cuelhec eth preciós paquet, e se n'anèc.

E arribèc emocionada ena casa de Donia, ara quau auie aleitat e ara quau servie de mair. E quan entrèc amiaue eth paquet dejós deth braç, plan solemnament. Alavetz Donia li preguntèc: "Ò hilhuquera mia! Quina auta causa me hès a vier? Mòstra-me-la! Era vielha didec: "Ò estimada mia Donia! guarda e admira-te!" E despleguèc rapidament era tela. Alavetz Donia, enludernada d'alegria, exclamèc: "Ò era mia doça Dudú! Ò quin

vestit mès admirable! Aguesta tela non ei deth nòste país!" E era vielha didec: "De vertat qu'ei plan beròia! Mès qué dideries se vedesses ath joen mercadèr que me l'a autrejat entà tu? Be n'ei de grana era sua beresa! Eth portèr Raduan se'n desbrembèc de barrar era pòrta der Eden entà deishar-lo gésser damb era fin de qué alègre eth hitge des creatures! Ò senhora mia! Com desiraria veir ad aguest joen radiant dormir-se enes tòns pièchs e…"

Mès Donia exclamèc: "Qu'ei pro! Com gauses parlar-me d'un òme! Quina umadissa escurís era tua rason? Cara-te, per Allà! E da-me aguest vestit entà examinar-lo d'apròp." E cuelhent era tela, se metec a amorassar-la e a plegar-la sus era sua cintura. E alavetz era hilhuquèra li didec: "Ò senhora mia! Be n'ès de beròia atau! Mès guaire mès preferible ei ua beròia parelha a ua soleta persona! Ò gentil Diadèma!" Mès era princessa exclamèc: "Marrida Dudú! Perfida Dudú! Non me parles mes d'aquerò! Mès vè-te'n a cercar aguest mercadèr, e ditz-li que se desire bèra causa, que la demane, qu'eth mèn pair lo satisfarà."

Era vielha se metec a arrir alavetz, e didec guinhant eth uelh: "Un desir! Per Allà! Qui ei que non desire arren?" E se lheuèc ara prèssa, e correc entara botiga deth prince.

En veder-la arribar, sentec eth prince qu'eth còr li crebaue d'alegria, e li cuelhec era man, la hec sèir ath sòn costat, e li mestrèc sorbets e doci. Alavetz era vielha li didec: "Te vau a anonciar ua bona naua! Era mia senhora, era princessa Donia, te salude e te ditz: "As onorat era ciutat damb era tua arribada e l'as illuminat. E s'as bèth desir que manifestar, exprimis-lo."

En enténer aguestes paraules, sentec eth prince qu'eth sòn còr volaue d'alegria, e se dilatèc eth sòn pièch, e pensèc entada eth: "Er ahèr que va fòrça ben." E li didec ara vielha: "Sonque è un desir: que li hèsques a vier enes mans dera princessa Donia ua carta que te vau a escríuer, e que me tornes era responsa."

E era didec: "Escoti e aubedisqui." Alavetz Diadèma li didec ath sòn amic Aziz: "Hè-me a vier er escritòri de coeire, eth papèr e era pluma!"

E quan ac auec hèt Aziz, escriuèc aguesti vèrsi:

Aguest papèr t'amie, Ò Plan Nauta! Es mil causes, es causes diuèrses qu'è trapat en un còr malaut per çò deth mau de demorar!

Ena prumèra linha, i a es senhaus deth huec que m'uscle interiorament; ena dusau tot eth mèn desir e tot eth mèn amor;

Ena tresau linha era mia vida e era mia paciéncia; ena quatau, eth mèn lardor sancer; ena cincau er extremat desir des mèns uelhs, era sua ansia d'alegria.

Ena siesau, era demana d'ua cita!

Dempus, ena part de baish, botèc a manèra de signatura çò que seguís:

Aguesta carta en vèrsi ara tua beresa ei de man der esclau des sons grani desirs, deth presoèr ena preson deth son dolor, deth malaut per çò des sòns torments, deth postulant des tues guardades.

Eth mercadèr Diadèma.

Tornèc a liéger era carta, li metec areneta, la pleguèc, la barrèc e l'ac autregèc ara vielha, en tot esguitlar-li ena man ua petita borsa damb mil dinnars coma pagament des sòns servicis. E era vielha, desirant-li ua bona capitada, tornèc de seguit ath cant dera sua senhora. E era princessa li preguntèc: "Ò era mia estimada Dudú! Conda-me se qué desire aguest mercadèr, pr'amor de demanar-li ath mèn pair que lo satisfèsque."

E era vielha didec: "Ò senhora! que non ei cèrtament çò que demane, pr'amor que vaquí ua carta qu'eth sòn contengut ignòri." E l'autregèc era carta.

Quan era princessa l'auec liejut, exclamèc: "Be n'ei de pòcavergonha aguest mercadèr! Com gause er audaç lheuar es sòns uelhs enquia jo?" E anujada, se piquèc era cara, e didec: "Auria d'ordenar que lo pengèssen ena pòrta dera sua botiga!"

E era vielha, engenuament, preguntèc: "Qué a d'espaventós aguesta carta? Qu'ei que reclame bèth prètz extraordinari pera sua tela?" E era princessa didec: "Que non ei arren d'aquerò, senon solet d'amor."

E era vielha hec veir que s'estonaue, en tot exclamar: "Que l'auries de contestar ara sua insoléncia, en tot menaçar-lo entà que non persute!" E era princessa didec: "Me cau pòur qu'aquerò ajude a ahiscar-lo!" E era vielha repliquèc: "Çò que se passarà ei que recuperarà era sua rason."

Alavetz ordenèc era princessa: "Da-me eth mèn escritòri e era mia pluma." E escriuec aguest vèrsi:

Cèc des tues illusions, sollicites arribar ar astre coma se bèth mortau auesse pogut arténher ar astre dera net!

Entà daurir-te es uelhs, juri pera vertat d'Aqueth que te formèc d'un vèrme dera tèrra, e que creèc der infinit era virginitat de toti es astres immaculadi,

Que se gauses repetir eth tòn desvergonhament, te crucificaràn en ua husta talhada deth tronc de quauque arbe maudit! E serviràs d'exemple as insolents!

Dempús d'auer barrat era carta, l'ac autregèc ara vielha. E era vielha correc a autrejar-l'ac ath prince, que s'alugaue d'impaciéncia. Eth prince s'esdeguèc a daurir era carta, e quan l'auec liejut, se sentec morir de pena, e li didec amarament ara vielha: "Me menace damb era mòrt, mès que m'ei parièr era vida quan ei tan penibla. E enquia e tot, riscant-me a morir, li voi escríuer!"

E era vielha exclamèc: "Pera tua vida, qu'ei tant estimada entà jo! Que voi ajudar-te damb tot eth mèn poder, e compartir damb tu es perilhs! Escriu, donc, era tua carta, e

da-me-la!" Alavetz Diadèma cridèc a Aziz: "Da-li ara nòsta brava mair mil dinnars! E fidem en Allà Totpoderós!"

E escruiec en un papèr es següentes estròfes:

E vaquí que per desirar era net, me menace Era damb eth dòu e era mòrt, sense saber qu'era mòrt ei eth repaus e qu'es causes non s'esbaucen se non ac senhale eth Destin!

Per Allà! Era sua man pietosa s'aurie de dirigir entad aqueri que consagren eth sòn amor as plan nautes e plan pures, ad aqueres que non gausen guardar es uelhs umans!

Ò desirs mèns! Mès vani desirs! Non desiretz mès, e deishatz qu'era mia anma s'acògue ena passion sense esperança!

Mès tu, hemna de còr dur, non te penses que m'a de senhorejar era tirania! Abans que patir ua vida sens objècte e dolorosa, deisharè qu'era mia ama vòle damb es mies esperances!

E damb lèrmes enes uelhs, balhèc era carta ara vielha, en tot dider-li: "Te shòrdi inutilament, ai de jo! Compreni pro ben que sonque me rèste morir!" E era vielha didec: "Abandona aguestes tristes presentides, e contempla-te, ò beròi joen! Qu'ei que non ès eth madeish solei? E non ei era era lua? Com dobtes que jo, que m'è passat era vida entre intrigues d'amor, non vau a saber júnher es vòstes bereses? Padega era tua anma, e padega es malastres que t'afligissen! Lèu te harè a vier bones naues!"

E dites aguestes pareules, s'aluenhèc…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent trenta quatau net

Era didec:

E dites aguestes paraules, s'aluenhèc; e dempús d'auer-se amagat era carta entre es sòns peus, anèc a cercar ara sua patrona. Entrèc ena sua cramba, li punèc era man, e se seiguec sense badar boca. Mès ath cap d'uns instants, didec: "Ò hilha mia plan estimada! se m'a embolhat eth peu, e ja non è fòrces entà trenar-lo. Te prègui que me manes a ua des tus esclaues entà que vengue a pientar-me."

Mès era princessa exclamèc: "Ò era mia brava Dudú! jo madeisha te pientarè, donques que tanti còps ac as hèt tu damb jo." E era princessa des.heiguec es blanques trenes dera sua hilhuquèra, e se dispausèc a pientar-les. Mès alavetz queiguec era carta sus eth tapís.

E era princessa, estonada, s'esdeguèc a cuelher-la, mès era vielha exclamèc: "Ò hilha mia!, da-me aguest papèr. Que se m'aurà embolhat ena cabeladura ena casa d'aguest mercadèr maudit! L'ac vau a entornar de seguit!"

Era princessa non ne hec cabau, e se metec a liéger eth sòn contengut. Dempús, arroncilhant es celhes, exclamèc: “A maudida Dudú! aguesta qu’ei ua des tues estratagèmes. Mès qui aurà enviat ad aguest desvergonhat mercadèr? De quina tèrra gausarà vier enquia jo? Com poiria guardar ad aguest òme que non ei dera mia raça ne dera mia sang? A, Dudú! Non t’auia dit qu’aguest insolent cuelherie mès alends damb era mia carta?”

E era vielha didec: “Qu’ei reaument eth Cheitan! Era sua audàcia ei ua audàcia deth lunfèrn! Mès, ò hilha estimada mia! escriu-li per darrèr viatge, e jo me comprometi a que se somete ara tua volontat! E se non, que sigue sacrificat, e jo damb eth!” Alavetz era princessa Donia cuelhec era pluma, e ritmicament escriuec aguestes paraules:

Insensat que dormisses confiadament, quan eth malastre e eth perilh vòlen en aire que respires!

Ignòres que i a arrius qu’eth sòn corrent non se pòt remontar e que i a solituds que jamès cauishigarà cap èsser uman?

Penses tocar es esteles der infinit, quan toti es òmes amassa non poirien arribar enes prumèrs astres dera net.

Gausaries, enquia e tot en sauneis, amorassar entre es tòns braci era cintura des huris?

Non t’alugues, ò ingenú! Crè e aubedís ara tua reina! O se non, es corbassi deth nere espant coacaràn era mòrt sus eth tòn cap, e bategant es sues ales, mès escures qu’era net, viraràn ar entorn dera tua hòssa!”

Dempús de plegar e sageràr eth papèr, l’ac autregèc ara vielha, qu’a londeman s’esdeguèc a autrejar-l’ac ath prince.

En lièger aguestes paraules tan dures, Diadèma comprenec qu’era esperança morie en sòn còr, e virant-se entà Aziz, li didec: “Ò frair Aziz! qué haram ara? Me manque inspiracion entà escriuer-li ua responsa decisiua!” E Aziz didec: “Vau a sajar de hè’c jo en tòn nòm!”

E cuelhec un papèr, e escriuec en eth aguestes estròfes:

Senhor Diu! pes Cinc Justi! Ajuda-me en aguest excès des mies penes, e aleugerís eth mèn còr ennerit pes malastres!

Coneishes eth secret qu’era sua ahlama m’uscle; coneishes tanben era tirania dera joena crudèu que me remís era sua misericòrdia!

Jòqui eth cap e barri es uelhs pensant ena adversitat que sò calat; sense cap esperança de redempcion!

Era mia paciéncia e es mies energies ja s’an acabat! Que les a consumit eth desencantament d’un amor que me refuse!

Ò implacable!, era dera cabeladura coma era net! guaire segura n'ès contra es còps deth Destin e contra es capricis dera sòrt, quan atau gaudisses torturant ath malerós que te cride!

Contempla a un malerós que pera tua beresa ven d'abandonar ath sòn pair, ara sua casa, ara sua pàtria e as uelhs des sues favorites!"

Aziz li mostrèc era carta a Diadèma, e en tot auer-la recitat entà apreciar era tonalitat des vèrsi, se declarèc plan satisfèt, e li didec a Aziz: "Qu'ei excellenta era tua carta, ò frair mèn!" E l'ac autregèc era anciana, que correc a amiar-la ara princessa.

A penes l'auec liejut era princessa, sentec crebar era sua ira, e exclamèc: "Maudida Dudú de totes es calamitats! Tu ès era soleta causanta d'aguestes umiliacions! Ges lèu d'aciu, se non vòs que te destròcen es mies esclaues a còps de foet! Vè-te'n, o te trinqui es uassi damb es mèns talons!"

E era vielha gessec ath mès córrer, en veir que Donia se dispausaue plan que òc a cridar as esclaues. E s'esdeguèc a vier a cercar as dus amics, pr'amor de condar-les çò que s'auie passat.

Diadèma se'n hec fòrça alavetz, e li didec ara vielha, en tot amorassar-li era barbeta: "Ò brava mair! Ara s'aumenten es mèns amarums en veir çò que t'arribe per tòrt mèn!"

Mès era responec: "Padega-te, ò hilh mèn! non mesfidi ne plan mens dera victòria. Pr'amor que jamès se diderà qu'un còp ena mia vida non è pogut júnher a dus enamorats. E aguesta dificultat encoratge era mia astúcia entà arténher es tòns desirs!" Alavetz Diadèma preguntèc: "Mès quina ei era causa que posse ara princessa a sénter aguest orror a toti es òmes?" E responec era vielha: "Qu'ei un saunei qu'auec." Diadèma exclamèc: "Un saunei? Arren mès qu'aquerò?"

E seguic era vielha: "Sonque aquerò, e vaquí eth saunei:

Ua net, dormint era princessa Donia, vedec en sòmis a un auderaire que lançaue es hilats en camp, e que dempús d'auer lançat grani de horment ath sòn entorn, se quedaue ara demora, pendent dera sua sòrt.

E de seguit, de toti es punts deth bòsc acodiren es audèths e se precipitèren sus es hilats. entre aqueri audèths que picassauen es grani de horment i auie dus coloms, mascle e femèla. E eth mascle, mentre piccassaue, li hège era aleta ara sua femèla, sense encuedar-se'n des laci que lo menaçauen. E en un des sòns movements, se l'embolhèc ua pauta entre eth hilat, que se barrèc e lo heren presoèr. E es audèths, espauridi pes sòns còps d'ala, volèren rambalhosament.

Alavetz era femèla, en tot abandonà'c tot, non auec mès in que desliurar-lo. E autant trabalhèc e tan ben, qu'esbocinèc eth hilat damb eth sòn bec, e acabèc per desliurar ath colom, abans qu'er auderaire auesse temps entà agarrar-lo. E era volèc damb eth, e volèren amassa entà tornar dempús a picassar es grani escampilhadi ar entorn des laci.

Eth mascle comencèc de nauèth a her-li era aleta ara femèla, qu'en arrecular entà evitar es sòns incansables calinhatges, s'apressèc, sense encuedar-se'n, enes hilats, qu'en eri quedèc presoèra. E eth mascle, sense hèr-ne cabau dera sòrt dera companha, volèc rapid damb es auti audeèths, deishant qu'er auderaire s'apoderèsse dera captiva e que l'esgorgèsse.

Aguest saunei cuelhet fòrtament ara princessa, que se desvelhèc plorant a mars, e me cridèc entà condar-me, tremolant, era sua amara vision." E me didec: "Toti es mascles se retiren, ò Dudú mia! e es òmes deuen èster pejor qu'es animaus; per çò qu'arren de bon a de demorar deth sòn egoïsme era hemna. Plan per aquerò te juri per Allà qu'evitarè damb tota era mia anma er orror de qué se m'aprèssen!"

Alavetz eth prince Diadèma didec: "Mès, ò brava mair! non li dideres que toti es òmes non son coma aqueth colom infame, e que tanpòc son totes es hemnes coma era sua fidèu e malerosa companha?"

Era vielha responec: "Arren d'aquerò l'a pogut convéncer dempús. S'està soleta, adorant sonque era sua beresa. E eth prince didec: "Ò brava mair! te prègui totun que me la dèishes veir, encara que me risca a morir. Veder-la, encara que solet sigue un còp, e que penetre ena mia anma ua soleta des sues guardades. Ò brava senhora, hè aquerò per jo, dera manèra que te dicte era tua fertila sabença!"

E era vielha didec: "Te cau saber, ò lum des mèns uelhs! qu'ath costat deth palai que demore era princessa Donia i a un jardin reservat sonque entada era. Vie aquiu un còp ath mes, acompanhada des sues esclaues, e entre per ua pòrta secreta entà evitar es guardades des caminaires. Precisament en ua setmana baisharà en jardin, e alavetz vierè a servir-te de guida e a meter-te en preséncia der èsser estimat. Me pensi qu'a maugrat de totes es sues prevencions, sonque en veder-te un còp la vencerà era tua beresa. Pr'amor qu'er amor ei un don d'Allà, e vie quan Eth vò."

Alavetz Diadèma alendèc a gust, e li balhèc es gràcies ara vielha, e la convidèc, donques que ja non podie presentar-se ara sua senhora, a acceptar era ospitalitat dera sua casa. E de seguit barrèc era botiga e partiren es tres entara casa deth prince.

E peth camin, Diadèma se virèc entà Aziz, e li didec: "Ò frair Aziz! coma que non aurè temps entà vier ena botiga, te la cedisque complètament. E haràs d'era çò que volgues!" E contestèc Aziz: "Escoti e aubedisqui."

E arribèren ena casa, e li condèren ath visir tota era istòria, atau coma tanben eth saunei dera princessa e aquerò deth jardin qu'en eth s'auie de trapar. E li demanèren era sua opinion sus er ahèr.

Alavetz eth visir reflexionèc pendent ua estona, e dempús lheuèc eth cap, e didec: "Que ja è trapat era solucion! Anem ara entath jardin pr'amor d'examinar ben eth terren!" E deishèc ara vielha ena casa, e s'endralhèc acompanhat de Diadèma e d'Aziz entath jardin dera princessa. Quan arribèren en eth, vederen seigut ena pòrta ath vielh garda, que saludèren. Et garda les tornèc era salutacion, e alavetz eth visir comencèc per

deishar-li anar ena man deth vielh cent dinnars, e li didec: “Ò brave jeique mèn! voleríem refrescar-mos era anma en aguest beròi jardin e cuélher ua bocada entre es flors e es arriuets. Qu’èm forastèrs que cercam entara nòsta alegria es lòcs agradius.”

Alavetz eth jeique responec: “Entratz, donc, òstes mèns! e estatz-vos aquiu mentre jo vau a crompar çò de besonh entà dinar.” E les hec entrar en jardin, e se n’anèc entath mercat, tornant de seguit damb un moton codinat e pastissi. E se seigueren en rondèu ara vòra d’un arriuet, e mingèren enquia assadorar-se. Alavetz eth visir li didec ath garda: “Ò jeique, aguest palai que se ve aquiu se trape en fòrça mau estat. Per qué non lo hèn apraiar?” E eth garda esclamèc: “Per Allà! Qu’ei eth palai dera princessa Donia, que lo deisharie quèir a bocins abans d’ocupar-se’n d’eth. S’està massa retirada entà atier taus causes.”

E eth visir didec. “Quin malastre, ò jeique mèn! Aumens er estatge de baish l’aurien d’apraiar, donques qu’ei çò que mès se ve. Se vòs, jo pagarè toti es despenes.” E eth garda didec: “Qu’Allà t’escote!” E responec eth visir: “Cuelh alavetz aguesti cent dinnars peth tòn trabalh, e vè-te’n a cercar paredèrs, e un pintor que sàpie ben eth maneg des colors.”

E eth garda s’esdeguèc a vier ara cèrca des paredèrs e deth pintor, as quaus eth visir les balhèc es instruccions necessàries. E quan eth salon der estatge de baish siguec apraiat e ben blanquejat, eth pintor se metec a trabalhar, seguint es ordes deth visir. E pintèc ua seuva damb uns hilats qu’en eri i auie agarrada ua coloma que daue còps d’ala.

E quan acabèc, li didec eth visir: “Pinta ara en aute costat era madeisha causa, mès que i age un colom que va a desliurar ara sua companha, e qu’alavtez ei cuelhut per auderaire, e morís victima dera sua abnegacion.”

E eth pintor executèc fidèument eth diboish, e dempús se n’anèc, generosament retribuit. Alavetz eth visir, es dus joeni e eth garda, se seigueren un moment entà jutjar ben er efècte e era perspectiua. E eth prince Diadèma seguie plan trist, e guardaue tot aquerò molt cogitós. Dempús li didec a Aziz: “Ò frair mèn! ditz-me quauqui vèrsi que me hèsquen enlà es tortures que m’aucissen.” E Aziz didec: “”Ibn-Sina, enes sòns escrits sus era medecina, indique aguest remèdi suprèm:

Eth mau d’amors non a cap aute remèdi qu’eth cant melodiós e era copa ben servida enes jardins!

È seguit es prescripcions d’Ibn-Sina, e non è tengut cap resultat, ai de jo! Alavetz corrí entà d’auti amors, e vedí qu’eth Destin m’arrie e m’autrejaue era garison!

T’enganhères, donc, ò Ibn-Sina! Era soleta medecina der amor, qu’ei era amor!

Alavetz Diadèma didec: “Que pòt èster qu’eth poèta age rason. Mès, be n’ei de dificil aguest remèdi quan s’a perdut era volontat!” Dempús d’aquerò se lheuèren, saludèren ath vielh garda, e tornèren en casa, a on s’amassèren damb era anciana hilhuquèra.

Coma que s'auie passat ua setmana, era princessa volec, segontes eth costum, hèr eth sòn passeg peth jardin, e comprenec alavetz era manca que li hège era sua anciana hilhuquèra. E desolada per aquerò, reflexionèc e se n'encuedèc de qué auie obrat fòrça mau damb aquera que l'auie hèt de mair. De seguit manèc un esclau en mercat, e un aute esclau en totes es cases a on se poirie trapar Dudú. E precisament era hilhuquèra, que venguie de repetir a Diadèma es recomanacions de besonh entar encontre en jardin, se filaue soleta entath palai.

Alavetz la vedec un des esclaus, e se l'apressèc entà demanar-li respectuosament, en nòm dera sua patrona, qu'anèsse a reconciliar-se damb era. E hèta era reconciliacion, dempús de quauques dificultats de pura formula, era princessa li punèc es caròles, e Dudú li punèc es mans, e seguides des esclaues, passèren era pòrta secreta e entrèren en jardin.

Dera sua part, eth prince s'acordèc complètament as recomanacions dera sua protectora. Alavetz eth visir e Aziz li botèren un vestit magnific, que solide deuie valer cinc mil dinnars, li sarrèren un cinturon d'aur filigranat, incrustat de peireria, damb ua fibèla d'esmeraldes e li botèren un turbant de seda blanca damb fini diboishi d'aur e un plumalh de brilhants. Dempús invoquèren sus eth es benediccions d'Allà, e en tot auer-lo acompanhat enquiath jardin, se virèren, entà deishar-lo entrar solet.

Eth prince, en arribar ena porta, trapèc seigut ath vielh garda, qu'en veder-lo se lheuèc en aunor sòn, e l'entornèc era sua salutacion damb respècte e cordialitat. E coma qu'ignoraue qu'era princessa Donia auesse entrat en jardin pera pòrta secreta, li didec a Diadèma: "Eth jardin qu'ei eth tòn jardin, e jo sò eth tòn esclau!" E dauric de seguit era pòrta, en tot pregar-li que passèsse. La barrrèc dempús, e tornèc a sèir-se en lòc acostumat, laudant a Allà, que se guardaue en taus creatures.

E Diadèma hec tot aquerò qu'era vielha l'auie indicat, en tot amagar-se en un petit bòsc per a on auie de passar era princessa. Aquerò per çò que hè ada eth.

Mès per çò que hè ara princessa Donia, vaquí çò que se passèc. Era vielha, mentre passejauen, li didec: "Ò senhora mia! Me cau dider-te quauquarren que contribuirà a hèr-te mès deliciosa era contemplacion d'aguesti beròis arbes, d'aguestes frutes e d'aguestes flors."

E Donia didec: "Sò prèsta a escotar-te, era mia brava Dudú." E era anciana responec: "Auries d'ordenar que se retirèssen totes es esclaues, entà que te dèishen gaudir liurament d'aguesta encantadora frescor. Que son reaument un anuèg entà tu." Donia didec: "Qu'as rason, hilhuquèra." E didec adiu damb un gest as sues esclaues. E atau, soleta damb era sua hilhuquèra, auancèc era princessa Donia entath petit bòsc qu'en eth ère amagat eth prince Diadèma.

E eth prince, en veder-la, quedèc tan cuelhut pera sua beresa, que s'estavanic còp sec. E Donia seguic eth sòn camin, e arribèc ena sala qu'auie manat pintar eth visir era scèna der auderaire. A demana de Dudú entrèc en era per prumèr viatge ena sua vida, donques

qu’abans jamès auie auut eth curiosèr de visitar aqueth lòc, reservat entàs sirvents de palai.

En veir aquera pintura, era princessa Donia arribèc ath limit dera perplexitat, e didec: “Guarda, brava Dudú! Qu’ei eth mèn saunei de temps enlà, mès tot ath revés! Be n’ei d’esmoiguda era mia anma!” E sarrant-se eth còr se seiguec en tapís, e didec: “Ò Dudú! m’aurè enganhat? Eth maudit Eblis se n’aurà arrit dera mia credulitat enes sauneis?”

E era hilhuquèra didec: “Prauba hilha mia! era mia experiéncia ja t’auie avisat deth tòn error. Mès anem a passejar, ara que ja baishe eth solei e era frescor ei mès doça.” E gesseren deth jardin.

E ja Diadèma, remetut, s’auie botat a passejar doçament, sivans l’auie encargat Dudú, coma se solet tachèsse era guardada ena beresa deth paisatge.

E en desembocar en ua albareda, era princessa lo vedec, e alavetz didec: “Ò hilhuquèra! Guarda qué beròi ei aguest joen, qué naut, e qué elegant! Lo coneishes per edart?”

E era vielha responec: “Non lo coneishi, mès per çò deth sòn anament deu èster hilh de bèth rei. A senhora mia! Be n’ei de meravilhós, plan que òc!”

E Sett-Donia repliquèc: “Ei extrèmament beròi!” E era vielha asentic: “Extrèmament! Guaire erosa serà era sua estimada!” E d’amagat li hec senhaus ath prince entà que gessesse deth jardin e tornèsse ena sua casa.

E eth prince ac hec atau, metre qu’era princessa lo seguie damb era sua guardada, e li didie ara sua hilhuquèra: “Ves, ò Dudú! eth cambiament que s’a verificat en jo? Ei possible que jo posca patir tau trebolament en veir ad aguest òme? Compreni que sò enamorada, e qu’ara me tòque a jo sollicitar eth favor dera tua ajuda!”

E era vielha didec: “Confone Allà ath Temptador maudit! Vaquí, ò senhora! qu’ès cuelhuda enes sòns hilats! Mès reaument ei plan beròi eth joen que te va a desliurar d’eri.” E Donia didec: “Ò Dudú, era mia brava Dudú! Non as mès remèdi que hèr-me a vier ad aguest beròi joen. Que non lo voi recéber que des tues mans, estimada hilhuquèra! Se te platz, vè-te’n a cercar-lo! E vaquí mil dinnars entà tu e un vestit de mil dinnars. E se te remisses, me morirè!”

Era vielha responec: “Torna alavetz en palai, e dèisha-me actuar ath mèn gust, e te prometi que realizarè aguesta union tant admirabla.”

E de seguit deishèc ara princessa, e gessec ara cèrca deth prince, que la recebec plen d’alegria e comencèc donant-li mil dinnars d’aur. E era vielha li didec: “Que s’a passat tau e quau causa.” E li condèc era emocion patida per Donia e toti es sòns comentaris.

E Diadèma didec: “Mès quan mos traparam?” E era vielha responec: “Deman sense manca.” Alavetz Diadèma li balhèc un aute vestit e presents per valor de mil dinnars d’aur, qu’acceptèc era vielha dident-li: “Jo madeisha vierè a cercar-te ara ora avienta.”

E partic ath mès córrer ara cèrca dera princessa Donia, que la demoraue plan impacienta, e li preguntèc: “Quines notícies me hès a vier, ò Dudu!” Era didec: “Qu’è artenhut trapar era sua tralha e parlar-li. Deman te lo harè a vier dera man.” Alavetz era princessa arribèc ar arràs dera felicittat, e li balhèc ara hilhuquèra mil dinnars d’aur e presents per valor de d’auti mil dinnars. e aquera net dormiren es tres damb era anma plia d’alegria e de doces esperances.

A penes arribèc eth maitin, era vielha venguec ena casa deth prince, que la demoraue. Desliguèc un paquet qu’auie amiat, treiguec d’eth ua ròba de hemna, e vestic damb era ath prince, en tot acabar per envolopar-lo damb eth gran issar, caperant-li era cara damb un espés vel. Alavetz didec: “Ara imita es movements des hemnes; quan camines balanceja es anques a dreta e quèrra, e camina a pas brac, coma es joenes. E sustot, dèisha-me respóner a jo soleta a totes es preguntes dera gent, e que jos cap desencusa s’entene era tua votz, ò mercadèr!” Diadèma responec alavetz: “Escoti e aubedisqui.”

Gesseren es dus e se meteren a caminar enquiara pòrta deth palai, qu’eth sòn garda ère precisament eth cap des eunucs en persona. E en veir ad aquera desconeishuda, eth cap des eunucs li preguntèc ara vielha: “Qui ei aguesta joena que jamès e vist? Hè que s’aprèsse entà que la poga examinar, donques qu’es ordes son conclusentes. Que l’è de paupar en toti es sensi, e l’è de despolhar, se cau, pr’amor que son jos era mia responsabilitat aguestes esclaues naues. E coma qu’aguesta non la coneiishi, dèisha-me que la paupe damb es mies mans e que la guarde damb es mèns uelhs!” Mès era vielha s’escandalizèc e didec: “Qué dides, ò cap des eunucs!? Non sabes…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta, segontes eth costum, non alonguèc mès eth relat aqueth dia.

Mès quan arribèc era cent trenta cincau net

Era didec:

“Qué dides, ò cap des eunucs!? Non sabes qu’aguesta esclaua a estat cridada pera princessa entà tier eth sòn art de brodadora? Non sabes qu’ei ua des brodadores d’aguesti admirables diboishi dera princessa?

Mès er eunuc gasulhèc: “Que m’ei parièr aquerò des brodats! È de paupar ara nauèth venguda, e examinar-la per toti es costats, peth dauant, peth darrèr, e de naut en baish!”

En enténer aguestes paraules era vielha deishèc anar era sua ràbia, se metec dauant der eunuc, e didec: “Jo que t’auia coma modèl de cortesia e de bones manères! Què t’a arribat! Vos que te hèsquen enlà deth palai?”

E virant-se enta Diadèma, li didec: “Ò hilha mia, perdona ad aguest cap! Que son badinades sues! Passa, donc, sense pour!”

Alavetz Diadèma passèc era pòrta botjant es anques e dirigint un arridolet per dejós deth vel ath cap des eunucs, que quedèc estonat dera beresa que deishaue entreveir eth leugèr

vel. E guidat pera vielha, trauessèc un correder, dempús ua galaria, de seguit d'auti correders e d'autes galaries, e atau enquia arribar en ua sala que daue entà un gran pati e qu'auie sies pòrtes, qu'es sues amples cortines èren abaishades. E era vielha didec: "Compda aguestes pòrtes ua darrèr dera auta e entra pera setau. E traparàs, ò joen mercadèr! aquerò qu'ei superior a totes es riqueses dera tèrra, ara flor vèrge; ara carn jovenila, ara doçor que se cride Sett-Donia!"

Alavetz eth prince compdèc es pòrtes ua darrèr dera auta, e entrèc pera setau. E en deishar quèir de nauèth era cortina, se lheuèc eth vel que li caperaue era cara. Era princessa, en aqueth moment, ère en tot dormir sus un divan magnific. E eth solet vestit ère era transparéncia dera sua pèth de gensemin. De tota era regolejaue ua impacienta crida as amorasses desconeishudes. Alavetz eth prince se treiguec ara prèssa era ròba que li shordaue, e sautèc entath divan, cuelhent en braça ara princessa adormida. E eth crit d'espant dera joena, desvelhada ara imprevista, quedèc estofat per uns pòts que se l'avalauen. Atau se verifiquèc aqueth prumèr encontre deth beròi prince Diadèma e dera princessa Donia, ath miei des cueishes que s'entrelaçauen e des cames que trepidauen.

E aquerò seguic dera madeisha manèra pendent un mes, sense que ne un ne er aute interrompesse er esclafit des punets, ne eth bresilhadís des arridalhes, que benedie er Ordenador de totes es causes beròies. Aquerò per çò que hè ada eri.

Çò que tanh ath visir e a Aziz, vaquí que sigueren en tot demorar enquiara net era tornada de Diadèma. E coma que vederen que non arribaue, comencèren a enquimerar-se seriosament. E quan apareishec eth maitin, sense qu'auessen auut naues der imprudent prince, ja non dobtèren dera sua perdicion e quedèren complètament desconsertadi. E ena sua dolor e perplexitat, non saberen se qué hèr. E Aziz didec damb votz estofada: "Es pòrtes deth palai ja non tornaran a daurir-se entath nòste patron! Qué vam a hèr ara?" E eth visir didec: "Demorar aciu, sense botjar-mos!" E atau s'estèren pendent tot eth mes, sense minjar ne dormir, planhent-se d'aqueth malastre irremediable. E coma qu'ath cap d'un mes seguien sense saber arren deth prince, eth visir didec: "Ò hilh mèn! be n'ei de dificila era situacion! Me pensi que çò milhor ei entornar ena nòsta tèrra e hèr-li saber ath rei aguest malastre, pr'amor que se non, mos repotegarie eth hèt d'auer deishat d'avisar-lo." Heren, donc, es preparatius deth viatge, e partiren entara Ciutat Verda, qu'ère era capitau deth rei Soleiman-Schah.

A penes aueren arribat, s'esdeguèren a informar ath rei, en tot condar-li tota era istòria e eth finau malerós dera aventura. E en acabar s'estarnèren en somics.

En enténer aquera naua tan terribla, eth rei Soleiman credec qu'eth mon sancer li queiguie ath dessús, e s'estavanic. Mès de qué servien ja es lèrmes? Atau ei qu'eth rei, en tot reprimir-se aqueth dolor que li rosigaue eth hitge e l'ennerie era anma e tota era tèrra ath sòn dauant, jurèc qu'anarie a resvenjar era pèrta deth sòn hilh damb ua resvenja sense precedents. E de seguit dispausèc qu'es pregonèrs cridessen a toti es òmes capables de tier era lança e era espada, e a tota era armada damb es sòns caps. E manèc trèir toti es engens de guèrra, es tendes de campanha e es elefants, e seguit de tot eth sòn

pòble, que l'estimaue fòrça per çò dera sua justícia e dera sua generositat, se metec en camin entàs Isles de Canfre e eth Cristau.

Mentretant, en palai illuminat pera felicitat, es dus aimants s'adorauen cada còp mès e sonque se lheuauen des tapissi entà minjar e cantar amassa. E aquerò se tardèc pendent sies mesi. Mès un dia qu'er amor les cuelhec enquiath limit, Diadèma didec: "Ò adorada des mies entralhes! Encara mos manque ua causa entà qu'eth nòste amor sigue complèt!" Era, estonada, repliquèc: "Ò Diadèma, lum des mèns uelhs! Qué pòs desirar mès? Non possedisses es mèns pòts, es mèns pièchs, es mies cueishes e tota era mia carn, e es mèns braci que t'abracen e era mia anma que te desire? Se desires encara d'autes causes d'amor que jo non coneisha, per qué te tardes a parlar-me d'eres? Veiràs de seguit se com rapidament les meti en practica!"

Diadèma didec: "Ò anma mia!, que non ei aquerò. Dèisha-me revelar-te se qui sò. Te cau saber, ò princessa! que sò un hilh de rei e non un mercadèr. E eth nòm deth mèn pair ei Soleiman, sobeiran de Ciutat Verda e des montanhes d'Ispahah. E siguec aqueth qu'en d'auti tempsi envièc ath sòn visir entà demanar era tua man entà jo. Non te'n brembes qu'alavetz refusères aguesta union e menacères ath cap des eunucs que te parlaue d'era? Plan, donc, realizem aué çò que mos remic eth passat e anem amassa entara verda Ispahah!"

Era princessa Donia, en enténer aguestes paraules, se lancèc mès alègra ath còth deth beròi Diadèma, e efusivament li responec: "Escoti e aubedisqui." E ambús, aquera net, deishèren qu'eth saunei les vencesse per prumèr còp, pr'amor que pendent es dètz mesi passadi, era auba deth maitin les susprenie entre abraçades, punets e causes parières.

E mentre dormien es dus aimants, quan ja auie gessut eth solei, tot eth palai ère en movement, e eth rei Schahraman, seigut enes coishins deth sòn tron e enrodat pes emirs e pes grani deth règne, recebie ath grèmi de joièrs damb eth sòn cap ath dauant. E eth cap des joièrs aufric coma omenatge ath rei un estug meravilhós que contenguie diamants, rubis e esmeraldes per valor de mès de cent mil dinnars. E eth rei Schahraman, en auèr quedat plan satifèt der omenatge, cridèc ath cap des eunucs, e li didec: "Tè, Kafur, vè-te'n a amiar aquerò ara tua patrona era princessa Sett-Donia! E torna entà dider-me s'aguest present ei deth sòn gust."

E de seguit er eunuc Kafur se filèc entath pabilhon reservat qu'en eth demoraue complètament soleta era princessa.

Mès, en arribar, er eunuc vedec estirada sus eth tapís, susvelhant era pòrta, ara hilhuquèra Dudí, e es pòrtes deth pabilhon èren totes barrades e es cortines baishades. E er eunuc pensèc: "Com ei possible qu'encara sigue dormint en aguesta ora tant auançada, quan non ei aguest eth sòn costum?"

Dempús, coma que non gausaue presentar-se dauant deth rei sense auer complit era sua orde, sautèc per dessús dera vielha, possèc era pòrta, e entrèc ena sala. E quin espant

cuelhec en veir a Sett-Donia despolhada, dormida entre es braci deth joen, damb un pilèr de senhaus d'ua fornicacion extraordinària!

En veir aquerò, er eunuc se'n brembèc des mautractaments que l'auie menaçat Sett-Donia, e pensèc ath sòn laguens er eunuc: "Atau ei coma a en òdi eth sèxe masculin? Ara, s'Allà ac vò, me tòque resvenjar-me dera umiliacion!"

E gessec silenciosament, barrèc era pòrta, e se presentèc ath rei Schahraman. E eth rei li preguntèc: "Qué a dit era tua patrona?" E contestèc er eunuc: "Vaquí era caisha intacta."

E eth rei, estonat, exclamèc: "Qu'ei qu'era mia hilha mesprède es peireries dera madeisha manèra que mesprède as òmes?" Mès eth nere didec: "Perdona, ò rei! que non te respona dauant de tota aguesta assemblada!" Alavetz eth rei manèc deslotjar era sala deth tron, en tot demorar-se solet damb eth visir, e er eunuc didec: "Era mia patrona Donia ei en tau e quau postura! Mès en realitat, eth joen ei plan beròi!"

En enténer aguestes paraules, eth rei hec un bot, dauric desmesuradament es uelhs, e exclamèc: "Aquerò ei enòrme!" E higec: "Les as vist tu, ò Kabul?" E responec er eunuc: "Damb aguest uelh e damb aguest aute!"

Alavetz eth rei didec: "Qu'ei vertadèrament enòrme!" E manèc ar eunuc que se hesse a vier dauant deth tron as dus colpables. E er eunuc ac complic de seguit.

Quan es dus aimants sigueren dauant deth rei, aguest, plan sufocat, exclamèc: "Atau, donc, qu'ei vertat!" E non podec díder arren mès, donques qu'agarrèc damb es dues mans era espada, e volec lançar-se sus Diadèma. Mès Sett-Donia enrodèc ath sòn aimant damb es sòns braci, junhec es sòns pòts damb es d'eth, e cridèc ath sòn pair: "Donques qu'ei atau, aucis-mos as dus!"

Alavetz eth rei tornèc en sòn tron, ordenèc ar eunuc que se hesse a vier ara princessa ena sua cramba, e dempús li didec a Diadèma: "Qui ès tu, ò corromput maudit! E qui ei eth tòn pair? E com as gausat arribar enquiara mia hilha?

Alavetz Diadèma contestèc: "Sabe-te'n ò rei! que s'ei era mia mòrt çò que desires, li seguirà era tua, e eth tòn règne serà anequelit!" E eth rei, alugat, exclamèc: "Com ei aquerò?" E er aute repliquèc: "Que sò hilh deth rei soleiman-Schah! È cuelhut, coma ei escrit, aquerò que se m'auie remit!

Daurís, donc, es uelhs, ò rei, abans de decretar era mia mòrt!"

En enténer aguestes paraules, eth rei quedèc perplèx, e consultèc ath sòn visir sus çò que li calie hèr. Mès eth visir didec: "Non te creigues, ò rei! es paraules d'aguest impostor. Sonque era mòrt pòt castigar era malahèta que hec aguest hilh de puta! Qu'Allà lo confone e lo maudide!" Alavetz eth rei ordenèc ath borrèu: "Talha-li eth cap!"

En aguest moment dera sua narracion Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e segontes eth sòn costum, se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent trenta siesau net

Era didec:

Alavetz eth rei ordenèc ath borrèu: “Talha-li eth cap!” E ja ère perdut et prince, s’en moment qu’eth borrèu se dispausaue a executar era orde non l’auessen anonciat ath rei era arribada des enviadi deth rei Soleiman que sollicitauen eth sòn permís.

Precisament aguesti dus enviadi precedien ath rei e a tota era armada. E eren eth visir e eth joen Aziz. De sòrta que quan les siguec autrejat eth permís d’entrar e vederen ath prince Diadèma, hilh deth sòn rei, les manquèc pòc entà estavanir-se d’alegria, e se lancèren as sòns pès e les punèren. E Diadèma les obliguec a lheuar-se, e les abracèc, e en pòques paraules les expliquèc era situacion; e eri tanben li heren saber çò qu’auie passat, e l’anoncièren ath rei Schahraman era pròcha arribada deth rei Soleiman e des sues fòrces.

Quan eth rei Schahraman comprenec eth perilh qu’auie corrut en ordenar era mòrt deth joen Diadèma, qu’era sua identitat ère ja evidenta, lheuèc es braci e benedic a Allà, qu’auie arturat era man deth borrèu. Dempús li didec a Diadèma: “Hilh mèn, perdona a un ancian coma jo, que non sabie se què hège. Mès eth tòrt qu’ei deth mèn marrit visir, ath quau vau a manar penjar ara madeish.” Alavetz eth prince Diadèma li punèc era man, e li didec: “Tu qu’ès, ò rei! coma eth mèn pair, e sò jo mèsalèu eth que t’a de demanar perdon pes emocions que t’è costat.”

Eth rei didec: “Eth tòrt qu’ei d’aguest maudit eunuc, que vau a crucificar en ua taula poirida que non valgue dus dracmes!” Alavetz Diadèma didec: “Per çò der eunuc, pro que se merite que lo castigues, mès ath visir perdona-lo entà que un aute còp non jutge tan ara leugèra!”

Alavetz Aziz e eth visir intercediren entà arténher eth perdon der eunuc, qu’eth terror l’auie hèt pishar-se ath dessús. E eth rei, per consideracion ath visir, perdonèc ar enunuc.

Alavetz avertic Diadèma: “Çò mès important ei padegar ara princessa Donia, qu’ei tota era mia anma!” E eth rei didec: “Ara madeish vau a veder-la.” Mès abans manèc as sòns visirs, emirs e camarlencs, qu’acompanhèssen ath prince Diadèma enquiath hammam, e li heren cuélher un banh que lo refresquèsse agradiuament. Dempús correc entar apartament dera princessa, e la trapèc a punt de clauar-se en còr era punta dera espada qu’eth sòn punh ère apuat en solèr. En veir aquerò, sentec eth rei que se l’escapaue era rason, e cridèc ara sua hilha: “Que s’a sauvat eth tòn prince! Cuelh pietat de jo, hilha mia!”

En enténer aguestes paraules, era princessa Donia, lancèc era espada, punèc era man deth sòn pair, e alavetz eth rei l’ac condèc tot. E era didec: “Que non serè tranquilla enquia que veiga eth mèn prometut!”

E eth rei, a penes gessec Diadèma deth hammam, s'esdeguèc a amiar-lo en apartament dera princessa, que se lancèc en sòn còth. E mentre es dus aimants se punauen, eth rei s'aluenhèc, dempús de barrar discrètament era pòrta. E se n'anèc entath palai, en tot tier-se a balhar es ordes necessàries entara recepcion deth rei Soleiman, ath quau s'esdeguèc a amiar ath visir e a Aziz, pr'amor de que l'anoncièssen er erós apraiament de totes es causes, e li manèc coma present cent shivaus magnifics, cent dromedaris de corsa, cent joenes, cent dasmaisèles, cent neri e cent neres.

E siguec alavetz quan eth rei Schahraman, acabadi aguesti ahèrs, gessec en persona ar encontre deth rei Soleiman-Schah, hènt que l'acompanhèssen eth prince Diadèma e ua nombrosa comitiva. En veder-les apressar-se, eth rei Soleiman gessec ath sòn encontre, e exclamèc: "Glòria a Allà, qu'a hèt arténher ath mèn hilh es sòns prepausi!" Dempús s'abracèren afectuosament es dus reis, e Diadèma se lancèc en còth deth sòn pair plorant d'alegria, e eth sòn pair hec madeish. E de seguit manèren cridar as kadís e as testimònis, e ara seguida s'escriuec eth contracte de matrimòni de Diadèma e Sett-Donia. E damb aguest motiu s'obsequièc generosament as soldats e ath pòble, e pendent quaranta dies e quaranta nets s'ornèc e s'illuminèc era ciutat. E ath miei de tota era alegria e de totes es hèstes, Diadèma e Donia poderen estimar-se a gust enquiath darrèr limit der amor.

Mès Diadèma non desbrembèc es servicis deth sòn amic Aziz, e dempús d'enviar-lo damb ua comitiva ara cèrca dera sua mair, que lo ploraue de hège fòrça temps, ja non volec separar-se d'eth. E quan moric eth rei Soleiman, eretèc Diadèma eth sòn règne dera Ciutat Verda e es montanhes d'Ispahan, e nomentèc a Aziz gran visir, ath vielh garda, intendent generau deth règne, e ath jeique deth mercat, cap generau de toti es grèmis. E toti viueren erosi enquiara sua mòrt, era soleta calamitat irremediabla."

Quan acabèc de condar aguesta istòria d'Aziz e Aziza e era de Diadèma e Donia, eth visir Dandan li demanèc ath rei Daul'makan permis entà béuer un veire de siròp de ròses. E eth rei Daul'makan exclamèc: "Ò visir mèn! I a quauquarrés en mon tan digne coma tu de hèr-les companhia as princes e as reis? Reaument aguesta istòria m'a encantat fòrça, per çò de deliciosa e agradiua!" E l'autregèc ath visir era milhor tunica d'aunor deth sòn tresòr reiau.

Per çò der assetjament de Constantinopla…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent trenta setau net

Era didec:

Per çò que hè ar assetjament de Constantinopla, ja hège quate ans que s'alongaue sense cap resultat decisiu. Es soldats e es caps començauen a patir fòrça en veder-se tan luenh des sues familhes e des sòns amics, e era revòuta ère imminenta.

De sòrta qu'eth rei Daul'makan, prèst a cuélher ua decision immediata, cridèc as tres grans caps, Bahraman, Rustem e Turkash, en preséncia deth visir Dandan, e les didec: "Pro que sabetz çò que se passe: sabetz qu'era fatiga pese sus toti nosati per aguest maladit assetjament. Coneishetz es plagues qu'era Mair de totes es Calamitats a hèt quèir sus es nòsti caps, autanplan era mòrt deth mèn frair, er eroïc Scharkan. Reflexionatz, donc, sus tot aquerò que mos rèste de hèr e responetz-me coma m'auetz de respóner."

Alavetz es tres caps dera armada ajoquèren eth cap, reflexionèren pendent ua longa estona, e dideren dempús: "Ò rei! Eth visir Dandan ei mès expèrt que nosati, donques qu'a hèt peusblanqui ena sabença!" E eth rei Daul'makan se virèc entath visir, e li didec: "Qu'èm toti demorant es tues paraules!"

Alavetz eth visir Dandan auancèc entath rei, e exclamèc: "Te cau saber, ò rei deth temps! que plan que òc ei damnatjós demorar-mos mès temps ath pè des murs de Constantinopla! Prumèr de tot, tu madeish deues èster en tot desirar veir ath tòn hilh Kanmakan e ara tua neboda Fòrça deth Destin, hilha deth nòste defuntat prince Scharkan, era quau s'està en Damasc, en palai, ath suenh des sues esclaues. E toti patim, coma tu, eth gran dolor de veder-mos aluenhadi deth nòste país e des nòstes cases.

Era mia opinion ei que tornem entà Bagdad, e ja tornaram aciu mès endauant, e esbauçaram alavetz aguesta ciutat descredenta, e que solet poden nidar en era es corbassi e es voltors."

E eth rei didec: "Vertadèrament, visir mèn, as responut cossent era mia pensada!" E de seguit ordenèc anonciar a tot eth campament, mejançant es pregonèrs, qu'en tres dies se verificarie era partida.

E plan que òc, ath tresau dia se lheuèc eth camp, e era armada cuelhec eth camin de Bagdad damb es bandères desplegades e hènt sonar es trompetes. E dempús de dies e nets arribèc ena Ciutat de Patz, a on lo receberen damb grana alegria toti es sòns abitants.

Per çò que hè ath rei Daul'makan, çò prumèr que hec siguec abraçar ath sòn hilh Kanmakan, que ja auie sèt ans, e era dusau causa cridar ath sòn ancian amic, eth vielh encargat deth hammam. E quan lo vedec, se lheuèc deth tron en aunor sòn, l'abracèc, lo hec sèir ath sòn costat, e lo laudèc fòrça dauant de toti es emirs e de toti es presents.

E pendent tot aqueth temps er encargat deth hammam s'auie botat desconeishut a truca de repaus e de minjar e de béuer, e s'auie engrassit enquiath limit dera grassesa. Eth sòn còth se retiraue ath d'un elefant, eth sòn vrente ath d'ua balèna, e era sua cara ère tan reludenta coma un pan nauèth trèt deth horn.

Comencèc en tot desencusar-se per acceptar era invitacion deth rei, que l'ordenaue sèir-se ath sòn costat, e li didec: "Ò senhor mèn! qu'Allà me desliure de cométer semblable abús!! Que ja hè temps que se passèren es dies que m'ère permetut sèir-me ena tua preséncia!"

Mès eth rei Daul'makan li didec: "Aguesti temps an de tornar de nauèth entà tu, ò pair mèn! donques que sigueres eth que me sauvèc era vida!" E obliguèc ar encargat a sèir-se enes grani coishins deth tron.

Alavetz eth rei didec: "Voi que me demanes un favor, donques que sò prèst a autrejar-te çò que me demanes, encara que siguesse compartir damb tu eth règne! Parla, donc, e Allà t'entenerà!"

Alavetz er ancian didec: "Voleria demanar-te ua causa que desiri hè ans, mès cranhi semblar-te indiscrèt!" E eth rei s'esdeguèc a contestar: "Te cau parlar sense cap de temor!"

E er ancian didec: "Es tues ordes son sus eth mèn cap! Vaquí çò que desiri: que me nomentes president des encargadi des hammams dera Ciutat Santa, qu'ei era mia ciutat!"

En enténer aguestes paraules, eth rei e toti es presents arriren fòrça; e er encargat, pensant qu'era sua demana ère exorbitanta, se vedec en limit dera desolacion.

Mès eth rei didec: "Per Allà! Demana-me ua auta causa!" E eth visir Dandan s'apressèc sigilosament ar encargat, li peciguèc en ua cama, li guinhèc un uelh, coma dident-li: "Demana ua auta causa sense cap trebuc!"

E er ancian didec: "Alavetz, ò rei deth temps! voleria que me nomentèsses jeique principau dera corporacion d'escampaires dera Ciutat Santa, qu'ei era mia ciutat!" En enténer aguestes paraules, eth rei e es presents se vederen escometudi d'un arrir hòl, que les hec lheuar es cames ar aire.

Dempús eth rei exclamèc: "A veir, frair mèn! te cau que me demanes quauquarren que sigue digne de tu, e que s'ac valgue reaument." E er ancian didec: "Cranhi que non me m'ac pogues autrejar!"

E eth rei contestèc: "Arren ei impossible entà Allà!" E didec er ancian: "Nomenta-me, alavetz, sultan de Damasc, en lòc deth defuntat prince Scharkan!" E de seguit manèc escríuer eth decret, en tot balhar-li, coma nauèth rei, eth nòm de Zablakan El-Mujahed.

Dempús ordenèc ath visir Dandan qu'acompanhèsse ath nau sobeiran damb ua magnifica comitiva, e que quan tornèsse se hesse a vier ara hilha deth defuntat prince Scharkan, Fòrça deth Destin. E abans de partir, se didec adiu der encargat deth hammam, e li recomanèc que siguesse brave e siguesse just damb es sòns subdits. Dempús les didec as presents: "Toti aqueri que m'an en afeccion, que manifèsten era sua alegria ath sultan Zablakan damb presents!" E de seguit l'arribèren es presents ath nau rei, que siguec revestit peth madeish rei Daul'makan damb eth vestit reiau. E quan acabèren toti es preparatius, li balhèc entara sua garda cinc mil joeni mamalik, e l'autregèc ath delà un palanquin reiau qu'ère daurat e ròi. E atau siguec com er encargat deth hammam convertit en sultan Zablakan El-Mujahed, e seguit de tota era sua garda,

deth visir Dandan, des emirs Rustem, Tuskash e Bahraman, gessec de Bagdad e arribèc en Damasc, eth sòn règne.

E era prumèra diligéncia deth nau rei siguec dispausar de seguit ua comitiva esplendida qu'acompanhèsse entà Bagdad ara joena princessa de ueit ans Fòrça deth Destin, hilha deth defuntat prince Scharkan. E botèc ath sòn servici dètz damaisèles e dètz neri, e les autregèc fòrça presents, mès que mès, esséncia pura de ròses, doci d'aubricòts en caishes ben sauvades contra era umiditat, sense desbrembar es deliciosi pastissi, tan fragils, que solide non arribarien sancers en Bagdad. E tanben les autregèc vint gèrles plies de datils cristallizadi damb siròp perhumat de clau, vint caishes de pastissi de pasta fulhuda, vint caishes de doci, encargadi especiaument enes milhores doceries de Bagdad. E tot se carguèc en quaranta camelhs, sense compdar es grani hardèus de sedes e teles d'aur teishudes pes teishinèrs mès adreits deth país de Scham, e armes precioses, gèrles de coeire e d'aur, e brodats.

Acabadi aguesti preparatius, eth sultan Zablakan volec hèr un esplendid present en sòs ath visir, mès aguest didec: "Ò rei! Encara ès nau en aguest règne, e te calerà hèr milhor usatge d'aguesti sòs." Dempús se metec en marcha era comitiva, e ath cap d'un mes, pr'amor qu'Allà ac volec atau, arribèren toti en Bagdad damb bona santat.

Alavetz eth rei Daul'makan recebec damb grana alegria ara mainada Fòrça deth Destin, e l'ac autregèc ara sua mair Nozhatú e ath sòn espós eth gran camarlenc. E li balhèc es madeishi mèstres qu'a Kanmakan; e ambdús mainatges arribèren a èster inseparables, e experimentèren er un entar aute ua afeccion qu'anèc creishent damb era edat. E tau estat de causes se tardèc dètz ans, pendent es quaus eth rei non deishaue de uelh es armaments e es preparatius entara guèrra contra es descredents rumís.

Mès, per tòrt de totes es fatigues e totes es penes dera sua malerosa joenessa, era fòrça e era salut deth rei Daul'makan s'aflaquien diadèrament. E coma qu'eth sòn estat empejoraue de manèra alarmanta, manèc cridar ath visir Dandan, e li didec: "Ò visir mèn! te vau a sométer un projècte que voi realizar. Respon-me damb tota sinceritat!"

E eth visir didec: "Qué ei, ò rei deth temps!" E didec eth rei: "Qu'è decidit abdicar en mèn hilh Kanmakan! M'alegraue veder-lo regnar abans dera mia mòrt! Quina ei era tua opinion, ò visir plen de sabença?"

Eth visir Dandan punèc era tèrra entre es mans deth rei, e damb votz emocionada, didec. "Eth projècte que me sometes, ò rei afortunat e dotat de prudéncia e d'equitat! non ei realizable ne oportun per dus motius: eth prumèr, pr'amor qu'eth tòn hilh eth prince Kanmakan ei encara molt joen, e eth dusau, pr'amor qu'ei causa cèrta qu'eth rei que hè regnar ath sòn hilh en vida sua, a alavetz es sòns dies compdadi en libre der àngel."

Mès eth rei persutèc: "Per çò dera mia vida, compreni vertadèrament que ja ei acabada; mès per çò que hè ath mèn hilh Kanmakan, donques qu'encara ei joen, nomentàrè un tutor sòn entath règne ath gran camarlenc, espós dera mia fraia Nozhatú!"

E ara seguida ordenèc amassar as emirs, visirs e grani deth règne, e nomentèc ath gran camarlenc tutor deth sòn hilh Kanmakan, en tot encargar-li tu per tu que lo maridèsse damb Fòrça deth Destin quan arribèssen ena edat adulta. E eth gran camarlenc responec: "Sò aclapat pes tòns beneficis, e negat ena immensitat des tues bontats."

Alavetz eth rei se virèc entath sòn hilh Kanmakan, e damb es uelhs negadi en lèrmes, li didec: "Ò hilh mèn! te cau saber que dempús dera mia mòrt eth gran camarlenc serà eth tòn tutor e conselhèr, mès eth visir Dandan serà eth tòn pair, en tot ocupar eth mèn lòc ath tòn costat. Pr'amor que vaquí qu'endónvii que me'n vau d'aguest mon peridèr entara casa etèrna. E te voi díder que me rèste un solet desir ena tèrra: resvenjar-mos d'aquera que siguec era causanta dera mòrt deth tò pairin Omar Al-Neman e deth tòn oncle eth prince Scharkan, era marrida e maudida vielha, Mair de totes es Calamitats."

E eth joen Kanmazan contestèc: "Padega era tua anma, ò pair mèn! pr'amor qu'Allà vos resvenjarà a trauèrs de jo!" Alavetz, eth rei sentec ua grana tranquillitat que li refrescaue era anma, e s'estirèc quiet en lhet, que d'eth ja non s'auie de lheuar.

Plan que òc, ath cap de pòc temps, coma tota creatura sometuda ara man que la creèc, tornèc a èster çò qu'auie estat en mès enlà insondable, e siguec coma se jamès auesse estat. Pr'amor qu'eth temps ac sègue tot e arren rebrembe!

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta coma tostemp, se carèc enquiar aute dia.

Mès quan arribèc era cent trenta ueitau net

Era didec:

…e siguec coma se jamès auesse estat. Pr'amor qu'eth temps ac sègue tot e arren rebrembe! E aqueth que volesse saber eth destin deth sòn nòm en futur, qu'aprene a guardar eth destin d'aqueri que lo precediren ena mòrt!

Tau ei era istoria deth rei Daul'makan, hilh deth rei Omar Al-Neman e frair deth prince Scharkan. Qu'Allà les age ena sua misericòrdia infinita!

Mès a compdar d'aqueth dia, e entà non desmentir eth provèrbi que ditz: "Qui dèishe descendéncia non morís!", comencèren es aventures deth joen Kanmakan, hilh de Daul'makan.

Aventures deth joen Kanmakan, hilh de Daul'makan

Plan que òc, ò rei afortunat!, seguic Schahrazada, per çò que hè ath joen Kanmakan e ara sua cosia Fòrça deth Destin, guaire beròis s'auien hèt!. Era armonia des sues faccions arribèc a èster mès esquista, es sues perfeccions germinèren ena sua plenitud; e reaument sonque se les podie comparar damb dues rames plies de fruts, e damb dues lues esplendoroses.

E entà parlar particularament de cada un d'eri, mos cau díder que Fòrça deth Destin amassaue tot çò de besonh entà hèr tornar lhòco a quinsevolh, donques qu'ena sua reiau solitut, e isolada de totes es guardades, era blancor deth sòn ròstre s'auie hèt sublima, era sua cintura s'auie aprimat precisament çò que li calie, e campaue dreta coma era letra aleph; es sues anques eren absoludament adorables ena sua massissa pompa, e per çò deth sabor dera sua saliua, ò lèit, ò vins, ò doci! se qué ètz?

E entà díder quauquarren sus es sòns pòts, qu'èren deth color des milgranes, parlatz vosates, delícies des fruts madurs! E per çò des sues caròles, es sues caròles! enquia e tot es madeishes ròses aurien arreconeishut era sua superioritat. Atau son vertadères aguestes paraules deth poèta en aunor sòn:

Embriaga-te, còr mèn! Dançatz de jòia enes vòstes orbites, uelhs mèns! Que l'auetz aciu! Forme es delícies d'aqueth que la creèc!

Es sues paupetes desfisen en ostau ad aqueth que les hèsque mès escures! Senti qu'es sues guardades trauèssen eth mèn còr, coma se siguessen era espada der Emir des Credents!

E es sòns pòts! Ò chuc que gesses des arradims madurs abans de cauishigar-les! Siròp que filtres jos era premsa des pèrles!

E vosates, ò palmères que secoditz ara brisa es arradims des vòsti pèus, vaquí era sua cabeladura!

Atau ère era princessa Fòrça deth Destin, hilha de Nozhatú. Mès per çò que tanh ath sòn cosin eth prince Kanmakan, qu'ère ua auta causa. Es exercicis e era caça, era equitacion e es tornegi damb lança e arsagaia, eth trait ar arc e es corses de shivaus, l'auien dat flexibilitat ath sòn còs, e auien aguerrit era sua anma, e s'auie convertit en cavalièr mès beròi des païsi musulmans, e en mès valent entre es guerrèrs des ciutats e des tribús. E totun aquerò, eth sòn ròstre auie seguit tan fresc coma eth d'ua vèrge, e, era sua cara ère mès beròia ara vista qu'es ròses e es narcisi, coma ditz eth poèta quan parle d'eth:

A penes circoncit, era seda ornèc amorosament era doçor dera sua barbeta, entà que dempús, damb era edat, s'ombregèssen es sues caròles damb un velot nere de teishut sarrat!

Dauant des uelhs encantadi d'aqueri que lo guardauen, semblaue eth petit cèrvi qu'assage ua dança darrèr des passi dera sua mair!

Entàs anmes atentiues que lo seguien, es sues caròles, dispensadores dera embriaguesa, aufrien eth ròi color d'ua sang tan delicada coma era mèu dera sua saliua!

Mès a jo, que consagri era mia vida ara adoracion des sòns encantaments, çò que m'agarre era anma ei eth color verd des sòns calçotets!

Mos cau saber que hège bèth temps qu'eth gran camarlenc, tutor de Kanmakan, a maugrat des repotecs dera sua esposa Nozhatú, e des beneficis que li deuie ath pair de Kanmakan, s'auie apoderat complètament deth poder, e enquia e tot s'auie hèt proclamar successor de Kanmakan per ua cèrta part deth pòble e dera armada.

Mès era auta part deth pòble e dera armada, s'auie estat fidèu ath nòm e ath descendent d'Omar Al-Neman, e complie es sòns deuers jos era direccion der ancian visir Dandan. Mès eth visir Dandan, dauant des menaces deth gran camarlenc, auie acabat per aluenhar-se de Bagdad, e s'auie retirat en ua ciutat vesia, demorant qu'eth Destin ajudèsse ar òrfanèl que se volie despossedir des sòns drets.

Atau, donc, eth gran camarlenc, sense auer arren a crànher, auie obligat a Kanmakan e ara sua mair a que s'embarrèssen enes sues crambes, e enquia e tot l'auie enebit a Fòrça deth Destin qu'auesse cap tipe de relacion damb eth hilh de Daul'makan; de sòrta qu'era mair e eth hilh viuien fòrça retiradi, demorant qu'Allà se dignèsse entornar es sòns drets ad aqueth que li corresponien.

Totun aquerò, a maugrat dera vigilància deth gran camarlenc, Kanmakan podie veir en escadences ara sua cosia, e enquia e tot parlar-li, mès solet d'amagat. E un dia que non la podec veir, e qu'eth sòn amor li torturaue eth còr, cuelhec un tròç de papèr e l'escriuec aguesti vèrsi apassionadi:

Caminaues, ò estimada mia! entre es tues esclaues, banhada en tota era tua beresa! Quan passaues tu, es ròses se secauen d'enveja entre es sues tiges, en comparar-se damb es tues caròles!

Es liris guinhauen eth uelh dauant dera tua blancor; es camamilhes florides, arrien damb er arridolet des tòns dents!

Quan s'acabarà eth mèn despatriament; quan se guarirà eth mèn còr des dolors dera abséncia; quan es mèns pòts erosi s'apressaran fin finau as dera mia estimada?

Poirè saber fin finau s'ei possible era nòsta union encara que sonque siguesse pendent ua net, entà veir se compartisses es sensacions qu'en jo se desbòrden?

Autreja-me Allà paciéncia enes mens maus, coma eth malaut que supòrte eth captivèri, en tot pensar ena garison!

Barrada era carta, l'ac autregèc ar eunuc, qu'era sua prumèra diligéncia siguec botar-la a mans deth gran camarlenc. Atau ei qu'en liéger aguesta declaracion, eth gran camarlenc jurèc que castigarie ath joen insolent. Mès dempús pensèc qu'ère milhor non embolhar es causes, e parlar solet d'eres damb Nozhatú. Anèc, donc, ara sua cèrca, e dempús d'auer-li dit adiu ara joena Fòrça deth Destin, en tot indicar-li que baishèsse a alendar er aire deth jardin, li didec ara sua esposa…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent trenta nauau net

Era didec:

Eth gran camarlenc li didec ara sua esposa Nozhatú: “Te cau saber qu’eth joen Kanmakan a arribat ena pubertat hè ja temps, e sent inclinacion entara tua hilha Fòrça deth Destin. Per tant, te cau separar-les a compdar d’ara, donques qu’ei perilhós apressar era lenha en huec. Atau, donc, era tua hilha, non gesserà des crambes des hemnes, ne se desnisharà era cara, pr’amor que ja non ei en edat qu’es gojates posquen gésser descaperades. E sustot, tie compde de qué non se veiguen, pr’amor que quan i age eth mendre motiu, empedirè entà tostemp qu’aguest joen se dèishe amiar pes instints dera perversitat!”

Nozhatú, tanlèu se n’anec eth sòn marit, se metec a plorar, cerquèc ath sòn nebot Kanmakan, e l’ac condèc tot. Dempús didec: “Te cau saber, ò nebot mèn! que totun aquerò te facilitarè que posques parlar damb Fòrça deth Destin, mès damb ua pòrta ath miei! Per tant, tie paciéncia enquia qu’Allà se planhe de tu!”

Mès Kanmakan sentec que tota era sua anma se capviraue en enténer aquera notícia. E exclamèc: “Non me demorarè ne un moment mès en un palai qu’en eth auria d’èster jo eth solet que governèsse! E tanpòc patirè pendent mès temps qu’es pèires d’aguesta casa veiguen es mies umiliacions.” De seguit se treiguec eth sòn vestit, se caperèc eth cap damb ua casqueta de saalik, se metèc sus es sues espatles un mantèl vielh de nomada, e sense dider-se adiu dera sua mair e dera sua tia, se filèc ara prèssa entàs pòrtes dera ciutat. E coma viures entath camin, sonque amiaue ena saca un pan de tres dies. A penes se dauriren es pòrtes dera ciutat, siguec eth prumèr que les trauessèc e s’aluenhèc a pas seguit, en tot recitar aguestes estròfes a manèra de comjat:

Ja non te cranhi, còr mèn; que pòs bategar enquia trincar-te laguens deth mèn pièch; Es mèns uelhs ja non pòden atrendir-se, ne ena mia anma pòt auer sèti era pietat!

Còr aclapat per amor, era mia volontat, a maugrat tòn, non s’a de doblegar ne a d’acceptar mès umiliacions, encara que vedessa que se honie totafèt eh mèn còs!

Perdona-me! Se cuelhessa pietat de tu, còr mèn, qué serie dera mia energia? Aqueth que se dèishe vence pes uelhs deth huec, non poirà queishar-se de quèir herit de mòrt!

Que voi sautar liurament pera tèrra sense limits, era bona tèrra ampla e mairau, entà sauvar era mia anma de tot aquerò que podesse amortar eth sòn vigor!

Combaterè damb es eròis e damb es tribús, m’enriquirè damb eth butin cuelhut as vençudi, e poderós damb era mia glòria e era mia fòrça, tornarè trionfant e totes es pòrtes se me dauriràn soletes!

Pr’amor que, sabe-te’n ben, còr innocent!: entà tier es preciadi còrnes des animaus, s’a de començar adondant ar animau o aucir-lo!

Mentre eth joen Kanmakan hugie dera ciutat, era sua mair, en non auer-lo vist pendent tot eth dia, lo cerquèc pertot sense trapar-lo. Alavetz se metec a plorar e demorèc impacienta era sua tornada, plan espaurida.

Mès se passèc eth prumèr dia, eth dusau, eth tresau e eth quatau e arrés auec notícies de Kanmakan. Alavetz era sua mair s'embarrèc ena sua cramba entà plorar, e didie de çò mès prigond deth sòn dolor: "Ò hilh mèn! Entà on dirigirè es mèns crits? Entà quin país vierè a cercar-te? Qué pòden hèr aguestes lèrmes que vèssi per tu? A on ès, hilh mèn?"

E era prauba mair non volec minjar ne béuer, e eth sòn dolor siguec coneishut per tota era ciutat e compartit per toti es sòns abitants, qu'estimauen fòrça ath joen Kanmakan e ath rei, eth sòn defuntat pair. E toti clamauen: "A on ès, ò praube Daul'makan! rei brave e just? Que s'a perdut eth tòn hilh, e degun des qu'aumplires de beneficis sap trapar era sua tralha! Prauba descendéncia d'Omar Al-Neman! Qué t'a arribat?"

E per çò de Kanmakan, vaquí que caminèc pendent tot eth dia, en tot neurir-se des plantes que cuelhie e béuer enes hònts e enes arriuets. Ath cap de quate dies, arribèc en ua val caperada de bòsqui, a on corrien es aigües e cantauen es audèths e es coloms. E aquiu s'arturèc, hec es sues ablucions e dempús era sua pregària, e en auer complit atau es sòns deuers, coma que venguie era net, s'estirèc jos un arbe e s'esclipsèc. S'estèc adormit enquiara meija net. Alavetz, ath miei deth silenci dera val gessec ua votz d'entre es ròques e lo desvelhèc.

E era votz cantaue:

Vida der òme! qué valeries se non ludesse er arridolet enes pòts dera estimada, se non auesses eth baume deth sòn ròstre?

Ò mòrt! Que series desirabla s'es mèns dies s'auessen de passar tostemp luenh dera mia amiga, aquera que ne es menaces ne eth despatriament me harien desbrembar!

Ò alegria des amics que s'amassen ena pradèra entà béuer es vins esquisti de mans deth botelhèr! Ò quina alegria era tua! Com les uscle era passion quan agarren era copa de mans deth botelhèr!

Primauèra! Es tues flors, en daurir-se ath costat dera estimada, guarissen ena mia anma es duretats passades, es dolors dera sòrt cèga! Ò primauèra, es tues flors ena pradèra!...

E tu, amic, que beues eth licor ròi e perhumat, guarda! Dejós dera tua man s'esten era tèrra, alegra damb es sues aigües, es sòns colors e era sua feconditat!

Dempús d'aguest cant admirable, que se quilhaue ena net, se lheuèc Kanmakan, e volec desnishar entre es tenèbres eth lòc d'a on auie gessut era votz; mès solet podec aubirar vagament es troncs des arbes que se retalhauen sus er arriu. Baishèc enquiara madeisha vòra der arriu, e era votz se hec mès entenedora, cantant aguest poèma ath miei dera net:

Entre era e jo i a un jurament d'amor! E plan per aquerò l'è pogut deishar ena tribú!

Era mia tribú ei era mès rica en shivaus velòces e en gojates de uelhs neri! Qu'ei era tribú de Taim!

Brisa! Era tua bohada arribe enquia jo vient d'entre es Beni-Taim! Padegue eth mèn hitge e m'embriague!

Ditz-me, esclau Sabab: aquera qu'eth sòn cauilhar se sarre damb eth cascabèl sonor, se'n brembe bèth còp des mèns juraments d'amor? E qué ditz?

Ò polpa deth mèn còr, un escorpiu m'a picat! Vene, amiga! Me guarirè damb er antidòt des tòns pòts, aspirant era tua saliua e era tua frescor!

Quan Kanmakan auec entenut per dusau viatge aguest cant misteriós, volec de nauèth veir enes tenèbres; mès coma no non podec, pugèc naut de tot d'un malh, e damb tota era sua votz, exclamèc…

En aguest moment dera sua narracion Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent quarantau net

Era didec:

…pugèc naut de tot d'un malh, e damb tota era sua votz exclamèc: "Ò caminaire entre es tenèbres dera net! Se te platz! Apressa-te aciu! Que posca escotar jo era tua istòria, que se deu retirar ara mia! E atau mos padegaram mutuaument!"

Dempús se carèc.

Dempús de quauques menutes, era votz qu'auie cantat didec: "Ò tu que me crides! Qui ès? Òme dera tèrra o gèni sosterranh? S'ès gèni, seguís eth tòn camin, mès s'ès òme, demora era aparicion dera lum, pr'amor qu'era net ei plia d'emboscades e traïsons!"

Entenudes aguestes paraules, Kanmakan se didec ath sòn laguens: "Pera mia anma, eth qu'a parlat ei un òme qu'era sua aventura se retire extraordinàriament ara mia!" E s'estèc aquiu sense botjar-se enquiara aparicion deth maitin.

Alavetz vedec auançar entada eth, a trauèrs des arbes deth bòsc, un òme vestit coma es beduins deth desèrt, naut e armat d'ua espada e d'un escut. Se lheuèc e lo saludèc; e eth beduin l'entornèc era salutacion, e dempús des formes acostumades, li preguntèc eth beduin, estonat pera sua joenessa: "Ò joen ath quau non coneishi! Se qui ès? A quina tribú pertanhes? Qui son es tòns parents entre es arabs? Vertadèrament, ara tua edat non s'acostume a viatjar solet pera net e per aguesti parçans qu'en eri sonque se ven grops armadi. Conda-me, donc, era tua istòria."

E Kanmakan didec: "Eth mèn pairin ère eth rei Omar Al-Neman; eth mèn pair, eth rei Daul'makan, e jo sò Kanmakan, que s'uscle en amor pera sua cosia era princessa Fòrça deth Destin."

Alavetz eth beduin didec: “Mès, com ei que en tot èster rei, hilh de rei! vas vestit coma un saalik e viatges sense ua escòrta digna dera tua categoria?” Er aute responec: “Perque me cau crear aguesta escòrta jo madeish, e comenci per pregar-te que sigues tu eth prumèr que forme part d’era.”

Entenudes aguestes paraules, eth beduin se metec a arrir e didec: “Que parles, gojat, coma se siguesses un guerrèr invencible o un eròi famós per cent combats. E entà demostrar-te era tua inferioritat, ara madeish me vau a apoderar de tu entà que me servisques d’esclau! E alavetz, se vertadèrament es tòns pairs son reis, poiràn pagar eth tòn rescat.”

Kanmakan sentec alavetz qu’era sua ràbia li gessie des uelhs, e li didec ath beduin: “Per Allà! Arrés pagarà eth mèn rescat se non sò jo madeish! Compde, donc, beduin! Es tòns vèrsi m’auien hèt pensar qu’auies d’autes manères!”

E Kanmakan se lancèc contra eth beduin, que, en tot pensar-se que vencer-lo ère causa de jòc, lo demoraue arridolent. Mès be n’ère d’enganhat! Plan que òc, Kanmakan s’auie quilhat, ben afermat sus es sues cames, mès solides que montanhes e mès segures que minarets. E damb es sòns braci poderosi sarrèc contra eth ath beduin, enquia hèr-li croishir era ossamenta e uedar-li es entralhes.

E còp sec, lo lheuèc en aire, e en tot amiar-lo d’aguesta sòrta correc entar arriu. E eth beduin espaurit en veir semblabla fòrça en un mainatge, exclamèc: “Mès qué vas a hèr?” Kanmakan responec: “Te vau a lançar en aguest arriu, que t’amiarà entath Tigris; eth Tigris t’amiarà entath Nahr-Issa; eth Nahr-Issa entar Eufrates, e er Eufrates entara tua tribú, pr’amor de que posques jutjar era tua valentia e eth tòn eroïsme!” E eth beduin, en moment que Kanmakan lo lheuaue encara mès en aire entà lançar-lo en arriu, exclamèc: “Ò joen eroïc! Pes uelhs dera tua estimada Fòrça deth Destin te prègui que me perdones era vida! S’ac hès atau, serè eth mès submís des tòns esclaus!”

Alavetz Kanmakan lo deishèc en solèr, e li didec: “Que m’as desarmat damb aguest jurament!” E se seigueren ambdús ara vòra der arriu. Alavetz eth beduin treiguec dera sua biaça un pan de civada, l’esmiegèc, li balhèc era mitat a Kanmakan damb un shinhau de sau, e era sua amistat se consolidèc entà tostemp.

De seguit Kanmakan li preguntèc: “Companh: ara que sabes se qui sò, me vòs díder eth tòn nòm e eth des tòns pairs?” E eth beduin didec: “Que sò Sabah ben-Remah ben-Hemam, dera tribú de Taim, en desèrt de Scham. E vaquí era mia istòria en pòques paraules:

“Qu’èra jo de cuerta edat quan moric eth mèn pair. Siguí cuelhut peth mèn oncle e elevat ena sua casa, amassa damb era sua hilha Nejma. E m’enamorè dera mia cosia Nejma, e Nejma s’enamorèc de jo. E quan auí era edat entà maridar-me, la volí coma esposa; mès eth sòn pair en veder-me praube e sense recorsi, non consentic era nòsta nòça. Mès dauant des repotecs des principaus caps dera tribú, eth mèn oncle s’avenguec a prometer-me a Nejma coma esposa damb era condicion de qué l’aufrissa ua dòt de

cinquanta shivaus, cinquanta camelhs, dètz esclaus, cinquanta cargues de horment e cinquanta de civada, mès lèu mès que mens. Alavetz comprení qu'era soleta manèra d'arténher a Nejma ère gésser dera mia tribú e vier luenh entà atacar as mercadèrs e saquejar es caravanes. E aguest ei eth motiu qu'anet siguessa en lòc a on m'enteneres cantar. Mès, ò companh! qué vau aguesta cançon se la comparam damb era beresa dera mia cosia Nejma? Pr'amor qu'eth que ve a Nejma, encara que sigue un solet còp, se sent damb era anma plia de benediccion entà tota era vida."

E dites aguestes paraules, carèc eth beduin.

Alavetz li didec Kanmakan: "Pro me'n sabia de qué era tua istòria se retiraue ara mia! Atau, donc, a compdar d'ara vam a combàter amassa e a conquistar as nòstes estimades damb eth frut des nòstes hètes."

E quan acabèc de díder aguestes paraules, se lheuèc ena luenhor ua povassèra que s'apressèc de seguit; e ja esbugassada, apareishec dauant d'eri un cavalièr qu'era sua cara ère auriolenca coma era d'un moribond, e qu'eth sòn vestit ère tacat de sang. E eth cavalièr exclamèc: "Ò musulmans! un shinhau d'aigua entà lauar era mia herida. Tietz-me, donques que vau a exalar era mia anma! Ajudatz-me, e se me morisqui, serà entà vosati eth mèn shivau!"

E plan que òc, eth shivau non auie pairèr entre toti es shivaus des tribús, e era sua perfeccion deishaue estonadi a guairi lo guardauen, donques qu'amassaue totes es qualitats d'un shivau deth desèrt. E eth beduin, que coma toti es dera sua raça se'n sabie de shivaus, exclamèc: "Vertadèrament, eth tòn shivau ei un d'aguesti que ja non se ven en nòste temps!"

E Kanmakan didec: "Ò cavalièr, da-me eth braç entà que t'ajuda a baishar." E agarrant-lo lo botèc doçament sus era potja, e dempús li preguntèc: "Mès qué te passe e quina herida ei aguesta?" E eth cavalièr se treiguec eth vestit e mostrèc era esquia, qu'ère tota ua herida enòrma, que d'era gessien ondades de sang.

Alavetz Kanmakan s'inclinèc ath sòn costat, e li lauèc sollicitament es herides, en tot caperar-les damb èrbes fresques. Dempús li dèc de béuer, e li didec: "Mès qui t'a botat atau, ò frair enes malastres!?"

E er òme didec: "Te cau saber, ò tu dera man caritativa! qu'aguest beròi shivau que ves aciu ei era encausa de qué me trapa en aguest estat. Aguest shivau ei proprietat deth rei Afridonis, senhor de Constantinopla; e era sua fama auie arribat enquia nosati es arabs deth desèrt.

Mès un shivau d'aguesta classa non s'auie d'estar enes estables d'un rei descredent, e siguí designat pera tribú entà apoderar-me d'eth ath miei des gardes que lo suenhauen, velhant net e dia. Partí de seguit e arribè de nets ena tenda a on sauvauen eth shivau. Me hi amic des gardes, e profitè que me preguntauen era mia opinion sus eth, e que me pregauen que lo provèssa, entà montar en un bot e hèr-lo gésser ath galaut fotent-li foetades.

Dempùs deth sòn estonament, me perseguiren es gardes a shivau, en tot lançar-me flèches, que quauques ues me heriren ena esquia. Mès eth mèn shivau seguie galaupant, mès rapid qu'es esteles errantes, e acabèc per meter-me totafèt dehòra de posita des mèns perseguidors.

Hè tres dies que vau montat en eth; mès è perdut era sang, e s'an agotat entà tostemp es mies fòrces, e senti qu'era mòrt me barre es paupetes! E donques que m'as ajudat, eth shivau te correspon a tu quan me morisca. Se cride El-Katul El-Majnun, e ei er exemplar mès beròi dera raça d'El-Ajuz.

"Mès abans, ò joen qu'eth tòn vestit ei tan praube coma n'ei de nòble eth tòn ròstre! hè-me eth favor de pujar-me ena gropa e amiar-me ena mia tribú, pr'amor de que morisca ena tenda que neishí."

En enténer aguestes paraules, didec Kanmakan: "Ò frair deth desèrt! pertanhi a un linhatge qu'era noblesa e era bontat son un costum. E encara qu'eth shivau non siguesse entà jo, te haria eth favor que me demanes!"

S'apressèc de seguit ar arab entà lheuar-lo, mès exalèc ua longa alendada, e didec: "Demoratz, se vos platz: cranhi qu'era anma se me sanguine, e vau a díder eth mèn acte de fe:" E barrèc es uelhs, estenec era man damb eth paumet entath cèu, e didec:

"Afirmi que non i a mès Diu qu'Allà! E afirmi qu'eth nòste senhor Mohamed ei er enviat d'Allà!"

E dempús d'auer-se premanit entara mòrt, entonèc aguest cant, que sigueren es sues darrères paraules:

È recorrut eth mon a galaup deth mèn shivau, semiant peth camin era sang e era carnisseria! È trauessat torrents e montanhes entà panar, entà aucir e entà divertir-me!

Que morisqui coma viuí, errant ath long des camins, herit per aqueri que vengui de véncer! Abandoni eth frut des mèns trabalhs ara vòra d'un torrent, plan luenh deth mèn solèr natau!

E sabe-te'n, ò estrangèr! qu'eretes eth solet tresòr deth beduin! qu'era mia anma se padegarà se sabessa qu'eth men shivau Katul a d'auer en tu un cavalièr digne dera sua beresa!

A penes er arab auec acabat aguest cant, dauric convulsiuament era boca, exalèc un ranguilh prigond, e barrèc es uelhs entà tostemp. E Kanmakan e eth sòn companh dauriren ua hòssa e enterrèren ath mòrt. Dempús de pregar es oracions de costum, partiren amassa ara cèrca deth sòn destin peth camin d'Allà.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e ajornèc entar aute dia era seguida deth sòn relat.

Mès quan arribèc era cent quaranta unau net

Era didec:

…ara cèrca deth sòn destin peth camin d'Allà. E Kanmakan auie montat en shivau Katul, e eth beduin Sabah s'auie contentat en tot seguir-lo a pè, per çò d'auer-se jurat amistat e submission, en arreconeisher-lo coma patron entà tostemp, e per auè'c jurat peth sant temple dera Kaaba, casa d'Allà.

Alavetz comencèc entada eri ua vida plia d'aventures, caces, viatges, lutes contra es fères, combats damb es bandolèrs, nets passades ara demora des bèsties suavatges, dies dedicadi a lutar contra es tribús e apilerar butin. E a truca de molti perilhs amassèren atau ua incalculabla quantitat de vegades, shivaus, esclaus e tendes.

E Kanmakan l'auie encargat ath sòn companh Sabah era susvelhança de tot. E quan se seiguien es dus a descansar, se condauen mutuaument es sues penes e es sues esperances, en tot parlar un dera sua cosia Fòrça deth Destin e er aute dera sua cosia Nejma. E aguesta vida se tardèc pendent dus ans.

E vaquí, entre d'autes mil causes, ua des hètes deth joen Kanmakan:

Un dia, montat en sòn shivau Natul, anaue ara ventura, precedit peth sòn fidèu Sabah, que daurie era marcha damb era espada desgainada ena man, hènt terribles crits, daurint uns uelhs coma tutes, e rugint, encara qu'era solitud deth desèrt siguesse absoluda: "Dauritz camin! Tara Dreta! Tara quèrra!" E vaquí qu'auien acabat d'esdejoar, quan, en tot auer-se minjat entre es dus ua gasèla rostida, e begut aigua d'ua fresca hònt qu'ère pròcha.

Ath cap d'ua estona, arribèren en ua montanha qu'as sòns pès s'estenie ua val caperada de camelhs, camelhes, motons, vaques e shivaus; e mès enlà, en ua tenda, i auie uns esclaus qu'anauen armadi.

En veder-les, Kanmakan li didec a Sabah: "Demora-te aciu! Vau a apoderar-me jo solet de tota era vegada e d'aguesti esclaus." E dites aguestes paraules, metec ath galaup ath sòn shivau, coma er arrai sobtat d'ua broma que crèbe e se lance contra eri, entonant aguest imne guerrèr:

Qu'èm dera raça d'Omar Al-Neman, des òmes de grani projèctes, des eròis!

Qu'em senhors que herim en còr as tribús ostiles quan lutz eth dia deth combat!

Protegim as fèbles contra es poderosi! Es caps des vençudi mos servissen entà ornar es nòstes lances!

Sauvatz es vòsti caps! Vaquí as eròis, es des grani projèctess, es dera raça d'Omar Al-Neman!

Es esclaus, en veder-lo, comencèren a cridar, demanant ajuda, pensant que toti es arabs deth desèrt les atacauen ara imprevista. Alavetz gesseren des tendes tres guerrèrs, qu'èren es patrons dera vegada; sautèren sus es sòns shivaus, e se filèren ar encontre de

Kanmakan, cridant: “Qu’ei eth panaire deth shivau Katul! Que ja l’auem! Contra eth lairon!”

Entenudes aguestes paraules, Kanmakan les cridèc: “Plan que òc, aguest ei eth pròpri Katul, mès es panaires qu’ètz vosati, ò hilhs de puta!”

E s’ajoquèc enquias aurelhes de Katul, en tot parlar-li pr’amor d’encoratjar-lo; e Katul sautèc coma un ògre sus era sua presa. E entà Kanmakan era victòria siguec un jòc, pr’amor qu’ath prumèr saut clauèc era lança en vrente deth prumèr que se presentèc, e la hec gésser per aute costat, damb un arnelh ena punta. Dempús patiren era madeisha sòrt es auti dus cavalièrs. E ar aute costat des sues espatles, un arnelh ornaue era lança perforadora.

Dempús se virèc entàs esclaus. Mès quan aguesti vederen era sòrt patida pes sòns patrons, se calèren de bocadents en solèr, en tot demanar que les deishèssen damb vida. E Kanmakan les didec: “Vietz, e sense pèrder temps amiatz ath mèn dauant aguesta vegada, e amiatz-lo entà tau lòc, a on son era mia tenda e es mèns esclaus!”

E en tot hèr-se a vier per dauant animaus e esclaus, hec camin, en tot artenher-lo de seguit Sabah, que, segontes era orde recebuda, non s’auie botjat pendent eth combat.

E mentre caminauen atau, amiant peth dauant as esclaus e ara vegada, vederen que se lheuaue ena luenhor ua povassèra, qu’en esbugassar-se deishèc veir a cent cavalièrs armadi ara manèra des rumís de Constantinopla.

Alavetz Kanmakan li didec a Sabah: “Tie compde dera vegada e des esclaus, e dèisha-me que m’acara contra aguesti descredents!” E eth beduin se hec enlà de seguit, darrèr d’un ticolet, sense preocupar-se’n d’arren mès que de complir çò que se l’auie encargat. E Kanmakan se lancèc eth solet ar encontre des cavalièrs rumís, que l’enrodèren de seguit pertot.

Alavetz eth sòn cap, auançant entada eth, li didec: “Qui ès tu, ò encantadora joena! que sap dirigir tant adreitament un shivau de batalha, en èster es tòns uelhs tan trendes e es tues caròles tan lises e florides? Aprèssa-te, que te puna es pòts, e dempús ja veiram. Vene! Te harè reina de totes es tèrres per a on se passegen es tribús.”

En enténer aguestes paraules, Kanmakan sentec ua grana vergonha, que li pujaue ena cara, e exclamèc: “Damb qui te penses que parles, ò gosset, hilh de gosseta!? S’es mies caròles non an peu, eth mèn braç, que vas a experimentar, te demostrarà eth tòn error, ò cèc rumí que non sabes distinguir as guerrèrs des gojates!”

Alavetz eth cap des rumís s’apressèc a Kanmakan, e s’assegurèc que, plan que òc, a maugrat dera doçor e dera blancor dera sua cara, e de çò de velotat des sues maishères, vèrges de borra, ère, vedent es bualhs des sòns uelhs, un guerrèr dificil de dominar.

E eth cap li preguntèc a Kanmakan: “A qui pertanh aguesta vegada? Entà on vas tu tan plen d’insoléncia e fanfarronaria? Autreja-te de bon voler, o ès òme mòrt!” E ordenèc a

un des sòns milhors cavalièrs que s'apressèsse ath joen e lo hesse presoèr. Mès a penes auec arribat eth cavalier apròp de Kanmakan, quan d'un solet talh dera sua espada li braquèc en dus mitats eth turbant, eth cap e eth còs, atau coma era sera e eth vrente deth shivau. Dempús patiren era madeisha sòrt eth dusau cavalièr qu'auancèc, e eth tresau e eth quatau.

En veir aquerò, eth cap des rumís ordenèc as sòns cavalièrs que se retirèssen, e auançant entà Kanmakan, li didec: "Era tua joenessa ei plan beròia, ò guerrèr! e era tua valentia l'egale! Plan, donc, jo que sò Kahrudash, qu'eth sòn eroïsme ei famós en tot eth país des rumís, e te vau a perdonar era vida precisament per çò deth tòn valor! Retira-te, donc, en patz, donques que te perdoni era mòrt des mèns òmes, per çò dera tua beresa!" Mès Kanmakan li cridèc: "Que m'ei parièr que sigues Kahrudash! Çò que m'impòrte ei que cèsses ena tua parlòta e vengues a tastar era punta dera mia lança! E te cau saber que, donques que te crides Kahrudash, jo sò Kanmakan ben-Daul'makan ben Omar-Al-Neman!"

Alavetz eth rumí didec. "Ò hilh de Daul'makan! Me n'è sabut enes batalhes dera valentia deth tòn pair! E tu as sabut júnher era fòrça deth tòn pair a ua elegància perfècta! Retira-te, donc, hènt-te a vier tot eth butin! Que voi que sigue atau!" Mès Kanmakan li cridèc: "Que non ei eth mèn costum, ò rumí, hèr virar es retnes ath mèn shivau! Compde!", didec, e amorassèc ath sòn shivau Katul, que comprenec eth desir deth sòn patron, e se precipitèc baishant es aurelhes e lheuant era coa. E alavetz lutèren es dus guerrèrs, e es shivaus tumèren coma dus motons que s'embanen o dus taures que s'esbudèren. E diuèrsi atacs terribles sigueren infructuosi. Dempús, còp sec, Kahrudash, damb tota era fòrça, li dirigic era lança contra eth pièch de Kanmakan, mès aguest, damb ua virada rapida deth sòn shivau, sabec evitar-la a temps, e virant-se bruscament, estirèc eth braç, lança en rèst. E damb aqueth bot trauquèc eth vrente deth cristian, hènt que li gessesse pera esquia eth hèr sagnós. E Kahrudash deishèc entà tostemp de figurar entre eth nombre des guerrèrs descredetns.

En veir aquerò, es cavalièrs de Kahrudash se fidèren ara rapiditat des sòns shivaus, e despareisheren ena luenhor en ua bromadissa de povàs qu'acabèc per amagar-les.

Alavetz, Kanmakan, netejant era sua lança, seguic eth sòn camin, hènt un senhau a Sabah entà que seguisse tà duauant damb era vegada e es esclaus.

E dempús d'aguesta hèta, Kanmakan trapèc a ua nera molt vielha, erranta deth desèrt, que condaue de tribú en tribú istòries e condes ara lum des esteles. E Kanmakan, qu'auie entenut a parlar d'era, li preguèc que s'arturèsse a repausar ena sua tenda e li condèsse quauquarren que li hesse passar eth temps e l'alegrèsse er esperit en tot padegar eth sòn còr. E era vielha vagabonda contestèc: "Damb molta amistat e damb molt de respècte!" Dempús se seiguec ath sòn costat en tapís, e li narrèc era istòria der afeccionat ath aishish:

Te cau saber qu'era causa mès deliciosa qu'a alegrat es mies aurelhes, ò senhor joen mèn! ei aguesta istòria que me n'è sabut d'un aishishaire entre es aishishaires.

I auie un òme qu'adoraue era carn des vèrges…"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent quaranta dusau net

Era didec:

"I auie un òme qu'adoraue era carn des vèrges e que non pensaue en cap auta causa. De sòrta que coma qu'aguesta carn ei de prètz tan naut, mès que mès quan ei ben escuelhuda e per encargue, e coma que non i a cap fortuna que posque resistir indefinidament ues afeccions tan costoses, er òme mentat, que jamès se cansaue d'eres e se deishaue amiar pera intemperància des sòns desirs (pr'amor que solet er excès ei reprensible), acabèc per arroïnar-se complètament.

Un dia que, vestit damb eth vestit tot rosigat e descauç, anaue peth mercat demanant eth pan entà alimentar-se, l'entrèc un clau ena planta deth pè, e lo hec sagnar abondosament. Alavetz se seiguec en solèr, sagèc d'arturar era emorràgia, e acabèc en tot bendar-se eth pè damb un tròç de pelhòt. Mès coma qu'era sang seguie corrent, se didec: "Anam en hammam entà lauar-mos eth pè e negar-lo ena aigua, que l'anarà plan ben."

E venguec en hammam, e entrèc ena sala comuna que van es praubi, e qu'ère d'ua netetat esquista, en tot lúder de manèra encantadora. E s'arraulic en estanh centrau e se metec a lauar eth pè.

Ath sòn costat i auie un òme que venguie de banhar-se e mastolhaue quauquarren damb es dents. E eth herit se sentèc fòrça excitat pera masticacion der aute, e lo cuelhec ua ansia arderosa de mastolhar tanben aquerò. Alavetz li preguntèc ar aute: "Qué mastegues, vesin?"

E er aute responec en votz baisha, entà qu'arrés l'entenesse: "Cara-te! Qu'ei aishísh! Se vòs, t'en darè un bocin.!" E eth herit exclamèc: "Qu'ei vertat que voleria tastar-lo, pr'amor que ja hè temps qu'ac desiri!" Alavetz er òme que mastegaue s'en treiguec un bocin dera boca e l'ac dèc ath herit, en tot dider-li: "Pro que te desliure de toti es copacaps!" E eth nòste òme cuelhec eth bocin, e lo masteguèc, e se l'avalèc sancer. E coma que non ère acostumat ath aishish, tanlèu se produsic er efècte en sòn cervèth, per çò dera circulacion dera dròga, comencèc a sénter ua ilaritat extraordinària, e s'estarnèc en enòrmes arridalhades per tota era sala. Ath cap d'un moment, se desplombèc sus eth marme e siguec cuelhut de diuèrses alucinacions, que d'eres te condarè era mès deliciosa:

"Prumèr de tot credec veder-se nud deth tot, e jos eth domèni d'un terribe massatgista e dus neri vigorosi que s'auien apoderat totafèt dera sua persona, en èster coma ua jogalha entre es sues mans. Lo hègen virar e lo manipulauen en toti es sensi, clauant-li enes carns es sòns dits nudosi e infinitament adreits. E gemegaue jos eth pes des sòns jolhs

quan s’apuauen sus eth vrente entà dar-li un massatge damb tota era sua adretia. Dempús lo lauèren, a truca de lançar-li lauamans de coeire, e lo hereguèren damb fibres vegetaus. Dempús eth massatgista volec lauar-li personaument cèrtes parts delicades, mès coma que li hège gatalhèues, li didec: “Jo madeish ac vau a hèr!”

Acabat eth banh, eth massatgista l’enrodèc eth cap, es espatles e es arnelhs damb tres teles mès blanques qu’eth gensemin, e li didec: “Ò senhor mèn! a arribat eth moment d’entrar ena cramba dera tua esposa, que te demore!”

Mès eth exclamèc: “Quina esposa ei aguesta? Jo sò fradin! T’aurà marejat er aishish entà parlar d’aguesta manèra?” Mès eth massatgista didec: “Pro de badinades! Vam a veir ara tua esposa, qu’ei impacienta!” E li botèc ath dessús un gran vel de seda blanca, e dauric era marcha, mentre es dus neri lo tenguien pes espatles, en tot hèr-li de quan en quan gatalhèues en cu, solet per trufaria. E eth arrie ar arràs.

Atau arribèren en ua sala escura e perhumada damb encens, e en centre i auie ua plata damb frutes, pastissi, sorbets e gèrles plies de flors. E dempús d’auer-lo hèt sèir en un escabèl d’ebèn, eth massatgista e es dus neri li demanèren permís entà retirar-se, e despareisheren.

Alavetz entrèc un gojat, que se quedèc de pès demorant es sues ordes, e li didec: “Ò rei deth temps, que sò eth tòn esclau!” Mès eth, sense hèr-ne cabau dera gentilesa deth gojat, deishèc anar ua arridalhada que hec tremolar tota era sala, e exclamèc: “Per Allà! Toti son afeccionadi ar aishish! Vaquí qu’ara me criden rei!” E dempús li didec ath gojatet: “Vene, e talha-me era mitat d’un melon d’aigua ben ròi e ben trende. Qu’ei çò que mès me shaute. Non i a arren coma un melon d’aigua entà refrescar-me eth còr.”

E eth gojatet li hec a vier eth melon d’aigua admirablament talhat en lesques. Alavetz li didec: “Vè-te’n que non me servisses! Ve-te’n a hèr-me a vier çò qu’ath delà deth melon d’aigua, m’agrade mès, ei a díder carn vèrge de prumèra.” E eth gojat despareishec.

E de pic entrèc ena sala ua gojata plan joena, qu’auancèc entada eth botjant es anques, qu’a penes se diboishauen per çò de mainadenques qu’eren encara. E eth, en veder-la, se metec a alendar damb alegria, e cuelhec ara mainada en braça, se la metec entre es cueishes, e la punèc damb ardor. E la hec esguitlar-se dejós d’eth; treiguec eth penis e l’ac botèc ena man. E qui sap se qué anaue a hèr, quan jos era sensacion d’un hered plan intens se desvelhèc deth sòn saunei.

En aqueth moment, e dempús de pensar que tot aquerò non ère senon er efècte deth aishish en cervèth, se vedec enrodat de toti es banhistes, que lo guardauen burlèscament, arrint damb tota era sua anma, e daurint ues boques coma horns. E li senhalauen damb eth dit eth sòn penis nud, que se quilhaue en aire enquiath limit dera ereccion, e semblaue tant enòrme coma eth d’un saumet o coma eth d’un elefant. E li lançauen ath dessús grani farrats d’aigua hereda, en tot hèr-li burles coma es que se sòlen hèr en hammam.

E er òme se quedèc molt confonut, se botèc ua tovalhòla entre es cames, e didec amarament as qu'arrien: "Ò brava gent! Per qué m'auetz trèt ara gojateta, quan èra prèst a méter es causes en sòn lòc?" E es auti en enténer aguestes paraules, piquèren de mans d'alegria e comencèren a cridar: "Non te hè vergonha díder semblables causes, ò embriac de aishish! dempús de gaudir tot çò qu'as gaudit?"

E Kanmakan, en enténer aguestes paraules dera nera, non podec tier-se mès e se metec a arrir de tau sòrta, que tremolèc d'alegria. Dempús li didec ara nera: "Quina istòria tan deliciosa! Tè-te se te platz a condar-me era seguida, que deu èster admirabla entara aurelha e esquista entar esperit!" E era nera didec: "Plan que òc, senhor mèn! era seguida ei tan meravilhosa que desbrembaràs çò que vies de díder; e ei tan pura, tan saborosa e tant estranha, qu'enquia e tot es sords s'estrementiràn de plaser!" E Kanmakan didec: "Au, seguís, donc! Que sò plan encantat!"

Mès quan era nèra se dispausaue a condar era seguida dera sua istòria, Kanmakan vedec arribar dauant dera sua tenda un corrèu a shivau que, en auer desmontat, li desirèc era patz. E Kanmakan l'entornèc era salutacion. Alavetz eth corrèu didec: "Ò senhor, que sò un des cent corrèus qu'eth gran visir Dandan a enviat pertot entà trapar era tralha deth prince Kanmakan, que hè tres ans partic de Bagdad. Pr'amor qu'eth gran visir Dandan a artenhut revoutar a tota era armada e a tot eth pòble contra er usurpador deth tron d'Omar Al-Neman, e a hèt presoèr ar usurpador; e l'a embarrat jos tèrra en un croton prigond, de sòrta qu'ad aguestes ores era hame, era set e era vergonha l'auràn ja arrincat era anma. Voleries dider-me, ò senhor! se per edart non te trapères bèth dia damb eth prince Kanmakan, qu'ada eth li correspon eth tron deth sòn pair?"

Quan eth prince Kanmakan…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent quaranta tresau net

Era didec:

Quan eth prince Kanmakan auec entenut aguesta naua tant inesperada, se virèc entath sòn fidèu Sabah, e damb votz plan tranquilla, li didec: "Ja ves, ò Sabah! que tot arribe quan arribe era sua ora. Lhèua-te, e anem entà Bagdad!"

En enténer aguestes paraules eth corrèu comprenec que se trapaue en preséncia deth sòn nau rei, e de seguit s'inclinèc e punèc era tèrra entre es sues mans, madeish que Sabah e era nera. E Kanmakan li didec ara nera: "Vieràs tanben damb jo en Bagdad, a on acabaràs de condar-me aguesta istòria deth desèrt!"

E Sabah didec: "Permetetz-me alavetz, ò rei! que vaja dauant entà anonciar era tua arribada ath visir Dandan e ath pòble de Bagdad." E Kanmakan l'ac permetec. Dempús entà recompensar ath corrèu pera bona naua, li cedic, coma present, totes es tendes, tot eth bestiar e toti es esclaus qu'auie conquistat enes sues aventures de tres ans. E precedit

peth beduin Sabah, e seguit pera nera, montada en un camelh, gessec entà Bagdad ath galaup deth sòn shivau Katul.

E coma qu'eth prince Kanmakan auie hèt que se l'auancèsse un dia eth sòn fidèu Sabah, aguest ahisquèc en pòques ores tota era ciutat de Bagdad. E toti es abitants e tota era armada, damb eth visir Dandan e es tres caps Rustem, Turkash e Bahraman ath cap, auien gessut dehòra des pòrtes entà demorar era arribada d'aqueth Kanmakan que tant estimauen e ath quau auien cranhut non veder-lo jamès. E hègen vòts entara prosperitat e entara glòria dera raça d'Omar Al-Neman.

De sòrta que quan apareishec eth prince Kanmakan a galaup deth sòn shivau Katul, es crits d'alegria arribèren en espaci, lançadi per milèrs d'òmes e de hemnes que l'aclamauen coma rei. E eth visir Dandan, a maugrat dera sua auançada edat, baishèc de seguic, e venguec a dar-li era planvenguda e a jurar fidelitat ath descendent de tanti reis.

Dempús entrèren en Bagdad, mentre era nera, a shivau d'un camelh e enrodada d'ua multitud considerabla, condaue ua istòria entre es sues istòries.

E çò prumèr que hec Kanmakan en arribar en palai, siguec abraçar ath gran visir Dandan, eth mès fidèu ara memòria des sòns reis, e dempús as caps Rustem, Turkash e Bahraman. E era dusau causa que hec Kanmakan siguec punar es mans dera sua mair, que ploraue d'alegria. E era tresau causa siguec dider-li ara sua mair: "Ò mair mia! ditz-me se te platz com se trape era mia estimada cosia Fòrça deth Destin."

E era sua mair responec: "Ò hilh mèn! non te posqui contestar, pr'amor que des de que te perdí non è pensat qu'en dolor dera tua abséncia." E Kanmakan didec: "Te prègui, ò mair mia! que vages a saber-te'n des notícies sues e dera mia tia Nozhatú." Alavetz era mair gessec e correc entàs crambes de Nozhatú e dera sua hilha Fòrça deth Destin, e tornec damb eres en gran salon que les demoraue Kanmakan.

E alavetz siguec eth desbordament d'alegria, e se dideren es vèrsi mès beròis, entre mès de mil, es seguents:

Ò arridolet des perles enes pòts dera estimada, arridolet begut enes madeishes pèrles!

Caròles des aimants! Guairi punets coneishéretz, guaires amorasses sus era vòsta seda!

Amorasses dera cabeladura des.heita peth maitin, amorasses des dits que hormiguegen nombrosi!

E tu, espada que ludes coma er acèr dehòra dera gaina, espada sense repaus, espada dera net…!

E coma damb ajuda d'Allà era sua felicitat arribèc ar arràs, arren mos cau díder d'era. D'alavetz ençà es malastres s'aluenhèren dera casa que demoraue era descendéncia d'Omar Al-Neman, e anèren a quèir sus es qu'auien estat enemics sòns.

Efectiuament, eth rei Kanmakan, dempús de passar longui mesi de felicitat enes braci dera joena Fòrça deth Destin, convertida ena sua esposa, amassèc un dia en preséncia deth gran visir Dandan, a toti es emirs e caps de tropa e as principaus deth sòn empèri, e les didec: “Era sang deth pair non ei encara resvenjada, e ja a arribat et moment!

Vaquí que me n’è sabut dera mòrt d’Afridonis e Hardobis de Kaissaria, mès era vielha Mair de totes es Calamitats encara ei viua, e segontes diden es nòsti corrèus, ei era que regís e govèrne es païsi des rumís. E er actau rei de Kaissaria se cride Rumzan, e non se li coneish ne pair ne mair.

Atau, donc, ò vosati toti, guerrèrs mèns! a compdar de deman començaram un aute còp era guèrra contra es infidèus. E juri pera vida de Mohamed (siguen damb eth era patz e era pregària) que non tornarè ena nòsta ciutat de Bagdad enquia que l’aja arrincat era vida ara marrida vielha, e resvenjat a toti es nòsti frairs mòrts en combat!” Toti es presents mostrèren eth sòn acòrd. E a londeman era armada se metec en marcha entà Kaissaria.

Arribadi as pès des muralhes enemigues e prèsti ar assaut, entà hè’c tot a sang e huec en aquera ciutat infidèu, vederen auançar entara tenda deth rei a un joen tan beròi que non podie èster qu’eth hilh d’un rei, e darrèr d’eth a ua hemna damb aspècte respectable e damb eth ròstre descubèrt. En aquest moment èren ena tenda deth rei eth visir Dandan e era princessa Nozhatú, tia de Kanmakan, qu’auie volgut acompanhar ara armada des credents coma acostumada as fatigues des viatges.

E aqueth joen e aquera hemna demanèren audiéncia, que les siguec autrejada de seguit. Mès, a penes aueren entrat, Nozhatú hec un gran crit e queiguec estavanida, e er hemna tanben hec un gran crit e queiguec tanben esvanida. E quan se remeteren, se lancèren ua enes braci dera auta, punant-se, donques qu’era hemna non ère ua auta qu’era anciana esclaua dera princessa Abriza, era fidèu Gran de Corau.

De seguit Gran de Corau se virèc entath rei Kanmakan, e li didec: “Ò rei! ja veigui qu’amies en còth ua gema preciosa blanca e redona. E era princessa Nozhatú n’amie ua auta tanben. Rebrembaràs qu’era reina Abriza auie era tresau. Donques aguesta tresau aciu que l’auetz.”

E era fidèu Gran de Corau, virant-se entath joen qu’auie entrat damb era, mostrèc, estacada en sòn còth, era tresau gema; e dempús, damb es uelhs ludents d’alegria, exclamèc: “Ò rei e tu era mia patrona Nozhatú! Aguest joen ei hilh dera mia prauba senhora Abriza. E jo l’è elevat des de que neishec. E ei eth, ò toti vosati! qu’en aguest moment règne en Kaissaria. Pr’amor qu’ei Rumzan, hilh d’Omar Al-Neman. Per tant, ei eth tòn frair, ò senhora mia Nozhatú! e eth tòn oncle, ò rei Kanmakan!”

En enténer aguestes paraules de Gran de Corau, eth rei Kanmakan e Nozhatú se lheuèren e abracèren ath joen rei Rumzan, plorant d’alegria. E eth visir Dundan tanben abracèc ath hilh deth sòn senhor eth rei Omar Al-Neman (qu’Allà age ena sua misericòrdia!)

Dempús eth rei Kanmakan preguntèc ath rei Rumzan, rei de Kaissaria: “Ditz-me, ò frair deth mèn pair! Ès rei d’un país cristian e viues entre cristians? Ès tanben nusranin?” Mès eth rei Rumzan alonguèc era man, e lheuant eth dit guinhaire, exclamèc: “*La Ilah ill Alah, ua Mohamed rassul Alah!”*

Alavetz era alegria de Kanmakan, Nozhatú e eth visir Dandan arribèc enquiath limit mès naut, e exclamèren: “Laudat sigue Allà, qu’escuelh as sòns e les amasse!”

Dempús Nozhatú preguntèc: “Mès com t’as pogut guidar peth camin dret, ò frair mèn! ath miei de toti aguesti descredents que remissen a Allà e non coneishen ath sòn enviat?” Ruzman contestèc: “Era brava Gran de Corau siguec qui m’inculquèc es principis simples e admirables dera nòsta fe. Era s’auie convertit en ua brava musulmana, ath còp qu’era mia mair Abriza, pendent es dies que sigueren en Bagdad, en palai deth pair, eth rei Omar Al-Neman.

Atau, donc, Gran de Corau a estat entà jo non solet era que me recuelhec en nèisher e m’elevèc, en tot substituir ara mia mair, senon tanben era que m’a convertit en un vertadèr credent, qu’eth sòn destin ei en mans d’Allà, Senhor de reis!”

Entenudes aguestes paraules, Nozhatú ordenèc sèir a Gran de Corau ath sòn costat en tapís, e la volec guardar d’alavetz ençà coma fraia. Per çò que hè a Kanmakan, li didec ath sòn oncle Ruzman: “Oncle, a tu te correspon, per dret de primogenitura, eth tron der empèri des musulmans. E des d’aguest moment me considèri subdit tòn!”

Mès eth rei de Kaissaria didec: “Ò nebot mèn! çò qu’Allà a hèt, ei ben hèt! Com gausaria jo perturbar er orde establit per Ordenador?” En aguest moment intervenguec eth visir Dandan, que didec: “Ò reis! çò de milhor ei que regnetz alternativament un dia cada un, estant es dus reis.”

E eri responeren: “Era tua idia ei admirabla, ò venerable visir deth nòste pair!”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent quaranta quatau net

Era didec:

E eri responeren: “Era tua idia ei admirabla, ò venerable visir deth nòste pair!” E acordèren se com auie d’èster era causa. Alavetz, entà hestejar aqueth dia tant erós, hec repè eth rei Ruzman e tornèc ena sua ciutat, qu’es sues pòrtes ordenèc daurir ara armada musulmana. Dempús dispausèc qu’es pregonèrs publiquèssen qu’a compdar d’aqueth moment er Islam serie era religion oficiau d’aqueth pòble, mès qu’a toti es cristians se les permeterie perseverar en sòn error. Mès degun des sòns abitants volec seguir estant descredent, e en un solet dia, er acte de fe se prononcièc per mil e mil naus credents. Glòria entad Aqueth qu’envièc ath sòn profèta entà èster simbèu de patz entre totes es creatures d’Orient e d’Occident!

Ambdús reis heren granes hèstes e taulejades per aguest motiu, regnant alternativament un dia cada un. E atau s'estèren pendent bèth temps en Kaissaria, ar arràs dera alegria e dera satisfaccion.

Qu'ei pro didè'c un solet còp entà demostar qu'un ei musulnman. E arrés pensarà demanar d'autes demostracions. Per çò dera circoncision, se recomane, mès non ei necessària entà hèr-se musulman.

Dempús pensèren en resvenjar-se dera vielha Mair de totes es Calamitats. E entad aquerò, Ruzman, damb abséncia deth rei Kanmakan, s'esdeguèc a enviar un corrèu a Constantinopla, damb au carta entara Mair de totes es Calamitats, qu'ignoraue aqueth nau estat des causes e seguie credent qu'eth rei de Kaissaria ère cristian coma eth sòn pairin mairau, eth defuntat rei Hardobis, pair d'Abriza. E aguesta carta didie çò que seguís:

"Ara gloriosa e venerabla dauant Schauahi Omm El-Dauhai, era formidabla, era terribla, era plaga pesanta de calamitats sus es caps enemics, eth uelh que velhe sus era ciutat cristiana, era perhumada de vertuts e de sabença, era flariosa deth sant encens suprèm e vertadèr deth gran patriarca, era colomna de Crist ath miei de Constantinopla.

De part deth senhor de Kaissaria, Ruzman, dera descendéncia de Hardobis eth Gran, de fama estenuda per Univèrs.

Vaquí, ò mair de toti nosati! qu'eth senhor deth cèu e dera tèrra a hèt trionfar es nòstes armes contra es des musulmans, e auem anequelit era sua armada, en tot auer hèt presoèr ath sòn rei en Kaissaria, e redusir dera madeisha manèra a captivèri ath visir Dandan e ara princessa Nozhatú, hilha d'Omar Al-Neman e dera reina Safia, hilha deth defuntat rei Afridonis de Constantinopla.

Demoram, donc, era tua arribada entre nosati entà hestejar amassa era nòsta victòria, e ordenar bracar, dauant de tu, eth cap ath rei Kanmakan, ath visir Dandan e a toti es caps musulmans.

E pòs vier entà Kaissaria sense escòrta nombrosa, pr'amor que des d'aué toti es camins son segurs, e totes es províncies pacificades des der Irak enquiath Sudan e des de Mossul e Damasc enquias limits extrèms d'Orient e d'Occident.

E non dèishes de hèr-te a vier damb tu ara reina Safia mair de Nozhatú, entà dar-li era alegria de tornar a veir ara sua hilha, ara quau s'aunore, coma hemna, en nòste palai.

E que Crist, hilh de Maria, te sauve e conserve coma ua esséncia pura preciadament contenguda en aur inalterable!"

Dempús signèc era carta, li botèc eth sòn sagèth reiau, e l'autregèc a un corrèu, que gessec de seguit entà Constantinopla.

E enquiath moment qu'arribèc era marrida vielha, se passèren quauqui dies, pendent es quaus es dus reis aueren eth gust de saldar compdes arreculadi. Vaqui, plan, çò que se passèc:

Un dia qu'es dus reis, eth visir Dandan e era doça Nozhatú, que jamès se caperaue era cara dauant deth visir Dandan, ath quau consideraue coma un pair, èren seigudi parlant dera pròplèu arribada dera vielha calamitosa e dera sòrt que l'auien reservat, entrèc un des camarlencs entà anonciar as reis que i auie aquiu dehòra un ancian mercadèr qu'auien assautat uns bandolèrs, es quaus auien estat encadenadi dempús dera sua malahèta.

E eth camarlenc didec: "Ò reis! aguest mercadèr sollicite audiéncia dera vòsta magnanimitat, donques qu'amie dues cartes entà autrejar-vos." E responeren es dus reis: "Deishatz-lo entrar!"

Alavetz entrèc un ancian, qu'era sua cara aufrie es tralhes dera benediccion. Punèc era tèrra entre es mans des reis e didec. "Ò reis deth temps! Ei possible qu'un musulman non sigue respectat e lo despolhen en un país que règne era concòrdia e era justícia?"

Es reis preguntèren: "Mès qué t'a arribat, ò respectable mercadèr!?" E eth responec: "Ò senhors! sabetz-vo'n qu'è dues cartes que tostemp m'an atrèt eth respècte e era consideracion de toti es païsi musulmans, donques que me servissen de salconduit e me desliuren deth pagament d'impòsti e drets d'entrada sus es mies mercaderies. E ua d'aguestes cartes, ò senhors mèns! ath delà d'aguesta vertut preciosa, me servís tanben de consolacion ena solitud, donques qu'ei escrita en vèrsi tant admirables que m'estimaria mès pèrder era anma que separarme d'era."

Alavetz es dus reis exclamèren: "Ò mercadèr! mos vòs perméter veir aguesta carta o lieger-mos aumens eth sòn contengut?" E er ancian mercadèr, tremolant, les alonguèc es dues cartes as reis, que les autregeren a Nozhatú, en tot dider-li: "Tu que sabes lièger es cartes mès complicades e dar as vèrsi era entonacion mes avienta, esdega-te se te platz a deleitar-mos damb aguesta lectura!"

Mès, a penes auec Nozhatú desligat era cinta que tenguie eth rotle e lançada ua guardada as dues cartes, deishèc anar un gran crit, se metec mès auriòla qu'eth safran, e queiguec estavanida.

Alavetz s'esdeguèren a esposcar-la damb aigua de ròses, e quan se remetec, se lheuèc de seguit, e plei es sòns uelhs de lèrmes, correc entath mercadèr, e en tot agarrar-lo dera man, l'ac punèc. Alavetz toti es presents arribèren ath limit der estonament dauant d'aqueth acte tan contrari as costums des reis e des musulmans.

E er ancian mercadèr, plan emocionat, trantalhèc e siguec a mand de quèir d'esquia. Era reina Nozhatú se pressèc a tier-lo, e amiant-lo dera man, lo hec entrar en madeish tapís qu'era ère seiguda, e li didec: "Ja non me coneishes, pair mèn? Tan vielha sò?"

En enténer aguestes paraules eth mercadèr se pensèc que soniaue, e exclamèc: “Coneishi era votz! Mès ò senhora mia! es mèns uelhs an ja molti ans, e ja non pòden distinguir arren.”

E era reina didec: “Ò pair mèn! que sò era madeisha que t’escriuec era carta en vèrs, que sò Nozhatú-Zaman.” E er ancian mercadèr s’estavanic alavetz complètament. E mentre eth visir Dandan lançaue aigua de ròses ena cara deth mercadèr, Nozhatú, virant-se entath sòn frair Ruzman e eth sòn nebot Kanmakan, les didec: “Aguest qu’ei eth brave mercadèr que me treiguec des mans d’aqueth barbar beduin que m’agarrèc enes carrèrs dera Ciutat Santa!”

E quan eth mercadèr se remetec, es dus reis se lheuèren en aunor sòn, e l’abracèren; e ath sòn torn, eth punèc es mans dera reina Nozhatú e deth visir Dandan; e toti se felicitèren mutuaument per aqueth eveniment, e dèren gràcies a Allà que les auie amassat. E eth mercadèr lheuèc es braci, e exclamèc: “Benedit e glorificat sigue Allà que modèle es còrs que non desbremben, e les perhume damb er admirable encens dera gratitud!”

Dempús d’aquerò, es dus reis nomentèren ar ancian mercadèr jeique de toti es ostaus e mercats de Kaissaria e de Bagdad, e l’autregeren entrada liura en palai de net e de dia.

Dempús li dideren: “Mès qui son es que t’an atacat?” E eth mercadèr responec: “Uns bandits deth desèrt, d’aqueri que les panen as mercadèrs sense armes, m’assautèren ara imprevista. Qu’èren mès de cent! Mès es sòns caps son tres. Un ei un nere òrre; un aute un kurd espaventós e eth tresau un beduin plan temardut! M’auien estacat a un camelh e m’arrossegauen, quan volec Allà que les ataquèssen es vòsti soldats e les agarrèssen. E a jo damb eri.”

Entenudes aguestes paraules, es dus reis li dideren a un des camarlencs: “Qu’entre prumèr eth nere!” E eth nere entrèc. Ère mès lèg qu’eth cu d’un monard, e es sòns uelhs mès herotges qu’es deth tigre.

E eth visir Dandan li preguntèc: “Com te crides? E per qué ès bandonlèr?” Mès abans de qué eth nere auesse temps de contestar, Gran de Corau, era anciana damaisèla dera reina Abriza, entrèc alavetz entà cridar ara sua patrona Nozhatú, e es sòns uelhs se trapèren damb es deth nere; e de seguit deishèc anar un sorriscle orrible, e se precipitèc coma ua leona contra eth nere, li clauec es dits enes uelhs, les treiguec d’ua tirassada, e didec: “Aguest ei eth bandit qu’aucic ara mia prauba senhora Abriza!” Dempús, lançant en solèr es dus uelhs sagnosi que venguie de trèir-li ath nere coma se siguessen uassi de fruta, higec: “Laudat sigue eth Just e eth Plan Naut, que me permeten ara fin resvenjar ara mia patrona damb es mies mans!”

Alavetz eth rei Ruzman hec un senhau, e de seguic auancèc eth borrèu, e d’un solet talh hec dus neri d’un. Ara seguida es eunucs arrosseguèren eth còs pes pès e lo lancèren entàs gossets, sus es molons de lordèra, dehòra dera ciutat.

Dempús es reis dideren: “Qu’entre eth kurd!” E eth lurd entrèc. Qu’ère mès auriolenc qu’un citron, e mès ronhós qu’un saumet de mòla, e solide mès polhós qu’un bufle que se passe er an sense submergir-se ena aigua. E eth visir Dandan li preguntèc: “Com te crides? E per qué ès bandolèr?” E er aute responec: “Jo qu’èra camelhèr de mestièr ena Ciutat Santa. E un dia m’encarguèren que transportèssa en espitau de Damasc a un joen malaut…”

En enténer aguestes paraules, eth rei Kanmakan, e Nozhatú, e eth visir Dandan, sense dar-li tempe entà seguir, exclamèren: “Qu’ei eth camelhèr traidor qu’abandonèc ath rei Daul’makan sus eth molon de hièms ena pòrta deth hammam!” E de ressabuda eth rei Kanmakan se lheuèc, e didec: “Que mos cau entornar mau per mau, e duplicat encara! Se non, s’aumentarà eth nombre d’impius e de maufactors que trinquen es leis! E entàs marridi, non a d’auer pietat ena resvenja, pr’amor qu’era pietat atau coma la entenen es cristians ei vertut d’eunucs, malauts e impotents!”

E eth rei Kanmakan, damb era sua pròpria man, d’un solet talh hec d’un camelhèr dus. Mès dempús ordenèc as esclaus qu’enterrèssen eth còs segontes es rites religiosi.

Alavetz es dus reis li dideren ath camarlenc: “Qu’entre eth beduin”!

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era cent quaranta cincau net

Era didec:

Alavetz es dus reis li dideren ath camarlenc: “Qu’entre ara eth beduin!” E entrèc eth beduin. Mès, a penes campèc pera dubertura dera pòrta eth sòn cap de bandit, era reina Nozhatú, exclamèc: “Qu’ei eth beduin que me venec ad aguest brave mercadèr!”

En enténer aguestes paraules, eth beduin didec: “Que sò Hamad! E non te coneishi!” Alavetz Nozhatú se metec a arrir, e exclamèc: “Vertadèrament ei eth, donques que jamès se veirà un lhòco coma aguest! Guarda-me, donc, ò beduin Hamad! Que sò aquera qu’agarrères enes carrèrs dera Ciutat Santa, e que mautractères tant!”

Quan eth beduin entenec aguestes paraules, exclamèc: “Per Allà, qu’ei era! Eth mèn cap despareisherà de seguit de dessús deth mèn còth!” E Nozhatú se virèc entath mercadèr, qu’ère seigut, e li preguntèc: “Lo coneishes ara, ò pair mèn?”

Eth mercadèr didec: “Qu’ei eth! E ei mès lhòco que toti es lhòcos dera tèrra!” Alavetz didec Nozhatú: “Mès aguest beduin, a maugrat des sues brutalitats, auie ua qualitat bona: li shautauen es beròis vèrsi e es beròies istòries.” Ara seguida eth beduin exclamèc: “Ò senhora mia! Qu’ei atau, per Allà! E me’n sai d’ua istòria, fòrça estranha, que m’a arribat a jo.

Ara plan; se la condi e les agrade a toti es presents, me perdonaràs e m'autrejaràs er indult dera mia sang?" E era doça Nozhatú arric e didec: "Que sigue atau! Conda-mos era tua istòria, ò beduin!"

Alavetz eth beduin Hamad didec:

"Plan que òc, sò un gran bandit, era corona deth cap de toti es bandits! Mès era causa mès estonanta dera mia vida enes ciutats e en desèrt ei era que vatz a enténer:

Ua net qu'èra estirat sus era arena ath costat deth mèn shivau, sentí sarrada era mia anma peth pes des malefics encantaments des mies enemigues es bruishes. Que siguec entà jo ua net terribla entre totes es nets, donques que tanlèu ganholaua coma un chacal, o rugia coma un leon, o me queishaua sordament, bauejant coma un camelh. Quina net! Damb quina impaciéncia demoraua jo era sua fin e era aparicion deth maitin! A tot darrèr s'aclaric eth cèu e se padeguèc era mia inquietud. E alavetz, entà desliurar-me des darrères tralhes d'aqueri sauneis maudidi, me lheuè de seguit, agarrè era espada, cuehí era mia lança, sautè sus eth mèn shivau e lo lancè ath galaup, mès rapid qu'era gasèla.

E mentre galaupaua de tau sòrta, vedí ath mèn dauant un estruci que me guardaue. Qu'ère plantat plan tranquil dauant deth mèn shivau, e èra ja prèst a arribar sus eth; mès quan anaua a foter-li damb era lança, se virèc rapidament, dauric es sues granes ales, e gessec coma ua flècha a trauèrs deth desèrt. Lo perseguí d'aquera manèra, e m'arrosseguèc enquia ua solitud desolada e plia d'espant, donques qu'aquiu non i auie mès preséncia qu'era d'Alla.

Sonque se vedien pèires pelades.

Non s'entenien qu'es fiulets des vibòres, es crits de gènis der aire e dera tèrra, e es sorriscles des vampirs que cerquen ua presa. E er estruci despareishec coma per un trauc invisible e per bèth lòc que jo non podia veir. E s'estrementic tota era mia carn! Eth mèn shivau s'encabrèc de seguit, e arreculèc alendant!

Alavetz sentí ua inquietud e un terror plan grani, e volí hèr repè. Mès entà on poiria anar quan era sudor brotoaue des costats deth mèn shivau, e eth calor de meddia ère insuportable? Ua set terribla m'usclaue era gòrja e hège alendar ath shivau, qu'eth sòn vrente pujaue e baishaue coma ua pompa de harga. E pensè: "Ò Hamad! aciu moriràs. E era tua carn servirà d'aliments as canhòts des vampirs e des fères deth desèrt! Aciu que i a era mòrt, ò beduin!" Mès quan me premania a díder eth mèn acte de fe e a morir, vedí diboishar-se ena luenhor ua linha de frescor, poblada de palmères. E eth mèn shivau endilhèc, secodic eth cap e se lancèc entà dauant! E en un galaup me vedí dehòra der orror e d'aqueth pelat e arderós desèrt de pèira. E dauant de jo, apròp d'ua hònt que corrie ath pè des palmères, se lheuaue ua tenda magnifica, qu'ath sòn costat dues ègües supèrbes peishien era èrba umida e gloriosa.

M'esdegué a baishar e a abeurar eth mèn shivau, qu'eth sòn morre lançaue huec, e a béuer tanben aquera aigua neta e doça enquia hèr morir. Dempús treiguí dera mia biaça

ua còrda longa, e estaquè ath mèn shivau entà que podesse refrescar-se liurament en aquera pradèra. E hèt aquerò, m'ahisquèc eth curiosèr entara tenda entà veir se qué ère aquerò.

E vaquí çò que vedí: "Sus un tapís plan blanc i auie seigut un joen d'imbèrbes caròles, tan beròi coma era lua de quart creishent; e ara sua destra i auie damb tot er esplendor dera sua beresa ua joena, de cintura tan fina e flexibla coma era rama deth saüc.

En aguest madeish moment m'enamorè enquiath limit mès extrèm dera passion, mès que non sai exactament se de dera joena o der imbèrbe gojat. Pr'amor que, per Allà! qué ei mès beròi, era lua o eth quart creishent?

E les didí: "Era patz sigue damb vosati!" E de seguit era gojata se caperèc eth ròstre, e eth joen se virèc entà jo, se lheuèc, e didec: "E entà tu era patz!" Alavetz seguí: "Que sò Hamad be-El-Fezari, dera tribú principau der Eufrates! Eth guerrèr famòs, eth cavalièr formidable, aqueth qu'era sua valentia e temeritat vau coma cinc cents cavalièrs! Qu'è caçat a un estruci, e era sòrt m'a amiat enquia aciu, per çò que vengui a demanar-te ua glopada d'aigua!"

Alavetz eth joen se virèc entara gojata, e li didec: "Hè-li a vier minjar e béuer!" E era joena se lheuèc! E caminèc! E eth bronit armoniós des cascavèls d'aur des sòns cauilhars mercaue cada pas sòn! E darrèr d'era, era sua cabeladura, deishada d'anar, la caperaue completament, e se balançaue pesadament enquiath punt de hèr-la estramuncar!

E jo, a maugrat des guardades deth joen, contemplè damb tota era mia anma ad aquera hurí, enquia non deishar-la ja de uelh. E tornèc amiant ena sua man dreta ua gèrla plia d'aigua fresca, e ena quèrra ua plata damb datils, tasses de lèit e siètes de carn de gasèla.

Mès era passion me cuelhie de tau sòrta, que non podí alongar era man ne tocar cap d'aqueres causes. Non sabí que guardar ara joena e recitar aguesti vèrsi:

Era nhèu dera tua pèth, ò joena incomparabla! Era nera tintura de huelhes ei encara fresca enes tòns dits, e en paumet des tues mans!

Me pensi que veigui, dauant des mèns uelhs meravilhadi, qu'ena blancor des tues mans se diboishe era figura de bèth audèth ludent de nere plumatge!

Quan eth joen entenec aguesti vèrsi e notèc eth huec des mies guardades, se metec a arrir, de tau sòrta, que li manquèc pòc entà quèir. Dempús me didec: "Veigui reaument qu'ès un guerrèr sense parièr e un cavalièr extraordinari!" E jo responí: "Que ne sò de vertat. Mès tu, se qui ès?" E lheuè era votz entà espaurir-lo e hèr-me respectar.

E eth joen didec: "Que sò Ebad ben-Tamin ben-Thalaba, dera tribú des Bani-Thalaba, e aguesta joena ei era mia fraia." Alavetz exclamè: "Tè-te a balhar-me ara tua fraia coma esposa, donques que l'estimi damb tot eth mèn amor e sò de classa nòbla!" Mès eth responec: "Te cau saber que ne era mia fraia ne jo mos maridaram jamès. Qu'auem

alistat aguest oasi ath miei deth desèrt entà víuer tranquillament en eth era nòsta vida, luenh de tot suenh.” Didí: “Qu’è besonh dera tua fraia coma esposa, o se non, gràcies ara lama dera mia espada, pòs considerar-te mòrt.”

Entenudes aguestes paraules eth joen sautèc entath hons dera sua tenda, e me didec: “Compde, miserable, que desconeishes era ospitalitat! Lutem, donc, a condicion de qué eth vençut quedarà a posita deth vencedor.” E despengèc era sua espada e eth sòn escut, mentre que jo corria ar encontre deth mèn shivau, sautaua ena sera e me metia en garda. E eth joen montèc en sòn shivau, e se premanie a tier-lo quan apareishec era sua fraia damb es uelhs plei de lèrmes, e s’abracèc as sòns jolhs, recitant aguesti vèrsi:

Ò frair mèn! Vaquí que per deféner ara tua fraia t’expauses ath perilh dera luta e as còps d’un enemic que desconeishes!

Qué posqui hèr senon demanar-li ar Ordenador des victòries que vences e me sauve intacta de tota taca, sauvant entà tu solet era sang deth mèn còr?

Mès s’eth herotge Destin t’agarre, non te penses que me veirà viua cap país, encara que sigue eth mès beròi de toti es païsi e s’apilèren en eth es productes de tota era tèrra!

E non te penses que te suberviuerè un instant! Era hòssa embarrarà es nòsti còssi, amassadi autant ena mòrt coma ena vida!

Quan eth joen entenec aguesti vèrsi dera sua fraia, se l’aumpliren de lèrmes es uelhs, s’inclinèc entara damaisèla, lheuèc un moment eth vel que li caperaue era cara, e la punèc entre es uelhs. Alavetz podí veir es faccions dera joena, tan beròies coma eth solei qu’apareish d’ua broma. Dempús eth joen tenguec un instant ath sòn shivau, e recitèc aguesti vèrsi:

Padega-te, ò fraia mia! e guarda es prodigis que va a realizar eth mèn braç!

E se non luti per tu, ò fraia mia! Entà qué voi armes e shivau?

E se non luti entà defener-te, entà qué voi era vida?

S’arreculi quan era tua beresa ei en perilh, non serà eth senhau entà qu’es audèths rapinaires se lancen sus un còs des d’ara sense anma?

Per çò que hè ad aguest que se ditz formidable, e mos hè veir era fermetat dera sua animositat, li vau a fóter dauant de tu un còp que lo traucarà des deth còr enquias talons!

Dempús se virèc entà jo e didec:

E tu, que desires era mia mòrt, veiràs se com ath tòn còst realizi ua hèta qu’aumplirà es annaus deth futur!

Pr'amor que dempús de compausar aguesti vèrsi, te vau a arrincar era anma abans que posques encuedar-te'n!

E ahiscant ath sòn shivau contra eth mèn, eth prumèr còp lancèc era mia espada luenh, e sense dar-me temps entà esperonar ath mèn shivau e húger entath desèrt, me quilhèc dera sera coma se siguessa ua saca ueda, me fotec coma ua pilòta entar aire, e me recuelhec ath vòl damb era auta man. E atau me tenguec damb eth braç estirat coma eth que ten en un dit un audèth adondat. Jo non sabia ja se tot aquerò ère un saunei, o s'aqueth joen de caròles rosades ère un gèni que s'estaue en aquera tenda damb ua hurí. E çò qu'arribèc dempús me hec pensar que deuie èster aquerò.

Plan que òc, quan era joena vedec era capitada deth sòn frair, se precipitèc sus eth, lo punèc en front, e se pengèc plan erosa deth còth deth sòn shivau, ath quau guidèc entara tenda. É un còp aquiu, descabauquèc eth joen, en tot amiar-me jos eth braç coma se siguessa un paquet. E me deishèc en solèr, me manèc botar-me de pès, e cuelhent-me dera man me hec entrar ena tenda. Mès en sòrta d'estronhar-me eth cap damb eth pè, li didec ara sua fraia:

"A compdar d'ara ei er òste jos era nòsta proteccion. Tractem-lo damb doçor." E me hec sèir en tapís, e era joena me botèc un coishin ath darrèr, pr'amor de que repausèssa milhor; e anèc a penjar en sòn lòc es armes deth sòn frair, e a hèr-li a vier aigua perhumada entà lauar-li era cara e es mans. Dempús lo vestic damb ua tunica blanca, e li didec: "Qu'Allà, ò frair mèn! hèsque arribar eth tòn aunor enquiath limit mès naut, e te bote coma un piga ena cara gloriosa des nòstes tribús."

E eth joen responec:

"Ò fraia mia, dera raça des Bani-Thalaba! Que m'as vist combàter pes tòns uelhs!"

E era didec:

"Es relampits dera tua cabeladura escampilahada en tòn front, te coronauen damb era sua claror coma ua aureòla, ò frair mèn!"

E repliquèc eth:

"Vaquí es leons des solituds infinites! Ò fraia mia! conselha-les que hèsquen repè! Non voleria qu'era vergonha les acògue en povàs que mossegaràn es sòns dents!"

Era responec:

"Ò toti vosati! Aguest qu'ei eth mèn frair Ebad! Toti es deth desèrt lo coneishen pes sues hètes, pera sua valentia e pera noblesa des sòns ancessors! Hètz-vos enlà d'eth!

E tu, beduin Hamad, as volut lutar contra un eròi que t'a hèt veir era mòrt arrossegant-se entà tu coma ua sèrp prèsta a lançar-se contra era sua presa!"

E jo, en veir tot aquerò e enténer taus vèrsi, me sentí plan confonut, e me n'encuedè dera mia insignificància e dera mia lejor en comparèr dera beresa d'aqueri dus joens. E

vedí qu'era beròia joena se hège a vier ua plata cargada de minjar e de fruta, e l'ac presentèc ath sòn frair sense dirigir-me ua soleta guardada, ne tansevolh ua guardada de mesprètz, donques que me consideraue coma un gosset, qu'era sua preséncia auie de passar inavertida. E a maugrat de tot, jo seguia encantat, admirant era sua beresa incomparabla, sustot quan li mestraue eth minjar ath sòn frair, sense tier compde d'era madeisha, pr'amor de que non li manquèsse arren. Alavetz, eth joen, en tot virar-se entà jo, me convidèc a compartir eth minjar, e alendè tranquillament, donques que ja n'èra segur de sauvar era vida. Me hec a vier ua tassa de lèit e ua sièta de datils e aigua aromatizada. Mingè e beuí damb eth cap clin, e li hi mil cinc cents juraments de qué seria eth mès fidèu des sòns esclaus e eth mès devòt entre eri.

E me hec un arridolet e li hec un senhau ara sua fraia, qu'anèc a daurir un calaish plan gran e treiguec d'eth ua darrèr dera auta dètz tuniques admirables, tan beròies es ues coma es autes. Ne metec nau d'eres en un paquet, e m'obliguèc a acceptar-les. E dempús m'obliguèc a botar-me era dètzau; e aguesta dètzau tunica, tan somptuosa e admirabla, ei era qu'en aguest moment me vedetz toti vosati!

E de seguit eth joen hec un aute senhau, e era fraia gessec entà tornar lèu; e ambdús m'aufriren ua camelha cargada de tota sòrta de viures e de presents, qu'è sauvat suenhosament enquia aué. E en tot auer-me aumplit de tota sòrta de presents e consideracions, sense auer hèt arren entà meritar-les, ath contrari!, me convideren a tier era sua ospitalitat pendent tot eth temps que volessa. Mès jo, sense voler abusar, me didí adiu d'eri punant sèt còps era tèrra entre es sues mans. Dempús, montat en mèn shivau, cuelhí era camelha e me filè de cap ath desèrt, per a on auia vengut.

E alavetz, en auer arribat a èster eth mès ric dera mia tribú, m'erigí en cap d'ua banda de bandolèrs assautadors de camins. E Arribec çò qu'arribèc.

Tau ei era istòria que vos auia prometut, e que merite era remission de toti es mèns crims, encara que non son, de vertat, guaire leugèrs."

Quan eth beduin Hamad acabèc era sua istòria, Nozhatú les didec as dus reis e ath visir Dandan. "Mos cau respectar as lhòcos, encara qu'empedint-les que hèsquen mau. Ara plan; aguest beduin ei irremediablament capvirat, mès mos cau perdonar-li es sues malahètes en atencion ara sua afogadura pes beròis vèrsi e pera sua memòria prodigiosa." En enténer aguestes paraules, eth beduin se sentec tan prigondament emocionat, que se desplombèc en tapìs. E arribèren es eunucs e lo cuelheren.

A penes acabèren de retirar ath beduin, entrèc un corrèu, e punant era tèrra entre es mans des reis, exclamèc: "Era Mair de totes es Calamitats ei enes pòrtes dera ciutat, donques que non ei mès luenh d'eres qu'uns tres cents mètres!"

En enténer aguesta notícia, demorada de hège temps, es dus reis e eth visir s'estrementiren d'alegria, e li demanèren detalhs ath corrèu. E aguest les didec: "Era Mair de totes es Calamitats, en daurir era carta deth nòste rei e veir era sua signatura ath finau deth plec, s'alegrèc extraordinariament; e de seguit hec es sòns preparatius entara

partida, e convidèc ara reina Safia a vier damb era, madeish qu'a cent des milhors guerrèrs rumís de Constantinopla. E dempús m'ordenèc que m'auancèssa entà anonciar-vos era sua arribada."

Alavetz eth visir Dandan se lheuèc, e les didec as dus reis: "Qu'ei mès prudent, entà burlar es perfídies e es params qu'encara podesse tier aguesta vielha descreiguda, qu'anem ath sòn encontre desguisats de cristians, en tot amiar damb nosati a mil guerrèrs vestidi tanben ara anciana manèra de Kaissaria." E es dus reis heren çò que les conselhaue eth gran visir. E Nozhatú, quan les vedec damb taus desguisaments, les didec: "Vertadèrament, que se non vos coneishessa vos haria rumís!" E gesseren ar encontre dera Mair de totes es Calamitats.

E aguesta apareishec lèu. Alavetz Ruzman e Kanmakan li dideren ath visir Dandan que despleguèsse as guerrèrs en un gran rondèu, e les hesse auançar doçament, de sòrta que non podesse escapar-se degun des guerrèrs de Constantinopla. Dempús eth rei Ruzman li didec a Kanmakan: "Dèisha-me qu'auança jo ar encontre d'aguesta vielha maudida, pr'amor que me coneish e non maufidarà."

E esperonèc ath sòn shivau. E ath cap d'un moments siguec ath costat dera Mair de totes es Calamitats.

Alavetz Ruzman baishèc rapidament, e era vielha, en veder-lo, baishèc tanben e li lancèc es braci en còth. E eth rei Ruzman, en tot sarrar-la entre es sòns braci, la guardèc damb es uelhs enes uelhs, e la sarrèc tan fòrt e pendent tant de temps, qu'era vielha deisshèc anar un pet formidablament sonor, donques que hec encabrar-se a toti es shivaus e sautar còdols deth camin en cap des cavalièrs.

En aguest moment es mil guerrèrs sarrèren ath galaup eth sòn rondèu, e cridèren as cent cristians que rendessen es armes; e en un virament de uelhs les capturèren enquiath darrèr. Mentretant, eth visir Dandan s'apressaue ara reina Safia, e punant era tèrra entre es sues mans, li hec saber tot çò que s'auie passat. Era vielha Mair de totes es Calamitats, agarrada fòrtament, vedec ara fin era sua perdicion, e comencèc a pishar-se fèrmament enes vestits.

Dempús toti entornèren entà Kaissaria, e d'aquiu partiren de seguit entà Bagdad, sense cap tipe de trebuc.

Es reis ordenèren illuminar tota era ciutat e convidèren as abitants, mejançant es pregonèrs, a amassar-se dauant deth palai. E quan tota era plaça e toti es carrèrs sigueren envadidi pera multitud, hemnes e mainatges, gessec dera pòrta principau un saumet ronhós, e sus eth e guardant entara coa anaue cuelhuda era Mair de totes es Calamitats, damb eth cap caperat per ua tiara ròia e coronada de hièms. E dauant d'era anaue un pregonèr, que nomentaue en votz nauta es malahètes d'aquera maudida vielha, causa de tantes calamitats sus Orient e Occident.

E quan totes es hemnes e toti es mainatges l'aueren escopit ena cara, la pengèren pes pès ena pòrta principau de Bagdad. E atau peric, entornant a Eblis era sua anma

pudesenca peth cu, era calamitosa, era vielha de fabulosi pets, era astuta e pervèrsa descredenta Schauahi Omm El-Dauahi. Era sòrt la tradic coma era auie tradit. E aquerò siguec entà qu'era sua mòrt servisse de senhau dera cuelhuda de Constantinopla per part des credents e deth definitu e futur trionf en Orient der Islam sus era tèrra d'Allà, ath long e ar ample.

Per çò que hè as cent guerrèrs cristians, non voleren tornar en sòn país e s'estimèren mes abraçar era fe des musulmans.

E es reis e eth visir Dandan manèren as escrivans mès adreits qu'anotèssen peth menut enes annaus toti aguesti eveniments, damb era fin de qué podessen servir d'exemple salutós as generacions futures.

"E tau siguec, ò rei afortunat!, seguic dident Schahrazada dirigint-se ath rei Schahriar era esplendida istòria deth rei Omar Al-Neman, era des sòns meravihosi hilhs Scharkan e Daul'makan, es des reines Abriza, Fòrça deth Destin e Nozhatú; e es deth gran visir Dandan, e des reis Ruzman e Kanmakan."

Dempús se carèc Schahrazada.

Alavetz eth rei Schahriar la guardèc per prumèr viatge damb trendesa, e li didec:

"Ò Schahrazada, era plan discrèta! Be n'a de rason era tua fraia, era petita qu'ei en tot escotar-te, quan ditz qu'es tus paraules son delicioses per çò deth sòn interès e saboroses per çò dera sua frescor! Comences a hèr-me lamentar era mòrt de tantes joenes, e dilhèu haràs que desbremba eth jurament que hi d'aucir-te coma a totes es autes."

E era petita Doniazada se lheuèc deth tapís qu'auie estat escotant, e exclamèc: "Ò fraia mia! Be n'ei d'admirabla aguesta istòria! E com m'a encantat Nozhatú e es sues paraules, e es paraules des joenes! E be ne sò de contenta damb era mòrt dera Mair de totes es Calamitats! Guaire meravilhós ei tot aquerò!"

Alavetz Schahrazada guardèc amorosament ara sua fraia, arric, e li didec: "Qué dideries alavetz s'entenesses es paraules des animaus e des audèths?"

E Doniazada exclamèc: "A fraia mia! Ditz-mos quauques paraules des animaus e des audèths! Pr'amor que deuen èster esquistes, mès que mès repetides pera tua boca!"

E Schahrazada didec: "Damb tota era volontat deth mèn còr! Mès non sense qu'abans m'ac permete nòste senhor eth rei!"

E eth rei Schahriar quedèc extraordinariament estonat, e preguntèc: "Mès qué pòden díder es animaus e es audèths? En quina lengua parlen?" E Schahrazada didec: "Parlen en pròsa e en vèrs, en tot exprimir-se en arab blos." Alavetz eth rei Schahriar exclamèc: "Ò Schahrazada! Arren voi decidir encara sus era tua sòrt, sense que m'ages condat aguestes causes que desconeishi. Pr'amor qu'enquia ara non è entenut que paraules des umans, e m'agradarie fòrça saber çò que pensen aguesti èssers qu'era majoritat des òmes non comprenem."

E coma qu’anaue passant era net, Schahrazada li preguèc ath rei que demorèsse enquia londeman. E eth rei Schahriar, a maugrat dera impaciéncia que sentie, s’avenguec a dar-li eth sòn consentiment. E cuelhent en braça ara beròia Schahrazada, s’entrelacèren enquia que ludec eth maitin der aute dia.